

Hvarför tillhör omsorg om fånges anhöriga under strafftiden skyddsväsendets uppgifter?*)

Vid tyska skyddsföreningarnas första gemensamma möte i Freiburg i Breisgau den 5 sept. 1889 innehöll den fastställda »dagordningen» bland andra frågor jemväl denna: »hvarför tillhör omsorg om fånges anhöriga under strafftiden skyddsväsendets uppgifter?»

Sannolikt skall denna fråga väcka någon förvåning bland vårt lands fångvårds- och skyddsföreningar. Den spørjer efter skälet för ett förhållande, hvilket man väl i allmänhet här icke känner till. Man torde med undran fråga, om det då verkligen är så visst, att omsorg om fånges anhöriga under strafftiden tillhör skyddsväsendets uppgifter?

Pastor KRAUS, fängelseprest i Freiburg, hade i ett varmt skrifvet utlåtande behandlat spørgsmålet. Erinrande om de föregående tillfällen, då det på olika håll skärskådats, anmärker han att, så vidt han vet, ingen bemärkansvärd stämning principielt och afgjort uttalat sig emot den uppfattning, som därför ligger till grund, utan att densamma tvärtom i den praktiska verkligheten mötts af de varmaste sympatier. Skyddsföreningarna i Oldenburg, Hessen-

*) Artiklen indleder »Redegörelse af Centralföreningen till stöd för frigifne för åren 1880—1889.» Stockholm 1890.

Darmstadt, Frankfurt am Main, Wiesbaden, Kassel, Potsdam, Königsberg, Stettin, Erfurt, Halle, Breslau, Görlitz, det Rhen-Westfaliska fängvårdssällskapet, dess biföreningar och filialer, fruntimmersföreningen i Strassburg i förbindelse med dervarande skyddsförening hafva samtliga i sina stadgar upptagit bestämmelse härom; »understödsföreningen för frigifna fångar» i Wien likasom ock åtskilliga skyddsföreningar i Sachsen och Frankrike tillförbindas jemväl genom sina statuter att göra ifrågavarande uppgift till sin. Praktiskt utöfvas den af skyddsföreningar i Baden, i Frankrike och i England utan att dock vara i dessas stadgar berörd. Hvarken i teori eller praxis synes den deremot hafva gjort sig gällande i Württemberg, Bajern, Holland och Belgien, Österrike utom Wien, Ryssland och Italien.

Han hänvisar i fråga om dessa sina uppgifter till Geheimfinansrådet Focus' år 1888 utgifna afhandling: »Die Vereinsfürsorgen zum Schutze für entlassene Gefangene in ihrer geschichtlichen Entwicklung während der letzten hundert Jahre». Äfven Sverige omnämnes deruti och hvad den ärade författeren om våra förhållanden erfarit, återgifves riktigt. Men han vet icke att omtala det de svenska skyddsföreningarna ännu adopterat här ifrågavarande uppgift; och pastor KRAUS hade således varit oförhindrad att i förteckningen öfver de länder, der densamma ännu lemnats derhän, upptaga äfven Sveriges namn.

Bör det så förblifva?

Det kan vara skäl att närmare skärskåda frågan.

Hvarför skulle omsorgen om fångens anhöriga under strafftiden tillhöra skyddsföreningen?

Främst därför, svarar KRAUS, att humaniteten fordrar det — den humanitet nämligen, som genomträngts och adlats af religionen. Han erinrar i detta afseende särskildt om orden i Jakobs bref: »detta är en ren och obefläckad gudstjänst inför Gud och fadern: att besöka fader- och moderlösa barn och enkör i deras bedröfvelse . . .» och

han frågar, om icke under fångens strafftid hans barn måste anses faderlösa och hans hustru försatt i enkestånd, likasom ock, derest det är modern som inspärrats, om icke mannen beröfvad sin maka och barnen sin mor måste känna sig i lika läge med enklingen och de moderlöse? De fleste fångar tillhöra, som bekant, de fattigare klasserna. Torftigt var der förut i deras hem, än värre blir det sedan. Till armodet komma sorgen, skammen, kränkningarna och föraktet, — en börda, hviken ofta under långa år måste bäras af redan förut djupt böjda skuldror. I sanning, utropar han: hvem förtjenar vårt melidande i högre grad än desse, de armaste af alla arma!

Han finner nästa skäl i hvad han kallar den utjemnande rättfärdighetens pligt. Rättvisan, handhafd af ofullkomliga människor, är ur stånd att med sina verkningar stanna vid den gräns, hon sjelf för sig uppdragit; hon ådömer förbrytaren några års strafftid — men, ehuru hon icke vill det, beröfvar hon honom dermed jemväl t. ex. hans helsa, hans förstånd, och träffar honom således vida hårdare än hon sjelf anser vara rätt. Om nu redan detta är att djupt beklaga — huru mycket sorgligare är det, när dessa hennes verkningar gå ut öfver fullkomligt oskyldiga, såsom maken, barnen, modern, fadern? Den kvinna, som med böner och lärar sökt förmå sin man, sin son att afstå från ett tillernadt brott; den moder, som med förtvillade ansträngningar sökt förekomma sonens, dotterns fall eller det barn, som gjort allt för att upprätta och hejda en vilsekommen fader — huru förkrossande träffas icke desse af den dom, som formellt taget, alldeles icke når eller ens vill nå dem? Ingen, som i dessa stycken eger någon erfarenhet, lär hafva undgått att iakttaga, hurusom i jemförelse med den nöd, den skam, den öfvergifvenhet, som under sådana omständigheter kunna störta öfver dessa skuldlöse, domen, som drabbar förbrytaren sjelf, kan te sig såsom lindrig och att åtminstone i de fall, der han saknar känsla för de sina, dessa i sjelfva verket få lida svårare följder af hans gerning

än han själf. Hvem kan afhjelpa dessa beklagansvärda missförhållanden? Staten? Fattigvården? Ja väl: de hafva båda skyldigheter att härutinnan tillvarataga; men med all rätt anmärker KRAUS, att äfven under förutsättning af deras ingripande, återstår dock mer än nog för den kärleksverksamhet, hvilken sökt sig uttryck i skyddsföreningarna; och han åberopar ett yttrande af den framstående fängsvårdsmannen, direktören WIRTH, deruti denne betonar, hurusom just genom skyddsföreningarnas omhändertagande af ifrågasvarande uppgift i någon mån torde kunna utjännas den hårda lott, som genom ofullkomligheten af våra menskliga förhållanden drabbar de bestraffades anhörige.

Efter att hafva såsom ett tredje skäl anfört nödvändigheten af att förekomma ett fullkomligt sammanstörtande af den blottställda familjens ekonomi, enär den i annat fall tvifvelsutan skall komma att rekrytera det för samhället så vådliga proletariatet, erinrar han vidare, att allt hvad skyddsverksamheten gör för att hjälpa den frigifne, är bortkastadt och förspildt, derest hans verkliga förbättring icke låter sig åstadkomma. Men hvilket medel härför skulle väl vara kraftigare än vidmakthållandet eller återknytandet af de band, som förena fången med hans anhöriga? All erfarenhet visar, att dessa icke sällan under trycket af de förhållanden i hvilka de genom hans gerning råkat, känna sig upptända af vedervilja och förbittring emot honom; i andra fall har fången redan före sitt inträde i fängelset frigjort sig från känslan af förpligtelse emot de sina; lätja, dryckenskap, oenighet och våldsamheter hafva intagit familjekärlekens plats; omsorgerna om barnen hafva lemnats derhän, hemmets alla fogar hafva brustit. Vill skyddsverksamheten söka upprätta och åt samhället återgifva en under dylika förhållanden pressad fånge — hvilken metod skulle väl härför vara ändamålsenligare än den, att främst söka återgifva hemmet åt honom och honom åt hans hem? Icke få äro de fångar, hvilka först i fängelset lärt sig uppskatta de sina; många erfara der huru halfslocknade gnistor på en gång

slå upp i låga och ej sällan har det visat sig, att hvad en maka, ett barn haft att förtälja om någon dem bevisad godhet, kraftigare än allt annat förmått att öppna och röra ett dittills hårdt och tilbommadt hjerta. Men man har också funnit huruledes tvärtom ett möjligen redan veknadt och ångerfullt sinnelag åter hårdnat och fylts med en outsläckt bitterhet emot samhälle och mensklighet vid underrättelserna om nöden, uselheten, förderfvet i hemmet, hvilket, ehuru skuldlöst, dock prigsifvits åt undergång. Under sådana förhållanden frågar sig den nyss så ångerfulle, hvar till det väl tjenar att bli en bättre människa? »Mitt hem har störtat samman, min hustru har sträfvat sig till döds, mina barn hafva blifvit kältringar!« Nej, bort med allt tal om bättring — hämd, blott hat och hämd vill han egna alla och allt, samhället och dess medlemmar, mot hvilka han förbröt sig genom att t. ex. stjäla för låt vara 50 eller kanske 100 kronors värde, men som i gengäld beröfvade honom allt hvad han kunde kalla sitt, allt hvad han hade att lita sig till, att älska, att hoppas uppå — för både tid och evighet!

En hvar lär förstå, att äfven den mest nitiska skyddsverksamhet föga förmår uträtta för »räddning« af en person i denna stämning. Men mycken erfarenhet kräfvades icke för att inse, det bästa sättet att rädda honom varit att rädda hans hustru och barn.

Det är likväl icke KRAUS' mening att hela omsorgen om fångens anhöriga skulle anvisas skyddsföreningarna. Den allmänna fattigvården såväl som kristlig kärleksverksamhet inom vederbörande församlingar måste ju hafva sin del i uppgiften. Särskildt litat han på kyrkan och hennes tjänare, hvilka senare han anser såsom borna hjälpare i alla hithörande fall. Men jemväl på staten själf drager han vaxel, idet han påminner om den stora betydelse det har för såväl fången som hans anhörige, att den förre med något belopp af arbetspremierna då och då får bidraga till familjens underhåll. Om ock bidraget blir litet, kan det

dock i fråga om familjebandens vidmakthållande eller återknytande öga den allra kraftigaste verkan; och just på denna grund representerar det heller icke någon förlust för staten.

Vägen från fången och hans familj bör gå genom fängelsets direktör eller prest, som hos föreningen talar i hans intresse och begär dess ekonomiska eller sedliga stöd för fångens anhöriga, om hvilka uppgifter lemnas; skyddsföreningen uppsöker derpå de uppgifna, pröfvar fallet, bestämmer understödets art och mått och sätter sig, der så befinnes lämpligt, i förbindelse med församlingsprestenskapet, med fattigvården eller andra samverkande myndigheter, för att såmedelst vinna det uppställda syftet.

Redan år 1883, vid tyska fängsvårdsmännens sjunde möte i Wien, förfäktade Kraus, denne nitiske menniskovän, de åsigter, hvilka vi här i all korthet tillåtit oss sammanfatta; och han stod icke ensam om sin mening. I en framställning rörande skyddsväsendet stälde pastor BRAUNE i Görlitz till en skyddsförening, som ansåg omsorgen om fångens anhörige falla utaför sin uppgift, följande fråga: »Om den ärade föreningen lugnt kan åse det en för sin tillvaro kämpande hustru till en fånge slutligen kraftlös och modlös låter allt gå som det vill; att kläder, husgeråd och mannens verktyg vandra till pantlånekontoret och pantsedeln sist till slagfältets hyenor; att barnen icke blott sedligt urarta utan gå under i grund — hvarmed vill den ärade föreningen hjälpa fången, då han ur fängelset frigifves? Med arbete, kläder, verktyg? Jag fruktar att han då icke mera står till att hjälpa; och om han, upprörd och förbittrad öfver den ödeläggelse, som möter honom, vänder ryggen åt hemmet, insläende för alltid brottets bana för att så mycket han kan, vedergälla det samhälle, i hvilket sådant skett; eller om han lemnar hustru och barn för att i slö förtvivlan sluta sig till landstrykarnes stora skara skulle det icke kännas svårt att öfver honom bryta stafven?»

Mötet i Wien tyckes, att döma efter diskussionen, hafva

ansett den för dess ompröfning i detta afseende uppställda thes fullkomligt oemotsäglig. Enstämmigt godkändes förklaringen, att det vore önskvärdt, det skyddsföreningarnas omsorg utsträcktes äfven till fånges anhörige under strafftiden.

Vid Freiburgermötet kom frågan icke under behandling, enär vid dess föredragning tiden befans redan hafva för långt framskridit. Den uppsköts, sedan friherre von Ricou, ombud för storhertigligen Hessiska regeringen, och Sachsiska regeringens ombud, regeringsrådet BÖHMER, förklarat att skyddsföreningarna i dessa båda länder redan anslutit sig till den af referenten framställda och förordade uppfattning.

I sitt memorial rörande skyddsväsendet för frigifna fångar (Blätter für Gefängnisskunde XV, 295) yttrar deremot ministerialrådet v. JAGEMANN, att, enligt hans åsigt, omsorgen om fånges familj ej tillhör skyddsföreningsuppgiften utan fattigvården, ehuru han säger sig erkänna, att den qvinliga skyddsföreningsverksamheten väl passar därför, »om man, såsom i många länder sker, vill inblanda den med skyddsväsendet». En mera förnedlande ställning intager Fucus, som anser att skyddsföreningsverksamheten i fråga om fångar på kort strafftid både kan och bör taga sig an deras familjer, för att derigenom minska eller helt allägsna de faror, som hota deras ekonomiska existens.

Om erfarenheten dock skulle visa, att den allmänna fattigvården icke räcker till för tillvaratagandet af de särskilda behof, som i fall af sagde beskaffenhet göra sig gällande, torde det rent teoretiska särskiljandet af skyddsväsendets och fattigvårdens uppgifter icke vara nog för att tillfredsställande lösa frågan. En verklig lefvande människokärlek låter icke den nödställda vara utan hjälp, äfven om han anser att gifvandet af denna hjälp rätteligen bort i främsta rummet åligga någon annan. Han förgäter icke ens då, att »den der kan göra godt och icke gör det, honom är det synd». Allt beror då på, om han kan det.

Der må enhver prøve sine krafter och handla derefter. Men äfven teoretiskt taget synes oss KRAUS hafva väl försvarat sin ståndpunkt, då han sammanfattar resultatet af sina undersökningar i satsen, det skyddsföreningarna hafva till fångarnes anhörige en subsidiär ställning och uppgift samt att de icke böra undandraga sig den, för så vidt det står fast, att utsigterna för fångens framtid väsentligen bero på beskaffenheten af de husliga förhållanden, hvika vid hans utträde ur fängelset möta honom.*)

S. W.

*) Som supplement til artiklen hidsattes æmne 4 i sektion 3 på kongressen i St. Petersburg tilligemed kongressens resolution, som ikke forelå, da artiklen blev skreven.

Æmne 4. Bør patronage-institutionerne og selskaberne ikke for at opfylde deres mission i hele dens udstrækning, forinden fangerne løslades, skaffe sig oplysninger om deres familiers tilstand og trang, dels for at sikre bevarelsen af familiens hengivenhed, dels for at hjælpe selve familien og sikre den mod følgerne af domfældelsen af et medlem af den?

Hvorledes kan denne særlige virksomhed ligeoverfor familien udøves uden at blive stødende og således, at den bidrager til selve fangens forbedring og hans tilbagevenden til et hæderligt og arbejdsomt liv?

Fællesmødets besvarelse:

1. Det er ønskeligt, at fængselselskaberne kunne have lejlighed til at beskæftige sig førend løsladelsen med fangernes familieforhold

- a. for såvidt muligt at forvisse sig om familiebandets inderlighed;
- b. for undtagelsesvis at hjælpe fangens familie, dersom fængelskabet har været til alvorlig skade for de små børn, de gamle eller svage.

2. For at nå dertil må selskaberne udtrykkelig udtale det i deres statuter og sætte sig i forbindelse med alle de lokale myndigheder, administrative eller religiøse.

R. A.

Kvindelige tyve.

Samfundet i almindelighed kalder enhver, som har forbrudt sig mod dets love og derfor afsoner straffen, »forbryder« uden at gøre sig rede for den store forskel, der er på forbrydere. Det vel ordnede fængsel, der er anlagt på reformatoriske bestræbelser, ved at skille forbryderne i klasser efter personligheden, forbrydelsens slags og motivet til den. Dette gælder mandsfangerne, mindre vistnok kvindefangerne. I hvert tilfælde er der, såvidt vides, ingensteds, hvor man gør nogen væsentlig forskel på behandlingen af mands- og kvindefanger udover, hvad de ydre forhold medføre, således arbejdsbeskæftigelsen.

På den anden side kan der jo ikke være tvivl om, at kvindens fremtrædende følelsesliv i modsætning til mandens forstandsliv må fordrø en behandling, der i flere retninger må blive forskellig fra mandens. Det, som det i så henseende gælder om, er at få en indgående kundskab til den kvindelige forbrydernatur i almindelighed og til dens forskellige kategorier. I 1889 er der udkommet en bog, der yder bidrag i så henseende: Étude anthropométrique sur les prostituées et les voleuses par le Docteur PAULINE TARNOWSKY.

Som det ses af titelen, falder bogen i to dele, de prostituerede kvinder og kvindelige tyve. Skønt skægtskabet mellem disse to kategorier er stærkt, er det kun den sidste, der skal omtales her. Det fremgår endvidere af titelen, at

det er anthropometriske studier, der ligge til grund for forfatterens resultater. Disse ere imidlertid ligeså meget byggede på betragtninger af sociale forhold og disses indflydelse på udviklingen af forbrydernaturer, så bogen fortjener opmærksomhed, så meget mere som, hvad ovenfor er nævnt, kvindeforbryderen ulvivlsomt hidtil har måttet træde i baggrunden for den mandlige forbryder som genstand for en rationel fangebehandling. Ja, man kan formodentlig gå så vidt at sige, at der vil findes forbrydelser, som, når de begås af en kvinde, må fordre en straf forskellig fra den, som idømmes manden for samme forbrydelse. Ganske vist giver forfatteren ingen anvisning i retning af fangebehandling, men søger at karakterisere de forskellige arter af kvindelige tyve på samme tid, som bogen giver anvisning på, hvor ophavet til forbrydelsen må søges, og hvilke midler der bør anvendes derimod. Hovedinteressen ligger væsentlig deri, at betragtninger gøres over kvindeforbrydere som noget særligt, forskelligt fra mandlige forbrydere.

Ved siden af en undersøgelse, siger forfatteren, af forbryderens fysiske organisme, moralske særegenheder, grad af intelligens og arvelighed vil det være nyttigt ikke blot at se hen til gruppen og forbrydelsens slags, men også til bevæggrunden til handlingen og hovedtrækkene i forbryderens moralske fysiognomi. Forfatteren har med dette for øje observeret 100 kvindelige tyve, recidivister, i fængslet Litowski Zamok i St. Petersborg. Kvindelige recidivisttyve ere valgte, fordi de danne en meget homogen serie og lettere træffes på, desuden konstaterer deres ofte gentagne tyveri et fremtrædende træk, der betegner en øjensynlig afvigelse i den moralske sans hos dem. Dertil kommer deres lighed med prostituerede kvinder.

Som almindelig regel fremhæver forfatteren, at mentale og nervesygdomme ere hyppige blandt fangerne i et fængsel, ligesom en stor del anholdte lide af disse sygdomme før fængslingen. Et andet moment er fælles for de kvindelige

tyve, deres fysiske mangelfuldhed. Derved adskille de sig netop fra den sunde og moralske kvinde. I almindelighed ere de fødte af dårlige forældre, have intet lært og have fra den tidligste barndom været overladte til sig selv. Af de observerede vare 27 pct. underviste, og af dem kunde de fleste kun læse, og nogenlunde skrive deres navn. Mere end halvdelen havde ingen håndgerning lært, 49 pct. havde til forskellige tider tjent, deraf 34 pct. i små husholdninger. Det lille antal, som havde været anbragt af forældrene for at lære syning, vadske og lignende, havde været dovne, ofte skiftet plads og tilsidst foretrukket intet at bestille og at leve af rapseri og usædelighed. Således vare unge piger på 17, 18, 20 år straffede for tyveri 2, 3 og 4 gange. Erindringerne om familielivet fra barndommen danne sig om kiv i hjemmet, prygl, brutalitet, ulykke og griseri, en syfilitisk moder m. m. Desuden er kampen for tilværelsen sværere for afkommet af drikfældige, fordi deres organisme er svækket ved forældrenes laster. Efter det første tyveri er ofte al forbindelse med familien afbrudt. Hvad nu? Arbejde, hun forstår det ikke, har intet lært, og har ingen lyst til at arbejde. Bestandig glidende nedad bliver hun vanetyv.

Forfatteren deler de kvindelige recidivisttyve i 4 hovedgrupper: 1) professionelle, 2) prostituerede, 3) sindslidende, 4) lejlighedstyve. For den første gruppe opføres en mængde varieteter efter tyveriets genstand eller stedet for udførelsen. Om den anden gruppe, de prostituerede, som stjæle, siger forfatteren, at de ville være mere forudseende end de prostituerede, de give sig ikke så let som disse hen til øjeblikkets indskydelse, de ere mere beregnende, hvad der er sjældent hos disse. På den anden side ere de mere hjerteløse og cyniske, de give sig mindre hen til beruselse, fordi de i så fald tabe beherskelsen. De have ofte en større figur end almindeligt og en stærk konstitution. De sindslidende lide selvfølgelig af anomali i de fysiske funktioner. Som almindelige træk hos alle grupper nævner forfatteren,

savnet af fortrydelse, der ellers karakteriserer størstedelen af fangerne. Det er en logisk følge af deres abnorme tilbøjelighed og af deres fuldstændige mangel på moralsk sans. Dernæst negte de altid deres forbrydelse, sjældent tilstå de. Dermed står muligt deres utilbøjelighed til at give meddelelser om dem selv i forbindelse. De ere ofte ikke til at drive til at svare på de almindeligste spørgsmål. De frygte for at forråde sig. Den anthropometriske fremgangsmåde hjælper paa oplysningerne, men den tilfredsstiller ikke fuldtud, fordi den kun behandler den anatomiske side af spørgsmålet, men på den anden side gør den det bestemt og nøjagtigt, hvad der er et betydningsfuldt resultat.

Bogen indeholder nøjagtige anthropometriske meddelelser om alle de observerede kvindelige tyve. Overensstemmende med disse fremhæver forfatteren, at tegnene på fysisk udarten hos tyvene ere talrige. Kraniets deformationer ere overhovedet hyppige. Af de 100 observerede vare kun 3 normale, 18 havde en anomali, 34 to, 21 tre, 10 fire, 10 fem og 4 sex. Arvelighed gør sig stærkt gældende. Blandt tyvenes fædre er drik stærkt udbredt. Af de 100 havde 49 drikfældige forældre, af de 49 vare 41 hengivne til drik, 73 havde født 256 børn, hvoraf størstedelen døde i den spæde alder, 41 havde været gifte, 54 pct. var forført af arbejdere, tjenestefolk, håndværkere, soldater og kun 5 pct. af bedre stillede. Disse sidste tal nærme sig til de prostitueredes, der i almindelighed forføres af mænd af deres egen Klasse.

Hvad ydret angår, manglode de *charme*. De fleste vare blege og grå i huden, med en mørk og ondskabsfuld mine, et tåget blik, der aldrig ser på den, som taler med dem; uregelmæssige træk, deforme øren og andre fysiske fejl bidrage til, at de gøre et pinligt indtryk ved første øjekast. Hule tænder ere hyppige, skæretænderne mangle i 25—30 års alderen. Nogle viste fuldstændig indifferentisme overfor alt. Andre vare stærke, med høj ansigtsfarve og

rå stemme, de synes ikke at fortvivle over noget og betragte straffen som et uundgåeligt onde.

Medens de kvindelige tyves og de prostitueredes barndom og ungdom foregik under ensartede forhold, danne de arvelige mangler en forskel imellem dem. Af disse have 82 pet. alkoholistiske forældre, af tyvene kun 49 pet., og forældrene vare phthisikere hos henholdsvis 44 og 19 pet. Således have tyvene færre tegn på fysiske svækkelser end de prostituerede. Også fødslerne, 256 hos tyvene mod kun 34 hos de prostituerede, stille hinc nærmere ved den normale kvinde.

Forfatteren gør endelig følgende slutninger af sin fremstilling, der, som der foran er gjort opmærksom på, omfatter både prostituerede kvinder og kvindelige tyve:

1. De professionelle prostituerede ere ufuldkomne væsener, som have været underkastede ophold i arrester under deres udvikling, ere berørte af en arvelig sygelighed og vise tegn på en fysisk og psykisk udarten i overensstemmelse med deres ufuldstændige udvikling.

2. Tegnene på en fysisk udarten, der skyldes en ufuldkommen organisme, vise sig hos de prostituerede fortrinsvis ved deformationen af hovedet, anomalier i kraniet (41,43 pet.) og ansigtet (42,66 pet.) talrige anomalier af ørerne (42 pet.) og ved fordærvede tænder (54 pet.).

3. Den psykiske anomali viser sig enten ved en mere eller mindre fremtrædende svækket intelligens, eller ved en nevropatisk konstitution, eller ved en notorisk mangel på moralsk sans. Den bekræftes desuden ved overdrivelse af kønsfunktionerne ligesom ved den tiltrækning, deres forkastelige forretning, som de, efter at have været trukne ud af den, frivillig vende tilbage til, har for dem.

4. Tegnene på udarten ere mest fremtrædende hos prostituerede og kvindelige tyve, hvis mødre vare alkoholister.

Dette bekræfter den hypothese, at det fortrinsvis er mødrene, der influere på barnets organisme.

5. Racens ufrugtbarhed og uddøen, som oftest konstateres hos professionelle prostituerede, afhænger for en stor del af den abnormale tilstand, frugtbar på arvelige mangler, og synes at bekræfte degenereringen.

6. De professionelle prostituerede, som man ikke vil kunne regne til sunde og normale væsener på grund af selve den virksomhed, de udøve, udfylde den særdeles store lakune, som kriminalitetsstatistiken fremviser i kvindens favør.

7. De kvindelige tyve fjærne sig, uagtet de ligeledes frembyde en mængde fysiske og moralske mærkeligheder, der på iøjnefaldende vis skille dem fra den hæderlige kvinde, imidlertid mindre fra typen for den normale kvinde end de prostituerede, fordi:

- a. de kvindelige tyve ere mindre bebyrdede med arvelige mangler end de prostituerede.
- b. Antallet af tegn på fysisk udarten er mindre fremtrædende hos de kvindelige tyve end hos de prostituerede.
- c. Antallet af fødsler er større blandt de kvindelige tyve.
- d. Kraniets hoveddiametre ligesom dets totale horisontale omkreds hos de kvindelige tyve overgår de prostitueredes (begge kategorier hørende til samme race).
- e. Kindbenene og kæbebenene hos de prostituerede ere mere fremtrædende end hos de kvindelige tyve.
- f. De kvindelige tyves intellektuelle og moralske niveau er højere end hos de prostituerede. Hine ere mere egenkærlige, deres forstand er livligere, de ere mere energiske og besidde større modstandsevne i livets kampe. De ere mindre dovne og ere ikke bange for at arbejde.
- g. Hvor uforbederlig den professionelle kvindelige tyv kan være, hvor mange forbrydelser, hun end kan begå, så kan hun dog ikke begå dem eller gentage dem til en-

hver tid på dagen således som den prostituerede, forudsat at tyveri og misbrug af legemet ere laster af samme grad.

Sæt det er således, så synder i hvert fald den kvindelige tyv kun med mellemrum, efter lejlighed, medens kvinden i bordellet misbruger sit legeme til alle tider, uden ret til at vælge og vrage, hun finder desuden behag i sin forkastelige gerning og ønsker ikke at bytte den bort.

8. De anthropometriske resultater såvel som undersøgelserne om arveligheden hos de prostituerede og de kvindelige tyve, forholdene ved deres fødsel og følgende sociale liv såvelsom studiet af deres intellektuelle og moralske niveau forene sig i at bevise, at de prostituerede og de kvindelige tyve høre til en og samme klasse af abnormale, degenererede og degenererende kvinder.

De ere produkter af bundfaldet, af samfundets bærmæ, hvis kvantitet formindskes efterhånden, som den biologiske udviklings omstændigheder forbedres i et kultiveret samfund.

For at hæmme det onde, som disse civilisationens udvæxter frembringe, er det ikke nok at straffe, som man nu gør. Man må gå til selve kilden for ondet, forbedre vilkårene i centret, hvor disse abnormale kvinder fødes og leve, formindske deres ulykkelige tilstand ved at give blik for honnet og fordelagtigt arbejde for de kvinder, der ville være hæderlige, og give dem adgang til mange håndværk og arbejder, som fortrinsvis udføres af mænd. Alle ny anvisninger på et hæderligt arbejde for kvinder formindske med nødvendighed vanskeligheden, som de føle, ved at finde livsopholdet, og ulykken, denne slette rådgiverske, som underholder udsvævelsen og ernærer lasten, uafhængig af medfødte tilbøjeligheder.

Det er uundgåeligt at unddrage børnene den fordærvelige indflydelse af lastefulde forældre og uforbederlige vellystninge ved at organisere en humanitær opdragelse for forsømte børn. At formindske fordærvelsen, som drukken-

skab, syfilis og de andre sygdomme, der svække forældrene, forårsager, med et ord, at bidrage til, at der findes så mange forældre som muligt, der formå at frembringe en sund slægt, fri for arvelig sygelighed — se i den retning skulle bestræbelserne gå hos en vel forstået og vel ført sand filantropi. —

I punkt 6 nævner forfatteren, at de professionelle prostituerede udfylde lakunen, som kriminalstatistiken viser i kvindens favør. Herved sigtes formodenlig til forholdet mellem mandlige og kvindelige forbrydere, der i almindelighed tilnærmelsesvis er som 5 til 1. Bemærkningen har vistnok sin betydning, men det er dog et spørgsmål, om forholdet væsentlig forandres ved de prostitueredes antal.

Fr. Stuckenberg.

Anvendelsen af fanger til offentlige arbejder i marken i Østerrige.

(Af Marcovich, direktør for strafanstalten i Leibach).

Levende protester have i lang tid lydt i Østerrige ligesom i andre lande mod fangearbejdet i fængslerne. Spørgsmålet er behandlet i blade, tidsskrifter og brochurer. De østerrigske industridrivendes reklamationer, som ofte vare løst begrundede, for at opnå en ordning af arbejdet i de penitentiære anstalter, nåede en sådan højde, at spørgsmålet gav anledning til en lang forhandling i deputeretkammerets møde 13 april 1886. Regeringen blev opfordret til at give de administrative autoriteter i kongerigerne og

de lande, som repræsenteres i rigsrådet, ordre til så meget som muligt at lade alle sager til offentlig brug, hvis fabrication justitsministeriet vilde erklære for udførlig i fængslerne, forfærdige af fanger: man troede derved at undgå en konkurrence, som skadede den private industri.

Arbejder for private blev forbudte, og man bestemte sig for også at anvende fanger til offentlige arbejder i fri luft. Man kom til den erkendelse, at det ikke alene drejer sig om for disciplinens skyld at lede fangens arbejde, men at der også er hygieniske og finansielle grunde, som modsætte sig, at fangerne ere ubeskæftigede under opholdet i fængslet.

Det er magtpåliggende at skaffe fangen midler til at være stadigt beskæftiget, for at han kan drage fordel af sin fængselstid og lære et håndværk eller i det mindste ikke miste vanen til at arbejde.

Man begyndte i maj 1886 med de første forsøg på at anvende fanger til offentlige arbejder i marken, man sendte på denne tid fra Laibach strafanstalt en trup på 60 fanger til Kötschach for at bygge et hospital der. Dette første forsøg kronedes med held, fangernes arbejder gav mere værdifulde resultater end de fri arbejderes, fordi de vare underkastede en strængere disciplin.

Disse resultater opfordrede til at fortsætte de første forsøg, og i 1887 anvendte man tre trupper til arbejder af samme natur. Laibach strafanstalt udsendte to, en til Kötschach og en anden til Siflitz plateau, som ligger i en højde af 5435 fod. Ligeledes sendte mandsfængslet i Garsten en trup til Schmittenhach ved Salzburg.

Jeg drister mig til at sige, at erfaringen for 1887 var ligeså heldig som det foregående år, og jeg skal fremhæve de fremtrædende moralske resultater, som anbringelsen af fanger ved offentlige arbejder i marken frembragte. Arbejdet var i 1887 blevet særdeles godt ledet såvel ved Kötschach som ved Siflitz og afsluttedes under gode forhold. De to trupper vendte tilbage til strafanstalten i Lai-

bach i slutningen af oktober under stærkt snefald, men i fuldkomneste orden: den fra Kötschach havde været ude i $5\frac{1}{2}$ måned, den fra Sillitz i 4.

Man kan med fuld tilfredshed vise hen til de vundne resultater, thi de vidne om en sjelden disciplin og om en fast anvendelse af en streng ledelse, og det er hovedsagen. Det er ikke nogen vanskelig opgave for en direktør begavet med militær energi at håndhæve ordenen og sætte arbejdet i scene indenfor et fængsels mure. Tallene på de anvendte straffe give bedst lejlighed til at bedømme den indre betydning af den frengangsmåde, som er anvendt for at opretholde ordenen. Noget andet er det med arbejder i fri luft. Ved uden overgang at komme fra et fængsels hæmmende mure ud i alpenaturens vilde uendelighed og romantik væbnet med hakke og spade iblandt fri arbejdere føler fangen sig pludselig forsat til en ny sfære, hvor tilsynet er lindere og lejlighederne til at begå brud og krænkelser af reglementet lettere.

Her er det ikke på en tilstrækkelig stærk armés bajonetter, at man skal gøre regning for at opretholde ordenen, men på den moralske indflydelse. For at komme dertil, at denne indflydelse gør virkning, er det nødvendigt, at fangen er forberedt dertil i selve fængslet, som bør have karakter af en korrektionsanstalt. Hvilken moralsk tilfredsstillelse for direktøren og funktionærerne, når det lykkes dem at nå det resultat!

Ligeoverfor fangen må man anvende en med humanitet parret strenghed for at give ham respekt for loven og tillid til dem, som befale over ham. Der er intet, som mere egner sig til at udøve en moralsk indflydelse på de fangers sind, som endnu ikke ere fuldkommen fordærvede og forstokkede, end deres anvendelse ved arbejder i fri luft. De give manden lejlighed til at udmærke sig i hans fri ligemænds påsyn og at blive rost i deres nærværelse. Det er ikke et fængsels trykkende luft, men den friske, fri luft, der giver manden, der arbejder redeligt og flittigt, ny tanker

og gode tanker. Når fangen først føler den velgørende virkning af den ros, der ydes ham, og glæder sig ved at se de mænd, som gælder for mere end ham, påny betragte ham med velvillie, så er han sikker på, at han alt har gjort det største skridt for at blive moralsk forbedret.

Det er resultatet af den erfaring, som er gjort ved arbejdet i fri luft. Smag for arbejdet udvikler sig øjensynligt hos fangerne, æresfølelsen vækkes hos dem, og de gøre sig ved enhver lejlighed umage for at gøre anstalten ære. Det må derfor være mig tilladt at udtale, at bestyrelsen har deri fundet en meget heldig fremgangsmåde. Fangernes anvendelse til arbejder i fri luft har på en måde skabt en ny fase for fængselsvæsenet.

Ved slutningen af kampagnen, som endte i 1887, fik 64 fanger deres straf eftergivet. Dette frembragte en umådelig bevægelse blandt de fanger, som vare blevne tilbage i anstalten og ikke havde været anvendte til arbejder i marken. I vinteren 1887—88 kappedes de om ved en udmærket opførsel at blive værdige til at antages til at deltage i arbejdet udenfor. Man opnår således også med hensyn til selve fængselsarbejdet resultater, der langt overgå de foregående års.

Hvad nu de materielle resultater angår, som ere nåede ved fangernes arbejde, havde de to trupper af fanger et trættende arbejde at udføre. Da de vare beskæftigede med at regulere nogle floders løb, måtte de den meste tid opholde sig i vand til knæene og transportere store klippestykker, som anvendtes til beskyttende murdæmninger, eller bortskaffe jordmasser. Andre beskæftigedes med at danne kvadersten eller med tømmerarbejde. De arbejdede tolv timer om dagen. Foretagendet skred rask fremad og fuldendtes meget hurtigere end man havde forudset.

Truppen ved Sifflitz befandt sig på grund af sin isolerede plads på toppen af et bjærg i en meget vanskeligere stilling end den, som var sendt til Köstchach. Man vil således kunne forstå, hvilke talløse vanskeligheder trans-

porten af provisioner og andre nødvendighedsgenstande på ryggen af æsler og opholdet i de lette barakker medførte.

Truppen ved Kötschach gav beviser på en beundringsværdig disciplin, ikke blot ved sin udmærkede opførsel og rosværdige arbejdsiver, men ved at tage aktiv del i slukningen af en ildebrand i Dellach. Denne gang, ligesom ved en lignende lejlighed i 1886, spillede fangerne i sandhed redningsmændenes rolle. Uden deres bistand vilde byen Dellach, som ligger $1\frac{1}{2}$ mil fra Kötschach, være bleven helt ødelagt af ilden. Branden begyndte kl. 8 om aftenen. Da man hørte alarmklokkerne ringe og så de umådelige flammer stige mod himlen, anmodede fangerne enstemmig om at måtte deltage i slukningen. Kötschachs befolkning, som havde samlet sig ved barakkerne, ventede ængstelig på den bestemmelse, der skulde tages. Da så dørene blev lukkede op og fangerne viste sig på vejen med militær holdning og delte i afdelinger, førte af deres opsynsmænd, lød der levende bifaldsråb, thi den tjeneste, de havde ydet det foregående år, var i alles erindring. Deres ankomst til Dellach, hvortil de brugte meget kort tid, frembragte stor glæde der. Fangerne, som vare delte i tre delinger, blev strax anbragte ved sprøjterne, hvor personalet alt var udmattet. De blev der til det sidste, det vil sige til kl. 1 om morgenen. Dellachs befolkning med borgmesteren i spidsen bragte dem en dybtfølt tak. Kl. $2\frac{1}{2}$ om morgenen vendte truppen tilbage til Kötschach fuldtallig og i bedste orden. Kl. 5 begyndte det sædvanlige arbejde igen. Man kunde sandelig ikke forlange mere af fangerne.

Hvad truppens helbredstilstand angik, var den usædvanlig god. Uagtet den betydelige fysiske styrke, som måtte anvendes til arbejdet, indtraf så godt som intet sygdomstilfælde. Samtidig medførte befolkningens formindskelse i sommertiden i selve anstalten en meget følelig forbedring af sundhedstilstanden.

I disciplinær henseende karakteriseres den ny tingenes tilstand derved, at kun i et tilfælde blev tre fanger bragte

tilbage til fængslet for brud på reglementet. Ingen anden disciplinær forholdsregel var nødvendig ligeoverfor truppens personale, et resultat, som det nok er værd at fremhæve.

Således var udfaldet af kampagnen i 1887. Den foranledigede justitsministeriet til i 1888 yderligere at udvikle anbringelsen af fanger ved arbejder i fri luft. Trupper på 200 mand blev anvendte i alperegionen på alle de punkter, hvor der foretoges arbejder til betryggelse mod floderne. Mandsfængslet i Grätz har sendt 32 mand til Lichtenersgraben. Fra Garsten udgik tre trupper til egnen om Salzburg, medens 40 mand fra Laibach sendtes til Ratschach og 34 fanger til Graaigraben, som ligger tre mil ovenfor Steinfeld i Draudalen.

Ved Ratschach arbejdede man på at inddæmme Trebizafloden, som gennemløber denne egn og årlig frembringer betydelige forstyrrelser. Fangerne vare der indlagte i en træbarakke, som var let at transportere og lå ved byens udkant. Det arbejde, som skulde udføres, bestod fortrinsvis i udgravning af jord for at give floden et nyt leje.

Medens truppen, som var sendt til Ratschach, ikke havde nogen alvorlig modstand at kæmpe med, måtte den ved Graaigraben overvinde store vanskeligheder. Arbejdsmarken er ikke nær ved noget centrum for befolkningen og på en slette, som ligger omtrent 500 fod over havet, i egnen om Stagors, der er bekendt for sin rige alpeflora. Graafloden, som kommer fra Graakofel, styrter brusende ned i en betydelig dybde, idet dens frådende strøm fører store klippestykker og træstammer med sig lige til Steinfeld, som ligger ved foden af bjerget. Navnet Steinfeld antyder i og for sig det ødelæggelsens værk, som den vilde flod fuldbyrder. Det var fangernes arbejde at tæmme denne bugtede strøm og give den en fredeligere retning. Gid de af dette arbejde kunde høste den lærdom, at bøje de vilde tilbøjeligheder! — Det arbejde, som foretages ovenfor Steinfeld, vil vare i tre år.

De resultater, som ved fangernes arbejde og disciplin

ere opnåede i Krain (Ratschach), ere så tilfredsstillende, at agerbrugsministeriet tænker på næste år at sende to trupper fra mandsfængslet i Laibach til Schlesien.

Det skal også bemærkes, at det var umuligt, for at lade mennesker arbejde i en højde som den ved Graakofel, i forvejen at tage bestemmelser om bolig og ernæring, da Steinfeld ligger langt nede i dalen og vejene, som føre op til disse højder, ere besværlige og farlige. I mindre end 14 dage blev der imidlertid rejst et lille hus, bygget af fangerne alene, med plads til 60 mand. Det kejserlige flag vajede stolt derover, og et kors repræsenterede kapellet for den ny koloni.

For at komme fra Steinfeld, hvorfra man henter provisionerne, til arbejdspladsen og barakken, der tjener til beboelse, må man i tre timer med besvær passere en sti, som i kun ringe grad fortjener den benævnelse. Lastdyrene kunne med nød og næppe komme fremad. Man måtte med besvær danne en vej over de ujevne klipper, måtte sexten gange overskride floden på vaklende bjælker.

Da den første trup fanger ankom til Steinfeld, var der åbenbart en vis uro hos befolkningen, fortrinsvis i gæstgiverstedet, hvor fangerne tilbragte de første nætter; men det varede ikke længe. Den første aften, da klokken ringede til angelus, vare fangerne samlede i den store indkørselsport til gæstgiverstedet. De rejste sig strax alle og fremsagde med høj røst deres aftenbøn. Fra det øjeblik svandt befolkningens uro.

Siden jeg har anført denne omstændighed, skal jeg endnu anføre en anden. Truppen ved Ratschach kan som følge af de lette forbindelsesmidler hver søndag besøge kirken, men præsten er 90 år gammel. Jeg opfordrede derfor præsten og læreren ved fængslet til at komme til Ratschach på helligdagene for at lede gudstjenesten. Dette blev snart bekendt blandt befolkningen, og fra fjærn og nær fyldte man snart kirken. Under messen ledede læreren koret, som bestod af fire af de bedste sangere blandt

fangerne. Man havde længe ikke hørt sang i kirken i Ratschach. Efterat messen var endt, kom en deputation for at takke for den store glæde, der var beredt sognet.

Man ser, hvorledes alle midler ere tagne i beslag, for at fangerne kunne vende forbedrede tilbage til samfundet. (Bul. de la Soc. gén. des prisons, 1889, s. 640.)

Transportationen til Siberien.

I det franske fængselsselskabs møde i november 1890 gav den russiske geneneralinspektør for fængslerne og transportationen til Siberien D. Komorsky de følgende oplysninger om Siberien og om Sakhaline, hvilke gengives efter Bulletin de la Soc. gén. d. prisons 1890, s. 839.

Siberien, det vil sige den asiatiske del af kejserdømmet Rusland, er delt i administrativ henseende i tolv guvernementer eller provinser, som danne Vest Siberien, det østlige central Siberien og provinserne ved floden Amur. — Den russiske straffelov skelner strengt mellem kriminelle og korrektionelle straffe. De kriminelle ere forbundne med berøvelsen af nogle almene rettigheder, nemlig med hensyn til ejendom, familien og staten. Når en person er domfældt på disse betingelser, kan hans hustru forlange skilsmisse, hans arvinger arve efter domfældelsen alt hans gods. Det er den borgerlige død.

De korrektionelle straffe have ikke sådanne følger. De afsones i fængsler og korrektionelle anstalter.

De kriminelle straffe, som ere forbundne med borgerlig død, falde i to kategorier: transportation i egenlig forstand, det vil sige overførelse af domfældte til Siberien med tvangsarbejde på tid eller for bestandigt, og transportation af

fanger til central Siberien uden arbejdsforpligtelse. I provinserne ved floden Amur, hvor transportationen er koncentreret, findes kun fanger idømte tvangsarbejde, og de, som have udstået deres straf, forblive der som kolonister, det vil sige, at de udgå af den første kategori og træde over i den anden.

Det østlige central Siberien er bestemt for den anden kategori af kriminel dømte, en slags deportation, der består i et exil uden arbejdstvang, men med forbud mod at forandre opholdssted.

Endelig i provinserne i Vest Siberien, som støde op til Uralbjergene, ere de relegerede koncentrerede. Denne straf ikendes ikke af domstolene, men anvendes af kommunerådene. Når nemlig et medlem af en landkommune er blevet dømt og har udstået en korrektionel straf, stilles han til sin kommunes disposition, som afgør, om han skal modtages eller relegeres til en af de vestlige provinser i Siberien i 5 år. Efter den tids udløb har han ret til at lade sig optage i hvilken som helst kommune han vil, og han får da ret til at vende tilbage til Rusland. Men ofte foretrækker han at blive i Vest Siberien, fordi landet er meget rigt og agerbruget meget udbredt der. Han er et af de vigtigste elementer i disse provinsers kolonisation.

Transportationen til Siberien har bestået i omtr. 150 år. Man begyndte med at sende fanger, dømte for mord og benådede, til Siberien, senere sendte man fanger, dømte til tvangsarbejde, dertil, de kom dertil med deres familier efter at have fuldendt forskellige arbejder i europæisk Rusland. Denne transportation fandt først sted til provinsen Transbaikal, fordi jorden der var meget rig på sølvførende miner; senere har man også fundet guldminer der. Det er det gamle Dahourien, som var en del af Mongoliets stepper, og hvis befolkning bestod af nomadestammer, sammensatte af Bouriaten, som hverken gav sig af med minearbejde eller agerdyrkning.

Da provinsen Dahouri efter en traktat med China i

1689 var bleven en del af kejserdømmet Rusland, begyndte man at bearbejde minerne. Grækere, som sendtes derhen af Peter den store, satte disse arbejder i gænge, og da der ingen arbejdere vare at få, sendte man da fra tid til anden bønder og domfældte derhen, idet man søgte på den måde at kolonisere omegnen for at organisere minearbejdet for alvor. På den måde kom transportationen ind i kejserdømmets love.

Ligesom formålet for denne transportation kun var at udbytte minerne, fandtes der ingen særlig fængselsadministration. Indtil 1869 vare slaverne underlagte mineadministrationen. Man betragtede individerne som folk, der vare forpligtede til at arbejde, man sørgede for dem, for at de kunde arbejde, man satte dem i frihed, som havde sat deres kræfter til, og man beskæftigede sig meget lidt med de penitentiære spørgsmål.

I 1869 blev den penitentiære administration organiseret, men den har siden mødt vanskeligheder, som ikke viste sig fra først af. Den første af disse blev bygningernes utilstrækkelighed til at detenere forbryderne, som under mineadministrationen næsten alle levede i frihed. For at undgå overfyldning af fængslerne tænkte man på, at øen Sakhaline, som ligger ved Siberiens østlige grænser, ved Amurflodens udløb, egnede sig godt til at blive opholdssted særligt for fanger dømt til tvangsarbejde, uden at man havde nødig at indespærre dem. Da øen imidlertid tilhørte Rusland og Japan i fællesskab, er det først efter overenskomsten i 1875, at den russiske regering har kunnet tage de nødvendige forholdsregler for at organisere en straffekoloni på øen og indføre en penitentiær administration der.

Denne administration blev fuldstændig installeret i 1884. Øen Sakhaline er nu en provins, der er underlagt en særlig guvernør, som udelukkende sorterer under fængslernes generalbestyrelse. Der findes ikke noget betydeligt antal fri kolonister på øen, og som følge deraf kan man benytte den særlig som straffekoloni.

Efter at have udstået straffen blive fangerne deporterede kolonister. De vedblive i to år at modtage deres kostrationer, deres beklædning, et stykke opdyrket jord, omtr. en hektar, de nødvendige agerbrugsredskaber, undertiden en ko og en hest, når man er istand til at skaffe sig dem.

Efter det sidste års statistik er der 3200 fri kolonister på Sakhaline og omtrent 6000 fanger.

I Nertschinsk i Siberien er der 3500 fanger og en stor mængde løsladte, som ere spredte over landsbyerne i provinsen Transbaikal. De leve af deres arbejde og ere kun forpligtede til at skaffe sig et pas for at kunne skifte opholdssted. Efter 10 års forløb have de deporterede ret til at få et pas, som giver dem lov til at drage om i hele Siberien. For at kunne vende tilbage til Evropa behøves en benådning. I Siberien overgå de efter 10 års forløb fra at være deporterede kolonister til at blive fri kolonister. De kunne beskæftige sig med handel og industri, ere fuldstændig fri, stå udenfor den penitentiære myndigheds område og ere ikke længere undergivne transportationens særlige lovbestemmelser. I Transbaikalprovinsen er mineindustrien stærkt udbredt, fornemlig udvaskning af guldet, og arbejderne ere meget søgte der. De deporterede ere altid istand til at få arbejde i minerne og at tjene deres føde derved.

På Øen Sakhaline kan derimod ikke alle løsladte finde arbejde. Man må være glad, når 20 til 30 pct. af mændene efter deres løsladelse kunne blive agerbrugere og tjene deres føde hæderligt derved. Blandt dem er der folk, som blive meget velstående og give sig af med handel og industri. De, som ikke ere i stand til at blive selvstændige, udlejes til kolonisterne. Af og til må administrationen komme dem til hjælp.

Kvinderne udgøre 20 til 30 pct. De kunne indgå ægteskab, idet de efter domfældelsen, når tiden er omme, lidt efter lidt vinde deres borgerlige rettigheder tilbage. De

kunne dog ikke få deres gamle standsforrettigheder igen, således ikke adelsskab, ikke de godser, der ere gåede over til deres arvinger.

Det vigtigste punkt for den domfældte er hustruens indvilligelse i at følge med til Siberien. Når dommen er falden, spørges hustruen, om hun samtykker i at ledsage manden til Sakhaline. Går hun ind derpå, får manden alle familierettighederne tilbage, og hustruen har ikke mere ret til at forlade ham uden hans indvilligelse. Hvis hustruen ikke vil følge manden, kan hun forlange skilsmisse.

Alle kvinder, som ere dømt til tvangsarbejde, sendes siden 1883 til Sakhaline, hvis deres helbred tåler det.

Øens klima mildnes af havets nærhed og er mildere end i de provinser, der ligge ved kysterne af havet, men ikke desto mindre er det barskere end klimaet i de egne, som ligge på samme bredegrad i Europa. Man avler alle slags kornsorter, vårsæd og vintersæd. I 1885 var der kun opdyrket 871 hektarer, i 1890 over 3000. Der dyrkes hvede, byg, havre og kartofler, og disse sidste give stort udbytte. Øen er 68000 □ kilometre eller så stor som Grækenland eller Bulgarien. Den er gennemskåret af bjerge, som gennemsnitlig højne sig 2 til 300 metre. Det højeste bjerg er 4000 fod, men der er ingen gletscher.

Rejsen dertil gøres tilsøs fra Odessa igennem Suezkanalen og derfra rundt om Asien.

Af fri folk er der kun få købmænd, som leve af fangerne, og funktionærernes og soldaternes familier.

Hvad de kvinders stilling angår, som have valgt at følge med den domfældte mand, er forholdet dette. Efter loven skal manden, som er dømt, afsone trediedelen af straffen i fængsel, men øen Sakhaline betragtes som et fængsel med flydende mure, så at enhver domfældt, som føres dertil fra Rusland, sættes i frihed på Sakhaline, og straffen består alene i det pligtmæssige arbejde. Han har lov til at bygge sig et lille hus, at opdyrke et stykke jord og at arbejde for egen regning. Den kost-

ration, han får, hjælper til, og desuden får familien en månedlig hjælp til børnenes underhold. Kvinder, som ikke have børn, få intet, men hvert barn har 9 til 10 frs. til underhold om måneden. Dødeligheden kan løbe op til 1,25 pct. om året.

Rømningsløb på øen selv beløbe sig til 4 til 5 pct. om året; og rømningsløb udenfor øen ere sjældne. På sådanne rømningsløb gøre de mongolske nomader, bouriaterne, der høre under Rusland, gerne jagt for at tjene de 3 rubler, de få for at anholde en. Chineserne foretrække at dræbe dem istedenfor for 3 rubler at gøre en rejse på 200 kilometre til Nertschinsk. På øen og i provinserne ved Amurfloden modtager man endnu gerne ikke blot de løsladte, men selv rømningsløb som arbejdere. I Transbaikal-provinsen er man allerede misfornøjet med at få altfor mange løsladte, i central Siberien hæver der sig endogså stemmer derimod, og adresser i den retning ere indsendte af provinsgouvernørerne til ministeriet.

Når en løsladt begår en forbrydelse eller forseelse, dømmes han af civilautoriteten. For småforseelser, der falde ind under fængselsreglementet, dømmes han af fængselsdirektøren; for forseelser, der høre ind under domstolen i første instans, dømmes han af en domstol, sammensat af kredschefer og to medlemmer. Dommen godkendes altid af øens guvernør. For forbrydelser dømmes fangen af en domstol (cour), sammensat af øvrighedspersoner i hovedstaden Kabarofka i provinserne ved floden Amur. Proceduren foregår skriftlig, den anklagede bliver ikke fremsendt til retten. Antallet af forbrydelser, begåede af fanger på Sakhaline fra 1885 til 1888, udgør 108 eller 37 om året, 28 vare mord, 5 forsøg derpå, 5 slag og sår, 24 tyverier, 46 forskellige overtrædelser. I disse tal ere de lettere tilfælde ikke medtagne, som ere afgjorte administrativt.

Direktøren kan tildele 30 stokkeslag; han har ikke andre legemlige straffe til sin rådighed. Knut har ikke

existeret i Rusland omtrent i de sidste 100 år^{*)}. men med katten kan man tildele indtil 30 slag med øens guvernørs billigelse; i tilfælde af domfældelse ved retten for gentagelse af forbrydelse kan antallet af slagene gå op til 100. Der kan være tilfælde, hvor pryglene synes at måtte foretrækkes. Når man således istedenfor 30 slag stokkeprygl dømmer en mand, som har flere børn, til 3 eller 6 måneders fængsel, vilde disse, som ere berøvede deres fader, kunne omkomme af ulykke og sult. På den anden side kan man ikke lade en forseelse blive uden straf. De domfældte forlange undertiden selv denne straf istedenfor fængsel.

I Siberien kan man ikke optræde grusomt ligeoverfor forbryderne. En direktør, som vil gøre det, vil blive myrdet inden tre dage. Bebrejder man en direktør mangel på strengthed, svarer han, jeg er omgivet af fanger, hvad vil De. jeg skal gøre?

Straffen er et spørgsmål om skik og brug og sæder. Når en stortalende person udtaler sig uforskammet ligeoverfor sin chef i andre fangers nærværelse, må han straffes, ikke for at gøre ham ondt, men for at betage ham den glorie, han har blandt kammeraterne. Alvorligere er det, når en forseelse er begået af en fange mod en anden; i så fald kan fængslet ikke betragtes som en straf. En legemlig straf må pålægges, for at fangerne, som ere genstand for forseelsen, kunne opgive al tanke om personlig hevn.

I de sidste syv år er der begået to forbrydelser og en disciplinær forseelse udenfor øen Sakhaline. På øen er en direktør og to opsynsmænd blevne dræbte. Disse sidste forbrydelser ere blevne påkendte af en krigsret. For mord er straffen hængning. I ekstraordinære tilfælde har kejseren givet generalguvernøren over provinserne ved Amurfloden en særlig ret til at sætte en krigsret. I de sidste 7 år har dette fundet sted 4 eller 5 gange.

Af militær findes der på øen fire kompagnier på ialt

^{*)} Knut er afskaffet ved straffeloven af 1845.

(R. A.)

960 mand. Da det imidlertid er umuligt at skaffe det tilstrækkelige antal opsynsmænd, er man nødt til at tage soldater til opsyn. Derved formindskes militæret med omtr. 200 mand. Forøvrigt behøver man ikke at frygte meget for revolter, da man giver hver fange lejlighed til at arbejde og vende tilbage til det borgerlige samfund; det ligger i den enkeltes interesse at undgå konflikter.

Handel med alkohol er forbudt. De mindst halvhundrede skibe, som besøge den vigtigste havneplads, bevogtes af den grund meget strengt. Ikke alene fangerne men også opsynet og de lavere embedsmænd er det forbudt at indføre alkohol uden guvernørens tilladelse. Kun med hans tilladelse indføres alkohol i administrationens magasiner og uddeles med stor reservation. Derfor er alkohol en sjelden ting og betales undertiden som kontrebande med indtil 8 rubler flasken.

Hvad budgettet angår, er det ikke højt. Installeringen koster næsten intet, der er arbejdere nok; hvad der koster noget, er søm, jern, glas m. m. Der er bygget over 40 landsbyer på øen, de have intet kostet, og antallet af dem forøges så hurtigt, at de ofte ere byggede, førend administrationen har fået underretning derom.

Fangens relegation, som er omtalt foran, finder sted under følgende omstændigheder. Sex måneder før straffens udløb gives der kommunen meddelelse derom. Den har ret til at modtage fangen eller negte det. Negter den det, sendes fangen til Vest Sibirien og anbringes der på statens bekostning. De fleste kommuner modtage deres medlemmer igen, for kvindernes vedkommende næsten altid. Spørgsmålet forhandles i selve kommunen, som kender dem, der ere professionelle ugerningsmænd, og dem, af hvem der kan ventes noget godt. Det er ikke et kommunalt råd, men hele kommunen, som udtaler sig. Man giver en mundtlig beretning om forhandlingen, og der skal to tredjedele af stemmerne til for at relegere en person. Den relegerede er forpligtet til at tilbringe 5 år i den kreds, hvor der er

anvist ham opholdssted. En sådan kreds kan være større end det halve Frankrig. Disse provinser ere meget rige, hvad det følgende viser. En russisk købmand drev en kornforretning mellem Vest Siberien og England. Hans to skibe led skibbrud ved Obflodens munding. Han udsendte et tredie, overbevist om, at hvis det kom til England, vilde fortjenesten derpå opveje hans tab ved de to førstes forlis. Der findes intet frugtbarere land end Vest Siberien, man får der omtr. 16 kilo korn for 45 øre og for 35 øre en stor kurv grøntsager.

Fangernes arbejde foregår i fri luft. Det består væsentligst i anlæggelse af veje, opdyrkning af jord, dræning og opførelsen af bygninger. Desuden findes der stenkulsminer, men de beskæftige kun 400 fanger, der have begået grove forbrydelser og ere recidivister. Nogle fangerne at arbejde, få de lænker på og må arbejde i fængslet under opsyn af soldater. Arbejdet udføres i så tilfælde af grupper på 5 til 12 fanger, der må udføre et bestemt stykke arbejde. Hvis én fange ikke vil arbejde, tvinges han på den måde af de andre dertil, for at de ikke skulle blive straffede. Denne kollektive ansvarlighed er i 1888 og 1889 bleven anvendt i Nertschinsk ligeoverfor mænd, der vare betinget løsladte. Derved bragtes rømningerne, som i 1886 udgjorde 24 pct., i 1887 31 pct., i 1888 ned til 12 pct. og i 1889 til 6 pct.

Arbejdet består ikke blot i, hvad der er nødvendigt til fangernes underhold, men også for administrationen. Da der er mangel på lavere bestillingsmænd, er man nødt til at ty til fanger i kontorerne for at få skriveriet udført. Trykket af arbejdet ligger i kvantiteten og ikke i kvaliteten. Man kan arbejde to timer om dagen i minerne med større frihed end ved at arbejde 12 timer i et kontor. Arbejdets strengthed i minerne afhænger af forholdene, hvorunder der arbejdes. For øjeblikket er arbejdet i minerne i Siberien ikke så strengt som de andre arbejder, fordi betingelserne for arbejdet ere meget gode. Kulminerne ere ikke under jorden, så man altid har frisk luft og

ikke behøver at frygte for explosioner. Mineadministrationen i distriktet Nertschinsk, og det er den, der anviser arbejdet, giver desuden så små dagværk, at de kunne fuldføres i to timer. For tre år siden tjente fangen ved disse arbejder 10 kopeker til staten og 50 til sig selv ved overarbejde. Nu lader man ham tjene 30 til hver. Dette overarbejde udføres af de betinget løsladte og af dem, som have udført dagværket og kunne arbejde i deres mark eller vedblive med arbejdet i samme eller i en nabomine. Særligt disse miner høre ind under det kejserlige hofs administration, som forpagter nogle guldminer til private folk. Betalingen i minerne er den samme og rettes efter vægten af det metal, som den fri arbejders eller fangens arbejde har frembragt. Det er forøvrigt en almindelig regel, at fangen får mindre end de andre, fordi han arbejder mindre. For de fri folks vedkommende er der indrømmet dem mindre dagværk, for at de kunne få tid til at arbejde for sig selv. Iøvrigt er det påbudt ved lov, at med den betingede løsladelse følger der mindre dagværk.

På Sakhaline er det administrationen, som leder det hele arbejde, og det udføres på statens bekostning. Til de særlige arbejder haves arkitekter og ingeniører, men deres ordrer gå igennem administrationen. I Nertschinsk er der en mineingeniør, som ikke har noget med den penitentiære administration at gøre, og som varetager den tekniske side af sagen.

At afskaffe transportationen i Rusland har der aldrig været tale om, den kan endog forudsættes at ville voxe derved, at antallet af domfældelser til tvangsarbejde udvides. Det, der er tale om, er at afskaffe deportationen, det vil sige at anvende kolonisation uden obligatorisk arbejde som kriminel straf. Disse domfældte skulle fordeles mellem tugthusene og den egenlige transportation med centrer på øen Sakhaline og i Nertschinsk. Minespørgsmålet er nemlig af største vigtighed, og for at hævde dets plads behøves arbejde af fangerne, det vil sige obligatorisk arbejde.

Om betinget domfældelse.

I »Gerichtsaal« B. 44, s. 357 har Dr. GRUBER, advokat i Budapest, meddelt nogle oplysninger om betinget domfældelse i Ungarn såvelsom i Amerika, England og Australien. Af disse er det følgende et kort uddrag.

For Ungarns vedkommende gå meddelelserne ud på at angive det standpunkt, der sammesteds indtages ligeoverfor spørgsmålet med en reform i retning af den betingede domfældelse for øje. Dr. GRUBER støtter sig i så henseende væsentlig til et større arbejde, »Die Reform unseres Strafsystems« af Dr. L. FAYER, professor ved universitetet i Budapest. Denne er tilhænger af den betingede domfældelse og mener særligt, at den i forbindelse med en større anvendelse af bødestraf vilde give hele straffesystemet større elasticitet, idet de korte frihedsstraffe derved kom til at indtage et højere trin på straffestigen end nu. Derimod stemmer han overens med det franske udkast deri, at maximum for anvendelsen af betinget domfældelse sættes ved en straf på 3 måneder. Han betoner kontrollen ligeoverfor domstolene ved disses indberetninger om anvendelsen af betinget domfældelse til justitsministeren og dennes årlige beretning til rigsdagen om institutionens virkninger. En kaution ved siden af straffriheden anser han ligeledes for et væsentligt moment til betryggelse mod tilbagefald. Men

overhovedet mener Dr. FAYER, at den betingede straffriheds anvendelse betinges af en samlet reform af straffeloven, for ikke at komme ud i modsigelser og uoverensstemmelser.

Dr. GRUBER anfører desuden flere udtalelser fra Ungarn til fordel for reformen, deriblandt en dommer i Klausenburg Bodor, der ved eksempler har påvist frihedsstraffens skadelige indflydelse på unge mennesker. Også i den ungarske rigsdag har spørgsmålet været fremme, og den ungarske justitsminister anses for en tilhænger af reformen.

I det andet afsnit af artiklen meddeler Dr. GRUBER, der er en udpræget tilhænger af det engelsk-amerikanske system for betinget straffrihed, nogle oplysninger om de erfaringer, der ere gjorte i Massachusetts, hvor det indførtes 1878; i Ny Zeeland, der indførte systemet i 1886, og i England, hvor »Probation of First offenders Act« udkom 8 august 1887.

I Ny Zeeland blev i 1886—87 121 anklagede stillede på prøve og altså ikke dømt. Af disse blev 58 aldeles fri for tilsyn, 53 vare fremdeles under tilsyn, 9 svarede ikke til betingelserne for straffriheden, og 1 flygtede bort. Omkostningerne til fængselsvæsenet, som i 1886—87 udgjorde 7000 pund sterling, var i 1888 3000 pund mindre. Denne besparelseregner man den ny institution tilgode, og den har en ikke ringe betydning for en befolkning af 533000 mennesker.

I London opgives 300 personer at være stillede på prøve siden lovens ikrafttræden i 1887, og af disse skulle 70 pct. have holdt sig. Om erfaringerne i hele England foreligger der endnu ingen officielle meddelelser. (I Belgien skal der fra i juni 1888 til 31 december 1889 have været omtr. 14000 betinget straffri personer, af hvilke omtr. 200 atter ere stillede for retten.)

Boston, som ligger i grevskabet Suffolk county i Massachusetts, er med grevskabet delt i tre prøvedistrikter. I det ene af disse, centraldistriktet, er der efter en beretning om Probation work for the County of Suffolk for ti år 1879—1888 givet 5697 personer betinget straffrihed

i det nævnte tidsrum, og bødestraf er bortfalden for 662 personer. I de ti år har man sparet 210886 dollar til udgifter til fængernes underhold. Besparelsen for 1888 er beregnet til 22978 dollar. I hele tiåret er det 1716 års fængsel, der ere faldne bort ved straffriheden. Probation Officer har i Boston i perioden, beretningen omfatter undersøgt forholdene for 27052 anholdtes vedkommende. Af disse blev 7251 stillede på prøve, og af dem igen viste 580 sig uværdige til straffriheden.

Da man har regnet, at 65 pct. komme i fængsel, fordi de ikke kunne udrede bøderne, de ere idømte, har man måttet begrænse bødestrafen for mange, hvor det drejede sig om ringe og første gangs overtrædelse. I regelen har man nøjedes med, at de, der ere erklærede for betinget straffri, have kunnet betale de staten ved anholdelsen forårsagede omkostninger, og selv dette gives der hyppig afkald på af hensyn til personens formuesomstændigheder.

I tiåret ere 759 individer sendte til anstalterne for løsaagtige kvindfolk. Man har der sørget for dem, lært dem arbejde og skaffet dem plads.

I selve Boston bydistrikt blev i tiåret 6939 personer, 3732 mænd og 3207 kvinder, stillede på prøve. Af dem have 473 vist sig uværdige til straffrihed og ere blevne dømte, 107 have unddraget sig domfældelsen, altså 8 pct. have ikke forbedret sig imod 92 pct. forbedrede, ligesoverfor 312 var prøvetiden endnu ikke udløben ved udgangen af 1888.

For året 1889 meddeler en beretning, at der i central-Boston er stillet 1125 på prøve, af disse have 94 pct. holdt sig godt, i de to andre distrikter ere forholdene: 287 på prøve, over 93 pct. have holdt sig, og 422 på prøve, hvoraf 372 have holdt sig.

De strafbare handlinger, som i tiåret vare begåede i Boston af de betinget straffri, vare drukkenskab (første gang) i 3161 tilfælde, tyveri i 958, gadestrygen af prostituerede om natten i 764, legemsbeskadigelse i 470, uordenlig leven

i 274, brud af hjemmets fred i 240, vanedrankere i 222, drukkenskab (tredie gang) i 211, underskæb i 82, krænkelse af stadsvedtægten i 77, utugt i 48, beskadigelser i 35, hæleri i 35, landstrygeri i 31, undvigelse i 28, bedrageri i 27 og overtrædelse af lottolovgivningen i 27 tilfælde m. fl.

Savage, Probation Officer i Boston central distrikt, udtaler i sin beretning, at den betingede straffrihed i mange tilfælde har banet vejen for en virkelig forbedring og bevaret mange uskyldige personer og forladte familier for større lidelser end dem, som forbryderen vilde have været nødt at underkaste sig.

Engelske fængselsforhold.

Howardselskabet i London har under 7 febr. d. å. tilstillet indenrigsministeren følgende udtalelser:

Sir. Vi tillade os at henlede Deres opmærksomhed på følgende misbrug og mangler i fængselsadministrationen, som ere forebragte Selskabets forretningsudvalg:

1. Trods nogle forbedringer i de sidste år, som vi med tilfredsstillelse erkende, synes der at herske et afgjort fejlsyn på visse punkter af fængselslovgivningen, både hvad ånd og bogstav angår.

2. Lovgivningen foreskriver f. ex. en virksom, tilstrækkelig stab af embedsmænd for hvert distriktsfængsel; medens vi tro, at dette iagttages i Irland, er det i England blevet hyppig praxis, og ingenlunde en undtagelse, at ansætte en opsynsmand i direktørens plads.

I nogle tilfælde vil en opsynsmand være ministeriets ordre mere følgagtig end en direktør, som indtager en

mere uafhængig social stilling, men en opsynsmand vil ikke være skikket til på virksom måde at bekæmpe overtræden af trufne bestemmelser eller modstand af anden slags fra præst eller læges sides, som, omendskønt nominel underordnede, dog i virkeligheden stå over ham både på grund af højere social stilling og ved deres større sikkerhed i embedsmæssig optræden.

3. Vi vide, at i et vist engelsk distriktsfængsel har en gejstlig fornylig klaget til ministeriet over nogle påpegede pligtforsømmelser af en læge, fordi opsynsmanden, der optrådte som direktør, var uskikket til eller uvillig til at tage sagen op, og det uagtet den fungerende direktør, forsåvidt vi ikke ere fejlt underrettede i dette tilfælde, er en opsynsmand med fortrinsvis god karakter og en værdig fortid. Når en sådan person ikke på virksom måde kan gå imellem en læge og en præst, hvad kan der så ventes af mindre duelige stedfortrædere for direktørgerningen?

4. En endnu alvorligere fejl end anbringelsen af opsynsmænd som direktører er ansættelsen af uduelige stedfortrædere for opsynsmænd. Vi have gentagende hørt klager fra fængselsmænd over det uheldige for tjenesten i, at der ansættes uopklærede eller forkastelige personer som såkaldte midlertidige opsynsmænd.

Vi ere underrettede om, at de to mænd i Strangeway distriktsfængsel, som det sidste år i parlamentet blev sagt om, at de ikke skulde blive ansatte påny, ere komne ind i denne midlertidige klasse.

5. Fremdeles er det sagt, at fængselsloven er bleven overskreden ved den voxende praxis at ansætte kvindeligt opsyn (*matrons*). Dersom det er ønskeligt, at direktørerne for mandsfængsler skulle være mænd med opdragelse og social stilling, er det ikke mindre vigtigt, at den øverste i kvindefængslerne besidder lignende kvalifikationer.

6. Et andet forhold, hvorpå vi skulle henlede opmærksomheden, er den yderst tarvelige diæt, eller særligt straffediæten, i den første måned. Den bør være tilstrækkelig

for en fange, når han er ubeskæftiget i sin celle, og den må blive positiv farlig og ubarmhjertig, når den er forbunden med hårdt arbejde og en træbrix.

7. At det straffende og afskrækkende moment i indespærringen er af stor betydning, og at det er uafviseligt for at undertrykke forbrydelser, det er altid blevet fremhævet af dette selskab. Men den bestandige adskillelse af den ene fange fra forbindelse med den anden er vigtig for en heldig reformatorisk indflydelse. Der er i denne meget betydningsfulde sag altfor megen grund til at mene, at fængselslovens ånd ikke påses ligelig af regeringens kommissærer. Sidste år f. ex. så en af os i Maidstone distriktsfængsel, at de fleste fanger arbejdede i fællesskab. De bedste opfattelser af fangernes behandling fordømme en slig forholdsregel som meget forkastelig og uklog.

De foregående punkter vise hen til, hvad der må anses for utilstrækkelig opmærksomhed for hensigten med de bestående love og regulativer. Men idet De lægger en alvorlig Interesse for dagen for at formindske forbrydelsen, så tillad os i al ærbødighed at opfordre Dem til at anvende Deres store indflydelse på regeringen til fordel for lovbestemmelser for sådanne påtrængende nødvendige forbedringer som de følgende:

1. En gradvis men bestemt forhøjelse af straffen for gentagne forbrydelser eller habituelle lovovertrædere. Den nærværende kontrast mellem overdreven slaphed ligeoverfor misgerningens veteraner og den yderlige strengthed, for ikke at sige grusomhed, mod personer, der have begået få og små forbrydelser, vilde derved snart blive undgået.

2. Forfølgningen af forbrydelsen bør foretages, som det er i Skotland, efter en første officiel undersøgelse, og ikke, som det for tiden er i England, overlades til private individer for deres egen regning og risiko og til skade for det offentlige.

3. Regeringen vilde gøre det offentlige en stor tjeneste ved at forelægge en lov, der sætter politiet i stand til at skride mere virksomt ind mod modtagere af stjalne sager, hvilke i vid udstrækning ere ansvarlige for de forbrydelser mod ejendom, som nu begås.

4. Eftersom det tilstedeværende overdrevne fylderi er hovedårsag til forbrydelsen i dette land, er det at håbe, at regeringen vil indføre forholdsregler til at formindske dette onde ved at begrænse antallet af tilladte udsalgssteder for brændevin i hvert distrikt. Loven burde ikke længere tåle tilværelsen af en klasse af indehavere af flere tilladelser til brændevinsudskænkning, som er fortrinlig interesseret i den positive fremvæxt af drukkenskab og laster.

Anbefalende ovenstående til Deres alvorlige overvejelse og indflydelse forblive vi Deres meget ærbødige

Francis Peek.
Formand.

William Tallack.
Sekreter.

Den internationale kongres i Antwerpen.

Som i Tidsskriftets årgang 1890, side 237 meddelt afholdtes der i Antwerpen en international kongres 9 til 16 oktober f. å.

Kongressen var delt i 3 sektioner: for beskyttelse af børn, patronage af fanger og løsladte, tiggeri og omflakken. De i hver sektion opstillede forhandlingsæmner findes anførte på ovennævnte sted i Tidsskriftet.

De til forhandlingerne knyttede, af kongressen vedtagne resolutioner gengives i det følgende.

Sektion I. Beskyttelse af Børn.

Til Æmne 1 og 2:

1. I princippet er anbringelsen i familier, og særligt på landet, hvis det passer med barnets forhold, det bedst anvendelige system for forladte og forældreløse børn.

2. Til moralsk forsømt børn regnes dem, som på grund af forældrenes sygelighed, forsømmelse, laster eller andre årsager findes overladte til sig selv og ikke søge skolen.

3. Forud for anbringelsen af moralsk forsømt børn skal som almindelig regel gå en undersøgelse af barnets opførsel og karakter, forældrenes omstændigheder og moralitet, og, hvis det er muligt, en særlig iagttagelse af barnet selv.

4. Følgende opdragelsesmåder kunne anvendes ligeoverfor moralsk forsømt børn under hensyn til deres alder på anbringelsestiden og til øvrige omstændigheder:

Anbringelse i familie og særligt på landet;

Skole i internat eller halvinternat;

Særskilt anbringelse;

Anbringelse i grupper.

Anbringelse i familie erkendes i princippet for den bedste.

5. Det at skelneevne (*discernement*) konstateres, hvad de positive lovgivninger opstille i tilfælde af retslig forfølgning mod børn under 16 år, som have begået lovovertrædelser, kan ikke tjene til lovligt grundlag for klassifikation af børnene. Denne må overlades administrationen.

Til æmne 3:

6. Kongressen udtaler ønsket om, at tabet af forældremyndigheden må blive udtalt over forældre og ascendenter, som rammes af domfældelser for *crimes* eller *délits*, der kunne sætte barnets moralitet, sikkerhed eller sundhed på spil.

Tabet bør være obligatorisk eller fakultativ, alt efter forbrydelsens karakter og vægt.

Det samme tab bør kunne udtales over forældre eller ascendenter, hvis notorisk utilbørlige opførsel, habituelle drikfældighed, dårlige anvendelse af eller misbrug af myndigheden vil kunne sætte barnets moralitet, sikkerhed eller sundhed på spil.

7. Børn af de i 6 nævnte forældre bør stilles under den offentlige myndigheds formynderskab, med mindre retten bestemmer anderledes.

8. Det er ønskeligt, at tabet af forældremyndigheden aldrig udtales absolut endeligt eller uigenkaldeligt, men at den, hvem den er berøvet, i alle tilfælde atter retslig kan erhverve den og atter overtage udøvelsen af de rettigheder, som ere nødvendige for ligeoverfor sine børn at kunne opfylde den opdragelsespligt, som naturen og loven pålægger ham.

Til æmne 4:

9. Fængsling i kraft af forældremyndigheden (*par voie de correction paternelle*) bør falde bort.

10. Internering af et barn, i kraft af forældremyndigheden, kan kun pålægges af domstolen, som altid må have ret til at lade den ophøre.

Internerede børn skulle stilles under den offentlige myndigheds formynderskab, med mindre domstolen bestemmer anderledes.

Sektion II. Patronage af fanger og løsladte.

Til æmne 1—3:

1. At stå de løsladte bi er aldeles uadskilleligt fra ethvert normalt straffesystem.

2. Man må give bistanden den form, der bedst stemmer med hvert lands traditioner, sæder og lovgivning. — Uden at foreskrive nogen mener kongressen, at for at komme til sin fulde ret må bistanden overhovedet være et værk

af det private initiativ, opmuntret og opretholdt af den moralske støtte og, hvis det er nødvendigt, af regeringerne ved penge.

3. Kongressen udtaler det ønske, at der overalt, hvor der findes en repressiv anstalt, må oprettes patronageselskaber med en organisation, som tillader at følge de løsladte til de steder, hvor de tage ophold.

4. Kongressen udtaler ønsket om at se patronagekomiteerne rekrutere sig fra alle klasser og virksomheder og sikre sig medarbejde ikke blot af chefer for industrielle foretagender, men også af værkførere og arbejdere eller af arbejds-korporationer.

5. Den anbefaler at knytte hvert lands institutioner sammen ved en centralorganisation, som, idet ethvert selskab bevarer sin særegne karakter og selvstændighed, forøger evnen til at virke ved udvexling af ideer og meddelelser og ved forening af kræfterne.

6. Det er desuden ønskeligt, at der skabes forbindelser mellem de forskellige landes institutioner for at fremskynde den fælles udførelse af de regler, som kongressen i St. Petersborg har anset for ønskelige.

7. Bistanden bør være forberedt før løsladelsen. I den hensigt besøges fængslerne med bestyrelsens bifald af medlemmer af selskaberne, idet fængselsreglementerne respekteres og uden at gribe ind i straffevæsenets område.

8. Bistanden består først og fremmest i undersøgelsen og, hvis det er muligt, i at skaffe arbejde. Forhandlinger med familien og tidligere arbejdsherrer, tilbagekomsten, bortrejse fra landet, unge menneskers anbringelse i lære og i militær tjeneste, alt efter de forskellige landes skik og brug og efter omstændighederne, må også pålægges.

9. Pengehjelp bør kun finde sted som undtagelse, for at afhjælpe et bestemt behov, og som oftest som lån.

10. Bistanden bør så meget som muligt søge assistance hos den fængnes eller løsladtes families medlemmer.

11. Det vilde være ønskeligt, at den løsladtes arbejdsfortjeneste kunde overdrages patronageselskaberne for at gives ham i portioner og efter hans behov.

12. Kongressen betragter, ligesom kongressen i St. Petersborg, den udbredelse, der altfor let vilde kunne gøres til udenforstående, af oplysninger, som indeholdes i domsakterne eller befinde sig i politiets hænder, som en reel hindring for patronagen, som en vanskelighed for enhver genoptagelse af arbejdet, og som følge deraf som en skæbnesvanger årsag til tilbagefald for de løsladte.

13. De hjem eller asyler, hvis opgave er at samle, aldeles foreløbig, de løsladte, som ere uden hjælpemidler, eller at give dem arbejde, fordi de mangle plads, ere et nødvendigt virksomhedsmoment for de selskaber, som skulle tage sig af en stor mængde personer.

Delingen af de løsladte i små afdelinger er at anbefale overalt, hvor den kan iværksættes uden altfor stor bekostning.

Hovedprinciperne i organisationen af asyler bestå i frivillig indtræden og udtræden, klare bestemmelser om opholdets varighed og betingelserne for forlængelse, en simpel ordning, en disciplin afpasset efter det moralske formål, der tilstræbes, og anordningen af midler til at forskaffe de optagne arbejde.

14. Politiets opsigts med de løsladte er en alvorlig hindring for patronagearbejdet.

Det vilde være ønskeligt, at personen, som er stillet under politiets særlige opsigts, blev fritaget for denne, medens han er under patronagens område, enten ved benådning eller ved betinget løsladelse.

Sektion III. Tiggeri og omflakken.

Til æmne 1 og 2.

1. a. Ethvert individ, som er erkendt absolut uskikket

til at ernære sig, har ret til hjælp af det offentlige og kan ikke betragtes som tigger eller landstryger og høre ind under denne betegnelse i straffeloven.

- b. Fattigvæsenet (*assistance publique*) har forpligtelsen til at bevare og på virksom måde hjælpe dem, som ere i bedring, til de opnå den nødvendige styrke til at udøve deres virksomhed.
- c. Anstalter og selskaber, offentlige og private, som yde hjælp, bør udvide deres virksomhed til at søge arbejde til de trængende, som de hjælpe, og anbringe dem ved et arbejde i øjeblikket, som vil kunne dække en del af udgifterne ved den ydede hjælp. — Byrådene ere opfordrede til, det mest mulige, at anbringe de understøttede ved offentligt arbejde.
- d. Anstalter og selskaber, som yde hjælp, bør lægge vind på, at de trængende i de store stæder føres tilbage til de landskaber, hvor de høre hjemme.

De kommuner, hvor løsgængerer hører hjemme, bør deltage i udgifterne til dennes tilbagevenden.

Af hensyn til denne tilbagevenden er der anledning til hos jernbanebestyrelsen at få billetter, reducerede priser eller endog fri rejse.

2. Som middel mod løsgængeri og tiggeri er der anledning til at oprette institutioner for forsorg og hjælp, ikke blot private, men også sådanne, som have en offentlig karakter, som assuranceselskaberne, selskaberne eller anstalterne for arbejdets invalider.

3. Såsnart et individ overensstemmende med ethvert lands love er erkendt for at være løsgængerrecidivist, bør han forblive under statens formynderskab så længe som muligt og være underkastet et strengere regime med lejlighed for øvrigheden til at anvende betinget løsladelse.

4. Der er anledning til at fremkalde institutioner og forholdsregler ad lovgivningens vej, som skulle bekæmpe alkoholismen for at hemme udbredelsen af løsgængeri og tiggeri.

Almindelig udtalelse.

Kongressen udtaler ønsket om, at de offentlige myndigheder i det størst mulige omfang ville begunstige udviklingen af det private initiativ til fordel for alle grene af velgørenheden.

Den betingede løsladelse i Frankrig.

Efter den franske lov af 14 august 1885 kunne alle, der ere dømte til en eller flere frihedsstraffe, efter at have afsonet tre måneders fængsel, hvis straffene ere på kortere tid end sex måneder, og ellers efter at have afsonet halvdelen af deres straffe, blive betinget løsladte. For recidivister i samme forbrydelse (det generelle tilbagefald, *récidive légale*) er den korteste varighed af fængselsstraffen sat til sex måneder, hvis straffetiden er kortere end ni måneder, og ellers til to trediedele af straffen.

Enhver betinget løsladt, for hvem den forholdsregel, der er taget i hans favør, ikke er tilbagekaldt før udløbet af straffetiden, er endelig løsladt. Tilbagekaldelsen kan ske for vanlig og offentlig, tilbørlig godtgjort, dårlig opførsel, og for overtrædelser af særlige i løsladelsespasset anførte betingelser. Desuden har den administrative eller dømmende myndighed på det sted, hvor en betinget løsladt opholder sig, ret til at lade ham anholde mod uopholdeligt at underrette indenrigsministeriet derom.

Når den løsladte påny er indsat i fængslet, er det for hele det tidsrum af straffetiden, som stod tilbage at afsones den gang, da han blev betinget løsladt.

Afgørelserne om betinget løsladelse eller tilbagekaldelsen deraf tages efter indenrigsministeriets ordre og efter for

tilfældet inhentede oplysninger hos prefekter, republikens prokurører, direktører for penitentiære anstalter, såvelsom hos tilsynskommissionerne. For at give publikum og forskellige institutioner, der have interesse for sagen, så stor tillid som muligt til anvendelsen af den ny forholdsregel, har ministeriet desuden oprettet en komite for den betingede løsladelse, hvori embedsmænd fra fængselsadministrationen, kancelliet og direktionen for almensikkerheden have sæde. Denne virksomhed begyndte 23 februar 1888.

Ved gennemførelsen af en ny og så indgribende forholdsregel gælder det ikke blot om at få fangen til at forstå, hvorledes han skal se sagen, men fremfor alt om at opdrage folk til at tage sig af de løsladte. Til realiseringen af enhver reform hører næsten en slags begynden forfra hos dem, som skulle være med, og det gælder ikke blot instrumenterne, men også dem, som lede virksomheden. Derfor var det af betydning at få alle de administrative kræfter med fra første færd ved reformens indførelse. Og det drejede sig her ikke blot om de overordnede funktionærer, men ligesåmeget om de lavere ned til opsynet. Og det er ikke blot strafanstaltens personale, der er tale om, men også, og ikke mindst, det, som fører tilsynet med de løsladte. Man kan næsten sige, at enhver teoretisk udvikling af institutioner bliver forgæves, når den ikke ledsages af en tilsvarende udvikling i personalets optræden.

De resultater, som igennem flere år søgtes opnåede for at skaffe en bedre rekruttering af tilsynsagenterne, vare en af de første betingelser for det penitentiære fremskridt. Uden at skuffe sig selv kan man nu påstå, at hele personalet er sig sine pligter bevidst. Den betingede løsladelse har givet det ligesom en moralsk myndighed. Dets gerning er voxet i betydning i dets egne øjne.

Hvilket ønske man end nærer om at afskaffe fængsler, vil man imidlertid efter kort tids forløb indse, at antallet af de individer, som angre deres fejl, som vise, at de ville rette sig, og som godtgøre en mulighed for, at de med

friheden kunne generhverve deres hæderlighed, at antallet af dem, som fortjene det vidnesbyrd, åbenbart er begrænset. De, som ved deres opførsel, ved den deltagelse og tillid, som de forstå at indgyde, stræbe efter en nådesakt, ere snarere henviste til at søge en afkortning af straffen end den betingede løsladelse. De vide nemlig, at de vedblive at trues med pludselig at miste den frihed, de skulle nyde; thi i tilfælde af overtrædelse af loven er det hele den ikke afsonede straffetid, som forestår.

Den betingede løsladelse kan lade sig anvende som en straf, der er afkortet ved en nådesakt. Men man kan dog ikke gøre dommens og lovens bestemmelser til intet ved at benytte prærogativer, der ere overdragne indenrigsministeren, i samme øjeblik, som den dømte nyder godt af dem ved en benådningsret, der er tillagt republikens præsident. Ganske i almindelighed må det erkendes, at alt det, som sker af nåde, i det mindste i én retning står tilbage for den betingede løsladelse, nemlig i henseende til den belysning, som fremgår af de meddelelser, der ere udvekslede med kancelliet. — Begge disse måder at formilde dommene på svare til forskellige betragtninger. Den absolute ophævelse af straffen eller en del af den kan være ønskelig i visse tilfælde og af visse hensyn, som ikke have betydning for den betingede løsladelse. Hvorom alt er, så har erfaringen godtgjort, at ingen modstand bør forhale udviklingen af et værk, der har bestået sin prøve i over fire år.

Loven tillader at forbyde de løsladte ophold på bestemte steder. Det har haft sin interesse at vide, om denne bestemmelse er benyttet med tilstrækkeligt skøn, både for ikke at forurolige befolkningen og for ikke uden nødvendighed at pålægge den løsladte en slags exil. Takket være den omsorg, hvormed undersøgelser m. m. ere lagte til rette, er der intet tilfælde indtrådt, som kunde svække det gode omdømme, reformen måtte sikre sig.

Ved reformens udtræden i livet måtte ethvert fejlgreb forudses. Hvem ved ikke, hvor publikum er hurtigt og

lidenskabeligt i sine domme, når det tror sig truffet i sine interesser og kæreste følelser. For massen var den betingede løsladelse, hvis bestemmelser den ikke kender, det samme som endelig frihed.

De bestemmelser og betingelser for løsladelsen, som ere blevne fastsatte som typiske, ere i praxis erkendte som tilstrækkelige, så at der kun undtagelsesvis vil være behov for særlige tilføjelser. Der vil snarere blive grund til at gøre sagen simplere, når alle de myndigheder, som loven har kaldet til at virke med ved udførelsen, ere blevne hjemme i forholdene.

Denne lov yder sit bidrag til bestræbelser, der arbejde på at bekæmpe forbryderiskheden, og til disses meget værdifulde resultater, hvad man kan se af fangeantallets gradvise formindskelse. Det gennemsnitlige antal af dømte på lang tid var i 1880 14268 mænd og 2890 kvinder, i 1885 14515 mænd og 1982 kvinder, i 1889 derimod 10990 mænd og 1453 kvinder. I anstalterne for korte straffe har antallet ikke varieret synderligt for mændenes vedkommende, derimod er det for kvindernes vedkommende faldet betydeligt.

Fra lovens ikrafttræden indtil 1 januar 1888 blev der tilstået 307 betingede løsladelser til personer, der vare idømte fængselsstraf på mindre end et år, og 865 til fanger i strafanstalter og forbedringshuse. Ansøgninger om betinget løsladelse havde udgjort omtr. 3000, hvoraf omtr. en trediedel blev tilstået. Udstrækkes tidsrummet til 1 juli 1888, blev af 4707 ansøgninger de 1361 tilståede. Iblandt de betinget løsladte fandtes 122 recidivister, og kun for 1 blev løsladelsen tilbagekaldt. Personerne vare alle under 40 år gamle, familiefædre og for største delen landarbejdere.

Den ovenfor nævnte rådgivende komite, som oprettedes 23 februar 1888, har bidraget til yderligere at udvikle og fæstne sikkerheden i de afgørelser, som træffes. Indtil 1 januar 1890, altså i løbet af 2 år, har den undersøgt 4078 ansøgninger om betinget løsladelse. Af disse blev 2838 eller 69 pct. bevilgede og 345 udsatte, de øvrige blev

afslåede. Af de bevilgede faldt 1706 eller 28 pct. af ansøgningerne på straffe over 1 år, 1132 eller 23 pct. på korte straffe. Af de betinget løsladte vare 630 kvinder. De fleste løsladte vare mellem 25 og 50 år gamle, 1075 havde børn, 192 havde ingen at forsørge. Folk af alle livsstillinger havde nydt godt af den betingede løsladelse. Første gang straffede vare 2217, tidligere straffede 619.

En praktisk vanskelighed ligger der i lovens anvendelse på personer, som ere idømte korte straffe, fordi deres ansøgninger kun med nytte kunne bevilges med kort varsel.

Efter den første forsøgsperiode og efter den senere anvendelse, hvis resultater ovenfor ere anførte, bør den betingede løsladelse finde anvendelse i fuld udstrækning. I praxis som i princippet har den sådanne fordele, at den må kunne anvendes i et betydeligt antal tilfælde, som man har været vant til at forbeholde benådningen.« (Efter Bulletin de la Soc. gén. d. prisons, 1888, s. 371 og 1891, s. 100).

Norges distriktsfængsler

i

1888.

I årgang 1889 har Tidsskriftet givet en oversigt over Norges distriktsfængsler. Efter beretningen for 1888 er disses antal uforandret, nemlig 55. De have tilsammen 649 almindelige enkeltceller, 80 fællesrum, 7 strafarrestrum, 51 gældsarrestrum eller ialt 787 fangerum.

Straf- og varetægtsfangernes antal (deri ikke natarrestanter) var i 1888 i distriktsfængslerne 8863,7751 mænd og 1112 kvinder, mod 10022 i 1887, med 85854 fangedage, 71292 for mænd og 14562 for kvinder. Der er

således en formindskelse mod 1887 af 11,6 pct. for personantallets vedkommende og 3,9 pct. for fangedageantallet. Den gennemsnitlige fængselstid var 9,69 dage pr. fange. Af det samlede fangeantal var 6010 straffanger med 45924 fangedage og 2853 varetægtsfanger (deri transport- og gælds-fanger) med 39939 fangedage.

Fængsel på sædvanlig fangekost afsonede 587 personer, 404 mænd og 183 kvinder, i 17285 dage, heri medregnet 129 personer, der afsonede bøder.

Vand og brød udstod 5342 personer, 4749 mænd og 593 kvinder, i 28282 dage (mellemdagene iberegnet), heri medregnet 3917 personer, der afsonede bøder. Idømt fængselsstraf afsonedes således af 1885 personer, 1486 mænd og 399 kvinder, bøder af 4046, 3669 mænd og 377 kvinder.

Fængselstidens gennemsnitlige længde var for personer på vand og brød 5,29 dage, på sædvanlig fangekost 29,44. Tages kun afsoningen af idømt straf, var tallet henholdsvis 11,64 og 34,42. For de egenlige varetægtsfanger var det gennemsnitlige dagetal 16,41.

I forhold til folkemængden 31 decbr. 1885 forholdt totalantallet af fanger sig omtr. som 1:221, straffangerne som 1:326 og de egenlige varetægtsfanger som 1:825.

Det gennemsnitlige daglige belæg var omtr. 234 fanger. Tilmærmelsesvis stod gennemsnitsbelægget af de på idømt strafarbejde og fængsel i 1888 hensiddende fanger i forhold til folkemængden 31 decbr. 1885 som 1:2432.

Under 15 år vare 131 i 1887, 141 i 1888 og mellem 15 og 18 år henholdsvis 560 og 497.

Straf med ris er fuldbyrdet på 102 gutter.

Disciplinærforseelserne have som tidligere bestået i meddelelser til medfanger, beskadigelse af inventar, respektstridigt forhold, røpning og forsøg derpå, som straffedes med mørk celle, ris, rotting og tamp, ligesom adskillige advarsler tildeltes.

Sjæleplejen har foruden i Kristiania distriktsfængsel fundet sted ved fællesandagt i 4 andre fængsler.

Undervisning er ydet 643 personer i 2797 timer på samme måde, som er anført i Tidskr. årg. 1889, s. 73, dels i cellen, dels ved foredrag i skolelokaler. Disse foredrag have også omfattet religionen. Undervisningen har været meddelt i 25 fængsler, medens der i de øvrige 30 ikke er følt trang dertil.

Sundhedstilstanden er for Kristiania distriktsfængsel omstændeligere meddelt end for de øvrige fængsler. Særligt anvendes megen opmærksomhed på de sanitære virkninger af vand- og brødstraffen. I det nævnte fængsel anføres 41 sygdomstilfælde hos mænd, som afsonede denne straf, og 7 tilfælde hos kvinder. For 311 fanger, som afsonede nævnte straf over 5 dage, er der anført vejninger. Resultatet var for mænd med 5 til 10 dages straf, at 14 intet udslag viste i vægt, vægttabet gik hos de øvrige fra 0,1 kg. til 2,5, for 11 til 15 dage 2 intet udslag, de øvrige tab fra 0,1 til 3,2 kg., for 16 til 20 dage 1 tiltaget 1 kg., resten tab fra 0,1 til 4,2, for 21 til 25 dage 1 intet udslag, resten fra 0,1 til 3,8. For kvindernes vedkommende vare tallene henholdsvis 3 intet udslag, resten tab fra 0,1 til 2,1, tab fra 0,2 til 1,8, tab 1,3 og tab 0,3 til 1,8 kg., eller mindre vægttab for kvinder end for mænd. Beretningen slutter med, at der heller ikke i beretningsåret er gjort nogen særlig erfaring om vand- og brødstraffens indflydelse på fangernes helbred.

Fangernes beskæftigelse har fundet sted i form og omfang som tidligere skildret. I 40 fængsler have fangerne været sysselsatte. Udbyttet er i de 10 helt tilfaldet fangerne, i de 30 er de enten helt tilfaldet fængslet eller mere eller mindre kommet fangerne tilgode. For Kristiania distriktsfængsels vedkommende har arbejdsgodtgørelsen til fanger udgjort kr. 368,34 og arbejdsdriftens nettoudbytte været kr. 319,93.

Forplejningen har været som tidligere.

Beklædning ere 515 trængende fanger ved løsladelsen blevne forsynede med overensstemmende med regl. § 28 d til et beløb af 3709 kr.

Udgifterne, som for en del afholdes af statskassen, udgjorde for dennes vedkommende kr. 85619 mod 89129 i 1887. Nedgangen tilskrives det mindre fangebelæg. Fængselsdistrikternes udgift udgjorde kr. 137066, medens nettoudgiften anslås til kr. 115900, fordeles denne med tillæg af statskassens udgift på de 85854 fangedage, bliver den daglige udgift c. kr. 2,35.

Fængselsselskaberne for distriktsfængslerne ere forsåvidt de samme, som tidligere nævnt, kun Arendals selskab har i 1888 indstillet sin virksomhed, som imidlertid ventes genoptagen.

Norges kriminalstatistik

for 1888.

Antallet af de i justitssager tiltalte, hvis sager afgjordes i 1888, udgjorde 3837. Af disse vare 2113 på fri fod, 1154 arresterede.

Antallet af de i 1888 i justitssager tiltalte var 3224.

Med hensyn til forbrydelsens slags skal for det sidste tals vedkommende fremhæves forbrydelser mod den offentlige myndighed, der omfattede 229 individer, mord 4 (1 mand og 3 kvinder), drab 12, mordbrand 6, ildspåsettelse 44, fostermord, barnefødsel i dølgsmål, fosterfordrivelse 45, voldtægt 6, blodskam 10, omgængelse mod naturen 19, hor 17, lejemål 177 (19 mænd og 158 kvinder), ulovligt samleven 133, forførelse og rufferi 14, anden løsgatighed 58, ialt på det sædelige område 434 eller over 13 pct., end-

videre fornæmelser på legeme og helbred 320, tyveri 1586, bedrag 217 og falsk 73.

Alderen var 10 til 14 år for 293, 15 til 17 for 296 og 18 til 20 for 232, eller over 25 pct. af de tiltalte vare under 20 år gamle.

Kvinder udgjorde c. 18 pct. af de tiltalte.

Af de domfældte 2753 idømtes 1800 fængselsstraf, 332 bøder og 101 (10—14 år ris, 46 (10—14 år) advarsel inden retten, 10 (dreng 10—14 år) indsættelse i opdragelsesanstalt. Strafarbejde fra over 1 indtil og med 2 år idømtes 1 dreng på 10—12 år, ligeledes 10 børn fra 15—17 år, og 33 på 18—19 år idømtes fra over 6 indtil og med 9 år. Ialt idømtes således 44 unge personer strafarbejde, medens 150 på 18—19 år fik vand og brød, 73 under 15 år og 222 fra 15 til 17 år gamle fik sædvanlig fangekost og arrest.

I politisager tiltaltes 2521 personer, og sager afgjordes for 2923 tiltalte; 380 havde overtrådt lovgivningen om salg og udskænkning af brændevin samt af øl og vin, 151 fiskerilovgivningen, 177 tiltaltes for betleri. Straf idømtes 1883 personer, og for 19872 personer afgjordes sagerne i mindelighed.

Finlands fængselsvæsen i 1888.

Beretningen om Finlands fængselsvæsen i 1888, som udkom i 1890, oplyser, at det ny lænsfængsel i Helsingfors er fuldført med 164 dag- og natceller, 6 sygeceller og 6 fællesrum samt kirke, og ligeledes lænsfængslet i Kuopio med 77 dag- og natceller og 6 fællesrum samt kirke. I lige måde er det ny herredsfængsel i Kajana fuldført.

Med hensyn til anbringelsen af straffangerne er der fra 1 jan. 1889 sket den forandring, at alle mandsfanger, som dømmes til livstid eller tugthus på over 5 år, afgives til strafanstalten i Åbo, og alle mandspersoner, dømte til tugthus i 5 år eller derunder, afgives til strafanstalten i Helsingfors.

Fangetallet var 8975 mod 9289 i 1887 og tilgangen 6936 mod 7207. Nedgangen i disse tal i modsætning til de foregående år viser sig også i tallet på hensiddende fanger ved årets udgang, hvilket var 2027. Af det samlede antal udgjorde kvinderne lidt under en fjerdedel, af de ved årets udgang hensiddende fanger derimod noget over.

Tugthusfangernes antal var 1392, hvilket er 25 mindre end i 1887, det daglige middeltal 1094.

I forhold til landets folkemængde 31 decbr. 1885 er det samlede tal som 1:1583, i 1887 som 1:1092. Tilgangen af tugthusfanger er fra 423 i 1884 falden til 293 i 1888. Denne nedgang falder på mandsfangerne alene. Når der alligevel ved årets udgang er et større antal tugthusfanger end tidligere, tilskrives dette, at benådningerne ere blevne færre, samt at kolonisationsdeportationen fra Finland til Sibirien er ophørt (s. årg. 1889, s. 113).

De begåede forbrydelser, hvorfor tugthusstraf var idømt, udgjorde for tilgangens vedkommende for tyveri 44,55 pct. for mænd, 24,66 f. kvinder mod 35,59 f. m. og 17,57 f. k. i 1887. For barnemord og forsøg derpå var forholdet 54,79 pct. mod 55,11 i 1887. Ægteskabs- og sædelighedsforbrydelser udgjorde 3,18 f. m. og 9,59 pct. f. k. mod 4,98 f. m. og 21,62 f. k. i 1887. For disse sidste tals vedkommende må bemærkes, at de viste en betydelig stigning imod de foregående år.

Straffetiden for tilgangen var livstid for 16,36 pct. mænd og 12,33 pct. kvinder. Den højeste procent falder som tidligere på kvinder fra 4 til 8 år med 38,35 pct. og på mænd fra 3 til 4 år med 30,91 pct.

Alderen var fra 17—20 år for 18 m. og 6 k. De højeste tal falde på 20—25 år med 54 og 22.

Ikke tidligere straffet var af tilgangen 32,74 pct. mænd og 61 pct. kvinder. Af de tidligere straffede havde 37,70 pct. m. og 30,69 pct. k. tidligere afsonet tugthusstraf.

Fanger, som afsonede fængselsstraffe, udgjorde 628, 517 mænd og 111 kvinder.

Fanger, som afsonede vand- og brødstraf, udgjorde 131, 117 mænd og 14 kvinder.

Heftede for løsgængeri vare i alt 1712 personer. Fanger, som holdtes til allmänt arbete, udgjorde 758.

Disciplinen. I lænsfængslerne straffedes arbitrært 106 personer for 112 overtrædelser med prygl, belægning med jern, mørk eller lys celle og advarsel. I strafanstalterne straffedes 304 fanger for 478 forseelser med mørk eller lys celle, samme i forbindelse med vand og brød, nedsættelse i klasse og advarsel. I straf- og arbejdsanstalten for kvinder straffedes 53 for 72 forseelser med prygl, lys celle med vand og brød, nedsættelse i klasse og advarsel. I arbejdsfængslet for mænd straffedes 142 for 261 forseelser.

Arbejdsvirksomheden har som tidligere i læns- og herredsfængslerne omfattet arbejder for kronens regning og for private. Bruttoindtægten har været 15778 m. 18 p., hvoraf 7573 m. 21 p. tilfaldt fangerne. Desuden er ved lænsfængslet i Helsingfors udført 4134 fangedagsarbejde, der ikke er opført med nogen indtægt.

Ved straf- og arbejdsanstalterne have fangerne været beskæftigede til anstaltens behov, ved arbejder til salg, og på bestilling af statsinstitutionerne og for private. Den rene nettoindtægt af arbejdsvirksomheden var 149653 m. 42 p.

Fordeles nettoindtægten på middeltallet af fanger pr. dag, bliver resultatet:

	Dagligt middeltal	Indtægt pr. fange		
		for året	for dag	f. arbejdsdag
Helsingfors	361	151,01 m.	0,41 m.	0,52 m.
Åbo	469	102,21 -	0,27 -	0,41 -
Tavastehus	411	58,18 -	0,15 -	0,23 -
Willmanstrand	163	142,91 -	0,39 -	0,52 -

De fangerne tildelte sparpenningar have udgjort 20393 m. 15 p.

Sjælesorgen har i alle fængsler bestået i gudstjeneste hver helligdag og bibellæsning på enkelte ugedage samt forberedelse til konfirmation for dem, som endnu ikke have været til alters.

Skoleundervisning er given i lænsfængslerne omtr. 10 timer ugenlig i religion, læsning, skrivning, regning og sang, i strafanstalterne 22 til 38 timer ugenlig i ovennævnte fag og desuden i bibelhistorie, grammatik, geografi og fædrelandets historie.

Helbredstilstanden har i alle landets fængsler givet 829 sygdomstilfælde, hvoraf 37 endte med døden. I Helsingfors strafanstalt begik 1 fange selvmord.

Statskassens tilskud til fængselsvæsenet var 768628 m. 50 p. mod 819831 m. 88 p. i 1887. Tilskuddet er i stadig nedgang og var i 1888 132868 m. 66 p. mindre end i 1884.

Totaludgiften for hver fange i straf- og arbejdsanstalterne udgjorde i

	1888		1887	
	For året Mark	F. dagen Mark	For året Mark	F. dagen Mark
Helsingfors	624,04	1,71	548,41	1,50
Åbo	410,06	1,12	403,35	1,11
Tavastehus	327,11	0,89	334,47	0,91
Willmanstrand	527,28	1,60	582,93	1,60

Statskassens tilskud var i 1888 pr. fange for året 232 m. 22 p. og for dagen 0,63 m.

Howard Selskabet.

Howard Selskabets beretning for 1890 bringer først en omtale af John Howard, hvis død indtraf for hundrede år siden. Selskabet har dernæst i anledning af denne begivenhed i et af sine flyveblade givet en kortfattet oversigt over, hvad det har virket i den tid, det har bestået. — Beretningen omtaler dernæst et tilfælde, hvor en drukken og uregerlig mand er bleven indsat i et distriktsfængsel og sammesteds mishandlet og dræbt om natten, uden at det er lykkedes at få konstateret, hvem gerningsmanden havde været. Selskabet søgte ad forskellige veje, gennem pressen og parlamentet, at få sagen oplyst, men beretningen beklager, at tilfældet er indtruffet i et engelsk fængsel, uden at nogen oplysning om gerningsmanden har kunnet gives. — Forholdene i de engelske distriktsfængsler omtales som skikkede til at reformeres. Der anføres eksempler på, at flere personer anbringes i én celle, skønt loven fordrer, at fangerne isoleres, samt at dødsfald og ulykkestilfælde forekomme og fremstilles som foregåede hændelsesvis. — Dødsstraffens afskaffelse er en af selskabets hovedopgaver. Det har således atter i 1890 fra de forskellige lande indsamlet oplysninger for at støtte sine bestræbelser i den henseende, hvilke senere skulle blive omtalte.

Strafanstalten Liestal.

Denne anstalt havde i 1889 ialt 367 fanger, ved begyndelsen af året 74, ved udgangen 87. Af hele antallet vare 327 mænd, 40 kvinder; 47 kriminelle, 146 korrektionsnelle fanger, 22 tvangsarbejdere, 24 aftjente mil. tjeneste,

93 vare varetægtsfanger og 35 transportanter. Af straffanger og tvangsarbejdere udgik 135 og indkom 153; 10 pct. af de sidste var under 21 år, 39 pct. 21—30 år, 25 pct. 31—40, 12 pct. 41—50, 9 pct. 51—60 og 5 pct. over 60 år; 88 pct. var ægtefødte, 12 pct. uægte; 39,2 pct. var håndværkere, 24 pct. landarbejdere, 15 pct. tyender, 12 pct. fabrikarbejdere, 6 pct. uden erhverv, 2,5 pct. forretningsfolk, 1,3 pct. husmødre og syersker. Tilbagefaldne vare 44 pct.; forseelser mod liv og lemmer omfattede 23 pct., mod sædeligheden 9 pct., mod offentlig orden 11 pct., mod ejendom 50 pct., mod personlig frihed 1,5 pct., almenfarlige forbrydelser 3,5 pct., bankerot 1 pct. og mindre politiforseelser 1 pct.

For de i 1888 indkomne fanger udgjorde den korteste straffetid 1 dag, den længste 20 år. Af årets samlede fangetal straffedes 30 eller 9,2 pct. i 49 tilfælde, 20 med mørk celle med forringet kost, 1 med celle i jern og forringet kost, 18 med celle og 9 med forringet kost.

Forplejningsdagene udgjorde 27721 eller 75,91 i daglig gennemsnit. En forplejningsdag (føde, klæder og vadsk) kostede i gennemsnit 51,92 cts, kosten alene 44,05. Af forplejningsdagene faldt 245 eller 0,88 pct. på syge. I det hele vare 63 personer eller 17 pct. af samtlige fanger syge, ingen døde, men 1 begik selvmord.

Arbejdsdagene udgjorde 20516, 7205 vare uden arbejde eller 25,99 pct. Nettofortjenesten, deri gevinsten på materiale, udgjorde 169 cts. pr. arbejdsdag. Den samlede udgift var 66379,07 frs. Deraf måtte statskassen tilskyde 25144,60 frs. (Zeitsch. f. Schw. Strafr. 1890, s. 496).

Blandet.

Danmark: Københavns Politi i 1889. Ifølge beretningen for året har antallet af de af det udøvende politi anholdte været 15319 mod 14937 i 1888.

Samtlige forbrydelser, som ved anmeldelse eller opdagelse kom til politiets kundskab, udgjorde 6656 mod 6560 i 1888. Forbrydelser mod ejendomsretten vare 5758 og tyverierne 4947 mod henholdsvis 5709 og 4844. Af de sidste have 71,6 pct. (72 pct. i 1888) angået genstande af ikke over 10 kr. værdi. Forbrydelser mod sædeligheden udgjorde 461 mod 422 og mod person 167 mod 200 i 1888.

Antallet af børn under 15 år, som have været under tiltale for forbrydelser eller forseelser, var 580, deraf 242 for tyveri og andre forseelser mod ejendomsretten, mod 342 i 1888.

Anholdte for drukkenskab blev 5064 mod 5514 i 1888.

Arrestanternes antal var 8129 mod 7545 i 1888, det daglige gennemsnitstal 355 mod 276,7 og det samtidige højeste tal 430. Arrestdagenses antal var 129549, hvoraf ca. 25 pct. er tilbragt i celle. Isoleringsprincippet har kun fuldstændig kunnet gennemføres for 512 individer.

Københavns Fængselselskab har efter sin 36. beretning i 1888-89 understøttet 237 personer, nemlig 99 fra strafanstalten, 122 fra stadens og 16 fra birkernes arresthuse, med kr. 5972,41. Af dette beløb vare udgifterne til oplagelseshuset 1950 kr. Selskabets årsindtægt var kr. 9049,41, kassebeholdningen 31 marts 1889 kr. 2637,04. Desuden ejer Selskabet kr. 7810 i aktier og obligationer.

Vridsløselille Fængselselskab har efter sin 29de beretning i 1889-90 understøttet 261 personer, deraf 184 for første gang. Ialt har Selskabet af de fra strafanstalten løsladte 8473 fanger støttet 4229 eller 49,9 pct. Af de understøttede ere 1030 påny straffede med offentligt arbejde. Understøttelserne have for året udgjort kr. 6163,20. Selskabets

årsindtægt var kr. 9207,89, kassebeholdning 31 marts 1890 kr. 1959,75. Desuden ejer Selskabet kr. 11500 i obligationer.

Det fynske Fængselselskab har efter sin 29 beretning i 1889-90 understøttet 21 personer, hvoraf 8 også tidligere have fået hjælp, med kr. 891,90. Af de understøttede vare 2 løsladte efter fængselsstraf. desuden ere flere uden udgift for Selskabet anbragte i tjeneste eller ved erhverv, der gav dem livets ophold. Selskabets årsindtægt var kr. 2659,28, kassebeholdningen 31 marts 1890 kr. 1287,30. Desuden ejer Selskabet kr. 3000 i obligationer.

Viborg Fængselselskab har efter sin 30 beretning i 1888-89 understøttet 110 personer, deraf 43, som også tidligere have fået hjælp. I hele sin virketid har Selskabet støttet 1715 løsladte fanger, af hvilke 430 påny ere straffede. Understøttelserne have i året udgjort kr. 3289,96. Selskabets årsindtægt var kr. 1870,55, kassebeholdningen 31 marts 1889 kr. 13943,82, deraf grundfonden kr. 12030,22.

Horsens Fængselselskab har efter sin 28 beretning i 1889-90 understøttet 83 personer, deraf 40 for første gang, med kr. 2674,89. Selskabets indtægt i regnskabsåret var kr. 12244,92, kassebeholdningen kr. 106, 28. Desuden ejer Selskabet kr. 24149,58 i prioriteter, obligationer og sparekasseindskud.

Sverige: Centralföreningen till stödd för frigifne har i 1890 udsendt sin redegørelse for 1880-89. Denne indledes af interessante bemærkninger af S. W. om det på de tyske fængselselskabers møde i Freiburg i 1889 opstillede æmne: Hvorfor hører omsorgen for fangers familie under straffetiden til fængselselskabernes opgaver? Foreningen har i det omskrevne decennium støttet 623 personer, 472 mænd og 151 kvinder, og af disse 157 mænd og 18 kvinder med beløb af over 100 kr. Af de understøttede vare 83 under 20 år, 449 mellem 20 og 40, 91 over 40, 73 vare straffede for tyveri, 48 for 4 gangs tyveri, 61 for 3 gangs, 90 for 2 gangs, 25 for mord og drab, 135 for løsgængeri. Indtægterne vare i perioden 52459 kr. 86 øre. Understøttelserne udgjorde 49537 kr. 68 øre. Af de i perioden med over 15 kr. støttede 364 mænd og 54 kvinder ere 13,6 pct. af de første og 5,6 pct. af de sidste tilbagefaldne.

Literatur.

1. Optegnelser fra Horsens Straffeanstalt af Fængselspræst Hafstrøm. (Horsens 1890).

2. Forbryderne og vi andre. Af Vilhelm Lütken, Fængselspræst. (København 1890).

Den første af disse to små bøger er en samling af optegnelser, som dens forfatter, der er præst ved Horsens strafanstalt, siden 1886 har offentliggjort stykkevis i beretningerne fra Horsens Fængsels-selskab.

Den anden, hvis forfatter er præst ved Vridsløselille strafanstalt, er udgiven af fællesbestyrelsen for de danske fængselsselskaber.

Begge have forbryderen, fangen, til genstand for deres betragtninger, men de behandle hver sin side af æmnet, hvilket alt hvers titel antyder. Den første søger at klare årsagerne til forbrydelsen for derigennem at fremkalde midlerne derimod. Den anden peger på redningen efter straffen, på hvad der kan og bør gøres for at redde så mange som muligt fra at synke så dybt, at al redning er frugtesløs. De to bøger supplere således hinanden, idet den ene vil søge at forebygge faldet, den anden vil frelse efter faldet, to opgaver, der hver for sig og i forening have stor betydning for samfundet. Begge bøger ere skrevne i en form, der har let ved at vinde almen interesse, og det er for sagens skyld ønskeligt, om de kunde finde den størst mulige udbredelse.

Det har dertil sin store betydning, at de ere skrevne af mænd, der daglig i en årrække have stået ansigt til ansigt med forbrydere, have haft lejlighed til at lære disses ydre livsforhold og indre bevægelser at kende og igennem lang erfaring have fået syn for at skille sandhed fra usandhed. Ligesom det altid er lettere at stille sig på tvivlens end på troens standpunkt, således er der så mange, som ikke til daglig brug komme i berøring med fængselsforhold, der komme til det resultat, at forbrydere, fanger, have let ved at stikke andre, også fængselsmænd og særligt præsterne, blår i øjnene. Mange sådanne ville ganske vist ved at læse disse to små skrifter få et sundere syn på den sag. Også i den henseende have de betydning. Bladene

meddele så ofte omstændeligt om tyverier, og gerningsmændene fremstilles næsten altid som store tyveknægte — men om de løsladte, som forbedre sig, høres der aldrig noget i det store publikum. At dette sidste er heldigt kan ikke betvivles, men derved bliver der et misforhold i opfattelsen fra publikums side.

Det er en selvfølge, at en fremstilling af ophavet til forbrydelsen må få, om jeg må sige så, et alvorligere præg, ligesom den også må komme til at berøre de mange samfundsforhold og livsforhold, der spille ind med i årsager til forbrydelser. Pastor Hafstrøms skrift omhandler således: fattigdom og fattigforsørgelse, opdragelse, familieforhold, nedarvede onde anlæg, drikfældighed, utugtssynder, forvirring i retslige og moralske begreber, forskellige forbryderkarakterer, tro og vantro. Det er ikke præsten, men menneskevennen med en dyb og deltagende natur, der leder læseren gennem fremstillingen af alle disse alvorlige forhold, hvor forbryderen bestandig er baggrund. — Den, der vil frelse de faldne, den, der vil drage andre med til denne opgave, må uvilkårlig komme til at give sin fremstilling en lysere farvetone, uden at det sagte derfor bliver mindre sandt og mindre værdifuldt. Således er det også i »Forbryderne og vi andre«. Forfatteren fremstiller sin sag med veltalenhed, og man føler, hvorledes den menneskevenlige præst og fængselsmand glæder sig ved at have set og ved at kunne gengive træk af de heldige resultater af fængselselskabernes virksomhed.

At give enkeltheder af de to skrifers indhold er her ikke tale om; derimod skal det siges, at den danske penitentiære litteratur har grund til at glæde sig over de to interessante småskrifter.

Vården om sedligt vilsekomna barn och unge lagöfverträdere samt medlen för deras förbättring. Helsingfors, 1890.

Under denne titel har Hr. S. G. Dahlström givet en fremstilling af de iagttagelser og optegnelser, han har gjort på en studierejse, som han med understøttelse fra Finland foretog i Sverige, Norge, Danmark, Tyskland og Sveits i anledning af oprettelsen af en opdragelsesanstalt for unge lovovertrædere i Finland. Bogen giver først et kort overblik over den til opgaven hørende lovgivning i de besøgte lande, særligt om bestemmelserne for den straffbare alder og om de almindelige grundsætninger for behandlingen af unge lovovertrædere. I omtalen af bestræbelserne for at forbedre og redde vildførte børn kommer forfatteren ind på det kollektive system og familiesystemet. Han vejer deres fortrin og mangler, men synes dog nærmest at foretrække det første system. De nævnte to afsnit danne indledningen til de følgende skildringer dels af de forskellige slags anstalter, internater, opdragelsesanstalter og korrektionsanstalter, dels af enkelte anstalter hørende under de forskellige kategorier. Bogen indeholder til slut-

ningen en oversigt over en stor del til æmnet hørende dels nordisk, dels fremmed literatur og situationsplaner over kolonien Hall og Das rauhe Haus.

Som bogens titel er, således er også dens indhold: en samvittighedsfuld og overskuelig gengivelse af det heste og det set, uden nogen fremtrædende selvstændig mening. Ikke fordi forfatteren skulde mangle en sådan, nej det er ikke meningen, thi ellers vilde han næppe kunne have gjort sin fremstilling så korrekt og sammentrængt, men der skimter ligesom en vis tilbageholdenhed med hensyn til egen opfattelse frem imellem linierne på adskillige steder. Dertil kommer, at hensigten med rejsen uden tvivl har været, at skaffe ham selvsyn og give landet, der udsendte ham, en klar forestilling om forholdene andensteds. Dette er ganske vist nået i den ikke lille bog, som med fornøjelse kan læses af enhver, der har interesse for spørgsmålet og vil lære noget derom. Forfatteren kan således være vel tilfreds med sit arbejde.

Tidsskrift for Retsvidenskab. 1890. H. 3 og 4. Indhold: Ætteleiding. af Math. Wergeland. Nya lagberedningens förslag till lag angående bevisning inför rätta, af Staël v. Holstein. Literatur. Literaturfortegnelse for 1889 af V. Secher. Mindre Meddelelser. Bemærkninger til de i Norges gamle love 5te bind optagne oldnorske islandske lovtexter, af Prof. Dr. G. Storm. Hvorvidt bør testationsfriheden begrænses til fordel for slægtsarvinger, af Prof. Bredo Morgenstjerne. Oversigt over vigtigere fremmede love i 1889. Mindre meddelelser.

Nytt juridiskt arkiv. Afd. II. Tidsskrift för lagstiftning m. m. H. 1—4. Om lagen af 20 juni 1890 angående ändring i vissa delar af strafflagen. Lag angående ändring i vissa delar af strafflagen af 20 juni 1890. Nya straffrättsfrågor, af O. W. Staël v. Holstein. Bidrag till tolkning af 7 kap. 1 og 2 §§ i strafflagen, sådan at dessa lagrum lyda enligt lagen d. 28 oktober 1887. Literatur. Öfversigt af de vid 1890 års riksdag behandlade ärenden och för de af kgl. majst. i dessa vidtagna åtgärder.

Zeitschrift f. Schw. Strafrecht. 1889. H. 6. Indhold: Sporvognsstrafferetten, af Huber. Penal og penitentiar beretning for 1887—89, af Guillaume. En sveitsisk straffestatistik. Forslag om godtgørelse for uforskyldt varetægt. Møde i den sveitsiske juristforening. En sammenstilling af de kantonale straffelove. Afgørelser i straffesager. Literaturanmeldelser. Strafferet. Fængselsvæsen. Adskilligt.

Samme. 1890. H. 1—4. Indhold: Til spørgsmålet om den

mindre tilregnelighed, af Wille. Begyndelsen til en fængselsstatistik i Sveits, af Guillaume. Straffettens kilder i Freiburg, af Repond. Nogle skrifter om psykiatrien, af Meyer v. Schauensee. Den internationale krim. Forening. Strafferetstidende. Forslag til en forbundslov om udlevering, af Brüstlin. Forslag til lov om international udlevering. Forbundsstrafferetten, af Stoss. Revision af strafferetten. Historisk notice om straffelovgivningen i kanton Genf, af Dunant. Luzerns straffelovgivning, af v. Schauensee. Den betingede løsladelse i Luzern, af Zimmermann. Virkninger af ågerlovgivningen i Zürich, af Zürcher. Hvem tilhører fangens udbytte af arbejdet? af Zimmermann. Til kritiken over straffylldbyrdelsen, af Stoss. Den intern. krim. forening, af Hippel. Den betinget domfældelse, af Gautier. Den italienske straffelov, af Nicola. Den intern. fængselskongres i St. Petersborg. Afgørelser i straffesager. Strafferetstidende.

Samme. 1890. H. 5. Indhold: Strafferetlig betænkning i det gejstlige konvent i Bern, af H. Türlér. Målning af forbrydere efter Bertillon, af Schenk. Genfs ny lov om jury, af Picot. Sveitses juristforening. Afgørelser i straffesager. Literaturanmeldelser. Strafferetstidende.

Samme. 1890. H. 6. Indhold: Psychiatrien i forhold til strafferetten og forslagene af den intern. krim. forening, af Pl. Meyer v. Schauensee. Den intern. kongres i Antwerpen, af Ladame. Om nødvendigheden af en antropologisk og mediko-psykologisk undersøgelse af børn, som overdrages til den off. myndigheds forsorg, af Ladame. Hvorledes Fried. G. blev tyv. Afgørelser i straffesager. Literaturanmeldelser. Strafferetstidende.

Bulletin de la Société gén. des prisons, 1890. Nr. 7. Indhold: Selskabets møde i juni. Statistiske undersøgelser om Storbritanniens fængsler, af Lallemand. Casier judiciaire, af Béranger. Penitentier revue.

Samme. 1890. Nr. 8. Indhold: Selskabets møde i novbr. Fængselskongressen i St. Petersborg, af Le Courbe. Beretning om kongressens første sektion, af H. Joly. Beretning om kongressen i Antwerpen, af P. Flandin. Kriminalisterne i Bern og kongressen, af Lévillé. Det penitentier-koloniale spørgsmål. Revue for fængselselskaber og præventive institutioner. Penitentier revue.

Samme. 1891. Nr. 1. Indhold: Selskabets møde i decbr. 1890. Beretning om kongressen i Antwerpen, af Mouléon. Beretning om arbejdet i 2 sektion på samme kongres, af Berthélemy. Revue for fængselselskaber og præventive institutioner. Penitentier revue.

New York State Reformatory

ved

Elmira.

Efter et foredrag, holdt i »juridisk Forening« d. 30 april 1891.

På en tid, hvor kriminalpolitiken er trængt så stærkt frem og har vakt røre blandt kriminalisterne ved sin fordring om straffens fastsættelse efter forbryderens individualitet med alle de vidtrækkende konsekvenser såvel for straffastsættelse som for straffuldbyrdelse, som denne sætning medfører, vil det formentlig ikke være uden interesse at stifte noget nøjere bekendtskab med en amerikansk strafanstalt — det såkaldte **Elmira Reformatory** — som, i stor stil anlagt og principmæssig gennemført, med held har ført ud i virkeligheden adskillige af de tanker, som nu så stærkt optage sindene i Europa. Den energi og klogskab, hvormed dette er sket, og de resultater, som derved ere opnåede, have ikke alene skaffet den talrige efterlignere i Amerika, men vakt opmærksomhed både i England og Tyskland*).

Forinden anstalten gøres til genstand for nærmere omtale, støttet på dens årlige beretninger fra 1877—1891, vil det dog formentlig være hensigtsmæssigt at gøre nogle

*) Ellis: The Criminal 1890. Wach: Reform der Freiheitsstrafe 1890. Elmira Reformatory omtales desuden i nærværende Tidsskrift Arg. 1884. Siden er anstaltens plan imidlertid bleven betydelig forandret.

bemærkninger om det nordamerikanske fængselsvæsen i almindelighed.

For de Forenede Staters Union gælder ingen fælles, almindelig straffelov. Kun for statsforbrydelser, hvortil henregnes falskmønteri, brud på valg-, post- og skattelove, ere fælles straffenormer givne for alle stater. Iøvrigt er strafferetsplejen overladt de enkelte stater. Resultatet heraf er stor uensartethed såvel med hensyn til straffastsættelsen som straffuldbyrdelsen. Et sted straffes røveri og ukvalificeret brandstiftelse med døden, et andet sted er dødsstraf afskaffet. To tyve, som bo i en mils afstand fra hinanden, men på forskellige sider af grænse-linien mellem to stater, og som stjele genstande nøjagtig af samme værdi, sendes, den ene i fængsel for nogle dage, den anden i tugthus for flere år. Principerne for behandlingen af de dømte ere ikke mindre forskellige. I så godt som alle stater findes vel en sondring mellem 2 forskellige arter fængsler, nemlig *city* og *county jails* på den ene side, kommunale institutioner beregnede på varetægtsarrest og udståelse af korte straffe, og *penitentiaries* på den anden side, statsfængsler eller tugthuse for langvarigere straffe. Men en nøjere angivelse af *jails* og *penitentiaries* virke-område kan ikke gives. Medens adskillige stater kun anvende »jail» for ganske små straffe, så at der selv for forholdsvis ringe forbrydelser dømmes til »penitentiaries,« benytte andre stater jail i stort omfang selv for meget lange straffe. Medens i New York således gennemsnitsstraffen i jails er 94 dage, i Wyoming endog kun 17 dage, er i Alabama gennemsnitsstraffen 437 dage, i Massachusett 379. Således vil endog grove forbrydere kunne findes som dømte i jails sammen med personer, der for en ringe politi-forseelse ere spærrede inde i nogle dage. Hertil kommer, at der i det enkelte jail kun undtagelsesvis er truffet foranstaltninger til den fornødne separation mellem fangerne, så at store og små forbrydere, varetægtsarrestanter, ja endog i enkelte stater vidner, hvis tilstedeblivelse man så-

ledes sikrer sig, gældsarrestanter og vanvittige, færdes mellem hverandre, ofte endog kun i ringe grad beskæftigede med arbejde. Det er herefter ikke forunderligt, at der ved de nationale fængselselskabs kongresser ideligt klages stærkt over tilstanden i Staternes jails, der erklæres med få undtagelser at stå på samme trin som Tyrkiets og Ægyptens. Som ypperlige jails må dog fremhæves Bostons, Suffolks og Ohios.

De forskellige staters penitentiaries stå på et betydeligt højere trin, men straffenes karakter og varighed ere ligeledes indbyrdes meget forskellige. Nogle stater, som Pennsylvanien, bibeholder cellesystemet, i andre stater ere progressive systemer efter indbyrdes afvigende principer bragte til anvendelse, men almindeligst er adskillelse i celle om natten, fællesarbejde om dagen i hele straffetiden. I de sydlige stater bruges imidlertid den fordærlige fremgangsmåde at forpagte samtlige fanger bort, væsenligst til arbejde i kulminer og bjergværker, hvor deres arbejdsevne på det mest samvittighedsløse udbyttes til fordel for private, hvorefter da følgen er de skrækkeligste tilstande med uhyre dødsprocenter. Ca. 5000 fanger ere beskæftigede på denne måde, for største delen negre, hvorfor man også til forsvar for systemet gør gældende, at kun en sådan straf gør indtryk på de sorte, der finde det almindelige fangeliv ganske behageligt og derfor ikke frygte det som de hvide! — Det almindeligste arbejdsystem i penitentiaries er kontraktssystemet, enkelte steder anvendes statskapital, men overalt kan den samme indvending gøres gældende, at der lægges for megen vægt på, at fængslerne skulle kunne underholde sig selv, og at derfor arbejdsdriften er rent fabrikmæssig uden mindste hensyn til fangernes ve og vel i strafanstalten og efter løsladelsen. »Det billigste fængsel er hos os det bedste fængsel,« siges der ironisk på fængselskongresserne som karakteristik på staternes herskende tendens. — Nogle stater have formildelseslove, så at straffetiden forkortes ved god opførsel, andre have ingen, og de forskellige staters formildelseslove hvile på forskellige principer og afvige

stærkt i det omfang, hvori formildelsen tilstås. Nogle få stater have optaget den ubestemte dom og betingede løsladelse i deres straffelove, andre betragte sådanne bestemmelser som en omstyrtelse af strafferettens grundpiller og en ligefrem trussel mod domstolenes myndighedsområde. — En almindelig kræftskade, som hele det amerikanske fængselsvæsen lider af, er endelig de politiske hensyn, som gøre sig gældende ved ansættelsen af fængselsembedsmænd, idet et systemskifte ufejlbarligt sætter ny mænd ind, hvis eneste adkomst er deres politiske fortjenester af det sejrende parti.

Imidlertid må det fremhæves, at netop den autonomi, som hver enkelt stat er i besiddelse af, også har sine gode sider. Herved opnås nemlig, at den amerikanske modtagelighed for ny ideer let kan give sig udslag i praktiske forsøg. Derfor er Amerika i så høj grad de penitentiære forsøgs land, og herpå beror det for en væsentlig del, når det har givet to straffesystemer navn og netop nu bragt to så betydningsfulde problemer på bane som den betingede og den ubestemte dom. De organer, hvorigennem tanken om indstiftelsen af sådanne forsøg føres frem, ere de amerikanske fængselselskaber, der spille en betydelig rolle som ledere og vækkere af den offentlige mening. Det er også disse, som i Amerika have været den nyere kriminalpolitikens bærere og vakt opmærksomhed for dens tredeling af forbryderindividualiteterne, i lejlighedsforbrydere, forbederlige og uforbederlige vaneforbrydere. For den første klasse toges til udgangspunkt de bestående jails, der fordredes indrettede således, at de blev i stand til at tildele en virksom repressiv straf med hårdt og tvungent arbejde uden samtidig at besmitte fangen med last og forbrydelse; for den sidste klasse penitentiaries, under forudsætning af, at det gjordes dem muligt at være til virkelig beskyttelse for samfundet ved antagelse af den ubestemte doms princip, således at den anerkendte forbryder ikke løslodes til en forud bestemt tid, uanset hvilke hensigter han bragte med

fra fængselsporten til samfundets yderligere udbygning, men holdtes afspærret eventuelt på livstid, under alle omstændigheder så længe, indtil fuldt betryggende garantier for hans pacificering vare opnåede. Derimod manglede der i det amerikanske fængselsvæsen indretninger for mellemklassen, de forbederlige forbrydere. Arbejdet overfor disse kunde ikke rettes på deres moralske forbedring, en opgave, som staten, virkende overfor tusender og med et kompliceret apparat af ledere og opsynsmænd, på forhånd må anses for at være ude af stand til at løse, men kun på det praktiske formål at gøre forbryderen til en nyttig borger, der ved ærligt arbejde kan fortjene sit brød. Her fandt man da et tilknytningspunkt i de bestående reformskoler for børn, en tanke, der lå så meget nærmere, som det efter udgangspunktet dog kun kunde være unge forbrydere, hvorom der blev tale. På dette grundlag uden nærmere udformning af, hvorledes tanken i enkelthederne skulde realiseres, lykkedes det i 1874 New York Fængsels-selskab at få lovgivningsmagten til at bevilge midlerne til en ny strafanstalt, der skulde kaldes *New York State Reformatory* og efter den by i staten, hvorved den anlagdes, fik navnet *Elmira*.

Elmira Reformatory ligger på en høj udenfor byen Elmira, omgivet af skove og bakkedrag. Det består af en hovedbygning med 2 sidefløje, pragtfulde i arkitektur og udstyrelse, imponerende i højde og udstrækning. Bag hovedbygningen gruppere en mængde mindre bygninger sig, kontorer, værksteder, undervisningslokaler, et kapel etc., så at med haver og gårdspladser omslutter ringmuren 280 acres land, alt hørende til anstaltens territorium. Byggeforetagenderne på grunden ere endnu ikke afsluttede, idet det stadig voxende antal fanger og de ny foretagender, som næsten hvert år sættes i værk, uophørlig nødvendiggøre udvidelser og tilbygninger. Anstalten rummer nu over 1100 fanger, et antal, som bestyrelsen i sin sidste beretning af 1891 ikke ønsker yderligere forøget, for at ikke

det hele apparat skal miste overskuelighedens fortrin, hvorimod den varmt anbefaler oprettelsen af et nyt reformatory, grundet på de samme principer. Samtlige til anstalten hørende bygninger have kostet staten $1\frac{1}{4}$ million dollars, med udstyrelse, redskaber, maskiner etc. henimod 2 mill. d.; de årlige driftsomkostninger beløbe sig til ca. 150,000 dollars.

I spidsen for anstalten står et bestyrelsesråd (*board of managers*), bestående af 5 medlemmer, hvis formand (*general superintendent*) lige fra begyndelsen har været Z. R. BROCKWAY, en mand, som alt tidligere havde gjort sig fortjent af statens fængselsvæsen, og som i sin nuværende stilling efter enstemmige udtalelser har indlagt sig den største fortjeneste. Bestyrelsen er stillet uafhængig af alle politiske omskiftelser og har selv afgivet en erklæring om, at ved dens ledelse af anstalten skulle aldrig politiske hensyn af nogen art gøre sig gældende. Iøvrigt vil dens myndighedsomraade nærmere fremgå af det følgende.

Anstalten er bestemt til optagelse af personer mellem 16—30 år, som have gjort sig skyldige i justitsforbrydelser (*felony or other crime* i modsætning til *misdeamano*), for såvidt de ikke tidligere have været straffede med indespærring i et statsfængsel. Indenfor disse grænser beror det på domstolens skøn, hvorvidt Elmira kan anses for bedst skikket til forbryderens optagelse eller et statsfængsel, altså, om han er modtagelig for reform eller må anses for uforbederlig. For at sikre anstalten mod misgreb i så henseende fra domstolens side, gives der bestyrelsen ret til efter sit skøn at overføre til statsfængslerne sådanne øjensynlig uforbederlige fanger, hvis nærværelse skader institutionens vel, såvelsom andre, der af en eller anden grund ikke ere skikkede til at gå ind under anstaltens plan. På den anden side har også overbestyrelsen for statens andre fængsler ret til at overføre til Elmira fanger, der ved deres ungdom og gode opførsel give håb om reform, for såvidt plads haves. På grund af denne sidste bestemmelse ere

blandt de 4550 fanger, som anstalten siden 1877 har modtaget, kun 187 overførte fra statsfængslerne, hvoraf 15 påny ere førte tilbage. Iøvrigt har heller ikke Elmira i nogen betydelig grad benyttet sin omflytningsret, idet af 3485 afgåede fanger foruden de nævnte 15 kun 256 ere overførte til statsfængslerne som ikke egnede til Elmiras reformarbejde, hvorfor bestyrelsen kan erklære domstolenes skøn for som regel at have været heldigt og godt. 31 fanger ere desuden som sindssyge overførte til sindssygehospitalerne.

Sin karakteristik af den befolkning, som det er Elmiras opgave at modtage og reformere, giver direktøren i en af sine beretninger på følgende måde:

»Med få undtagelser er det ignoranter, ikke blot ulærte men uudviklede i alle de højere åndsegenskaber, som adskille os fra dyrene. De ere derfor ufølsomme for moral og ligegyldige for andres ret og velfærd, når den står i vejen for tilfredsstillelsen af deres egne driftmæssige ønsker. Således ere de stadig under trykket af øjeblikkets tilskyndelser, ude af stand til vedvarende at forfølge noget mål eller nogen plan, som ikke netop er egnet til at tilfredsstille deres depraverede lyster. Slet betalte for deres dårlige arbejde bukke de stadig under for fristelser, som tilbyde en større indtægt, der let opnås ved forbrydelse, foruden at deres ubeherskede lidenskaber lede dem til voldsgerninger og brud på den offentlige fred. Det eneste sociale samkvem, som er dem muligt, er med folk af deres egen slags, der til deres egen og samfundets ulykke altfor let findes i det samfund af løsladte forbrydere, som årlig under det nuværende domssystem strømmer ud af vore fængsler!«

Denne almindelige karakteristik's rigtighed bekræftes tilfulde af de oplysninger, som ved hver fanges modtagelse afkræves ham om forældre, opdragelse og levevis, samt af de iagttagelser, som optegnes om hver enkelts almindelige egenskaber og de ejendommeligheder, der fremgå under behandlingen i anstalten, oplysninger, som foreligge samlede i beretningerne og yde et kriminalantropologisk materiale

af stor interesse. Nogle enkelte tal skulle i så henseende anføres.

Med hensyn til fangernes afstamning oplyses, at ca. 13 pct. have epileptiske eller sindssyge forældre, 50 pct. mere eller mindre fordrukne forældre, for 48 pcts. vedkommende manglede forældrene enhver eller så godt som enhver undervisning, kun $4\frac{1}{2}$ pct. havde oplyste forældre; for 82 pct. hørte forældrene til de besiddelsesløse klasser: 36 pct. vare simple arbejdsmænd uden nogen faglig dannelse, 11 pct. vare i tjenende stillinger.

Endnu tydeligere fremgaa de bestemmende faktorer for forbrydelsen, når man betragter fangerne selv. $92\frac{1}{2}$ pct. af disse har mere eller mindre slette hjem, en omstændighed, som må tages i betragtning overfor den oplysning, at 60 pct. af fangerne udgik direkte fra hjemmet til strafanstalten. Af de øvrige 40 pct. hjemløse, eller ialt 1677, var 32 pct. vagabonder og landstrygere. Af fangerne manglede 70 pct. næsten enhver undervisning, 27 pct. havde gennemgået kommuneskolerne, kun 3 pct. havde modtaget højere opdragelse. 82 pct. manglede enhver faglig uddannelse, 2 pct. var lediggængere, de øvrige 16 pct. havde uddannelse i håndværk og fabrikstilvirkning. $98\frac{1}{2}$ pct. søgte slet eller mindre godt selskab. — Efter det indtryk, examination og iagttagelse ved modtagelsen gav, udtales, at 45 pct. ingen moralsk følelse besad, 33 pct. muligvis en sådan, 17 pct. vare nogenlunde følsomme, 5 pct. særlig følsomme. Iagttagelserne støttes på, hvilke udslag af sønlige følelser, skam, og agtelse for ejendomsretten der kunde spores hos fangen.

Den forbrydelse, som havde bragt fangen til Elmira, var for 94 pct. krænkelser af ejendomsretten, for resten angreb på personer og fredsbrud. — Fangernes alder angives for 58 pct. at være mellem 16 og 20 år, 32 pct. mellem 20 og 25 år, 10 pct. mellem 25 og 30 år.

Da det nu er en virkelig reform, denne befolkning ved straffen skal undergå, er det betragtet som en nødvendig

konsekvens at anvende det iøvrigt så omstridte princip, den ubestemte dom*). »Ligesålidt som man kan fastsætte en bestemt tid for en lægevidenskabelig kurs tilendebringelse, kan en sådan udmåles for en åndelig reforms opnåelse. Ligesålidt som man sætter den vanvittige i frihed, førend han er helbredet for sit vanvid, kan forbryderen løslades, førend han er helbredet for sin hang til forbrydelsen. Ved den forud fastsatte frist for dommen, løbes der en dobbelt fare: på den ene side at give forbryderen fri i samfundet, medens han endnu er en fare derfor, på den anden side at holde ham fangen, efterat han er ophørt med at være det. Såvel samfundets sikkerhed som forbryderens vel fordrer derfor, at han skal indespærres indtil, men heller ikke udover, det øjeblik, da samfundet atter med ro kan modtage ham mellem sine borgere, en fordring, som kun den ubestemte doms princip kan opfylde. I virkeligheden er da også denne konsekvens fuldt ud anerkendt med hensyn til unge forbrydere, som dømmes til anbringelse i en opdragelsesanstalt. Ligesålidt som man der gribes af betænkeligheder over vanskelighederne ved de udøvende myndigheders skøn over løsladelsestiden, er der grund til at vige tilbage her, hvor strafformålet går jævnsides reformtanken. Men ganske vist er det ikke sandsynligt, at en så stor forandring, som overgangen fra den bestemte til den ubestemte dom bevirker, pludselig kan gennemføres. Principet må derfor forsøges med indskrænkninger. Domstolene må fastsætte et maximum for straffens varighed og indenfor denne termin overlade løsladelsestiden til de strafexekverende myndigheder* (Wines). For Elmiras vedkommende har man dog draget konsekvensen adskilligt videre, idet den eneste grænse, der sættes for opholdet i anstalten, er lovens maximumtid for den forbrydelse, fangen er dømt for at have begået. Indenfor denne vide ramme er det anstaltens bestyrelse overladt at afgøre efter fangens individualitet og de løfter, han giver, når og hvorledes han kan løslades.

*) Lov 24 April 1877.

Den reform, som tilstræbes, er at gøre forbryderen til en nyttig borger i staten. Dette forudsætter, at tre fordringer opfyldes:

- 1) at der skabes betingelser for, at forbryderen kan leve i samfundet uden lovbrud;
- 2) betingelser for, at han vil leve samfundets liv, og
- 3) at det ikke trods både evne og villie gøres ham umuligt eller uforholdsmæssig vanskeligt at genindtræde som borger i staten,

eller, som det også kan siges, metoden må være at skabe evnen, styrke villien og fjerne ydre hindringer for fangens genoptagelse som samfundsmedlem.

Det vigtigste middel til, at fangen senere skal kunne leve hæderligt i samfundet, er, at han kan ernære sig selv, altså har lært et håndværk. Det gælder derfor for anstalten om at have et så stort antal industrigrene til sin rådighed, at der kan tages hensyn til individuelle anlæg hos fangerne og undgås for stor konkurrence udadtil ved indøvelsen af for mange arbejdere i en enkelt gren. Men foruden dette praktiske formål skal arbejdet tillige virke for individerne, som en åndelig løftestang der ved at øve hånd og øje skærper omdømmet og forstanden, vækker kritiken og dermed skaber interessen. Derfor må den rent fabrikmæssige arbejdsdeling, der gør personen til en automat, undgås, hvert enkelt individ må frembringe i det mindste en del af det fælles hele, hvis samlede brugsværdi således også kommer til at bero på ham. Elmira reformatory har derfor fuldstændig brudt med det almindelige amerikanske indtægtsprincip for fangearbejde. Under en stadig kamp med en vaklende og inkonsekvent lovgivning, der svingede fra statsarbejde til kontraktarbejde, atter tilbage til statsarbejde og endelig ganske forbød produktivt arbejde i fængslerne, har anstalten indrettet den ene håndværksskole efter den anden, stadig forøget antallet af sine industrigrene og står, efter at endelig en lov af 1889 med visse indskrænkninger påny har tilladt produktivt arbejde, nu med 26 »trade schools»,

i hvilke undervisning og opdragelse er det ledende princip, medens indtægtshensynet kun spiller en ganske underordnet rolle. Der findes skoler for tømrere, murere, skomagere, skræddere, blikkenslagere, bogbindere, grovsmede, kleinsmede, typografer, malere, stenhuggere osv. Hvert håndværk har sit værksted, hvor undervisning gives såvel theoretisk som praktisk. Enhver ankommen fange henvises til et af værkstederne, såvidt muligt efter hans eget ønske eller efter hans tidligere bestilling. Her lærer han sit håndværk lige fra de første elementære anvisninger til de vanskeligste praktiske opgaver, stedse således, at teorien holder skridt med praxis. I denne hensigt er der givet regler for fremgangsmåden i hvert fag, der er beregnet på 12 måneders undervisning, med bestemte mål for hvad der skal læres i hver måned.

Undervisningskursuset i murarbejde er f. ex. således:

1. måned. Redskaber og materiale; forberedende øvelser i simpel murstenslægning.
2. — De forberedende øvelser fortsatte; der begyndes på finere façadearbejde; hjørner.
3. — Fortsatte øvelser med stigende vanskelighed i façadearbejde og afpusning.
4. — Vinduespiller i forskellige former og størrelser.
5. — Bindingsværk.
6. — Fortsat.
7. — Engelsk bindingsværk.
8. — Fortsat. Flamsk bindingsværk.
9. — Andre specielle arter bindingsværk.
10. — Simple buer.
11. — Videre øvelser i at danne buer.
12. — Opgaver i buer; karniser.

Hvert nyt punkt, der læres, forklares først omhyggeligt. Enhver elev må ikke alene, før han går videre, praktisk kunne udføre de forskellige opgaver, men skriftlig og mundtlig gøre rede for, hvorledes han vil bære sig ad, og forklare grundene dertil. På samme måde går der frem i hvert

enkelt fag. Stor vægt lægges på tegning, hvorved man søger at vække den første sans for formen, idet eleven skematisk på papiret udarbejder og danner, hvad han senere skal føre ud i virkeligheden. I spidsen for hver afdeling står en øvet mester, hvorhos de mere fremskredne fanger hjælpe og undervise de yngre. Hver enkelt er således under stadig kontrol. Ingen kan nøjes med halvgjort arbejde eller tilsyneladende flid, arbejdet skal udføres og med fuld forståelse. Øje, øre og hånd må uafbrudt være i virksomhed, og medens færdigheden voxer, vænnes hjernen til akkuratesse og opmærksomhed, udvikles smagen og kritiken. Og når fangen har tilendebragt sit 12 måneders kursus, vil han ikke alene stå som en i sit fag vel uddannet arbejder, men ved det arbejde, det har kostet ham, vil han have lært at skatte værdien af praktiske fagkundskaber, selvagtelsen vil være vågnet og dermed den første spire være lagt hos ham til higen efter at begynde og fortsætte en hæderlig virksomhed.

Også højere arbejder drives i anstalten efter samme principer. Således dekorationsarbejde, eisclering, terracottaarbejder, endogså fotografering og radering for de mere intelligente fanger, som vise sig i besiddelse af nogen kunstnerisk sans.

Som positive udslag af denne arbejdsdrift kan nævnes, at de årlige beretninger, smukt trykte og udstyrede med vignetter og illustrationer, forarbejdes på anstaltens grund af dens fanger, samt at en ny stor bygning, som i 1889 blev bygget i Elmira, helt og holdent er bleven til på dens territorium. Ikke blot selve opmuringen er foregået ved fanger, men stenene ere blevne huggede, kalken forarbejdet, taget rejst, afpusning foretaget, dekorations- og udstyrelsesarbejdet besørget af institutets beboere. Man kan forstå, at et sligt værk betragtes med stolthed af dem, som have arbejdet med derpå, og står som et mindesmærke for de andre om, hvad de ved flid og udholdenhed kunne komme til at udrette.

I en af sine beretninger udtaler direktøren derfor også sin glæde over, at han stadig på sine spørgsmål til fangerne om, hvad de tænke at ernære sig ved, når de løslades, erholder det afgjorte svar: »ved mit håndværk. Det håndværk, som jeg har lært her.« Og han fortæller udtalelser fra fanger, der uopfordret meddele deres glæde over at have lært noget ordentligt, som på en gang interesserer dem og senere kan ernære dem, og deres beklagelse over, at de ikke tidligere have været så vidt, da de så sikkert aldrig skulde have forbrudt sig. Og at disse erklæringer ikke ere tomt mundsvejr, viser den kendsgerning, at den langt overvejende part af fangerne, når de løslades, hæderligt arbejder videre i deres forskellige fag. — Anstaltens læge siger i en af sine beretninger: »Det er et interessant syn, når skolen arbejder, at se en gruppe mænd, forbrydere hver og en, samlede om en lærer, opmærksomt lyttende, medens han forklarer et eller andet ikke fuldt forstået stykke i det foreliggende arbejde og gennemgår det atter og atter punkt for punkt, indtil den svageste hjærne kan fatte det.« — Naar man erindrer, at kun fangens egen flid og arbejde, på grund af den ubestemte dom, kan skaffe ham hans frihed tilbage, vil man ikke undre sig over en sådan udtalelse og det billede, den giver.

Arbejdsudbyttet har for 1890 udgjort 20,652 dollars foruden den indirekte indtægt, som indvindes ved forarbejdelse af inventarium og andre brugsgenstande til anstaltens egen forsyning, samt den besparelse, som brugen af fanger til opførelse af ny bygninger, udvidelser og reparationer, og som anslås til 25,663 dollars, bevirker. —

Medens arbejdet giver individet de ydre betingelser for at kunne leve i samfundet og højner hans åndelige niveau således, at han er modtagelig for ny og bedre tilskyndelser, er det skoleundervisningens sag at meddele ham disse og dermed skabe de indre betingelser for et fredeligt borgerliv. Skoleundervisningen drives efter en storartet plan og frembyder flere ejendommelige punkter.

Der gives 3 skolekursus om året, hvert kursus på omtrent 4 måneder. Før hvert kursus' begyndelse inddeles eleverne efter deres kundskaber og indsættes til undervisning hver i sin afdeling. De fremskridt, fangen her gør, er bestemmende for hans anbringelse i næste kursus. Der haves 3 hovedafdelinger, en forberedende afdeling, en mellemafdeling og den øverste læseklasse, »lecture class«. Desuden findes adskillige ekstraklasser, som oprettes efter det praktiske behov, og hvortil elever udvælges fra hele skolen. Den forberedende afdeling er delt i 6 underafdelinger, de 2 andre hver i 2 underafdelinger. Hver klasse har sit værelse, og ingen fange i anstalten er uden undervisning. Denne finder sted om aftenen, når arbejdet er forbi, således at eleverne hver anden aften tilbringe $1\frac{1}{2}$ time i skolen, de øvrige aftener anvendes til at forberede sig på den næste dags lektier. Hertil benyttes ikke læsebøger, som friste eleven til at læse videre og ikke anvende tilbørlig opmærksomhed på, hvad han skal lære, men trykte sedler, der i en kort og koncis form indeholde, hvad der i timen er gennemgået, som spørgsmål og svar. I den næste time afleveres sedlerne, og eleverne høres, hvorpå det næste pensum gennemgås og ny sedler uddeles. For at en elevs præstation skal være tilfredsstillende, må 75 pct. af de stillede spørgsmål være rigtigt besvarede. Besvarelsene ere enten mundtlige eller skulle udarbejdes i skriftlig form. Den hele undervisnings princip er, ikke at uddanne fortrinlige enkeltheder, men at give det hele en grundig og almindelig fordannelse til samfundsfølelsens udvikling.

De fag, hvori der undervises, ere i den forberedende afdeling rent elementære skolefag, som stavning, skrivning, regning osv., stigende i vanskelighed gennem de forskellige underafdelinger, hvorefter den består. I mellemstadiet læres brøkgregning, sætningsanalyse og andre noget højere skolediscipliner samt brevskrivning. I øverste afdeling klasse b læres procentberegning samt unionens historie, i klasse a

jordbeskrivelse, hvorunder naturhistorie, og grundreglerne for civilret og statsøkonomi, navnlig principerne for vareomsætning, de forskellige økonomiske systemer, penge som værdimåler, kredit og debet for den private og for staten. Mellem 60 og 70 pct. af fangerne nå efterhånden op i denne afdeling, medens størstedelen af de øvrige stadig må forblive i den forberedende afdeling. — Ved slutningen af hvert 4 måneders kursus afholdes en examen, hvis udfald er bestemmende for elevens plads i næste kursus.

I ekstraklasserne gives undervisning i praktisk bogføring, verdenshistorie, fysik, matematik m. fl., alt eftersom der findes elever, der i deres fremtidige stillinger ville have brug for særlige kundskaber i en eller anden retning, og som ere avancerede så højt op i klasserne, at de må antages at være modtagelige for sådan højere undervisning. Af særlig interesse er navnlig 2 af disse klasser, der ere optagne som faste bestanddele af skolens plan, nemlig *litteraturklassen* og *klassen for praktisk etik*.

Litteraturklassen blev dannet, da det viste sig, hvor stærk efterspørgsel der var efter bøger fra anstaltens bibliotek. Man kom da til at tænke på, hvilken heldig indflydelse i opdragende retning det vilde have, om disse læselystne personer kunde bringes til ikke alene at læse bøger af lettere, rent underholdende art, men værker af mere tankevækkende indhold, og da grundigt og med forståelse. Klassen blev da oprettet af øverste afdelings elever, og man arbejdede ad to veje hen til formålets opnåelse. Før først at bringe eleven ud over den blotte underholdningsfølelse ved læsningen og vække hans opmærksomhed for, at også dybere liggende interesser ere knyttede til bogen, begyndte man i klassen med at fortælle forskellige forfatteres liv, skildre deres kampe for existens og berømmelse, forklarede, hvorledes deres værker vare blevne til, og påviste, hvorledes forfatterens person kunde spores igennem og bag ved hans værk. Dette måtte eleverne lære på den sædvanlige undervisningsmåde ved trykte sedler. Derpå

fordelte man efter det bedst mulige skøn over hver elevs anlæg enkelte værker af disse forfattere mellem eleverne med pålæg om grundig at sætte sig ind i det foreliggende værk. Når dette var sket, skulde eleven i en skriftlig opgave udvikle et af læreren opgivet thema, hentet fra det læste, om en eller anden grundtanke, en eller anden karakter, referere en begivenhed, gengive indholdet af en samtale o. l. Dette forsøg viste sig hurtigt at indeholde en så god tanke, at det nu i samtlige beretninger roses for at være et meget væsentligt punkt i anstaltens reformarbejde. Medens det fra begyndelsen hilstes af fangerne med uvillie og ligegyldighed, blev de, efter beretningernes udtalelser, tvungne af nødvendigheden, efterhånden mere og mere forstående overfor litteraturen og dens betydning, de tanker, som den indeholdt, og som de kunde komme til skriftlig at gøre rede for, tvang sig ind i deres forestillingskreds og vakte deres opmærksomhed. Hvor den første bog læstes med uvillie, gled de næste lettere, og mødtes sluttelig med positive ønsker om at blive gjort bekendt med dette eller hint værk af samme forfatter. Således gled værket lettere og lettere og er nu udvidet til at omfatte alle videre komne elever, hvorhos biblioteket er blevet betydeligt forøget. »Enhver, som går igennem vore korridorer,« siges der i en af beretningerne, »kan nu blive vidne til et ejendommeligt syn: en fange, som ved gasblusset studerer ikke en almindelig novelle eller et eventyr, men Shakespeares tragedier, Macauleys historie, Goethes dramaer, filosofiske og religiøse værker.« Den gunstige indflydelse af det højere blik og den udvidede horizon, som disse studier have fremkaldt, og som viser sig på hele anstaltens fysiognomi, i fangernes indbyrdes samkvem, i deres samtaler, i deres breve, i værkstederne og i klasserne, mener bestyrelsen kun at kunne sammenligne med en »åndelig genfødsel,« der ikke alene strækker sig til litteraturen, men giver tørst efter kundskab også på det ethiske, det økonomiske, historiske og naturvidenskabelige område. »I spisesalen ere literære diskussioner stadig oppe

og den tilstedeværende inspektør kaldes hvert øjeblik til voldgiftsmand i brændende stridsspørgsmål.»

Hånd i hånd med literaturklassen går klassen i praktisk etik. I overensstemmelse med almindelige amerikanske principer gives ingen egenlig tvungen religionsundervisning. Ethikklassen kender derfor ikke til nogen dogmatik. Dette anses for heldigt på grund af den praktiske erfaring, at fanger som regel forholde sig fjendtlig overfor al dogmatiserende sædelære. Det gælder mere om at gøre dem indlysende, hvorfor en vis sædelig grundsætning må følges, end fortælle dem, at den skal følges. »Vor opgave må være,« siges der, »først at vække fangens naturlige tørst, før han kan bringes til at drikke af livets vand.« Klassens lærer, C. A. COLLIN, giver i en af beretningerne en skildring af, hvorledes han i et kursus på denne måde drev sin undervisning. »Undgående al prædiken såvelsom alle »morsomheder« gav jeg mig til, simpelt men let og hjærteligt, at udvikle for dem den behageligste måde at leve på. Uden at bryde mig om nogen autoritet, heller ikke bibelen, tog jeg livsproblemet op som for første gang, idet jeg søgte at analogisere individerne i samfundet med lokomotiverne på en demoraliseret jernbane, der alle for vildt afsted, hyppig stødte sammen og gik itu. Idet jeg herigennem udviklede de nødvendige betingelser for legemlig bekvemmelighed og fysisk velbefindende, kom vi snart ind på det almindelige spørgsmål om mådeholdenhed, og jeg gav da en udvikling af grundene for mådeholdenhed modsat totalafholdenhed. — — Fra det legemlige vel fulgte en naturlig overgang til sjælens vel og sjælens sygdomme.« Herved blev da gennemgået de forskellige onde drifter og lidenskaber, der alle ville ende med at gøre individet ulykkeligt, derunder særlig også hævnfølelsen. Her læstes stykker af Platons dialoger højt, med kommentarer, idet læreren søgte at bevise, at det at gøre uret er en større ulykke end at lide uret. Derfra gik han over til at påvise straffen som et lægemiddel for sjælens lidelser. På denne måde fortsattes med

exemplar, oplæsninger og overgang til praktiske spørgsmål, som skulde besvares i overensstemmelse med de udviklede principer, herunder også »forretningsmoral«. Efter således at have gjort de sædelige principers praktiske værd klar for eleverne, søgte han at påvise deres høje, evige sandhed for dem. »Her styrtede vi da alle ud i tvivlens og forskningen usikre vande, indtil vi endelig krøb op igen på det ny testaments faste grund.« Nu blev der lejlighed til at drøfte religionens grundsandheder, at udvikle forskellen mellem de forskellige religiøse læresætninger og påvise kristendommen som den højeste sandhed.

For at holde elevernes interesse vågen stilledes der stadig spørgsmål til dem om de foreliggende problemer, ligesom det var tilladt at rette forespørgsler til læreren, som han undertiden overlod det til en elev at besvare, hvorved da fuldstændige diskussioner kunde komme i gang. Efterhånden som udviklingen skred frem, viser Mr. COLLINS beretning, hvorledes det blev mere og mere unødvendigt at stimulere interessen, idet den første ligegyldighed afløstes af opmærksomhed, forespørgslernes antal voxede, diskussionerne tog til, deltagelsen bredte sig videre og videre, så at det til slutning snarere blev nødvendigt at lægge en dæmper på alt for ivrige kundskabssøgende end at anspore klassen til opmærksomhed og eftertanke. Talrige skriftlige forespørgsler indløb til læreren fra elever, der ønskede svar på et eller andet punkt, der forekom dem tvivlsomt, og beretningen giver adskillige eksempler herpå, således om nydelse af spiritus, om det aldrig var tilladt at hævne sig, om der kan siges at være en sjæl til, om et eller andet udtryk kunde kaldes en ed o. l.

Klassen afsluttes med en examination, og i beretningen for 1885 gives eksempler på de stillede spørgsmål og gives nogle af svarene. Nogle få prøver ville formentlig være af interesse.

1. Forklar og beskriv de to former af kampen for

livet og vis, hvorledes den ene slags kamp virker skadelig, den anden gavnlig.

Svar: Der er to former af kamp for tilværelsen. Den ene er mellem uforbundne individer indbyrdes, den anden går ud på i harmoni med hinanden, i forening med samfundet at få det mest mulige ud af naturen, overensstemmende med naturens love. Den første kamp nedværdiger menneskene til vilde, den sidste udvikler civilisationen.

2. Forklar og giv eksempel på sætningen: noblesse oblige.

Svar 1: At hvert menneske har ansvar i forhold til sine evner og skal bruge sine evner til bedste for samfundet; f. ex. en mand, som har evne til at sætte en fabrik i gang, skal ikke nøjes med at bruge en hakke og en skovl.

Svar 2: Det betyder, at en mands ansvarlighed står i forhold til hans dygtighed. (Af den, som har meget, skal fordres meget).

6. Sammenlign det umoralske i på lovlig vis at udplyndre den svage ved hjælp af højere kundskab, dygtighed eller forretningsstilling, med det umoralske i at udplyndre andre ved overlegne fysiske kræfter, og forklar, hvorfor det ene med rette kaldes civiliseret, det andet barbarisk.

Svar: At udplyndre (hvilket er et meget hårdt ord at bruge) den svage på lovlig vis ved hjælp af overlegen dygtighed kan, tænker jeg, i mange tilfælde forsvares. En mand kan have vundet sin overlegne kundskab ved mange års hårdt studium og skal have nogen fortjeneste deraf. Men at udplyndre andre ved overlegne, fysiske kræfter er og bør stedse betragtes som en forbrydelse og straffes, thi det er barbarisk.

7. Anvend nu teorierne om samfundsmoral på salget af en ejendom, i hvilken der er en kulmine, som kun køberen kender.

Svar 1: Jeg tænker, at hvis man begyndte med at

fortælle ejeren om kulminen, måtte man gå tilbage til den første ejer, men jeg tror, at den fornuftigste moral vilde være at give ejeren en god betaling og så selv tage for- delen, for minen havde ingen værdi for landmanden, før opdagelsen var sket.

Svar 2: Strengt taget er det umoralsk at tage en fordel af en anden på grund af overlegen kundskab. Men som verden er, og folk bære sig ad, synes det mig, at manden vilde have ret til at bevare hemmeligheden og købe ejendommen for en god betaling. Theorien kommer i strid med praxis.

Når man gennemlæser beretningerne, der ved lignende meddelelser om examensopgaverne i alle skolens forskellige fag give et grundigt indblik i den hele ordnings plan, kan det vel ikke undgås, at man studser noget over adskillige af spørgsmålene (f. ex. at beskrive Edisons phonograf, opståelsen af ekko, begreberne værdi, pris, kapital, fordringerne til en kontrakt, fuldmagtsbegrebet o. l.), men det kan dog ikke negtes, at den hele drift med konsekvens og energi er ordnet ud fra det ledende princip, samfundsfølelsens tilvejebringelse, og det synes, som om man under alle omstændigheder må give direktøren ret, når han siger om undervisningens betydning og nytte: »At skride frem fra uvidenhed til en god skoleopdragelse bevirker sådanne forandringer, en sådan væxt af sjælskræfter, at fangen nu, når han stilles overfor lignende omstændigheder, som før drev ham til forbrydelsen, vil være istand til at beherske sin adfærd. Da han besidder større intelligens, ser han instinktmæssig følgerne af slet opførsel klarere, end han tidligere var i stand til, og han vil, selv uden den bevidste villie til at følge god moralsk handlemåde for moralens skyld, være mere i stand til at følge den for klogskabens skyld. Det er, som regel, forgæves at vente en forandring af karakter uden en forandring af sindelag, og uden ny

vaner, som ere resultaterne af opdragelse, kan der ikke med tillid forudsiges nogen varig forandring af sindelaget. At bringe en ung mand bort fra den vane, blindt at adlyde sine drifter, til en opførsel, vanemæssig styret mere eller mindre af fornuften, er at fremkalde en karakterforandring og sædvanlig en forandring til det bedre.

Et interessant træk i anstaltens liv og en naturlig følge af den omtalte undervisning er anstaltens blad, »The Summary«, der under direktørens tilsyn redigeres, trykkes og for en del forfattes af anstaltens fanger. Dets bestemmelse er at fremhæve det gode og fordømme det slette. Det indeholder derfor beretninger om ny og gode tanker, som ere opståede rundt om i verden til menneskeheds vel og lykke, giver et resumé af de vigtigste begivenheder, som optager interesserne blandt publikum, med udeladelse af alle forbryderhistorier, bringer beretninger om anstaltens sager, forsåvidt de vedrøre fangebefolkningen, og indeholder endelig digte, småhistorier og betragtninger, skrevne af fangerne. Der gives adskillige eksempler på sådanne forsøg i beretningerne, og man får herved et tydeligt billede af literatur- og ethikklassens betydning, idet tankerne stadig ere hentede fra den sidstes foredrag, formen tydelig afspejler vedkommende clevs forfatter. Således findes ret skarpsindige dialoger efter Platons mønster, historiske beretninger som Macaulays, enkelte virkelig følte digte i Thomas Moores verseformer etc. Bladet siges at have god indflydelse som en spore for eleverne til flid og selvtænkning og til opvækkelse af en heldig lyst hos dem til at udmærke sig ved gode tanker og smuk form. Bladet oplæses for fangernes øverste hold (1. grad) ved spisetiden og giver hyppig lejlighed til meningsudvexlinger og kritik.

Endnu en faktor af betydning til skabelse af samfundsfølelsen er den militære organisation. Den indførtes oprindelig efter loven af 1888, som forbød alt produktivt arbejde i fængslerne, da man frygtede for at blive nødsaget til at lade fangerne gå ledige, som et surrogat for det af-

brudte arbejde. Inden 40 timer efter lovens emanation var et hold på 60 mand, valgte blandt de mest intelligente og til kommando bedst skikkede fanger, udtaget, som i en hast indøvedes i forberedende militære øvelser. Om denne kerne var inden en måned anstaltens befolkning ordnet som et regiment med fuldt tilbehør af befalingsmænd for 8 kompagnier. Hver morgen og eftermiddag holdtes øvelser, 5—6 timer daglig, exercits, marsch, forberedende øvelser, håndvægtsøvelser o. l. Således forhindredes fangerne fra at »falde i staver« i deres celler, deres helbredstilstand holdtes vedlige, og en god erstatning for arbejdsundervisningen var funden, forsåvidt som fangernes opmærksomhed og flid var taget i fuldt beslag ved øvelserne. Da arbejdet imidlertid kort efter atter optoges, bortfaldt vel den umiddelbare anledning til afholdelsen af øvelserne, men man havde fundet den militære ordning i besiddelse af en så betydelig disciplinær værdi for anstaltens hele virksomhed, at organisationen fortsattes, og anses nu for at være et af anstaltens nyttigste og mest interessante træk. Regimentet består nu af 10 kompagnier, hvert på ca. 100 mand. I spidsen for hvert kompagni står en kaptejn, under ham en premierlieutenant, 2 secondlieutenanter foruden de nødvendige underofficerer. Regimentschefen — obersten — er den eneste person, som ikke er fange. De forskellige grader ere betegnede med særlige kendetegn, og forfremmelser ske ikke alene for militær dygtighed, men hensyn tages til fangens hele opførsel i anstalten, særlig om han har udvist sådanne egenskaber, der kunne berettigede til at anse ham for værdig til at beklæde tillidsposter. Foruden ved øvelserne ere derfor befalingsmændene overordnede i værkstederne, fungere som klasseformænd ved undervisningen og anvendes til andre betroede poster på en sådan måde, at de underordnedes ærgerrighed og lyst til forfremmelse vækkes. Regimentet holder nu øvelser to eftermiddage om ugen, der er påklædningsparade hver aften, alle bevægelser til og fra værkstederne, skolerne, spisesalen og opholdscellerne foregå

i militær orden. Desuden holdes der hver måned konkurrenceøvelser mellem kompagnierne, og det bedste af dem tildeles der et særligt hæderstegn. Regimentet er forsynet med en fane i blå, sorte og røde striber efter de tre grader, hvoraf anstaltens befolkning består, og som hver er udrustet med uniform i en af disse farver. Der bruges geyærer af træ, beslået med jern, malede og indrettede så nøjagtigt som muligt efter almindelige tjenestegeværer, og som alle ere forarbejdede i anstaltens værksteder. Der gives militær undervisning, lige fra de simpleste geværgreb til de mest indviklede marschøvelser, kompagni- og bataillonsexercits. — Brud på disciplinen straffes på samme måde som forseelser i værkstederne og skolen ved mærkesystemet (hvorom senere) og indvirker på fangens opholdstid i anstalten. Er der tvivl om skyldspørgsmålet, sammenkaldes en krigsret af kompagniets officerer, som derpå gør indstilling til direktøren. — Virkningerne af denne militære organisation angives som betydningsfulde ikke alene i fangernes forbedrede holdning og fremtræden, i raskere bevægelser og hurtigere adlyden, men spores tydelig i større åndslivlighed og lettere modtagelighed for indtryk og påvirkninger; der synes også at være meget, som taler for, at, når det store apparat først er sat i gang, kan indflydelsen af den ubetingede lydighedspligt, den fuldstændige gåen ind under et fælles hele, hvoraf den enkelte er et skjult men virksomt led, og den mulighed, der er givet enhver til ved dygtighed at svinge sig i vejret, vanskelig vurderes for højt.

Regimentet har sit musikkorps på 24 mand, ligeledes bestående af fanger, der for største delen ere uddannede i anstalten, hvorfor der stadig holdes en lille skole, hvori der gives undervisning i militærmusik. Korpset giver af og til koncerter i anstaltens store gård, hvor de militære øvelser afholdes, og træder an hver aften ved påklædningsparaden foran regimentet.

Endnu kan nævnes som midler til samfundsfølelsens vækkelse talrige foredrag, som ere holdte i anstalten af

fremragende humanister eller videnskabsmænd om de mest forskellige, belærende emner, aftenunderholdninger med musik, dilettantkomedier og andre adspredelser for at give fangerne andre indblik i samfundslivet end dem, de erholde ved, hvad de til daglig beskæftige sig med, samt den udstrakte og stærkt benyttede ret, enhver fange har til skriftlig eller mundtlig at rådføre sig med direktøren om sager, der ligge ham på hjerte, og påkalde hans assistance i indre eller ydre kriser, hvorved fangerne bringes til forståelse af, at samfundet ikke blot stiller sine fordringer til dem, men også interesserer sig for dem og ønsker at bidrage så meget som muligt til deres velfærds fremme. Endelig må nævnes, at der er knyttet en protestantisk, en katholsk og en jødisk gejstlig til anstalten, der holder gudstjeneste for de fanger, som ønske at komme i kirke, og hvem de kunne tilkalde, når de måtte føle trang dertil.

Medens man således søger at give fangen de indre og ydre betingelser for at kunne leve i samfundet, sigter et andet indbegreb af forholdsregler til at vække og anspore hans energi, så at der tillige skabes en villie hos ham til at følge det rette, stærk nok til at holde ham oven vande, når han igen slippes ud i livet.

Først blandt disse villievækkende midler står den ubestemte dom. Det er den, som er den bevægende kraft i hele anstaltens maskineri og gør det muligt at få de krav opfyldte, som den hele plan stiller til individerne. Uden den vilde teorierne, hvor vel de end vare udarbejdede, ikke kunne blive andet end utopier og kimærer. Ved den ubestemte dom stilles individet strax overfor nødvendigheden af at gøre en kraftanstrengelse. Ikke i de under alle omstændigheder henglidende dage og måneder ser han sin løsladelsestid nærme sig, kun i et eget udholdende arbejde, i selvovertindelse og kamp kan han søge midlet til sin befrielse. Han ved, at han i en næsten uoverskuelig årrække kan nødes til at forblive, hvor han er, men tillige, at det beror på ham selv, hvorvidt hver

dag, der går, skal være et skridt henimod eller bort fra hans frihed. Hver dag ser han kammerater løslades, ikke ved ydre omstændigheders magt, men takket være deres egen beslutning og kraft, og vil han blive en af dem, må han bruge det samme middel. Dette er ikke, som i så mange andre systemer, fromme miner og gode ord, som let kunne præsteres, men udholdende, flittigt og virksomt arbejde i de forskellige opgaver, som han stilles overfor. Således nødes han til at tage fat, og, uanset den egoistiske bevæggrund, gribes han da af den reformatoriske mølle, som, ikke på grund af fangens beslutning, men ved sin egen indretning og bygning uformærkt fuldbyrder sin omskabende virksomhed.

For nøjere at præcisere, i hvilket omfang reformen således skrider frem og tillige understøtte fangens energi ved at give den kortere mål at stræbe hen til end den fjærne løsladelse, er der indrettet et mærkesystem, som bestemmer fangens hele personlige stilling i anstalten. Hele befolkningen er nemlig inddelt i 3 grader, der ere bestemmende for, hvilke rettigheder og fortrin fangen nyder, uden at dog den foran skildrede behandlingsmåde påvirkes af gradinddelingen. 3. grad er en straffegrad, hvis medlemmer bære en iøjnefaldende rød klædning, deres celler ere kun udstyrede med det nødvendigste, ethvert samkvem mellem medlemmerne er forbudt, og de færdes stadig under strengt tilsyn. Denne klasse tæller ca. 15 pct. af befolkningen. Opholdet her beror på fangens opførsel og flid i hans forskellige beskæftigelser, hvorhos, som omtalt, bestyrelsen ved fortsat dovenskab og modvillie er bemyndiget til at overføre ham til et statsfængsel, hvor han da må udstå lovens maximumsstraf. I 2. grad, hvor alle ny ankomne anbringes, bære fangerne en mørk dragt, deres celler ere bedre udstyrede, de have ret til at gå to og to sammen eller i små klynger under befaling af en 1ste grads fange. De kunne skrive og modtage breve, låne bøger fra bibliotheket og have lys om aftenen. Denne grad tæller

ca. 50 pct. af befolkningen. I 1ste grad bære fangerne en uniform, have større og mere bekvemme celler, spise sammen i en stor spisesal, hvor »The Summary« oplæses, og have ret til samtale under måltiderne. De kunne gå i større grupper og benyttes til tillidsposter som bevogtere, sluttere og befalingsmænd. — Hver grad har sin særegne afdeling i anstaltens bygning.

Opstigning gennem disse grader bestemmes ved mærkerne, der gives for opførsel, arbejde, hvorunder militærdygtighed, samt skolefremskridt. For at kunne avancere må fangen normalt erhverve 3 mærker om måneden i hver af de nævnte 3 discipliner. Fra 3die til 2den grad kan fangen således stige i løbet af 1 eller 2 måneder. For at avancere fra 2den til 1ste grad kræves, at fangen i 6 påfølgende måneder har erhvervet 9 mærker månedlig. Kan han endnu i 6 måneder bibeholde denne status i første grad, vil han kunne opnå løsladelse, når omstændighederne iøvrigt tale derfor. 1 års uafbrudt flid og påpasselighed er således det ordinære minimum for, at fangen kan erhverve sin frihed. Falder han hen i dovenskab i en enkelt måned, vil den opsparede sum i denne grad være tabt for ham, og han må begynde en ny periode, der mindst må vare i 6 måneder, medmindre bestyrelsen undtagelsesvis gengiver ham de tabte points, hvortil den i særlige tilfælde kan være opfordret, ligesom den jo hyppig vil være nødsaget til at tage hensyn til den enkelte fanges evner og lade sig nøje med en mindre mærkesum, når erhvervelsen heraffor denne fange må siges at repræsentere et lignende opbud af energi, og som det normale mærkeantal er for fangerne i almindelighed.

Men foruden at virke som gradmåler for fangernes fremskridt er mærkesystemet tillige det væsentligste middel til disciplinens opretholdelse. Ikke blot dovenskab og forsømmelighed ved arbejde og undervisning, men hvilketsomhelst brud på de givne regler og bestemmelser viser sin indflydelse på mærkerne og dermed på straffetiden. Særlig

grove brud kunne således efter omstændighederne endog bevirke, at fangen forbryder alle erhvervede mærker ved nedsettelse i 3die grad, og derved nøde ham til at begynde helt forfra. Denne bestemmelse, der bevirker, at disciplinen, istedenfor at stå i modstrid til og nedtrykke fangens lyster og tilbøjeligheder, bliver en genstand for hans egen velforståede interesse, der således bringes i samklang med anstaltens, er det, som gør det muligt, at det hele storartede apparat kan sættes i scene, og gør alle de almindelige repressive strafanstaltsstraffe, kat og tamp, overflødige overfor alle andre end 3die grads fanger*).

»Mærkerne blive således for fangerne incarnationen af de personlige behageligheder, de skulle vinde, den tid, som er vunden eller tabt, den kamp og selvovervindelse, de have anvendt, og deres større eller mindre antal giver dem herved ligesom beviset for, at i livet gå de arbejdsomme frem, de uværdige tilbage, det være så i eller udenfor fængslet.« (BROCKWAY).

Hvor nødvendigt det er således på enhver måde at støtte og skærpe disse menneskers mangelfulde og vaklende villiesevne, gives der et tydeligt bevis for i de kort over fangernes mærkestatus, som ere bilagte beretningen for 1885. Man ser her fanger årevis vakle med stigen og fald, snart i ringe grad, snart i vældige bølgelinier, forspilde hele deres status ved et eller andet puds, langsomt stige og atter falde, for endelig jævnt og sikkert at stige fra 2—5 mærker op til 9 og derefter at holde denne status indtil løsladelsen. Reformen er fuldbyrdet, det stille, jævne værk har vist sin virkning.

Imidlertid vil der jo altid være en del fanger, som trods al god villie ere så svagt begavede, så blottede for al villiesevne, at selv den mest indtrængende appel til deres fornuft og selvinteresse bliver frugtesløs. Overfor disse, som altid lade befrygte et tilbagefald, når de engang

*) Iøvrigt savnes der i beretningerne nøjere oplysninger om de disciplinære straffe og det omfang, hvori de anvendes.

må løslades, har man siden 1886 grebet til et originalt middel, der imidlertid synes at have vist sig meget virksomt og har vakt betydelig opsigt i Amerika. Det er anvendelsen af såkaldet »physical training«, som anstaltens læge, dr. Wey, har indført. Han går ud fra; at en muskel ikke blot er et simpelt organ, som har evne til at udføre bevægelser ved at trække sig sammen og påny udvide sig, men en organisme, som styres og beherskes gennem de med musklen organisk forbundne nervetråde ved nervecellerne, hvorfra trådene løbe ud. Nervecellerne regulere altså bevægelserne, og jo flere nerveceller der findes, jo mere indbyrdes forbundne disse ere i nervecentre, desto flere og mere kombinerede bevægelser kunne musklerne udføre. Når musklen øves og derved voxer, udvikles og styrkes tillige det nervecentrum, som styrer den. Et barns og en akrobats muskler bestå af nøjagtigt samme stof, forskellen mellem dem består i nervemaskineriet, hvis udvikling bestemmer, hvilke bevægelser de ere i stand til at udføre, og akrobatens overlegenhed kommer kun af, at hans øvelser have gjort hans nervecentre større, hans nerveceller talrigere, bredere, mere forgrenede og mere udstrakt forbundne med andre celler. Det hele nervesystem beherskes nu fra centralnervesystemet, hjernen og rygraden, og ved at påvirke de periferiske nerver påvirkes derfor også selve centrum, hjernen. Således bringes altså hele legemet under disciplin, villien får et lettere arbejde overfor det, bliver derfor virksommere, hærdes og styrkes. Evnen til opmærksomhed og aktivitet forøges: en ubevidst åndelig forbedring indtræder. Det at træne arme og ben til præcise bevægelser, til at handle i fællesskab er således noget mere end udvikling af muskler og gymnastik i almindelig betydning, det er åndelig øvelse så godt som legemlig. At man ved at udvikle og danne legemet til en bedre fysisk type også udvikler og danner ånden, således at en forøget hjernevirksomhed svarer til den forøgede muskelvirksomhed, er efter dr. Wey's ord anerkendt af de højere læreanstalter og uni-

versiteter, er det videnskabelige grundlag for al sport, og i sig selv en kendsgerning, som ethvert menneske stadig kan overbevise sig om i det daglige liv.

I 1886 foretog dr. Wey sit første experiment med at tage 12 sinker ud af klasserne for at underkaste dem et kursus i legemlig træning. 3 henhørte til 2den grad, 9 til 3die grad, gennemsnitsalderen var 22,9 år, gennemsnitsvægten 133 pd., højden 5' 4½", sundhedstilstanden god. De sattes strax på faste rationer, netop så store som måtte anses nødvendige for legemets økonomi, og der blev draget nøje omsorg for, at de ikke tilvendte sig mere. Da dr. Wey anså det for at være af stor betydning, at hudfunktionerne foregik så fuldstændigt og kraftigt som muligt, begyndte man med om morgenen at give dem bade, 3 om ugen, den ene uge et karbad og to dampbade, den næste uge omvendt. Karbadet skulde for hver mand vare 15 minutter, derefter anbragtes han på en stenflise, hvor han blev douchet og stænket med varmt og koldt vand, derpå blev legemet slået, indtil huden var rød, musklerne gnedne og æltede, leddene bevægede og bøjede, hvorpå fulgte en stærk afgnidning med et grovt håndklæde eller en tyrkisk badehandske. Dampbadene bestod i, at mændene blev anbragte på sæder 6 fod fra gulvet, hvorpå dampen, 115° F., lededes ind i rummet. Her forblev de i ca. 20 minutter, voldsomt svedende, hvorpå de underkastedes den skildrede behandling på stenflisen af en professionel »trainer«, som opholdt sig på anstalten. Efter denne behandling sendtes de til deres celler, hvor de skulde svøbe sig i deres tæpper og kunde sove indtil middag. Derefter lukkedes de ud og stillede til øvelser i gården, hvor de i over 2 timer gjorde gymnastik, »forberedende øvelser«, håndvægtsøvelser m. m. Således fortsattes i 6 måneder. Den 6 november, da træningen afbrødes, konstateredes en tilvæxt af gennemsnitlig 1,23 pd., en fortrinlig sundhedstilstand, en stærk udvikling af muskelsystemet. Da eleverne derpå gaves tilbage til skolen og værkstedet, viste der sig at være indtrådt en åndelig op-

vågnen, en hjernevirksomhed, som aldrig før i deres fængselsliv. Det animalske menneske med dets oxeagtige karaktertræk syntes at være trådt tilbage for det intellektuelle menneske, ansigterne havde mistet deres intetsigende, ubevægelige præg og fået et livligere, mere opvakt udseende, øjet en glans og klarhed, som før ganske havde manglet. Og medens disse personer i de 6 måneder, som gik forud for den legemlige træning, havde stået på et så yderlig lavt åndeligt standpunkt, at de tilsammen kun havde erhvervet 59 mærker af 594, som skulde erhverves (ikke en vidste f. ex., hvad det land hed, hvori de boede) opnåede de i de 6 påfølgende måneder, efter at træningen var ophørt, tilsammen 490 mærker; så meget var deres evne til opmærksomhed, opfattelse og flid hærdet. Og af disse mænd, som ingen havde håbet at kunne hæve op over en kummerlig status, nåede senere 3 at blive løsladte på prøve, 4 avancerede op i 1ste grad, 1 i anden, hvilke 8 fremdeles gav gode løfter. 1 afgik ved døden, og kun 3 faldt efterhånden tilbage til den gamle sløvhed. — Medens dette dr. Wey's første forsøg til en begyndelse mødtes med mistro og ringeagt af anstaltens funktionærer, slog dette resultat dem således, at forsøgene strax genoptoges. Resultaterne viste sig fremdeles overraskende gode; uforbederlige fanger, som havde bragt lærere og mestre til fortvivlelse ved deres uimodtagelighed, viste stadig påfaldende forandring efter at have gennemgået et kursus, og den legemlige træning er nu indført som fast bestanddel i anstaltens behandling af sinker og andre upåvirkelige fanger. Der er opført en bygning til dette brug med en stor øvelsessal samt fuld indretning til bade, massagebehandling o. s. v., og for tiden trænes her 80 fanger, medens der er plads til 200. Hos alle, som ere underkastede behandlingen, iagttages forbedring, hos adskillige iøjnefaldende fremskridt såvel i legemlig som i åndelig henseende. Mange af øvelserne fordre en stor åndelig anspændelse, særlig for hukommelsen, og det udtales, at besøgende ofte ere blevne for-

bavsede ved at se, at en sådan nøjagtighed og præcision var mulig blandt mænd, som ikke særlig vare udvalgte på grund af deres åndelige kapaciteter. Bestyrelsen anser det for givet, at et meget betydeligt procenttal af fangerne ved denne methode ere blevne reddede for samfundet, og dr. Wey udtaler det som sit ønske og håb, at straffeinstitutionerne i deres reformværk ville komme til at se på legemsøvelserne med samme blik som de højere læreanstalter, thi »da vil det kunne ventes, at langt flere mænd end nu ville løslades efter udstået straf, egnede og omskabte til på en hæderlig måde at kunne underholde sig selv.« Som illustration hertil anfører han nogle eksempler fra sin praxis, hvoraf 2 kortelig skulle berøres.

Nr. 1854, en tyv, i højeste grad utilgængelig for moralsk påvirkning, viste en i høj grad slet status. I november 1884 havde han $\div 6$ points. Den følgende måned opnåede han $+2$, men gik derpå længere og længere ned, indtil han i august 1885 nåede sit minimum $\div 16$ points. Derefter tog han sig noget sammen, men lige til juli 1887 udviser hans regnskab en uafbrudt række fald og stigninger. I denne måned påbegyndtes træningen, og han opnåede allerede for juli måned 8 points mod 6 i juni, i august steg han til 9, den eneste gang han ved eget arbejde havde opnået denne status i de 32 måneder, han havde været fængslet. I de følgende måneder holdt han sig på 8 points og blev i november givet tilbage til sit almindelige arbejde. Denne mand, den mindst lovende af dem alle, arbejdede derefter mere tilfredsstillende end nogensinde før træningen, og den forbedring, der var sket med ham, bemærkedes af alle oppassere, der hidtil havde stillet sig så skeptisk som vel mulig overfor den tanke at kunne påvirke hjernen ved udvikling af og forøget herredømme over musklerne i arme, ben og hænder. Han blev udvalgt til experimentet, ikke fordi man håbede at kunne overvinde hans østersagtige karakter, men for at få konstateret, om det var muligt selv hos ham at se udslag i åndelig henseende af den systematiske påvirkning af muskelsystemet.

Nr. 2096 var en uopdragen, kejtet bondeknøs, dømt for indbrudstyveri. Han begyndte sit fængselsliv med ladhed og ligegyldighed for alle regler og bestemmelser og var 4 måneder efter ankomsten i 3die grad, hvor han forblev, indtil han fjærnedes fra værkstedet som uforbederlig og blev anbragt ved træneringen. Af alle var han den, som hurtigst påvirkedes af behandlingen, idet han strax i den første måned steg til 9 mærker mod 5 i den foregående. I de 5 måneder, hvori han blev øvet, holdt han uafbrudt 9 mærker, og endnu i 3 måneder efter, at han var givet tilbage til arbejdet, bevarede han den samme status indtil februar 1887, da han faldt ned til 7 mærker på grund af forsøg på »snyderi« ved skoleundervisningen. Allerede i næste måned tog han sig imidlertid op påny og vandt ved hæderligt og oprigtigt arbejde i skole og værksted 6 måneder i træk 9 mærker, hvorefter han i august løslodes. Den forandring, der var foregået med denne knøs, beskrives som storartet. I begyndelsen af sit fangeliv var han en doven, »sjokkende bondeknold«. Han forlod fængslet med vækket ånd, og fødder og ben så godt under sin kommando, at hans marsch gik rask »uden vaklen eller snublen«.*)

Gennemsnitstiden for fangernes ophold i Elmira Reformatory er 21 måneder. Kun 8 pct. nå at blive løsladte efter minimumstidens (1 år) forløb, 64 pct. forblive indtil 2 år, 18 pct. indtil 3 år, ca. 5 pct. indtil lovens maximumstid er nået, resten til forskellige tider mellem disse to sidste grænser.

Den sidste opgave for anstalten bliver da at lette fangerne genindtrædelsen i samfundet, så at de finde de gunstigste betingelser for at kunne udvikle de spirer, behandlingen har nedlagt i dem.

Med dette for øje løslades ingen fange, før der er sikret ham fast, stadigt og passende arbejde enten af anstalten eller af hans venner og pårørende. Med en fuldstændig og god udstyrelse i penge og klæder forlader han

*) »He could walk without interfering or tripping«. (Dr. Wey: physical and industrial training 1888).

da anstalten, men løsladelsen sker kun på prøve eller, som det kaldes, »on parole.« Så længe de ere »on parole«, vedblive de altså at stå under bestyrelsens myndighed og kunne, når som helst de måtte give anledning dertil, fordres tilbageleverede til anstalten gennem de udøvende myndigheder på bestyrelsens rekvisition. Dog har politiet ikke tilsynet med dem, hvorimod der landet over af anstalten er antaget pålidelige private agenter, som skulle våge over de løsladtes færdsel, men hvem det tillige er gjort til pligt at stå fangen bi med råd og dåd, når han i en eller anden forlegenhed henvender sig til dem. For yderligere at bidrage til opsynet er det pålagt hver fange en gang om måneden at indsende til bestyrelsen eller dens agent en beretning om, hvorledes det går ham, attesteret af hans arbejdsgiver, hvilken beretning skal oplyse, om han stadig har haft arbejde, i modsat fald hvorfor ikke, hvor meget han har tjent, brugt eller lagt op, tilligemed en fuldstændig angivelse af hans omgivelser og hele hans færdsel. Ønsker han at skifte opholdssted eller beskæftigelse, må bestyrelsens tilladelse indhentes; det pålægges ham at opføre sig hæderligt, ædrueligt og sædeligt, undgå simpelt og slet selskab samt afholde sig fra berusende drikke. Brud på nogen af de fangen pålagte pligter bevirker fangens genindsættelse i anstalten i 2den grad og løsladelse i tidens løb efter de almindelige regler; i mere undskyldelige tilfælde og når fangen frivillig efterkommer bestyrelsens ordre om at vende tilbage til anstalten, nedsættes dog opholdstiden i 2den grad til 3 måneder.

Fangens pligter, medens han er »on parole«, ere angivne i et dokument, som skal overgives ham ved løsladelsen, og som slutter med følgende smukke ord:

»Bestyrelsen har en varm og venskabelig interesse for Dem, både for Deres egen og for samfundets skyld. De behøver ikke at frygte for at henvende Dem til direktøren, hvis De skulde miste Deres stilling eller blive arbejdsudygtig ved sygdom. I al den tid, De er »on parole«, kan De forlade Dem på bestyrelsens og direktørens hjælp og råd,

og De vil i anstalten finde et sikkert tilflugtssted i tilfælde af, at uheld skulde ramme Dem.»

I henhold hertil hænder det ikke sjældent, at fanger frivillig i kritiske situationer vende tilbage til anstalten, hvor de da forblive som gæster, indtil der er skaffet dem arbejde eller anden hjælp.

Når fangen i 6 måneder har opført sig hæderlig og vel, gives der ham fuldstændig løsladelse, der lyder på, at man ikke længere ser nogen grund til at forhindre ham fra at blive en god, agtet og nyttig borger. Lovgivningen understøtter anstalten i bestræbelserne herfor ved at bestemme, at ingen, som løslades fra Elmira Reformatory, skal lide nogen indskrænkning i sine borgerlige rettigheder, uanset den forbrydelse, for hvilken han har været dømt.

Til slutning skal nogle bemærkninger gøres om, hvilke resultater anstalten kan opvise. I al den tid, Elmira Reformatory har bestået, har den modtaget 4550 fanger. Heraf ere ca. 6 pct. eller 271 overførte til andre fængsler. Når endvidere fradrages dem, som endnu befinde sig i anstalten, ere døde, løsladte efter maximumstid o. l., bliver der 2611 tilbage, som i tidens løb ere løsladte på prøve, 14 som ere ubetinget løsladte. Af disse 2611 er 179 vendte tilbage til anstalten på grund af brud på de pålagte forpligtelser. Heraf ere 85 påny løsladte, de øvrige forblevne i anstalten, løsladte efter maximumstidens udløb, overførte til statsfængslerne o. l. Af disse 85 ere 17 anden gang vendte tilbage af samme grund. 8 af disse ere påny løsladte på prøve, 3 af disse 8 tredie gang vendte tilbage. Af disse ere 2 løsladte efter udstået maximumsstraf, 1 løsladt efter særlig ordre fra bestyrelsen. Man ser altså, at brud på løsladelsespligterne ikke forekomme i noget stort omfang, idet 94 pct. af de løsladte ikke vende tilbage til anstalten. Vigtigere er det at få afgjort, hvor stort procentantallet er på dem, som begå ny forbrydelser og derfor sendes til statsfængslerne. Her må imidlertid erindres, at en sammenligning mellem Elmira Reformatory's recidivprocent og

andre fængslers eller landes vanskelig kan gøres, på den ene side fordi Elmiras procentantal ikke skrues op af de gamle vaneforbrydere, på den anden side ikke holdes nede af dem, som væsentligst senere holde sig fri for forbrydelser, nemlig lejlighedsforbrydere. Da imidlertid de almindelige recidivangivelser omfatte alle 3 forbryderkategorier under et, må man, opgivende enhver jævnførelse, holde sig til den betragtning, at af de forbrydere, som Elmira optager, og som altså efter domstolenes skøn antages, hvis de overlades til sig selv, at være prædestinerede til at blive vaneforbrydere, er gennemsnitlig $\frac{6}{7}$, for de senere år ca. $\frac{2}{10}$, bragte til at leve et hæderligt og arbejdsomt liv. Og blandt de 15 pct., nu 11 pct., som danne resten, er det endda kun $3\frac{1}{2}$ pct., som vides at være faldne tilbage til forbrydelsen, medens de øvrige regnes for tilbagefaldne, fordi man intet ved om deres senere vandel.

Det synes således, når man vil afgive sin dom om Elmira Reformatory, såvidt den kan fældes uden selvsyn, at man kan underskrive følgende udtalelse af direktøren i beretningen for 1889:

»Staten har nu i Elmira Reformatory en koloni, hvis indretninger næppe overgås af noget fængsel i verden. Den er et mindesmærke for statens og tidens intelligens, humanitet og højmodighed. Den er banebryderen for 6 nu eksisterende statsreformatorier og forbilledet for adskillige staters lovgivningsreform. Dens metode er rationel, dens resultater tilfredsstillende, men det bedste vidnesbyrd om dens velgerninger ses ved den daglige omgang og iagttagelse kun af dem, som bestyre den.«

Og det må tilføjes, at trods al indbyrdes konkurrence mellem de forskellige amerikanske stater hersker der ved fængselskongresserne kun en mening om institutionens fortræffelighed. Den eneste indvending, der rejses, er den, at man ikke har sørget for at gøre dens navn og dens nytte tilstrækkelig bekendt.

Aug. Goll.

Cand. juris.

Finland.

Den finske Landdags lovudvalg afgav 5 maj 1888 sin betænkning over de Finlands stænder på landdagen i 1885 forelagte forslag til 1) en almindelig straffelov for Storfyrstendømmet Finland, 2) forordning om fuldbyrdelse af straf og 3) forordning om indførelse af straffeloven og hvad der i så henseende skal iagttages*).

Den nævnte betænkning indledes med følgende kortfattede fremstilling af sagens gang indtil betænkningens afgivelse:

Frågan om ny brottmålslag för Finland har stått på dagordningen alltsedan vårt konstitutionella statsskick återupplifvades. Vid 1863—1864 års landdag förelades nemligen Finlands Ständer en nådig proposition, hvori förmältes hurusom de delar af 1734 års lag, som innefatta brottmålslagen, endast i ringa mån blifvit utvecklade under den tid af öfver ett sekel, som förflutit sedan lagen stadfästades, hvarföre denna strafflag, ehuru för sin tid utmärkt, numera i flera afseenden stode i strid med den bildning, till hvilken det finska folket emellertid höjt sig, samt i andra afseenden saknade en mängd bestämmningar, hvilka en framskriden kultur och deraf framkallade nya rättsförhållanden gjort behöfliga. Då dessa brister ej inskränkte sig till några enskilda delar af strafflagen utan vidlåda sjelfva grunderna för densamma, kunde de icke lämpligen häfvas på annat sätt än genom omarbetning af hela brottmålslagen; men

*) Se Tidssk. Årg. 1879, s. 1—16, 1882, s. 99—101, 1889, s. 67—77.

på det denna omarbetning icke måtte verkställas på grunder som sedermera icke kunde vinna Ständernas bifall, förelades Ständerna genom berörda proposition ett förslag till positiva och noggranna bestämmingar om de straffarter, som borde til användande i framtiden fastställas. Enligt dessa bestämmingar skulle ej allenast dödsstraffet i alla dess former, utan ock öfriga fysiskt affliktiva straff, nemligen hudstrykning, spö och ris, gatulopp samt fängelse vid vatten och bröd, äfvensom arbete i halsjern, äreslöshet, schavottering och andra skymfliga straff afskaffas, hvarjemte landsflykt samt mistning af näring eller af löst och fast eller blott löst gods likaledes borda utmönstras. I stället borde allmänna straffarterna utgöras, förutom af böter, af tukthus, fängelse och arrest, af hvilka tukthusstraffet skulle tjena till straff för gröfre brott och i allmänhet sådana förbrytelser, hvilka genom sin beskaffenhet företrädesvis syntes ådaga-lägga att förbrytaren vore i behof af penitentiär behandling; fängelstraffet åter för sådana brott, hvilka, utan att kunna räknas till de gröfre, likväl tydde på en oredlig och bedräglig karaktär och således äfven nödvändiggjorde en, om ock mindre intensiv, korrektionell behandling, samt arreststraffet slutligen begagnas för sådana förbrytelser, hvilka ej syntes påkalla en korrektionell behandling, men likväl vore af den svåra beskaffenhet, att de ej kunde med böter försonas, hvarutom detta straff skulle användas såsom surrogat för böter, hvilka hos den sakfælde ej kunde utfås. Dessa allmänna straffarter skulle i särskilda fall förenas med en eller flere af nedannämnda påföljder, nemligen 1:o mistning af ting, som tjenat till verktyg eller medel för brottet eller utgjort vinning deraf; 2:o ovärdighet af medborgerligt förtroende för alltid eller på bestämd tid; 3:o förlust af pension eller annat allmänt understöd; 4:o förlust af värdighet, orden eller annan utmärkelse; 5:o förlust af ärfdt eller förlänadt adelsskap och 6:o straffdomens kungörande på den sakfældes bekostnad i landets allmänna eller annan tidning. Särskilda straff för embetsmän vore afsättning, skiljande från

utöfning af tjenst på bestämd tid samt mistning af lön eller arvode på bestämd tid. För öfrigt borde den blifvande strafflagen innehålla främst sådana allmänna bestämningar, som hänförde sig till brott i allmänhet, samt derefter straffbud för de särskilda brotten, de sistnämnda ordnade efter rättskränkningarnes olika beskaffenhet och omfattande ej blott egentliga rättsbrott jemte religions- och sedlighetsförbrytelser, utan ock för samhället vådligaste och allmännast förekommande politiförbrytelser. Straffbuden slutligen borde i allmänhet vara relativt bestämda eller angifva de högsta och lägsta straff, som jemte mellanliggande straffgrader kunde för hvarje brott under olika omständigheter ådömas.

Ofvanbeskrifna proposition blef af Ständerna i hufvudsakliga delar godkänd, hvarefter väsentligen på denna grundval ett förslag till ny allmän strafflag jemte förslag till förordningar om verkställighet af straff samt om införande af strafflagen utarbetades af en för ändamålet nedsatt komité samt utkommo i tryck år 1875. Uti de yttranden, hvilka, på sätt i inledningen till nu föreliggande nådiga proposition omnämnas, öfver berörda förslag afgåfvos af särskilda myndigheter och enskilda personer, gjorde sig det omdöme gällande, att strafflagsförslaget, som för öfrigt utmärkte sig genom en omsorgsfull och uttömmande behandling af ämnet, dels lemnat för stort utrymme åt allmänna vetenskapliga läror, dels gjort lagbudens affattning alltför kasuistisk. För att i anledning häraf och med hänsyn till hvad äfven emot särskilda detaljer anmärkts verkställa en revision af berörda förslag nedsattes sedermera en ny komité*), hvars underdåniga förslag till strafflag med dertill hörande förordningar utgafs i tryck år 1884. Öfver sistnämnda förslag afgafs, på Kejsarliga Senatens anmodan, utlåtande af jurisprofessorn vid Upsala universitet J. Hagströmer, hvarefter förslag till nåd. prop. i ämnet utarbetats inom Kejsarliga Senaten och med några af Komitén för

*) 18 Oktober 1880. (R. A.)

finska ärendena i S:t Petersburg verkställda ändringar lagts till grund för den till Ständerna öfverlemnade nådiga propositionen.

Medan detta omfattande lagstiftningsarbete sålunda förberedts, hafva partiella förbättringar uti landets straffrätt med Ständernas bifall verkstälts förnämligast genom Kejserliga förordningarna af den 26 November 1886 angående barnamord, dråp utan uppsåt att döda och annan misshandel å person, falsk angivelse och annan ärekränkning samt verkställighet af frihetsstraff. Dessutom antogo Ständerna vid 1867 års landtdag med smärre ändringar två uti nådig nådig proposition framställda förslag angående dödsstraffets upphäfvande för vissa brott samt angående afskaffande af särskilda i lag utsatta straffarter, hvilka icke mera öfverensstämde med tidsmedvetandet; men såsom i inledningen till föreliggande proposition antydes, hafva dessa lagförslag, ehuru af Hans Kejserliga Majestät stadfästade, icke blifvit utfärdade, emedan landets straffanstalter hittills icke varit för ett ökad antal straffångar i ordningställda. Förenämnda partiella reformer, till hvilka äfven höra de i Konkursstadgan af den 9 November 1868 och Skogslagen af den 3 September 1886 ingående stadgandena om straff för bankruttbrott och skogsåverkan, innefatta naturligtvis endast en ringa del af straffrätten, och den nådiga propositionen måste därför helsas med liflig tillfredsställelse, såsom öppnande utsigten att landets föråldrade strafflagstiftning snarligen varder bragt i öfverensstämmelse med nationens rättsmedvetande och i jernhöjd med andra kulturfolks lagar.

Under 19 december 1889 bifaldtes alle de tre, förannævnte, af Finlands stænder indstillede lovforslag med den bestemmelse, at de skulde træde i kraft 1 januar 1891. Men denne bestemmelse standsedes ved et manifest af 13 december 1890, der gik ud paa, at Finlands d. 20 januar 1891 sammentrædende stænder skulde der gives meddelelser om de forandringer i Finlands ny straffelov, som påkaldes af nød-

vendigheden, og at straffeloven først skal træde i kraft, når indstilling fra Finlands stænder i ovenberørte henseende er stadfæstet.

De af kejseren i henhold til ovenstående under 12 marts d. år bifaldte forslag til ændringer i straffeloven vedrøre dennes kap. 1, om dem, som ere underkastede finsk strafferet, kap. 11, om højforræderi, kap. 12, om landsforrædderi og andre forbrydelser mod Ruslands sikkerhed, kap. 13, om majestætsforbrydelser samt vold og æresfornærmelser mod medlemmer af det kejserlige hus, kap. 14, om forbrydelser mod venskabeligsindet stat, kap. 16, om forbrydelser mod offentlig myndighed og almenordning, kap. 34, om forbrydelser, som indeholde fare for det almene, kap. 36, om bedrageri og forfalskning, kap. 37, om møntforfalskning, kap. 42, om forbrydelser mod forskrifter til statens sikkerhed.

Samtidig med det forannævnte forslag til en ny straffelov, som forelagdes Stænderne i 1863—64, fremkom også et forslag »om verkställighet af frihetsstraff,« der 26 november 1866 udkom som lov med bestemmelse om at træde i kraft den 1 januar 1870. Dermed var det givet, at der måtte foretages en omfattende reform, hvad fængselsvæsenet overhovedet angik, og anvendes betydeligesummer på forandringer i de bestående anstalter og på opførelsen af ny. Til udførelsen af alle disse arbejder er der til dato medgået c. 8 mill. finske mark. Ved stor redebønhed fra stændernes side og ved ikke mindre omsigt fra fængselsbestyrelsens side nærmer den meget indgribende og bekostelige reform sig nu sin afslutning. Gennemført med al hensyntagen til fængselsvæsenets udvikling lige til den nyeste tid mangler reformen nu kun den ny straffelov. Selv en opdragelsesanstalt, Koivula, for mindreårige mandlige forbrydere har man oprettet i Thusby sogn. Denne er nu færdig og er tagen i brug. En lignende anstalt for piger agtes opført i Helsingfors, nær ved Helsingfors.

For Koivula opdragelsesanstalt er S. G. DAHLSTRÖM konstitueret som direktør, efterat han for statens regning i længere tid har besøgt lignende anstalter i udlandet. Under 17 novbr. 1890 er der udstedt et reglement for anstalten, hvoraf der i det følgende gives nogle meddelelser.

§ 1. Anstalten har till ändamål att till uppfostran och vård emottaga minderårige manliga förbrytare i en ålder mellan fylda 7 och ännu icke uppnådda 15 år, hvilka enligt domstols förordnande, i stöd af 1 § 3 kap. strafflagen, jemförd med 1 § 6 kap. i nådiga förordningen om verkställighet af straff, gifven den 19 Decem-ber 1889, skola i allmän uppfostringsanstalt insättas eller under dess insecende i enskildt hem vårdas, för att öf-vas i gudsfruktan, sedlighet, kunskap, arbetsamhet och god ordning.

Derjemte må, i händelse utrymme i anstalten finnes, på ansökan af fattigvårdsstyrelse eller enskild person, som husbonde- eller målsmanarätt öfver minderårig tillkommer, derstädes, på sätt i § 19 omförmäles, äfven emottagas gossar under 15 år, de der gjort sig skyldige till gröfre vanart och på grund af intyg af polis- eller kommunal myndighet anses böra i uppfostringsanstalt intagas.

Samtliga gossar, som stå under anstaltens tillsyn och vård, kallas elever.

§ 2. Anstalten står under öfverinsecende af Senatens Ekonomiedepartement samt tillsyn af Prokuratorn. Den allmänna ledningen af och uppsigten öfver anstalten tillkommer Fångvårdsstyrelsen.

§ 3. Guvernörerne och kyrkoherdarne i landet äfven- som polis- och kommunala myndigheter åligger meddela såväl Fångvårdsstyrelsen som anstaltens direktör all den handräckning, desse med hänsigt till anstalten eller dess elever begära.

§ 3. Tjenstemän vid anstalten äro: en direktör, en lärare och en bokhållare. Betjeningen utgöres af tvenne

uppsyningsmän samt de öfrige betjente, som i anstaltens stat finnas upptagne.

§ 16. Vid Anstalten genomgången fullständig skolkurs berättigar elev till de förmåner, som äro tillförsäkrade från högre folkskolor i landet utdimitterade elever.

§ 17. Kostnaderna för ifrågakommande forsling eller utsändande af de under anstaltens vård stående elever skola bestridas ur det uti utgiftsstaten för fängelserna och fångvården till fångars forsling och vård upptagna anslag.

§ 18. Då minderårig, som enligt domstols förordnande skall i allmän uppfostringsanstalt intagas, af vederbörande myndighet till anstalten befordras, bör den af sagde myndighet utfärdade förpassning vara åtföljd af följande handlingar:

1:o) domstols utslag;

1:o) prestbevis, utvisande gossens hemvist, födelseort, -dag och -år, föräldrarnes namn och yrke, äfvensom uppgift om han är vaccinerad eller icke;

3:o) läkareintyg, utvisande huruvida gossen är behäftad med smittosam eller annan sjukdom eller sådant kroppsslyte eller andesvaghet, som hindrar honom att deltaga i den skolundervisning och de kroppsarbeten, hvika vid anstalten förekomma, samt

4:o) utredning om gossens hem, skolgång och föregående verksamhet, äfvensom i allmänhet om förhållanden och inflytelser, under hvilka han lefvat och uppvuxit.

Derest nämnda handlingar icke kunna utan tidsutdräkt anskaffas, skall den minderårige till uppfostringsanstalten införpassas utan afvaktande af dessa handlingar, hvilka sedermera efter hand som de anskaffats skola till anstalten fordorsammast insändas af den myndighet, som utfärdat förpassningen, med undantag af läkareintyg i den händelse, att den minderårige ej undergått läkarebesigtning. I nämnda fall bör direktören för anstalten efter emottagandet af den minderårige vidtaga åtgärd om han undersökning af läkare.

Börande förpassningen upptaga huruvida han undergått läkarebesigtning.

§ 19. Åstundar fattigvårdsstyrelse eller enskild person, som husbonde- eller målsmansrätt öfver vanartad gosse tillkommer, att honom till anstalten i afseende å uppfostran och vård öfverlemnna, ingifve ansökning derom till vederbörande Guvernör, som jemte eget utlåtande i ärendet öfversänder ansökningen til Fångvårdsstyrelsen, å hvilken det ankommer att densamma, efter direktörens för anstalten hörande, bifalla eller afslå. Berörda ansökning skall åtföljas af följande handlingar:

1:o) det uti § 1 omnämnda intyg af polis- eller kommunalmyndighet;

2:o) de uti § 18 under mom. 2, 3 och 4 uppräknade handlingar;

3:o) förbindelse af fattigvårdsstyrelse eller målsman, hvari desse, beträffande gossens uppfostran och hans val af lefnadsstyrke, öfverlåta all husbonde- och målsmannarätt åt anstaltens direktör ända tills att gossen fyllt 18 eller 20 år, samt underkasta sig att under denna tid, hvad deras sammanträffande och umgänge med gossen vidkommer, i allo ställa sig de af anstaltens direktör i detta hänseende gifna föreskrifter till efterrättelse; äfvensom

4:o) förbindelse af fattigvårdssamhälle, kommunalmyndighet eller vederhäftig person att, såsom bidrag till gossens underhåll, årligen förskottsvis inom Januari och Juli månader erlägga sammanlagdt tvåhundra mark med 100 mark hvardera gången att utgå för minst de tre första åren af gossens vistande i anstalten eller i enskildt under dess inseende stående hem.

Dock må eftergift från iakttagande af hvad i detta moment föreskrifves medgifvas af Fångvårdsstyrelsen i förekommande ömmande fall, såvida icke fattigvårdssamhälle eller kommunalmyndighet enligt lag är förpligtad att draga försorg om gossens underhåll.

§ 20. Efter det gosse blifvit till anstalten aflemnad,

skall signalement och fotografi af honom tagas. Detsamma bör, såvidt möjligt, äfven ske vid hans utskrifning från anstalten.

§ 21. Gosse, som på grund af domstols förordnande i anstalten intages, skall, jemlikt stadgandet i 6 kap. 1 § uti nådiga förordningen om verkställighet af straff, gifven den 19 December 1879, såvidt möjlighet dertill förefinnes, af anstalten öfverlemnas åt lämpligt enskildt hem, för att der under anstaltens tillsyn uppfostras, derest ej gossen med hänsyn till ålder, vanart eller andra omständigheter pröfvas hellre böra vårdas inom anstalten.

§ 22. Då elev till uppfostran i enskildt hem öfverlemnas skall emellan anstalten och de fosterföräldrar, hvilka emottaga honom i sin vård, skriftligt kontrakt upprättas, upptagande den kostpenning, anstalten förbinder sig att erlägga, samt bestämning om elevens skol- och arbetsundervisning och om de öfriga skyldigheter, fosterföräldrarne äro underkastade; och bör härvid viss uppsägningstid för fosterföräldrarne utsättas, men anstalten lemnas öppet att, om fosterhemmet befinnes i ett eller annat hänsende icke motsvara sitt ändamål, när som helst utan föregående uppsägning återtaga eleven till anstalten.

Pröfvas elev på grund af ådagalagdt framstående anlag, som hos fosterföräldrarne ej kan utbildas, böra i anstalten undervisas, må han äfven utan föregående uppsägning till anstalten återtagas.

§ 23. Vid val af fosterföräldrar skall särskild vikt, förutom vid kristeligt sinnelag och allvar hos de personer, hvilka emottaga elev i vård, fästas dervid att eleven hos dem erhåller sund och tillräcklig föda samt har tillfälle till skolgång och öfning i sådant arbete, som länder honom till nytta vid framtida sjelfförsörjning.

§ 24. Anstaltens direktör åligger att tid efter annan antingen genom korrespondens eller ock, der behovet sådant påkallar, genom inspektion från anstaltens sida införskaffa tillförlitliga uppgifter om fosterhemmen och bar-

nens vård i desamma. Börande sådan inspektion minst hvarje halft år i hvarje hem verkställas, turvis af direktören och läraren.

§ 25. De elever, som vistas i anstalten, erhålla der skol- och arbetsundervisning, fullständig kost och beklädnad äfvensom, vid inträffande sjukdomsfall, erforderlig läkarevård.

Samtliga elever, som öfverlämnas åt enskildt hem att vårdas, må jemte deras vårdare, på kallelse af direktören, samlas å anstalten en gång under sommarmånaderna till gemensam uppvisning samt för att derstädes under högst tre dagar bese anstalten och efter direktörens bestämmande deltaga i elevernas inom anstalten öfningar. Deras uppehälle derunder bekostas af anstalten.

§ 26. I anstalten eller under dess tillsyn förblifver elev så länge Fångvårdsstyrelsen finner det nödigt för hans uppfostran på grund af upplysningar om hans uppförande och utbildning, som meddelats af direktören eller af Fångvårdsstyrelsen eljest inhemtats, dock ej längre än tills han fyllt 18 år, eller, med målsmans samtycke, ända tills han uppnått 20 års ålder.

§ 27. Har elev, som vårdas inom anstalten, under en längre tid förhållit sig väl, kan direktören, före hans slutliga utskrifvande från anstalten, låta honom på någon tid vinna arbets- eller yrkesanställning hos pålitlig person för att derigenom vänja honom vid begagnande af större frihet. Visar han emellertid derefter böjelse till oseder eller ostadighet i uppförande, skall han ofördröjligen till anstalten återtagas.

§ 28. Före elevs utskrifning från anstalten bör, såvidt möjligt, genom anstaltens försorg honom beredas fast arbets- eller yrkesanställning hos pålitlig husbonde.

§ 29. Från anstalten afgående elev skall, efter direktörens bepröfvande, antingen tillåtas afresa ensam eller ock åtföljas af någon bland anstaltens betjening eller öfrige elever eller annan af direktören därför vidtalad person.

Anses elev ensam kunna begifva sig till sin bestäm-

melseort, skall honom dock beredas fri resa å statsjernvägarne till den bestämmelseorten närmast belägna jernvägsstation, hvarjemte enkel vägkost från anstalten bör till honom utgifvas för den tid, som till resan pröfvas kunna åtgå.

Till elev, som från anstalten åtföljes af följeslagare, skall likaledes resekost för färden utgifvas.

§ 30. Efter det elev från anstalten afgått, åligger direktören att under de två närmast följande åren söka bereda honom stöd af någon, helst å orten bosatt, lämplig person, samt genom denne, elevens husbonde eller annan person årligen å bestämda tider införskaffa tillförlitliga upplysningar om elevens uppförande ochandel.

§ 31. Hvad i 28, 29 och 30 §§ är föreskrifvet, skall i tillämpliga delar gälla äfven elev, som öfverlemnats till vård i enskildt hem.

§ 32. Å hvarje sön- och helgdag skall af direktören gudstjenst inom anstalten anordnas, hvarjemte morgon- och aftonböner böra med eleverne dagligen förrättas.

Då sådant lämpligen ske kan, må eleverne beredas tillfälle att deltaga i den allmänna gudstjensten i närbelägen kyrka.

§ 33. En gång om året skola i anstalten intagne oadmitterade elever, hvilka åtnjutit nödig undervisning och uppnått för konfirmationen lämplig ålder, beredas till sin första nattvardsgång af en för detta ändamål vidtalad prestman, hvarefter de af eleverne, som härför ansetts mogna, af bemälda prestman konfirmeras.

§ 34. All såväl skol- som arbetsundervisning bör i främsta rummet afse elevernas uppfostran och utbildande till duglige arbetare genom att hos dem väcka kärlek till sanning och rätt samt håg för arbete och redbar sjelfförsörjelse.

§ 35. Skolundervisningen, som till omfång och läroämnen bör omfatta den högre folkskolans kurs, meddelas på sätt och under de tider, Fångvårdsstyrelsen och direk-

tören bestämma, sålunda att skolundervisningen i veckan lämpligen omvexlar med undervisning i yrken.

§ 36. Elever, hvilka antingen i anstalten eller före sin ankomst dit genomgått folkskolans lärokurs, böra, såvidt möjligt, erhålla fortbildningsundervisning, som främst afser det inlärdas repetition och fullständigande samt äfven i någon mån bibringande af sådana nya kunskaper, som i praktiska lifvet och för elevernas framtida utkomst mest äro af nöden.

§ 36. Å tider, då öfriga göromål det medgifva, öfvas de elever i sång, hvilka dertill hafva anlag.

§ 38. Arbetsundervisningen omfattar jordbruks- och trädgårdsgöromål samt träslöjd och smide samt meddelas af de uppsyningsmän eller andra personer, som för detta ändamål äro anställda. I den mån anstalternas drift och elevernas utbildning det påkallar, undervisas desse äfven i andra yrken, såsom skrädderi, skomakeri, bleckslageri, kamakeri, borst- och bokbinderi, hvarförutom de, efter direktörens bestämmande, användas vid de inom anstalten förekommande husliga göromålen.

§ 39. Jemte utbildande af elevernas form- och skönhetssinne bör slöjden afse att bibringa eleverna allmän handfärdighet och skicklighet att förfärdiga sådana redskap, som vid jordbruks- och trädgårdsgöromål samt i hushållningen erfordras, hvarjemte elever med med större anlag för vissa yrken må, såvidt möjligt är, inom anstalten utbildas för dessa yrken.

§ 40. Eleverna skola noga öfvervakas såväl om dagarna som nätterne samt hållas till ordning, renlighet, flit och goda seder.

§ 41. Om sommaren sker uppstigning kl. 5—5½ och om vintern kl. 6 om morgonen, med undantag af sön- och helgdagar, då eleverna väckas kl. 7.

Till sängs gå eleverna sommartiden kl. 9—10 samt om vintern kl. 8—8½ e. m.

Under dagen följes den dagordning, som Fångvårds-

styrelsen, efter uppgjort förslag af anstaltens direktör, för de skilda årstiderna fastställt.

Dock må direktören med afseende å för handen varande förhållanden eleverna till förmån medgifva tillfälliga afvikelser från föreskrifterna i denna paragraf.

§ 42. Beträffande ordningen för öfrigt vid elevernas uppstigning och gående till sängs äfvensom vid måltiderna och gång till skolan eller arbetet gälla af direktören meddelade föreskrifter till efterrättelse.

§ 43. Alla till eleverne ankommande och från dem afgående bref aflemnas för genomläsning till direktören, å hvilken det ankommer att bestämma, huruvida brefvet må vidare befordras eller ock förstöras.

§ 44. Elevernas anhörige eller andra för dem intresserade personer må, med direktörens för anstalten begifvande, besöka eleverna högst en gång i månaden, och gälla vid dessa besök de närmare föreskrifter, som direktören finner nödigt bestämma.

Om de gifna föreskrifterna vid dessa besök icke iakttagas eller menlig inverkan på barnens uppfostran af besöken förspörjes, eger direktören att på längre eller kortare tid förbjuda desamma.

§ 45. Det är eleverna förbjudet att emottaga och omhänderhafva penningar, eller, utan direktörens vetskap och samtycke, andra föremål, vare sig leksaker, matvaror, skolutensilier m. m., och böra förty de penningar och gafvor, som föräldror, anhörige eller andra personer önska skänka åt eleverna, öfverlemnas åt direktören eller den person, han dertill anvisar.

De penningemedel, som eleverna på angifvet sätt erhållit, bokföras och förvaltas af anstaltens direktör samt kunna, om så önskas, efter hans bepröfvande få användas till uppköp af sådana föremål, hvilka eleverna kunna tillåtas innehafva under deras vistelse vid anstalten.

Uppgår besparingen af ofvanantydde medel vid årets slut för någon elev till minst fem mark, böra dessa medel

i någon sparkasseinrättning insättas för att der förräntas ända till elevens utskrifning från anstalten.

§ 46. Elev, som under en månads tid förhållit sig väl samt visat flit och sträfsamhet, må i slutet af månaden tilldelas en sparpenning, uppgående, efter pröfning, till minst femtio penni och högst en mark.

Beträffande förvaltningen af denna sparpenning gäller hvad i föregående § är stadgadt. Vid elevens utskrifning från anstalten skall hans sparpenning sändas af direktören till vederbörande magistrat eller kommunalnämnd i hans hemort, för att honom tillhandahållas. Dör elev innan han från anstalten utskrifvits, tillfaller hans sparpenning anstalten.

§ 47. För längre tids välförhållande, flit och goda bemödanden kunna eleverna äfven tilldelas andra belöningar, såsom ökad förtroende, uppförande å hederstafla med dermed förenade företräden och utseende till ordningsman.

§ 48. Elev, som från anstalten rymt eller ock gjort sig skyldig till åsidosättande eller öfverträdelse af meddelade föreskrifter eller till lättja, olydnad, osedlighet eller annan vanart, varde efter förseelsens beskaffenhet därför tillrättavisad med ett eller flere af nedannämnda straff, nemligen:

1:o) förlust till större eller mindre del af förut vunna företräden eller utmärkelser;

2:o) inskränkning af friheter och förmåner, som i allmänhet äro eleverna medgifna;

3:o) minskning af kost eller indragning af enskilda måltider;

4:o) hårdt hviloläger;

5:o) lämplig kroppsaga;

6:o) mer eller mindre fullständigt afskiljande, dock ej öfver fjorton dagar hvarje gång, från öfriga elever såväl under arbetstid, måltider och öfrig fritid, som ock under natten; dock må mörk cell härvid icke begagnas och för öfrigt vid tillämpningen af samtliga straff tillses att desamma ej medföra men för den bestraffades helsa.

Alla dessa straff, hvilka ådömas felande elev af direktören efter samråd med läraren eller bokhållaren, skola antecknas i straffjournalen.

§ 49. Skadar elev anstaltens inventarier eller öfriga tillhörigheter och sker detta af grof vårdslöshet eller illvilja, ersättas skaden efter bepröfvande, antingen delvis eller helt och hållet, med elevens i anstaltens förvar befintliga medel.

§ 50. Person, som till anstalten återhemtar derifrån förrymd elev, erhåller af anstalten en belöning af tio mark, förutom ersättning för hafda omkostnader.

§ 51. Eleverna skola erhålla enkel, men sund och tillräcklig kost enligt spisordning, som af Fångvårdsstyrelsen i samråd med Medicinalstyrelsen fastställles.

Vid sjukdomsfall följes den spisordning, läkaren föreskrifver.

§ 52. Hvarje elev, som vårdas inom anstalten, skall vara försedd med tvenne drägter, en helgdagsdräkt och en hvardagsdräkt, bestående hvardera af byxor, väst och rock äfvensom en öfverrock för vintern, 3 skjortor, 3 par strumpor, skor med träbottnar samt 1 par stöflar med korta skaft för vintern äfvensom lämpliga med skärmar försedda hufvudbonader för sommar och vinter.

Vinterdrägten skall vara förfärdigad af vadmal eller annat billigt ylletyg.

För begagnande vintertid vid utarbeten i skog eller annorstädes i djup snö böra dessutom några par stöflar med längre skaft förefinnas.

§ 53. Afgående elev, vare sig att han vårdats inom anstalten eller i enskildt hem, skall förses med afgångsbetyg, som undertecknas af direktören och upptager äfven elevens yrkesskicklighet; men orsaken, hvarför han kommit under anstaltens vård, får icke deri införas. Förutom sin helgdagsdräkt, erhåller afgående elev af anstalten en annan fullständig ny dräkt samt dertill 2 skjortor, 2 par strumpor, 1 mössa och 1 par stöflar.

§ 54. Elevernas vid ankomsten till anstalten medhafda kläder tillfalla anstalten och användas på lämpligt sätt för densammas behof.

Endvidere er der under 14 januar 1891 udfærdiget bestemmelser for udgifterne ved lænsfængslerne samt et reglement for disse af samme dato. Af dette sidste skal her anføres:

§ 1. Länsfängelserna äro afsedda:

1:o till förvarande af personer, som häktats för brott;

2:o till förvarande af personer, som blifvit häktade för lösdrifveri;

3:o till verkställande af fängelsestraff, vare sig detta blifvit ovillkorligen ådömdt eller utstås för böter;

4:o till förvarande af personer, som för gäld dömts till bysättning;

5:o till upptagande af transportfångar, derest transporten måste å orten afbrytas;

6:o till förvarande af personer, hvilka ådömts sådant allmänt arbete, som på grund af 38 § i nådiga förordningen den 17 Mars 1879 angående allmänna fattigvården i undantagsfall kan i länsfängelse aftjenas.

§ 3. Den allmänna ledningen af och uppsigten öfver länsfängelserna tillkommer Fångvårdsstyrelsen.

Särskild uppsigt öfver länsfängelserna skall utöfvas af Guvernörerne, en hvar i sitt län. Guvernör tillkommer i följd häraf:

att öfvervaka det för fängelset fastställd ordning iakttages;

att tid efter annan, och isynnerhet när särskild anledning dertill yppats, inspektera fängelset, dervid såväl direktören, som öfriga tjenstmän vid fängelset böra Guvernören med alla äskade upplysningar beredvilligt tillhandagå;

att, när oordning i anstalten uppdagas, oförtöfvadt derom underrätta, efter sakens beskaffenhet, antingen Senaten

eller Fångvårdsstyrelsen eller hvardera, och när skyndsamt rättelse är af nöden, emellertid vidtaga åtgärd till ordningens återställande;

att före utgången af Januari månad hvarje år låta anställa inventering af fängelsets persedlar, inventarier och alla öfriga förråd, i den ordning som i 49 § af detta reglemente föreskrifves;

att vid ombyte af direktör eller annan tjänsteman vid fängelset låta, på Fångvårdsstyrelsens anmälan, föranställa sådan inventering, som i § 10 omförmäles; samt

att i allmänhet meddela Fångvårdsstyrelsen äfvensom länsfängelsernas direktioner och föreståndare all den handräckning, desse med hänsigt till länsfängelserne begära.

Kansliförhör med fånge bör, såvidt möjligt, inom fängelset anställas.

§ 6. Den lokala och närmaste ledningen och förvaltningen af länsfängelse åligger dess direktion och föreståndare eller direktör, efter hvad nedanføre säges.

§ 7. Tjenstemän vid länsfängelse äro: en direktör, en predikant, en läkare och en bokhållare. Fängelsets betjening utgöres af en arbetsledare, en vaktmästare och en klockare samt de vaktknektar och vaktqvinnor, som i fängelsets stat finnas upptagna.

Anslag för aflönande af lärare och lärarinna är i fängelsets stat uppfördt.

§ 14. Direktionen vid länsfängelse utgöres af samtliga vid inrättningen anstälde tjenstemän. Efter Senatens bepröfvande kan direktionen förstärkas med en eller två på Fångvårdsstyrelsens förslag af Senaten utsedda lämpliga personer.

Direktionen sammanträder å viss af densamma bestämd dag och tid en gång i vecken eller oftare, om det är nödigt, i hvilket fall särskild kallelse till sammanträdet utfärdas af ordföranden. Vid direktionssammanträde föres

ordet af direktören, såframt ej Senaten på Fångvårdsstyrelsens förslag förordnat annan person till ordförande. Är ordförande hindrad att bivista sammanträde eller jäfvig att deltaga i något ärendes behandling, välja direktionens ledamöter bland sig ordförande för tillfället. Inträffar förfall eller jäf för ledamot, må direktionen vid behof i stället adjungera den vid fängelset anstälde läraren eller annan lämplig person.

Direktionen må icke afgöra något ärende om icke, utom ordföranden, två ledamöter deltaga i behandlingen deraf. Yppas skiljaktiga meningar, sker omröstning enligt lag.

§ 15. Vid direktionens sammanträden föres under ordförandens tillsyn af bokhållaren eller, om denne är hindrad, af någon annan ledamot i direktionen protokoll, som i korthet upptager öfverläggningsämnena samt direktionens beslut. Vill medlem af direktionen, som vid omröstning ej instämt i beslut eller någon del deraf, få sin skiljaktiga mening till protokollet antecknad, skall han aflemna skriftligen affattadt yttrande, hvilket derefter fogas till protokollet.

Alla ifrån direktionen utgående expeditioner undertecknas å direktionens vägnar af ordföranden och kontrasigneras af bokhållaren eller den som fört protokollet.

§ 16. Hvad direktionen beslutit angående fångars behandling eller bestraffning med mera dylikt, som rör fångarne personligen, gånge i verkställighet, utan att besvär deröfver egör rum.

Öfver varning, som direktionen meddelat betjeningen, må klagan ej föras. I andra fall får ändring i direktionens beslut sökas genom besvär, som böra jemte de i besvären åberopade handlingarna ingifvas till Fångvårdsstyrelsen inom trettio dagar efter den, då besvärande af beslutet erhållit del.

Finner direktören, att direktionens beslut, hvarom han icke förenat sig, strider emot lag, detta reglemente eller andra vederbörligen meddelade föreskrifter, eller ock eljest

kan menligt inverka å disciplinen inom fängelset, bör han derom hos Fångvårdsstyrelsen oförtöfvadt anmäla samt, under afvaktan på Fångvårdsstyrelsens närmare förordnande, uppskjuta med beslutets sättande i verkställighet.

§ 17. Direktionen tillkommer:

1) att tillse det ordningen i fängelset upprätthålles i öfverensstämmelse med lag och detta reglemente;

2) att hafva vårdnad derom att osnygghet och för helsan menliga inflytanden afhållas från inrättningen;

3) att, på ansökning eller för olämplighet, från sysslan entlediga fängelsets betjening;

4) att bestämma om uppflyttning till högre afdelning af straffångar, hvilka gjort sig deraf förtjente, samt förordna om hvilka fångar sparpenning skall tillgodoräknas;

5) att tillse det en hvar af fångarne åtnjuter sin lagliga rätt;

6) att draga försorg om lifsmedels och andra förnödenheters anskaffande för fängelset i enlighet med hvad Fångvårdsstyrelsen derom föreskrifver samt öfvervaka kosthållningen vid fängelset;

7) att pröfva levererade varors duglighet samt öfvervaka att endast dugliga varor godkännas;

8) att förordna till smärre reparationer å fängelsets byggnader, med iakttagande deraf att det å stat härför upptagna anslag icke öfverskrides, samt hos Fångvårdsstyrelsen hemställa om tilläfventyrs nödiga nybyggnader eller kostsammare remontarbeten;

9) att vidtaga åtgärd om reparationer å beklädnads-persedlar, arbetsredskap och andra inventarier samt, då kostsammare reparationer erfordras, göra framställning derom hos Fångvårdsstyrelsen;

10) att till Fångvårdsstyrelsen å tider, som denna bestämmer, insända af direktören till riktigheten vertificerade kassaförslag, äfvensom hos Fångvårdsstyrelsen vid behof requirera för fängelset nödiga penningemedel och inventarier

samt tillika föreslå lämpligaste sättet för de sistnämndas anskaffande;

11) att engång hvarje månad verkställa inventering af fängelsets och fångarnes hos direktören innestående penningemedel samt det dervid förda protokoll omedelbart till Fångvårdsstyrelsen insända;

12) att afgifva utlåtanden, som af högre myndigheter infor dras;

13) att handlägga alla sådana fängelset, dess förvaltning, ekonomi, betjening och fångpersonal rörande frågor, som af ordföranden till direktionens behandling hänskjutas eller af annan medlem i direktionen kunna väckas; äfven som

14) att i öfrigt fullgöra allt hvad, enligt lag och detta reglemente eller öfverordnade myndigheters föreskrifter, å direktionen kan ankomma.

Hvarje fånge eger att punktligt rätta sig efter den för fängelset gällande ordningen samt för honom särskildt gifna regler och föreskrifter. Fånge skall visa fängelsets tjenstemän och betjening aktning och lydnad. Han skall uppföra sig höfligt och anständigt såväl mot alla vid fängelset anställda funktionärer, som mot de personer, hvilka tillåtas besöka honom, likasom mot medfångar, med hvilka han kommer i beröring.

Fånge skall afhålla sig från hvarje skadegörelse å fängelserummen och dertill hörande husgerådssaker samt vid deras begagnande iakttaga renlighet och snygghet. Fängelsets inventarier, arbetsmaterial och verktyg, samt alla öfriga föremål, som fånge begagnar, skall han behandla med behörig försigtighet och omsorg samt vakta sig för att tillskynda fängelset skada, som i hvarje fall skall ersättas af den, som densamma åstadkommit.

Fånge vare förbjudet:

1) att utan direktörens tillstånd försöka att sätta sig i någon slags förbindelse med fångar, som äro insatte i andra rum, eller med utom fängelset stående personer;

2) att utan tillåtelse lemna honom till uppehåll anvisadt fängelserum eller för honom vid arbete eller annat tillfälle särskildt bestämd plats;

3) att sysselsätta sig med kort- eller tärningsspel;

4) att förtära rusgifvande dryck;

5) att röka och utan särskildt tillstånd tugga tobak; äfvensom

6) att innehafva andra föremål än sådana, hvilkas omhändertagande honom särskildt medgifvits.

Fånge skall, för så vidt han ej enligt direktörens bestämmande befriats derifrån, vid gifven signal uppstiga kl. 4 om morgonen och gå till sängs kl. 9 om aftonen, då fånge som förvaras i cell, jemväl bör släcka elden derstädes, såvida annan föreskrift härom icke särskildt meddelats.

Fånge skall hvar morgon genast efter uppstigandet tvätta händer och ansigte, kamma sitt hår samt påkläda sig.

Fånge skall, derest ej direktören fritagit honom derifrån, hvar morgon sjelf ordna sin bädd och städa sitt rum samt rengöra och ordna inventarierna i detsamma.

§ 39. Fånge skall tillhållas att iakttaga största möjliga renlighet och snygghet samt förses med härför nödiga tillbehör. Minst en gång i hvarje vecka skall fånge erhålla bad.

Om manlig fånge i längre tid förblir i fängelset, bör tillses att hans hår och skägg klippas så ofta sådant erfordras.

För hvarje länsfängelse skall med allmänna medel anskaffas ett tillräckligt förråd af klädespersedlar, för att till begagnande tilldelas sådane fångar, hvilka sakna tjenliga egna klädar eller ej få begagna desamma.

Tillsyn bör hållas deröfver, att fångarnas beklädnad är ren och i ordentligt skick. Kunna orena och slitna klädespersedlar, som fånge medför till fängelset, derstädas rengöras och iståndsättas, bör sådant ske.

Hvarje fånge, hvilken icke medgifvits att begagna egna

sängkläder, skall på statsverkets bekostnad erhålla en bädd med tillhörande nödiga sängkläder.

Närmare bestämmelser om antalet och beskaffenheten af de klädespersedlar och sängkläder, hvarmed fångarne med allmänna medel skola förses, utfärdas af Fångvårdsstyrelsen, med iakttagande af att kostnaderna ej öfverstiga hvad i sådant afseende å stat finnes anvisadt.

Fånge skall med allmänna medel förses med sund och nödtorftig kost. Kostens beskaffenhet, mängd och beståndsdelar bestämmas genom en särskild, på Fångvårdsstyrelsens förslag och efter Medicinalstyrelsens hörande, af Senaten utfärdad spisordning, deri äfven måltidernas antal samt timmarne för deras intagande angifvas. I den reglementerade kosten kan fängelsets läkare vid sjukdomsfall föreskrifva de förändringar, han finner af behovet påkallade.

Om bysättningfänges kosthållning och ersättning till kronan därför stadgas i allmän lag.

I hvarje rum, der fånge förvaras, skall hvarje morgon och afton insättas friskt dricksvatten i erforderlig mängd.

Hvarje fånge, som icke är sysselsatt med arbete i fria luften eller för disciplinär förseelse insatt i enrum eller inspärrad i mörk cell, skall, när hans helsotillstånd sådant medgifver, hållas minst en half timme dagligen till rörelse å fängelsegården.

Vid hvarje länsfängelse skola nyttiga arbeten anordnas samt de dertill nödiga verktygen anskaffas. De fångar, som äro skyldiga att arbeta, skola hållas till trägen sysselsättning i öfverensstämmelse med hvad lag och detta reglemente föreskrifver. Såvidt omständigheterna sådant medgifva, bör jemväl åt andra fångar, som sjelfva önska arbeta, be-
das tillfälle dertill.

Fånge vare berättigad att läsa och skriva samt brefvexla med och emottaga besök af anhöriga och andra utom fängelset stående personer, enligt hvad derom i lag och detta reglemente närmare stadgas.

Vid första sjukrond efter fånges ankomst till fängelset

bör han undersökas af läkaren, hvilken derå bör hos direktören anmäla, om till följd af fångens helsotillstånd särskilda föreskrifter i afseende å hans behandling äro af nöden.

Vid sjukdomsfall bör fänge på allmän bekostnad åtnjuta vård och läkemedel samt behandlas efter läkarens anvisningar, under iakttagande, såvidt möjligt, af de för fängslige i öfrigt gällande föreskrifter. Är sjukdomen sådan, att läkaren finner det fången icke kan behandlas i fängelset, varde han förflyttad till annat ställe, der nödig vård och bevakning kan egnas honom.

Ingen fänge må vägras nödig sjulavård. I hvarje fångrum skall, när fänge der förvaras, finnas ett exemplar af nya testamentet, psalmboken och en särskildt för fångar lämpad andaktsbok.

Önskar fänge samtala med någon fängelset öfverordnad tjenste- eller embetsman, då denne besöker fängelset, skall honom beredas tillfälle dertill.

Grundade klagomål eger fänge anföra muntligen eller skriftligen hos direktionen eller direktören, eller ock hos de myndigheter eller embetsmän, som hafva tillsyn och uppsigt öfver fängelset.

§ 40. Med anslutning till allmänna lagens föreskrifter om ransakningsfångars behandling skola följande bestämmingar iakttagas:

Ransakningsfänges hår ock skägg skola, såvidt det med nödig renlighet är förenligt, bibehållas i samma skick, som vid fångens intagande i fängelset.

Ransakningsfänge, som till fängelset medför egen snygg beklädnad eller kan sådan åt sig anskaffa, eger begagna densamma i fängelset.

Kan ransakningsfänge förse sig med egna sängkläder, vare det honom tillåtet, när dessa äro rena och ordentliga.

Då ransakningsfänge sjelf anskaffar sig kost, må denna dock ej öfverstiga gränserna för måttlig njutning. Kost, som ransakningsfänge erhåller från annat ställe än fängelset,

bör sorgfälligt undersökas, till utrönande deraf att i den samma ej döljes något, som kan för ransakningens gång eller fångens säkra förvarande vara menligt.

Ransakningsfånge, som sjelf anskaffar sig belysning, kan enligt direktörens bestämmande tillåtas att begagna ljus efter den fastställda släckningstiden.

Ransakningsfånge kan enligt direktörens bestämmande tillåtas att om morgonen uppstiga senare och om aftonen gå senare till sängs, än dagsordningen i fängelset föreskrifver, såvidt den i fängelset nödiga stillheten derigenom ej störes.

Ransakningsfånge kan i undantagsfall enligt direktörens bestämmande fritagas från att sjelf städa och rengöra sitt rum samt dertill hörande husgerådssaker.

Ransakningsfånge må ej användas till andra husliga göromål, än de i nästföregående moment omnämnda. Till rengöring af korridorer, trappor, källare, kontor eller annan lokal inom fängelsebyggnaden, deri fånge ej förvaras, kan dock under noggran tillsyn användas ransakningsfånge som ej anses farlig och förklarat sig dertill villig.

Hvad en ransakningsfånge i lön för frivilligt arbete tillkommer, eger han använda antingen till att förskaffa sig sådana förmåner i fängelset, som enligt lag och detta reglemente äro tillåtna, eller till understöd åt anhöriga, eller ock på annat lagligt sätt.

Ransakningsfånge må efter direktörens pröfning tillåtas anskaffa sig tidningar och tidskrifter äfvensom andra böcker än de, som från fängelsets boksamling kunna till honom utlånas.

När ransakningsfångar deltaga i gudstjänst, likasom i öfrigt vid dessa fångars behandling, bör städse iakttagas, att de, såvidt möjligt, hållas afskilda från hvarandra och från andra fångar.

Blir ransakningsfånge dömd att utstå frihetsstraff, som skall i samma fängelse verkställas, bör han insättas i annat fängrum än det, hvori han såsom ransakningsfånge förvarats.

Hvad i detta kapitel är stadgadt om ransakningsfånge,

ege ock tillämplighet å sådana personer, som blifvit häktade för lösdrifveri. Dock må sistnämnda slag af fångar användas till alla husliga göromål inom fängelset.

§ 41. Straffånges arbetstid skall enligt i regeln uppgå till 11 timmar dagligen, deri dock inberäknadt den tid, som åtgår till religions- och annan skolundervisnings meddelande. Å dag före sön- och helgdag må dock arbetet om aftonen upphöra en timma tidigare än eljest.

En detaljerad dagordning angående arbetstid och rasttid för måltiderna med mera utfärdas efter fängelsedirektionernas hörande af Fångvårdsstyrelsen.

Straffånge må icke vara sysslolös under arbetstimmarne eller, utom vid sjukdomsfall, tillåtas begagna sin säng till hvila om dagen. Sängen skall i öfrigt vara så inrättad att den kan för dagen upplyftas mot väggen samt tillåsas eller på annat sätt göras otillgänglig för begagnande.

Straffångar, som hållas i enrum, skola sysselsättas hvar och en i sin cell, och ej tillåtas lemna densamma, utom då deltagande i gudstjenst och skolundervisning, rörelse i fria luften eller utförandet af någon annan förrättning ovilkorligen påkalla deras uttagande derifrån. Om de rum der öfrige straffångar må vistas under arbete, måltider, fristunder och nätter, bestämmer direktören i öfverensstämmelse med hvad lag derom stadgar.

I samtliga husliga göromål vid fängelset är straffånge skyldig att, efter direktörens anvisning, deltaga.

Senaten bestämmer, på Fångvårdsstyrelsens förslag, de grunder, enligt hvilka sparpenning skall tillgodoräknas straffånge, samt beloppet af densamma äfvensom antalet af de afdelningar, eller klasser, i hvilka de till ovilkorligt fängelsestraff dömda fångarne skola indelas, och meddelar äfven närmare föreskrifter om huru dessa afdelningar skola särskiljas.

§ 42. Hvad i lag och detta reglemente stadgas om straffångars behandling tillämpas äfven å sådane fångar, som i länsfängelse undergå allmänt arbete. Dock vare till

sistnämnda kategori hörande fånge alltid pliktig att verkställa arbete för kronans räkning, hvarvid någon sparpénning ej må honom tillgodoskrifvas.

§ 42. Stadgandena i lag och detta reglamente om ransakningsfångars behandling skola äfven tillämpas på bysättningsfångar.

Bysättningsfånge må icke emot sin vilja förvaras i cell eller tillsammans med fångar af annat slag.

§ 44. Angående behandlingen af transportfånge gälla hvad i lag och författningar samt detta reglemente i sådant afseende stadgas om det slag af fångar, transportfången tillhör.

§ 52. Hvad i detta reglemente stadgas angående behandlingen af de olika kategorierna af fångar i länsfängelserna skall, såvidt ske kan, lända till efterrättelse vid behandlingen af samma slags fångar i häradsfängelserna samt städernas och tingslagens häkten.

Finlands nya strafflag vid 1891 års landtdag.

Alt sedan den berömda »Sveriges Rikes Lag» af år 1734 utgafs har icke någon ny lag af Finlands folk emottagits med så liflig och allmän tillfredsställelse som strafflagen för Storfurstendömet Finland af den 19 December 1889. Landets gällande straffrätt var i hög grad föråldrad och motsvarade föga folkets rättsmedvetande. Å andra sidan hade den nya lagen blifvit länge och omsorgsfullt förberedd, den ansågs uppfylla alla berättigade anspråk och var därjämte utan gensägelse det mest betydande lagstiftningsarbete, som sedan ett och ett halft århundrade kommit vårt folk till del. Till den stora tillfredsställelsen medvärkade måhända äfven medvetandet af de mångfaldiga vanskligheter, som till följd af Finlands politiska ställning äro förenade med hvarje lagstiftningsarbete af större vikt och omfattning och hvilka man med skäl trodde vara för denna gång lyckligt öfvervunna. Att man i sist nämnda afseende misstagit sig skulle likväl snart visa sig.

Tiden för den nya strafflagens trädande i gällande kraft hade i öfverensstämmelse med en af ständerna därom uttalad önskan af H. Maj:t blifvit fastställd till den 1 Januari 1891. Kort tid förut eller den 13 December 1890 utfärdades emellertid ett Kejsarligt manifest, hvori bl. a. förordnades, att jämte det nådig proposition skulle föreläggas Finlands till den 20 Januari 1891 sammankallade Ständer

angående »de förändringar uti Finlands nya strafflagstiftning, som äro af nödvändigheten påkallade,» med denna lagstiftnings trädande i gällande kraft skulle anstå till dess H. Maj:t stadfäst Ständernas» underdåniga framställning» i berörda ämne. Beträffande motiven till denna i vår lagstiftnings historia ensam stående regeringsåtgärd, hvarigenom en af Ständerna antagen, af Regenten stadfäst samt vederbörligen promulgerad lag genom ett ensidigt förordnande af Monarken gjordes ovärksam, nämnes i inledningen till manifestet helt kort att genom den nya lagen »olägenheter och svårigheter» komme att uppstå. Hvari dessa skulle bestå, säges hverkan här eller i den nådiga proposition i ämnet, som i öfverensstämmelse med meddelandet i manifestet under landtdagen förelades Ständerna. Man är således hänvisad att af propositionens innehåll, d. ä. de förändringar i strafflagen, som här föreslås, söka utleta hvad med de åberopade uttrycken möjligen kan afses.

Härvid må dock till en början anmärkas att, då det icke ifrågasatts det de påstådda svårigheterna skulle hafva berott på någon efter lagens stadfästande tillkommen omständighet, de både kunnat och bort tidigare göras gällande, hälst den nya lagen till sitt hufvudsakliga innehåll under lång tid förut varit bekant och tillgänglig. Redan år 1875 publicerades nämligen det första förslaget til strafflag för Finland. Ett annat på grund af det förra uppgjortt förslag utkom år 1884, och vid 1885 års landtdag förelades Ständerna en i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det senare förslaget affattad proposition i ämnet, hvilken likväl så sent meddelades Ständerna att den icke hann vid samma landtdag af dem behandlas. Till 1888 års landtdag gafs därför en ny, med den förra nästan fullkomligt lika lydande proposition till strafflag. Då härtill kommer att den af Ständerna antagna lagen stadfästes först ett och ett halft år efter landtdagens slut, synes det att möjlighet icke saknats att dessförinnan upptäcka och göra gällande i densamma till äfventyrs förefintliga brister. Emellertid var det först efter

strafflagens stadfästade som angreppen mot densamma från ryskt håll börjades. Det mest vägande angreppet gjordes af ryska Senatorn TAGANTZEFF, hvilken under sommaren 1890 utgaf en broschyr i frågan.

De emot den nya strafflagen framställda anmärkningarna hade till påföljd att en särskild konferens, bestående af fyra medlemmar, sammankallades för att öfverlägga angående de åtgärder, som i saken borde vidtagas. Med afseende å Konferensens sammansättning förtjänar nämnas att, medan de tvänne medlemmar, som representerade Rysslands intressen, nämligen Statssekreteraren FRISCH och Justitieministern MANASEIN, voro utsedda bland detta lands mest framstående jurister, däremot de två öfriga, hvilka följaktligen skulle företräda Finland, nämligen Generalguvernören öfver detta land grefve HEIDEN, tillika ordförande i Konferensen, samt Minister-Statssekreteraren för Finland, generallöjtnanten EHNRROOTH, varo män utan juridiska insikter. Resultatet af Konferensens värksamhet blef det ofvan nämnda på dess tillstyrkan tillkomna manifestet af den 13 December 1890 äfvensom ett förslag till särskilda ändringar i Finlands nya strafflag. Kejserliga Senaten för Finland, som anmodats att i enlighet härmed utarbета förslag till proposition i ämnet, fann vid fullgörandet af detta uppdrag anledning att vidtaga särskilda ändringar i Konferensens förslag. Något afseende fästes likväl icke vid Senatens åsikt, utan propositionen affattades i ordagrann öfverensstämmelse med det af Konferensen framlagda förslaget.

Sådan var tillkomsten af denna nådiga proposition. Vi skola nu kasta en blick på de viktigaste af de i densamma föreslagna ändringarna i den nya strafflagen.

Bland dessa ändringsförslag må främst nämnas de, hvilka hänföra sig till lagens tillämpningsområde. I sådant afseende uppställer strafflagen i sitt 1sta kapitel den allmänna regeln att brott enligt finsk rätt är straffbart, om det föröfvats inom landet eller på finskt fartyg, men då

brottet är begånget utom landet, endast i följande fall, nämligen a) ovilkorligen, då brottet föröfvats af finsk man emot Finland eller finsk man, och b) beroende af Monarkens förordnande, då finsk man begått annat brott än nyss nämndes eller då utländing begått brott emot Finland eller finsk man. Angående tjänsteförbrytelser gäller den grundsats, att de, för såvidt förbrytelsen icke innebär brott emot allmän lag, dömas af domstol i det land, i hvars tjänst den brottslige är anställd. Från dessa stadganden, hvilka, med afseende därå att Finland enligt sina högtidligen bekräftade grundlagar har sin särskilda, från Kejsaredömet Rysslands fullkomligt oafhängiga lagstiftning och lagskipning, måste anses såsom i allo sakenliga, gör propositionen den viktiga afvikelsen att den från strafflagen helt og hållet utesluter alla bestämmingar om tillämpandet af finsk lag på brott, begångna inom Kejsaredömet Rysslands område (äfven om den brottslige är finsk man och efteråt finnes i Finland. Af jämförelsevis mindre betydelse är däremot den förändringen att brott, begånget å finskt fartyg, skulle bestraffas enligt finsk lag endast ifall det föröfvats medan fartyget befunnit sig å öppna hafvet. Detsamma gäller bestämningen att utom ryska rikets område begånget brott är straffbart enligt finsk lag jämväl i det fall att brottet var riktadt emot Ryssland eller rysk man, liksom ock att stadgandet om Regentens förordnande såsom villkor i vissa fall för åtals anställande skulle upphävas.

En annan grupp af föreslagna ändringar hänför sig till bestämmingarne om straff för högförräderi och landsförräderi, hvilka straff komme att icke obetydligt skärpas. Att denna skärpning, hvarmed afsetts att vinna likformighet med de i ryska straffrätten gällande stadganden i ämnet, deremot föga öfverensstämmer med det i den finska strafflagen i öfrigt genomförda straffsystemet, är en omständighet, som vid förslagets upprättande icke synes hafva tagits i betraktande. I kapitlet angående landsförräderi — det 12:te i strafflagen — äro därjämte särskilda andra ändringar före-

slagna, bland hvilka må nämnas: att Finland såsom särskildt föremål för landsförräderi jämte Ryssland utesluts; att rysk undersåte likstälts med finsk man i fråga om ansvarighet för de flesta här nämnda brott, samt att stadgandet om straff för den, som tager gåfva af fremmande makt för att främja dess fördel emot Finland eller Ryssland utelämnats. Bland öfriga i propositionen ingående ändringsförslag af saklig betydelse kan ytterligare nämnas: att såsom villkor för beifrandet af vissa förbrytelser emot vänskaplig stat uppställts att ömsesidighet i detta afseende råder; att straffbestämningar införts ej mindre för olofligt borttagande samt uppsåtligt skadande och vanställande af rysk flagg eller Rysslands vapen, än äfven för skymfande af vänskaplig stats offentligt utställda riksvapen eller annat makttecken, äfvensom att vidlyftiga stadganden, afsedda att skydda sjötelegrafkabel, införts.

Men förutom dessa sakliga ändringar föreslås i propositionen ett antal sådane, som väl närmast äro af formell natur, men hvilka likväl hafva icke ringa betydelse, emedan de hänföra sig till viktiga statsrättsliga begrepp samt innebära en högst väsentlig afvikelse från den terminologi rörande dessa begrepp, som redan blifvit häfdvunnen och hvilken jämväl öfverensstämmer med Finlands statsrättsliga ställning. Sålunda begagnas i propositionen uttrycket Ryssland i samma betydelse som det häfdvunna »ryska riket», d. ä. Kejsaredömet Ryssland och Storfurstendömet Finland i förening. Och i öfverensstämmelse med detta beteckningsätt förekomma i propositionen »rysk undersåte», »ryskt område», »ryska krigsmakten» m. fl. dylika uttryck, såsom inbegripande jämväl finsk medborgare, Finland, den finska krigsstyrkan o. s. v. På ett ställe (12 kap. 7 §). betecknas till och med ryska riket med det för hvarje finsk medborgare dyrbara, ehuru då i helt annan betydelse använda, namnet »fädernesland». Ett uttryck, som jämväl här begagnas i annan betydelse än den vanliga, är ordet »utländsk» (undersåte, regering, makt, stat), hvilket enligt häfd-

vunnet språkbruk är liktydigt med »utom landet» och således äfven omfattar Ryssland, men enligt propositionens terminologi ej inbegriper hvad som hänför sig till Ryssland.

Såsom af det anförda torde framgå, hafva vid den nåd. propositionens aflattande icke straffrättsliga, utan politiska synpunkter varit de bestämmande. Lagutskottet, till hvars förberedande behandling denna proposition jämlikt Landtdagsordningen hänskjutits, uttalade väl i sitt däröfver afgifna betänkande att de flesta af de föreslagna ändringarna syntes utskottet hvarken påkallade eller önskvärda. Men tillika framhöll Utskottet den stora betydelsen däraf att landets på flere områden föråldrade kriminallagstiftning omsider blefve äfven faktiskt ersatt med en ny tidsenlig strafflag. Med afseende härpå och då den nya lagens trädande i gällande kraft syntes hafva gjorts beroende af dessa ändringars godkännande, ansåg Utskottet att Ständerna borde, med uppoffrande af lagens konsekvens, i hufvudsak bifalla till de föreslagna ändringarna, såvidt dessa voro af saklig beskaffenhet. Däremot ansåg Utskottet den i propositionen använda nya statsrättsliga terminologin icke kunna af Ständerna godkännas, utan böra ersättas med häfdvunna, otvetydiga uttryck. I öfverensstämmelse härmed föreslog Utskottet att uttrycket Ryssland skulle utbytas emot »ryska riket» på alla de ställen, då riket i dess helhet uppenbarligen afsågs, samt emot »Kejsaredömet och Storfurstendömet» i några fall, då det syntes nödigt att nämna båda dessa delar af riket. Likväl bibehölls uttrycket Ryssland på ett par ställen der det talas om fördrag och krigsförbund, afslutna af Ryssland med främmande makt. Uttrycket »rysk undersåte» såsom betecknande alla Hans Majestäts undersåtar ansåg Utskottet, under framhållande att det egentligaste uttrycket för detta begrepp vore Kejsarens undersåte, kunna här lämpligast återgifvas med »ryska rikets undersåte». Likaledes föreslog Utskottet ändring af öfriga ställen, där uttrycket »rysk» i andra sammanställningar brukas i ofvan

nämnda vidsträckta och oegentliga betydelse. Ordet »utländsk» åter i den anförda oriktiga betydelsen, enligt hvilken det icke inbegriper hvad som hör till Ryssland, blef af Utskottet ersatt med det i lagspråket vanliga och jämväl i strafflagen, ja till och med i propositionen i denna betydelse förekommande uttrycket »främmande».

Såsom redan nämnades, äro de sakliga ändringar, som Lagutskottet föreslagit, ytterst få. Enligt den lydelse 3 § 1 kap. straffl. i propositionen erhållit skulle den almäna regeln enligt hvilken tjänsteförbrytelser, begångna af finsk tjänsteman bestraffas enligt finsk lag, vare sig förbrytelsen skett inom eller utom landet, icke äga tillämpning då slik förbrytelse begås inom Kejsaredörets område. Utskottet föreslog derfor ett tillägg till sagde §, hvarigenom ifrågavarande regel utsträcktes jämväl till detta i propositionen undantagna fall, men hemställde tillika att Ständerna, för den händelse H. Maj:t funne detta tillägg ej böra i strafflagen ingå, skulle samtycka till dess utelämnande med förbehåll dock att ett stadgande af samma innehåll blefve i särskild författning utfärdadt. I §§ 2 och 4 i samma kap. har åter frågan huruvida den finska strafflagen i vissa fall af finsk domstol tillämpas enligt propositionen gjorts beroende af den omständigheten att särskilda stadganden i sådant syfte skulle finnas i »Kejsaredörets eller Storfurstendörets lagar». Dessa bestämmingar, hvilka enligt sin ordalydelse skulle innebära en högst betänklig afvikelse från den i Finlands rättsväsende gällande grundprincipen att finsk domstol ej är pliktig äga kännedom om, än mindre tillämpa annan lag än landets egen, blefvo derfor af Utskottet omformulerade i det syfte att Kejsaredörets lagar här icke åberopas. Några af Utskottet föreslagna mindre betydande, dels sakliga, dels redaktionella ändringar kunna här förbigås.

Förutom den på lagutskottet ankommande granskning af själfva lagförslaget innehåller Utskottets betänkande jämväl ett uttalande om det nådiga manifestet angående uppskof med strafflagens trädande i gällande kraft. Ur detta utta-

lande må följande ställen här intagas: »Ehuru Lagutskottet icke ansett sig böra i öfrigt pröfva beskaffenheten och vikten af de omständigheter, som af Konferensen åberopats såsom skäl för utfärdandet af det nådiga manifestet, kan Utskottet likväl icke underlåta att såsom sin åsigt framhålla, att desamma rätteligen icke kunnat gifva anledning till en förändring, än mindre till ett uppskjutande på obestämd tid af terminen för strafflagens trädande i gällande kraft, helst efter denna lags utfärdande något förut okänt sakförhållande, som skulle omöjliggjort dess tillämpning, icke inträffat och tiden för Ständernas sammanträdande var nära förestående. Lagutskottet måste förden skull, på grund af det ofvan sagda, uttala den uppfattning, som utan tvifvel öfven omfattas af det allmänna rättsmedvetandet i landet, att ifrågavarande nådiga manifest, enär det tillkommit utan Ständernas medvärkan, icke står i öfverensstämmelse med landets grundlagar.

Hos vårt folk har aktning för lag och för hälgheten af herskarens ord af ålder varit djupt rotfäst. Att en länge och omsorgsfullt förberedd samt under iakttagande af alla lagliga former tillkommen lag af den omfattning och betydelse som den nya strafflagen kort före tidpunkten för dess trädande i gällande kraft på ett med grundlagarne icke öfverensstämmande sätt göres overksam, är därför en händelse, som måste hos alla klasser af folket djupt rubba den tillit till lagstiftningens regelbundna gång, som utgör en af hörnstenarna för hvarje lagbundet samhälle. Härtill komma andra rättsväador af lika allvarlig art. I sådant afseende må det tillåtas Utskottet att särskildt antyda den svåra ställning, i hvilken landets domare råkat därigenom att det nådiga manifestet för dem inneburit ett förbud att tillämpa den lag, som enligt grundlag är den i landet gällande. Det

torde vara uppenbart att ett längre fortfarande af det nuvarande provisoriska tillståndet på strafflagstiftningens område måste i hög grad öka dessa svårigheten och vådor samt medföra en högst betänklig rubbning i de allmänna rättsbegreppen.

I betraktande af allt detta och då ett dylikt rättstillstånd icke kan motsvara H. Maj:ts landsfaderliga afsikter för landets väl, får Lagutskottet vördsamt hemställa, att Ständerna ville i sitt svar å den nåd. propositionen förklara

»att Ständerna, hvilka ansett att terminen för den nya strafflagens och därtill hörande förordningars af den 19 December 1889 trädande i gällande kraft grundlagsenligt icke kunnat utan Ständernas medvärkan förändras eller på obestämd tid uppskjutas, samt befara, att ett längre fortfarande af det nuvarande provisoriska tillståndet på strafflagstiftningens område måste vara egnadt att förvärra allmänhetens rättsbegrepp och jämväl i öfrigt medföra de allvarligaste rättsvådor, med förtröstan emotse, att det må täckas Hans Kejs. Majestät att i nåder stadfästa ofvanstående af Ständerna antagna författningar, så att tillämpningen af den nya strafflagen kunde utan dröjsmål vidtaga.»

Lagutskottets betänkande blef till alla delar af Ständerna godkändt. Visserligen vidtog Ridderskapet och Adeln ett par redaktionella ändringar — därtil hörde att Ståndet i stället för uttrycket »ryska rikets undersåte» antog lokutionen »Kejsarens undersåte.» Men genom tre Stånds beslut erhöll äfven i dessa frågor utskottsbetänkandet Ständerpluralitet. För öfrigt uttalade en mängd talare i de olika Stånden sitt uttryckliga godkännande af Utskottets betänkande, medan ej en enda röst höjde sig emot de principer som däri funnit uttryck. Man kan således utan ringaste tvekan anse att detta betänkande och särskildt hvad däri uttalas angående manifestet af den 13 Dec. 1890 fullkom-

ligt motsvarar hvad landets invånare i saken tänka och känna. Det återstår att hoppas att Ständernas uttalande i denna viktiga fråga skall varda för landets Monark rätt framställt och hos honom finna ett villigt öra.

R. A. Wrede.

Bemærkninger om tilbagefaldet.

I en rapport til fængselskongressen i St. Petersburg angående spørgsmålet, om man er berettiget til at anse visse forbrydere eller lovovertrædere for uforbederlige, har strafanstaltsdirektør i Würtemberg E. SICHART meddelt forskellige oplysninger om tilbagefaldet. Af disse ere følgende et uddrag.

At nutidens frihedsstraffe, som i alle kulturstater indtage den fornemste plads i straffeskalaen, ikke nå det tilsigtede mål i utallige tilfælde, kan ikke benegtes. Mange løsladte individer have nemlig knap fået deres frihed, før end de påny tage fat på deres forbryderiske liv.

Således havde af 345977 personer, som i 1884 blev dømt af tyske domstole for forbrydelser eller forseelser, de 85060 eller 24,6 pct. alt forud afsonet frihedsstraffe.

I Frankrig regnede man i 1880, at af 100 anklagede, der vare domfældte ved assiseretterne, vare 48 recidivister.

I Belgien kom der i 1861—67 på 100 domfældte gennemsnitlig 46 tilbagefaldne.

For Hollands vedkommende angives i 1871—75 antallet af gentaget straffede til 23—27 pct. af det samlede fangetal.

I Rusland regnede man i 1874 og 75 tilbagefaldsprocenten til 18,96 for mænd, 15,52 for kvinder.

Blandt fangerne i Spaniens fængsler fandtes i 1881 gennemsnitlig 22 pct. tilbagefaldne.

I England og Wales var tilbagefaldsprocenten indtil 1878 voxet op til 40.

I Østerrige faldt der i 1882 på hvert 100 for forbrydelser straffede personer 50,6 pct. og i 1883 50,5 pct., som ikke var straffet, 24,5 og 24,9 pct. var tidligere straffet for forseelser og lovovertrædelser, 10,2 og 10,7 pct. for éngang begået forbrydelse og resten, 14,7 og 13,9 pct., for flere gange tidligere begåede forbrydelser.

Fra alle sider fremkommer der klager over det stadigt tiltagende procenttal af tilbagefaldne. For det tyske rige var således i 1882 procenten 23, i 1883 steg den til 24,1 og som anført i 1884 til 24,6. I de preussiske tugthuse er den fra 1869 til 1883-84 stegen fra 69 af tilgangen til 78,3 for mænd og 76,6 for kvinder. I de württembergske straffeanstalter i almindelighed voxede de tilbagefaldne siden 1872-73 fra 39 til 59 pct. af den årlige tilgang og i straffeanstalten Ludwigsburg, Württembergs største tugthus, i samme tidsrum fra 69 til 80 pct.

I Frankrig angaves recidivisttallet i 1826 for de tiltalte ved politiretterne (prévenu) til 4101, i 1850 til 20212 og i 1880 til 70731.

I Belgien voxede tilbagefaldsprocenten fra 39 i 1850-60 til 46 i 1861-69;

i England og Wales fra 1844-53 til 1878 fra 25,4 til 40.

I Italien steg antallet af tilbagefaldne i bagnoerne fra 1870 til 1879 fra 695 til 2542, i case di pena fra 2977 til 3959.

Antallet af de personer, som særligt ved gentagne forbrydelser af samme slags give sig selv karakter af vane- og professionsmæssige forbrydere, lader sig tilnærmelsesvis opgive iblandt den store voxende mængde af tilbagefaldne.

Iblandt de i 1882 til 1885 i Tyskland domfældte tilbagefaldne var der i gennemsnit 43,93 pct. tyve og 20,6 pct. bedragere, som forud havde afsonet flere straffe for tyveri og bedrageri.

Af hvert 100 i 1885 som tilbagefaldne straffede tyve havde

43,84	yæret	straffet	2	gange	tidligere
25,94	—	—	3	—	—
14,39	—	—	4	—	—
7,82	—	—	5	—	—
8,01	—	—	6	og flere	—

Af bedragere

47,92	yæret	straffet	2	gange
28,08	—	—	3	—
13,13	—	—	4	—
6,25	—	—	5	—
4,62	—	—	6	og flere

Ifølge STARKE (Verbrechen und Verbrecher in Preussen 1854—1878) vare af 94354 straffede, som påny vare indsatte i de preussiske tugthuse,

1	gang	tidligere	straffet	12090,
2	gange	—	—	11938,
3	—	—	—	11863,
4	—	—	—	9858,
5	—	—	—	7553,
6	—	og derover	—	19845.

Af 2161 fanger, som fra 1 jan. 1872 til 31 marts 1880 indsattes i tugthuset Ludvigsborg i Würtemberg, vare 1649 recidivister. Tilsammen havde de afsonet 6216 tidligere straffe i strafanstalter eller 3,7 pr. fange. Enhver tilbagefalden var således omtrent femte gang i en strafanstalt.

I hele England fængsledes i 1871 190934 individer. Af dem var 36 pct, tilbagefaldne og

21803	fængslet	1	gang
10147	—	2	gange
5640	—	3	—
4350	—	4	—
3045	—	5	—
3883	—	6—7	—
3341	—	7—10	—
3678	mere end	10	—

I 1860 var der i London

1698 tyve, dømte over 5 gange

1979 — — — 7 —

3409 — — — 10 —

Antagelsen af uforbederlighed hos en ikke ubetydelig brøkdelen af forbryderne finder en videnskabelig begrundelse i den moderne kriminal-anthropologi.

Efter Dr. KIRN (Handbuch des Gefängniswesens, Bd. I, s. 50), må det efter de hidtil gjorte kriminel-anthropologiske undersøgelser antages, at der hos en klasse af forbryderne findes tildels nedarvede, patologiske, legemlig betingede tilstande, som stå i årsagsforhold til den hos dem herskende tilbøjelighed til udøvelsen af lovstridige handlinger. Sådanne individer kunne ikke forbedres, det vil sige, de kunne ikke på nogen måde, altså heller ikke ved straf, helbredes for deres forbryderiske tilbøjeligheder. Overmedicinalråd Dr. v. HÖLDER deler vaneforbryderne i to klasser. Den ene omfatter dem, som på grund af slet opdragelse, selskab eller udsvævelser af enhver, navnlig dårlig, slags, fattigdom og andet ikke mere se noget, man skal afsky, i forbrydelsen, men derimod en opgave som enhver anden eller en berettiget hævn for lidt uret. De ere sjældent tilgængelige for anger og forbedring. Ere de løsladte, driver nød i forbindelse med villiesvaghed og på grund af deres forkerte grundsætninger dem med uimodståelig magt i forældelse. Hos de uforbederlige blandt dem æder den åndelige og legemlige udarten sig så dybt ind i deres organisation, at de blive ophav til den anden afdeling af tilbagefaldne, nemlig dem, der ere behæftede med medfødte forbryderiske tilbøjeligheder, fordi de lade en god del af deres dårlige egenskaber gå i arv til deres efterkommere.

Efter Prof., Dr. M. BENEDIKT hviler den vanemæssige forbryderiskhed på en fysisk, moralsk og intellektuel neurastheni, som er medfødt eller erhvervet i barndommen. Neurasthenien repræsenterer ikke så meget en absolut svaghed, men snarere en tidlig afkræftelse i forbindelse med en

pinlig svaghedsfølelse, hvorved udviklingen af åndslivet, navnlig også udviklingen af den moralske følelse, indskrænkes.

Hvad tilregneligheden hos den vanemæssige forbryder angår, er denne ikke uden videre udelukket. Den afhænger efter Kirn i hvert enkelt tilfælde af, hvorvidt de impulsive drifter, de sygelige tilbøjeligheder, de lidenskabelige stemninger, de affektfulde ophidselser gøre sig gældende med så sygelig styrke, at de indskrænke eller ganske udelukke det fri valg. Den moralske neurastheniker må efter Dr. BENEDIKT ikke identificeres med den sindssyge; men betydelig degenerescenz kan under indflydelsen af ugunstige forhold gå over til virkelig sindssyge.

Efter HÖLDER er der i strafferetlig henseende en stor forskel mellem de sindssyge og recidivisterne med medfødte forbryderiske tilbøjeligheder. Hos de sindssyge forvirres dømmekraften af falske forestillinger, sindsforstyrrelser og andre af sygdom betingede tilstande i sjælens virksomhed og forhindre derved i den grad selvbeherskelsen, at den fri villiebestemmelse ophæves. Vaneforbryderens dømmekraft er derimod ikke sløvet af nogen slags sygelig forgænger, han er ganske klar over sædelærens tilværelse og virken, han anser blot ikke dens anvendelse på hans handling for opportun.

Den internationale kriminalistikske Forening.

Fra 25 til 27 aug. d. å. holder Foreningen møde i Kristiania med følgende dagsorden.

Æmne I. Under hvilke forudsætninger og i hvilke tilfælde er anvendelsen i straffelovgivningen af pengestraf at anbefale? 2. Lader der sig opstille bestemte grundsæt-

ninger for pengestrafens udmåling i det enkelte tilfælde? Er det særlig muligt og hensigtsmæssigt at afgøre pengestrafens størrelse efter den dømtes formuesforhold? Kunde man f. ex. udmåle den efter den dømtes årlige indtægt eller skattesats eller efter den daglige arbejdsløns højde? 4. På hvilken måde kan pengestrafens betaling bedst sikres og procentsatsen af uinddrivelige bøder i størst udstrækning formindskes? 5. anbefaler det sig at lade tvangsarbejde uden indespærring træde i stedet for erholdelig pengestraf? 6. Skulle den betingede domfældelses grundsætninger også finde anvendelse på pengestrafte?

Æmne II. 1. Skal straffelovgivningen mere end hidtil tage hensyn til den ved forbrydelsen fornærmedes interesser? Og hvorledes kan den gøre dette? 2. Skal ikke særlig i visse tilfælde den offentlige klager gives adgang til paa embeds vegne, selv om den fornærmede ikke optræder som bi-klager, at begære den anklagede dømt til at betale skadeserstatning? 2. Vil det være muligt og hensigtsmæssigt i visse tilfælde at anvende en del af den dømtes arbejdsfortjeneste til at holde den fornærmede skadesløs?

Æmne III. 1. Kan gennem erfaring den art forbrydelser bestemmes, som særlig plejer at begås af de såkaldte uforbederlige? 2. Består erfaringsmæssig i henseende til denne gruppe af forbrydelser tilbagefaldet i den gentagne begåelse af de samme eller af forskelligartede forbrydelser? 3. Hvilke lovbestemmelser og hvilken udformning af straffuldbrydelsen bliver at bringe i anvendelse ligeoverfor denne gruppe af forbrydere?

Sveriges fængselsvæsen i 1889.

Efter fængselsstyrelsens beretning for 1889 var fangetallet i Sveriges fængsler og strafanstalter i dette år 23683 mod 24288 i 1888, og ved årets udgang 3865, 3255 mænd og 610 kvinder. Af det sidste samlede tal vare 241 tiltalte for forbrydelser, 2176 dømte til strafarbejde, 137 til fængsel og 1059 dømte for løsgængeri og betleri.

Straffangernes antal var i 1889 på livstid 277, på over 2 år 1520 og på 2 år og derunder 1971, ved årets udgang vare tallene henholdsvis 244, 1219 og 713. Nedgangen i antallet af livstidsfanger og straffanger på over 2 år, som er fortsat siden 1865, finder også sted i 1889. Den samlede tilgang af straffanger i 1889 var 1580 mod 1508 i 1888.

Tilbagefaldne efter tidligere afsonet strafarbejde vare 423 af de i 1889 indsatte eller 26,8 pct. mod 32,6 i 1888, medens gennemsnitsforholdet for de sidste 10 år er 29,8 pct. Af de i 1889 indsatte livstidsfanger var 1 tidligere benådet, af de på over 2 år indsatte 276 vare 130 tilbagefaldne, og af de på 2 år og derunder indsatte 1293 vare 288 tilbagefaldne. Af de for tyvsforbrydelser i 1889 indsatte mænd var 35 pct. tilbagefaldne, af kvinderne ligeledes 35 pct. mod henholdsvis 40,8 og 27,8 pct. i 1888. De for 2 gang tyveri i 1889 indsatte straffanger, nemlig 151 mænd og 21 kvinder, have på 5 mænd nær alle afsonet straffen for 1 gang tyveri i celle.

Straffetiden for de i 1889 indsatte 1569 fanger dømte på tid var 2 til 8 mdr. for 875, 8 mdr. til 1 år for

218, 1 til 2 år for 200, 2 til 6 år for 233, 6 til 10 år for 42 og over 10 år for 1 mand.

Livstidsfangernes antal var ved udgangen af 1889 ialt 244, 200 mænd og 44 kvinder, af dem havde 51 mænd og 4 kvinder tidligere været idømt strafarbejde på livstid.

For »sysslolöst kringstyckande och betlande« anholdtes i 1889 2402 personer mod 2564 i 1888 og 4131 i 1885. Herom henvises i øvrigt til Tidsskr. Årg. 1890, s. 287.

Forholdstallet mellem nyindsatte straffanger og folkemængden var i 1880 som 1 på 2588 indvånere, i 1889 som 1 på 3123, for tvangsarbejdsfangerne som 1 på 3730 indvånere i 1880, i 1889 som 1 på 3838.

Tab af »medborgerligt förtroende« var for de ved årets udgang hensiddende fangers vedkommende idømt 455 straffanger for altid og 1167 på tid.

For tyveri blev i 1889 indsat 1001 personer mod 1024 i 1888 og 1307 i 1880, for mord 13, drab 27 og barnemord 53. Tallene for de 3 sidste kategorier frembyder ingen betydelige udslag i perioden 1880-89.

Under 20 års alderen var der i 1889 indsat til strafarbejde 255 mod 181 i 1888, til tvangsarbejde 61. Af straffangerne vare 16 dømte på over 2 år, resten på 2 år og derunder.

Disciplinen har i cellefængslerne medført 163 disciplinærstraffe, mod 134 i 1888. Straffene faldt på 132 mænd og 19 kvinder eller 10,9 pct. af fangernes middeltal. Straffene have for 103 tilfælde bestået i berøvelse af sengetøj, mørk celle for 53. En rømning er forsøgt. Et selvmord er begået i Østersunds lænsfængsel og sex forsøg derpå foretagne i sex forskellige kronohäkter. I straffanstalterne for mænd er der anvendt 232 disciplinære straffe på 176 fanger, eller 15 pct. af middelbelægningen. De væsenligst anvendte straffe vare prygl i 44 tilfælde og mørk celle i 44 tilfælde, endvidere lys celle uden arbejde. Et overfald med kniv på en konstabel er foregået i Karlskrona, to rømninger ere udførte fra Långholmen, og to selvmord ere gjorte. I

strafanstalterne for kvinder ere 36 personer straffede 44 gange, hvilket er 11,9 pct. af middeltallet. De væsentligst anvendte straffe vare lys celle uden arbejde og uden sengetøj. I arbejdsanstalterne for mænd ere 108 personer straffede 127 gange, eller 15,3 pct. af middeltallet, i samme anstalter for kvinder ere tallene henholdsvis 52,82 og 43,0.

Arbejdsvirksomheden viser i strafanstalterne for mænd 338178 dagværk, deraf 262823 med indtægt, fordelt på et dagligt middeltal af 1170 fanger; de hindrede dagværk udgjorde 89038. I strafanstalterne for kvinder vare tallene henholdsvis 88268, 67979, 303 og 22278.

Ved undervisningen anfører beretningen adskillige udtalelser af forskellige fængselspræster om fattigvæsenets anbringelse af børn ved bortlicitering, om tiggeriet, om celledstraffens gode indflydelse, om religionsundervisningen o. s. v. Sammensteds oplyses, at for de indsatte fangers vedkommende havde 1168 begået lovovertrædelsen i beruset tilstand.

Fængselselskabernes antal var 21, som i 1889 understøttede 836 personer.

Beløbet af fangernes opsparede penge udgjorde ved årets udgang kr. 344906,49. Af disse er der i 1889 ydet et bidrag til agerbrugskolonien Hall af 50 øre daglig for hvert barn indtil et antal af 175. Antallet af forplejningsdage for disse børn var 58848.

Sundhedstilstanden i alle fængsler, strafanstalter og arbejdsanstalter tilsammen viser en sygeprocent af 3,56 af middeltallet af fanger mod 3,64 i 1888. Dødelighedsprocenten for alle anstalterne tilsammen var 0,98, medens den for decenniet 1879—89 var 1,40.

Fængselsvæsenets samlede udgift var 1,704744 .kr. 40 øre mod 1,678973 kr. 30 øre i 1888. Indtægten af arbejdet udgjorde 141529,49 kr. mod 139013,29 i 1888, eller 31 øre pr. arbejdsdag mod 30 i 1888. Forplejningen pr. dag beregnes til 28,07 øre mod 25,58 øre i 1888.

Literatur.

Bulletin de la Société générale des prisons. 1891. Nr. 2. Indhold: Selskabets møde i jan. 1891. Beretning om betinget løsladelse. Ny Caledonien og Guyane. Anstalten i Nanterre, af Mme. D'A. De straffedes oprejsning, af Tenders. Praktiske lagttagelser overfor børn, der komme i rettens hænder, af Guillot. Revue for fængsels-selskaber og præventive institutioner. Penitentiær revue.

Samme 1891. Nr. 3. Indhold: Selskabets møde i febr. 1891. Brev om patronage af familier og opdragelse af moralsk forsømte, af Mad. Dupuy. Lovforslag om fattigvæsenets børn (assistés), af L. Brueyre. Det belgiske lovforslag om undertrykkelse af landstrygeri og tiggeri, af Jul. le Jeune. Generaladministrationen for Ruslands fængsler 1879—89. De penitentiære anstalter i St. Petersburg, Moskwa og Helsingfors, af Rivière. Den penit. udstilling i St. Petersburg, af Pagès. Østerrigs og Ungarns straffelove, af Mayer. Revue for fængsels-selskaber og penit. institutioner. Penit. revue.

Samme 1891, Nr. 4 Indhold: Selskabets møde i marts 1891. Beretning om arbejdet i sektion II. på kongressen i St. Petersburg, af Leveillé. De betingede domfældelser, af E. Worms. Den betingede løsladelse i Ungarn, af S. Mayer. Fængselsstatistiken for 1887, af Gripon. Den kriminelle justits i 1888, af P. Dumas. Loven om nedsættelse og forhøjelse af straffene, af Parmentier. Revue for fængsels-selskaber og penit. institutioner. Penit. revue.

Samme 1891, Nr. 5. Indhold: Selskabets møde i april 1891. Undertrykkelsen af løsgænger, af Lecour. Anstalten i Nauterne, af Rivière. Foreningen af patronageselskaberne for løsladte i Tyskland af Dubois. Stor Brittanniens fængsler 1889—90, af Lallemand. Fængslerne i St. Gilles og Louvains. Fængselsvæsenet i Finland, af Bouillaire. Howard, af Rivière. Revue for fængsels-selskaber og penitentiære institutioner. Penitentiær revue.

Chefsombyte vid fångvården i Finland.

Sedan vidpass ett qvart sekel har såsom chef för Finlands fångvård stått Öfverdirektören, Hofrättsrådet ADOLF GROTENFELT, som numera på egen begäran den 15. nyssvikne Juli undfått nådigt afsked från tjensten. Då Hofrättsrådet Grotenfelts långa tjensteverksamhet varit egnad hufvudsakligast åt fängelsereformens genomförande i Finland, är det vid hans nu skedda afgang för tidskriften ett kärt tillfälle att lemna tidskriftens läsare några meddelanden angående denna, i många afseenden betydelsefulla verksamhet och Hofrättsrådet GROTENFELTS dervid inlagda förtjenster om det finska fängelseväsendets ombildning efter nyare och humanare principer.

Blefven student 1842 vid fjorton års ålder aflade GROTENFELT derefter filosofiekandidat-examen och senare år 1852 juriskandidatexamen, hvarefter han, inskrifven såsom auskultant vid Kejserlige Wiborgs Hofrätt, egnade sig åt den juridiska embetsmannabanan. Efter att härunder hafva blifvit utnämnd till kopist i Kejserliga Senatens för Finland Justitie Departément och sedermera år 1860 till sekreterare vid Universitetet i Helsingfors, togos GROTENFELTS arbete och insigter af Regeringen snart i anspråk vid utarbetandet af förslag til viktiga förändringar inom kriminallagstiftningen och förbättringar på det penitentiära området.

Redan år 1861 kallades GROTENFELT att vara ledamot

i en komité, som uppdrogs att utarbete särskilda lagförslag i kriminella ämnen, bestämda att föreläggas Finlands Ständer vid landtdagen 1863—64. Med anledning sedermera af de till nämnde landtdag aflåtna propositionerne rörande förändringar i gällande brottmålslag och om verkställighet af frihetsstraff samt Ständernas å desamma afgifna svar framgick emellertid att innan de föreslagna förändringarne kunde sättas i verkställighet medelst införande af tukthusarbete och skildt fängelsestraff, landets fängelseinrättningar borde försättas i det skick att icke blott ett större antal fångar kunde framdeles i dem emottagas utan ock det med nämnde straffarter åsyftade ändamål blifva i möjligaste måtto uti dem vid fångarnes behandling afsedt. Regeringen ansåg därför nödigt att främst inhemta noggrann kännedom om landets samtliga allmänna fängelser och korrektionsinrättningar äfvensom stads- och tingslagshäkten och lemnade i sådant afseende förordnande åt GROTENFELT och dåvarande Professorn i kriminalrätt vid Universitetet i Helsingfors K. G. EHRSTRÖM, hvilka derjemte uppdrogos att uppgöra och till Regeringen inkomma med förslag till fängelsernas försättande i sådant skick, som för tillämpningen af de vid nyssnämnde landtdag godkända förordningarne angående verkställighet af straff kunde finnas nödigt.

I anledning af detta förordnande besökte derefter GROTENFELT och EHRSTRÖM under sommaren 1865 samtliga landets allmänna fängelser och korrektionsinrättningar samt de flesta stads- och en stor del tingslagshäkten. Undersökningen var i alla afseenden grundlig och omfattande och må härvid såsom bevis på att inspektörerne ingalunda sparrade hvarken på krafter eller arbete endast nämnas att den vägalängd de under resorne tillryggalade utgjorde omkring 4000 klm. Frukten af denna inspektionsresa blef en vidlyftig och synnerligen sakrik, till landets Styrelse under våren 1866 afgifven berättelse om tillståndet i Finlands fängelser och fångvård på landet jemte ett motiveradt för-

slag till en provisionel fängelsereform, intill dess i framtiden fängelseväsendet kunde blifva fullständigare ordnad. — Berättelsen åtföljdes derjemte af förslag till instruktioner ej mindre för en fångvårdsstyrelse i Finland än ock för befälet och betjeningen vid landets tukthus.

I och med detta innehållsrika betänkande var planen för fångvårdens ordnande i landet åtminstone för den närmaste framtiden gifven; och efter det den af 1863—64 års landtdag godkända förordningen angående verkställighet af frihetsstraff blifvit den 26. November 1866 utfärdad, blef GROTEFELT, som på sätt ofvan antydts allaredan tagit en verksam del i arbetet för fängelseväsendets utveckling, den 27. Maj 1867 utnämnd till inspektör för fängelserne i Finland.

Men samtidigt härmed och redan tidigare hade Hofrättsrådet GROTEFELT anlitats för ett icke mindre viktigt uppdrag. Alltsedan det konstitutionella statsskickets återupplifvande i Finland i början af 1860 talet hade nämligen frågan om en ny brottnålslag för Finland stått på dagordningen. De delar af 1734 års lag, som innefattade brottnålslagen, hade endast i ringa mon blifvit utvecklade under den tid af öfver ett sekel, som förflutit sedan lagen stadfästades, hvarför denna för sin tid utmärkta strafflag redan med afseende å sjelfva grunderna för densamma vidlåde brister och i flere afseenden stod i strid med folkbildningen, likasom den å andra sidan saknade bestämmingar, hvilka en framskriden kultur och deraf framkallade nya rättsförhållanden gjorde behöfliga. En proposition om omarbetning af hela brottnålslagen blef förty förelagd Ständerna vid 1863—1864 års landtdag, hvarefter Ständerna vid samma landtdag godkände de grunder, på hvilka den nya strafflagen borde utarbetas äfvensom de straffarter, som borde till användande i framtiden fastställas. — Uti den komité, som sedermera år 1865 under den ofvannämnde Professorn EHRSTRÖMS ordförandeskap tillsattes för utarbetande af förslag till ny allmän strafflag jemte förslag till för-

ordningar om verkställighet af straff samt om införande af strafflagen, blef GROTENFELT inkallad såsom ledamot. — Komitén slutförde sina arbeten 1875, då de af densamma utarbetade lagförslagen utkommo i tryck, och blef Hofrättsrådet GROTENFELT för den omsorg och möda han härvid nedlagt hugnad med uttryck af nådigt välbehag.

Innan emellertid GROTENFELT utnämndes till inspektör för fängelserna i Finland blef han, som redan i Januari 1865 hugnats med Hofrättsassessors namn och värdighet, den 22. Mars 1867 utnämnd till assessor i Wiborgs Hofrätt, der han sedermera år 1870 befordrades till Hofrättsråd, uti hvilket embete han qvarstod ända till år 1888. Ehuru utnämnd tillträdde emellertid Hofrättsrådet GROTENFELT icke någondera af dessa embeten. Hans fortsatta arbete egnades i egenskap af inspektör för fängelserna åt fängelsereformens genomförande. Särskilda förslag i sådant afseende blefvo af honom tid efter annan till Styrelsen afgifna och år 1873 ombetroddes Hofrättsrådet GROTENFELT ordförandeskapet i en komité, som erhöi i uppdrag att sorgfälligt pröfva alla de förhållanden och omständigheter, hvilka med afseende å fängsvårdens ändamålsenliga ombildning och nya fängelseinrättningars uppförande borde tagas i betraktande, samt derjemte uppgöra en allmän plan för fängelsereformens successiva genomförande. — Hofrättsrådet GROTENFELTS andel i arbetena inom denna komité är så betydelsefull att komiténs förslag härvid böra närmare omnämnas.

Under framhållande af hurusom erfarenheten i andra länder gifvit vid handen att temligen goda, om än icke fullt tillfredsställande resultat kunde erhållas ur fängelser äfven med mindre tjenliga byggnader, blott de till det inre äro väl organiserade, ansåg sig denna komité, i betraktande af de anseliga summor, hvilka äfven en mindre utsträckt fängelsereform erfordrade, icke kunna förorda ett omedelbart utdömande af sådana straffsystemet ej fullt motsvarande, men ändå i godt skick varande fängelsebyggnader, som med någon tillbyggnad eller förändring kunde något

så när motsvara fängelsereformens syftning att åstadkomma dels straffanstalter, ur hvilka de brottslige kunde åter-skänkas åt samhället förbättrade dels ransakningsfängelser, ur hvilka nykomlingarne på brottets bana ej, såsom ofta derförinnan varit fallet, behöfde utgå blott mera förderfvade. Komiténs förslag hänförde sig därför i främsta rummet till den inre organisationen af fångvården, dervid såsom de viktigaste moment framhållas: fångarnas ändamålsenliga själavård, att fångarnes arbete, med hänsigt til deras anlag och sannolika näringsfång efter frigifvandet, borde ordnas så att detsamma gäfvade dem en jemn sysselsättning samt tillika befordrade deras arbetsskicklighet, att undervisning gäfvades åt fångarne ej blott i religion och hvarjehanda slöjd och yrkesskicklighet utan äfven i elementära kunskaper, inrättande af fängelsebiblioteker, förbättrad helsovård, ordnad kosthållning, fängelsernas ställande under ledning af tillräckligt aflönade, insigtsfulle, bildade och redbara föreståndare med biträde af ordentlig och pålitlig samt därför jemväl tillräckligt aflönad betjening samt utfärdande af nya fängelsereglementen till ledning för tjenstemän och betjente vid fångvårdsanstalterne, hvarjemte komitén med öppen blick för en af de viktigaste detaljer inom fångvården föreslog inrättandet af en uppfostringsanstalt för dömda, minderåriga brottslingar. — Äfven fångforslingens i landet omgestaltning uppmärksammades af komitén.

Men såväl vid den inre som den yttre fängelsereformen framhöll komitén det vara af synnerlig vikt att enhet i fängelsernas styrelse och förvaltning ernåddes och detta mål syntes komitén säkrast kunna uppnås derigenom att för fångvårdsangelägenheterna inrättades en särskild styrelse, hvars chef vore lagfaren och med fängelseväsendet fullt förtrogen.

Äfven den yttre organisationen af fängelserne blef af komitén berörd i den mån sådant af disponibla tillgångar möjliggjordes. Att den yttre reorganisationen borde begynda med ransakningsfängelserna och först derefter om-

fatta straffanstalterna erkändes nogsamt. Men dels af orsak att det nu främst gälde att göra ofvannämnda förordning af år 1866 angående verkställighet af frihetsstraff tillämplig i landets straffanstalter, dels äfven emedan de af landets Ständer för fängelsereformen beviljade anslagen icke kunde förslå till samtliga fängelsers samtida reorganisation samt största vikt syntes ligga derpå att icke tukthusfångarne, hvilka öfverhufvud voro de farligaste, ur straffanstalterne utginge såsom än farligare fiender till samhället, föreslog komitén att tukthusen i främsta rummet borde med förbättringar tillgodoses samt den yttre organisationen af landets öfriga fängelser ifrågakomma samtidigt med tukthusen endast i den mån medel dertill kunde erhållas. — Komiténs förslag härutinnan beträffande tukthusen afsåg i främsta rummet inrättande i tukthusen i Åbo och Tavastehus af ett tillräckligt antal arbetssalar så att ett klassifikationssystem kunde i dem tillämpas äfvensom af dag och nattceller samt uppförandet af ett nytt tukthus invid Helsingfors, hvarjemte komitén afgaf förslag angående tukthusfångarnes förläggande inom nunämnde tukthusinrättningar.

Men äfven ransaknings- eller länsfängelsernas yttre reorganisation framhölls af komitén såsom i en icke aflägsen framtid oafvislig, hvarvid komitén framhöll att dessa fängelser i sin egenskap af ransakningshåkten främst borde vara cellfängelser med enrum för fångarnes vistelse i desamma dygnet om, men derjemte försättas i sådant skick att desamma kunde användas äfven till straffanstalter för undergående af sådant lindrigare frihetsstraff, kalladt fängelsestraff, som i 1866 års oftanämnde förordning omförmüldes.

Komiténs förslag, hvilka berörde äfven andra detaljer inom fångvården, de der blefve för vidlyftiga att i detta sammanhang vidröra, hafva här ofvan refererats nog omfattande af orsak att desamma utgjort den grundval, hvarpå fängelsereformen i Finland under Öfverdirektören GROTEFELTS öfverinseende småningom utvecklats. — De föreslagna

om- och nybyggnadsarbetena vid såväl tukthuset som landets åtta länsfängelser äro i dag, som är, slutförda, anstalten för minderårige förbrytare iordningställd, reglementen för dessa fängelser utfärdade, tjänstgöringsstadgar för fängelsernas betjening och ordningsregler för fångarne meddelade och en mängd inre förvaltningsfrågor ordnade. — Det vore emellertid orätt att påstå det Hofrättsrådet GROTENFELT ensam genomfört allt detta. Sådant vore äfven omöjligt för en enda persons krafter. Hofrättsrådet GROTENFELT har sjelffallet vid sin sida haft biträde och hjälp och hvad särskildt beträffar det praktiska genomförandet af reformen bör i detta sammanhang Direktorn vid tukthuset och arbetsfängelset i Tavastehus, Assessorn P. A. BROFELDT icke lemnas onämnd. Men den lifgifvande impulsen till reformerne och förbättringarne på fångvårdsområdet utgick under Hofrättsrådet GROTENFELTS helsas dagar emellertid alltid från honom sjelf.

Då den föreslagna Fångvårdsstyrelsen omsider år 1881 inrättades blef GROTENFELT sjelffallet dess Öfverdirektör, till en början såsom tjänstförrättande med qvarstående vid Hofrättsrådsembetet. Från detta afgick GROTENFELT år 1888 och utnämndes då ordinariter till Öfverdirektörsembetet i fångvårdsstyrelsen, men träffades under hösten samma år af ett slaganfall, som betydligt nedsatte hans fysiska krafter. Öfverdirektörens GROTENFELTS arbete har därför under de senare åren hufvudsakligen egnats endast de s. k. löpande göromålen vid styrelsen och den hvila han nu vid fylda 63 år, — den för rättighet till full pension i Finland bestämda åldern —, genom sitt afskedstagande erhållit, har han redan länge varit i behof af. — Menniskovänlig och human, såsom Öfverdirektören GROTENFELT är, skall han länge fortleva i minne och högaktning hos alla dem, med hvilka han kom i beröring, icke minst hos sina förre underlydande funktionärer.

Det återstår ännu att angående Öfverdirektören GROTENFELTS omfattande verksamhet nämna några data. Varmt

intresserad för allt, som med fångvård egde gemenskap, deltog han någon tid efter sin utnämning till inspektör för fängelserna i stiftandet af fängelseföreningen i Finland, hvars centralbestyrelse han intill de senaste åren tillhört.

Under resor i Skandinavien, Tyskland, Belgien, Holland, Frankrike och England, företagna under loppet af 1850 och 1860—talen, tog Öfverdirektör GROTENFELT kännedom om dessa länders brottmålslagstiftning och fångvårdsförhållanden och gjorde sig sålunda och genom grundliga teoretiska studier kompetent för de uppdrag på brottmålslagstiftningens område, hvarmed han af Regeringen ombetrodde, och särskildt för det ansvarsfulla och viktiga embete såsom chef för landets fångvård han sedermera kom att intaga.

År 1878 deltog GROTENFELT i arbetena vid internationella penitentiär kongressen i Stockholm och valdes, då Nordiska Penitentiärföreningen under kongressen bildades, till medlem i föreningens Bestyrelse. — Öfverdirektören GROTENFELT har under sina resor och genom vidsträckt brefvexling förskaffat sig många personliga vänner och bekantskaper äfven utom eget land. Såsom bevis på den välvilja, hvarmed han äfven af utländska auktoriteter omfattats, och såsom ett uttryck af erkänsla för det arbete han egnat fångvårdssaken är, att GROTENFELT år 1879 vid 400 års jubelfesten i Köpenhamn promoverades till *honorär juris utriusque doktor vid Köpenhamns Universitet*. Dessutom är Öfverdirektören GROTENFELT ledamot af följande utländska samfund: Société général des prisons, Union internationale du droit pénal och af Medicolegal society i New York.

Särskilda uppsatser hafva af GROTENFELT publicerats i juridiska tidskrifter i Finland och särskildt i denna tidskrift, hvars varma vän och trofasta stöd han alltid varit.

Såsom representant för sin ätt har GROTENFELT bivistat fem särskilda landtdagar i Finland och derunder på grund af val dels varit ordförande och ledamot i särskilda ständerutskott dels ock handhaft sekreteraregöromålen i desamma. Vidare må nämnas att Öfverdirektören GROTENFELT år 1865

fungerade såsom sekreterare i en komité, som utarbetade förklaringar och tillägg till Finlands grundlagar och år 1866 utsågs till ledamot i en komité, som hade i uppdrag att granska anmärkningarne emot ett uppgjordt förslag till ny kyrkolag.

Till Öfverdirektören GROTENFELTS efterträdare såsom Chef för fångvårdsstyrelsen i Finland är sedan den 15. för-
lidne Juli utnämnd Förste Expeditionssekreteraren vid Stats-
sekretariatet för Finland i St. Petersburg ALEXIS GRIPENBERG. —
Det är att hoppas att den nyutnämnde, för sit nya kall
hittills jemförelsevis främmande Öfverdirektören skall förstå
att föra fångvårdssaken i Finland framåt och sålunda full-
följa det mål, som af den nu afgångne, förtjente chefen
blifvit fångvården förelagdt.

—n.

Om dødsstraffen.

En artikel om fuldbyrdelse af dødsstraf ved elektricitet i Tidsskriftets årgang 1888 sluttede jeg, foranlediget af en udtalelse af præsidenten i Staten New York om, at dødsstraf ved hængning var kommen til os igennem den mørke middelalder, med den bemærkning, at mørket lå ikke i formen for fuldbyrdelsen af dødsstraffen, det lå i og vilde vedblive at ligge i, at man slog et menneske ihjel, »og det føler samfundet meget godt.«

Sandheden af disse ord er bleven godtgjort ved den sidste, i sommer, i Danmark udtalte dødsdom over det gamle inkassationsbuds morder. Da mordet var begået, blev den offentlige mening, som naturligt er, skræmmet op og dybt rystet ved efterretningen. Såsnart morderen var funden, vendte den stærkeste uvillie sig mod ham, og selv de mildest dømmende, kristeligt sindede naturer fordrede i stærke udtryk morderens henrettelse.

Da så den endelige domfældelse stod for døren, imødesås afgørelsen med spænding. I det almindelige spørgsmål: mon morderen vil blive dømt til døden? lå det tavse ønske: gid det ikke må blive tilfældet.

At højesterets afgørelse måtte blive dødsstraf, var at forudse, således som sagen forelå, at mordet var begået med overlæg. Dette moments betydning i en mordsag skal her ikke tales om. Dog kan jeg ikke undlade at erindre

om den glimrende skildring af situationen i Raskolnikow, hvorledes ydre forhold påvirke tanken, villien gyser tilbage og strider imod, men dog vender tanken idelig tilbage til det samme punkt, bestandig i mindre og mindre kredse, eftersom modstanden i villien slappes og tanken bliver mere og mere fortrolig med spørgsmålet.

Næppe var imidlertid højesterets afgørelse bekendt, før den offentlige mening klyngede sig til håbet om benådning. Nu hed spørgsmålet: mon morderen vil blive benådet, med samme tavse ønske bagved: gid det må ske. Og da så benådningen kom, til ære for den øverste domstol, der indstillede derom, og til ære for de højeste autoriteter, der udtalte den, så var svaret fra den offentlige menings side som et befrielsens suk fra en ængstet samvittighed. Med andre ord, samfundet følte meget godt, at over anvendelsen af dets magt til at slå et menneske ihjel ruger endnu middelalderens mørke.

Denne opfattelse trådte såmeget stærkere frem, som det betydningsfulde ved den omhandlede mordsag var, at det ikke var til morderens person, interessen knyttede sig, men udelukkende til afgørelsen, fuldbyrdelse af dødsstraf eller ikke, og derfor er afgørelsen og den spændte opmærksomhed, hvormed den imødesås, et vidnesbyrd om, at der igennem hele samfundet er en stærk tilbøjelighed til i hvert tilfælde at ønske dødsstraffen ikke fuldbyrdet, og derved er ganske sikkert dødsstraffens afskaffelse rykket et stort skridt nærmere.

Ved siden af den foran fremhævede almindelige stemning for afskaffelsen er der naturligvis dem, som mene, at dødsstraf bør bibeholdes, og andre, som, selv om de ikke hylde den sidst nævnte anskuelse, dog mene at måtte gøre indsigelser mod argumenteringen for afskaffelsen. Vil man dødsstraffen tillivs, kan ingen indvending derimod lades liggende upåagtet, selv om den er fremsat før eller kun hviler på en påstand. Det kan derfor ikke undgås, at det må siges om igen, hvad der er sagt før, måske flere gange.

Men spørgsmålet er så alvorligt og så aktuelt, at intet, der taler for afskaffelsen, kan siges for ofte. Deri må ligge en undskyldning for, at jeg vil blive nødt til at gentage tidligere udtalte opfattelser, af hvilke nogle dog ere nåede til at bifaldes af modparten, noget, der også taler for, at dødsstraffens afskaffelse vinder fremgang.

Blandt indvendinger mod argumenteringen for dødsstraffens afskaffelse er således også den, at man ikke kan benytte straffens tilsyneladende mangel på evne til at afskrække som et bevis, da man ikke kan få oplyst, hvormange der have ladet sig afskrække ved den straf og altså af den grund ikke have begået mord. Man må imidlertid ikke glemme, at det moment kun er kommet frem, fordi det repræsenterer den rent praktiske side af spørgsmålet, og fordi det er den eneste grund for at lade dødsstraffen bestå, den nemlig, at man derved vil afværge mord. Det afskrækkende moments betydning i og for sig er nu trængt så langt tilbage i al strafs formål i almindelighed og også i straffuldbyrdsen, at det af den grund slet ikke vilde kunne fremdrages, idet man nemlig nu søger at lægge mere opdragende momenter i al straf. Dette sidste formål udelukker imidlertid dødsstraffen aldeles, den kan ikke en gang opdrage den dødsdømte til at dø.

Da man nu imidlertid ikke kan oplyse, hvormange der have ladet sig afskrække, er man berettiget til at holde sig til antallet af tilfælde, hvor afskrækkelsen ikke har været virksom, og for Danmarks vedkommende har det jo vist sig, ligesom også i andre lande, at en længere periode med ikke fuldbyrdet dødsstraf har givet et mindre antal mord end en lignende periode med fuldbyrkelse. Det kan ikke negtes, at mange altid holdes tilbage fra at begå noget slet, men det vil i alle forhold altid være tilfældet. Dem, der overhovedet lade sig afskrække, behøve ikke dødsstraffen som skræmmebillede, de ville kunne nøjes med mindre, fordi det er den moralske bevidsthed, den større moralske følelse, der holder dem tilbage. Kunde dødsstraffen virke

opdragende i så henseende, ja, så var det en anden sag, men det vil næppe nogen påstå. Dersom mord var en meget hyppig forbrydelse, kunde dødsstraf, som exekveredes, muligt have en afskrækkende betydning, men heldigvis er denne forbrydelse så sjelden hos os, at det afskrækkende i straffen derved betydelig formindskes, og dette såmeget yderligere, når den endnu sjeldnere fuldbyrdes.

I begyndelsen af det 17 århundrede florerede jo endnu dødsstraffen hos os som næsten enestående straf, men siden er den skridt for skridt trængt tilbage, fordi tidsånden er bleven humanere, men også fordi man måtte erkende dødsstraffensmangel på evne til at nå det formål, der var sat den, at afværge forbrydelser. CARL RUNN anfører således i København, 2 Del, side 572, at der i 1709 blev sat livsstraf for dem, der ukristeligt henlagde deres spæde børn på gaderne, men dette formåede ikke at hindre den overhåndtagende ombringelse af uægte børn. Endelig har dødsstraffens afskaffelse, hvor den har fundet sted, vist sig som et homøopatisk middel ved at formindske mordenes antal. Deri ligger indirekte et bevis for, at den ikke har virket afskrækkende.

I en artikel: Om dødsdom og dødsstraf i Nationaltidendes juridiske Tidende blev det sagt, at dødsstraffen ikke bør afskaffes, før mordet afskaffes. Denne påstand vil aldrig gå i opfyldelse. Hvis den nemlig var holdbar, vilde vi have dødsstraffen anvendt nu i samme omfang som for to til tre århundreder siden. Thi ingen af de forbrydelser, hvorfor dødsstraf tidligere var fastsat, ere ophørte, og dødsstraffen er dog afskaffet for dem. Og hvorfor er den bleven afskaffet? Ganske bestemt, fordi den blandt andet ikke opfyldte hensigten med anvendelsen, den bragte ikke det tilstræbte resultat. Det samme tilfælde er fremdeles tilstede i de forhold, hvor den anvendes. Derfor er fordringen om afskaffelsen både betimelig og berettiget, og denne betimelighed og berettigelse hviler ikke på et skøn; men på en overbevisning. Hvis al straf er et skøn, hvad jeg tror, der er sagt, og hvis anvendelsen, særlig af dødsstraf, også er

et skøn, nemlig igennem benådnngen, så må dødsstraffen blive så absolut forkastelig, at den eo ipso bør falde bort, den bliver jo i så fald næsten en kasten tærninger om livet.

Forfatteren af den forannævnte artikel erklærer iøvrigt, at, dersom benådningen af dødsdømte ikke kan indskrænkes til sjeldne undtagelser, og fuldbyrdelsen ikke kan ske i stilhed, så bør dødsstraffen ubetinget afskaffes. Hvad det sidste punkt angår, er det jo vitterligt, at fuldbyrdelsen indenfor fængselsmuren i få personers nærværelse er i anvendelse i flere lande, men ingensteds har man været tilfreds med den måde at fuldbyrde dødsstraf på. Den giver fuldbyrdelsen til pris for ethvert rygte, vækker forestillinger hos den store mængde om rædsler, fejlslagen fuldbyrdelse, bortskaffen af forbryderen m. m., der kunne svække straffens betydning ligeså meget som benådnninger.

Hvad disse sidste angår, er det jo givet, at enhver straffelovbestemmelse hviler på den forudsætning, at den kan og skal fuldbyrdes, dette gælder selvfølgelig også dødsstraffen. Når der imidlertid ved denne vendes op og ned på regelen, så at undtagelsen, ikke-fuldbyrdelsen, bliver regel, så må straffebestemmelsen være fejlagtig, ikke betimelig og endnu mindre berettiget. Undlader man at fuldbyrde dødsstraffen, fordi mængden misforstår henrettelsen og betragter forbryderen som en martyr, hvad vi jo herhjemme har haft eksempler på, så kan den straf heller ikke være betimelig.

Også i henrettelsesmidlet har man villet søge tilflugt for at bevare dødsstraffen, idet man har villet sikre forbryderen en øjeblikkelig død, uden lemlæstelse udover den, henrettelsen selv må medføre. Men der er jo ikke en eneste form for fuldbyrdelsen, uden at den har vist sig upålidelig, undertiden også på en gruopvækkende måde, således i England ligeoverfor forbryderen, som man efter tre forgæves forsøgte hængninger måtte føre tilbage til fængslet. Og nu forsøget med elektricitet i Amerika, også dette er et bevis for, hvor meget man føler dødsstraffens ubetimelighed. Det første

forsøg med elektricitet faldt jo højst uheldigt ud, om det andet, som nylig blev foretaget på tre dødsdømte, vare beretningerne meget modsigende, og i hvert tilfælde foregik fuldbyrdelsen kun i nærværelse af en meget lille kreds. Er den mindre gunstige beretning om denne henrettelse usand, er den i hvert tilfælde et bevis for, hvad jeg før fremhævede, at fuldbyrdelsen indenfor en snæver kreds giver anledning til uheldige rygter.

Uskyldigt dømt have vi haft, om til dødsstraf ved jeg ikke, men justitsmordet er jo en af dødsstraffens sikre ledsagere. Times af 25 aug. d. å. fortæller således, at en mand M. i 1887 blev hængt i Beatrice i Nebraska for at have myrdet C. nogle år forinden. De havde rejst sammen i staten med en vogn. M. bragte vognen tilbage til en by, hvor de havde opholdt sig i forening. På folks spørgsmål om, hvor C. var bleven af, svarede han undvigende. Imidlertid forelå der intet, hvorfor han kunde anholdes. Nogle uger senere fandt man et lig i en flod 20 mile fra Beatrice. Liget erklæredes for at være den borteblevne C., og M. blev anholdt, sigtet for mord og dømt til at hænges. Igenom to år forstod hans venner at få ny undersøgelse i gang, men resultatet blev hver gang, at han blev kendt skyldig. Og endelig blev dødsstraffen fuldbyrdet. Nu — for få uger siden dukker C. op i Kansas. Han har levet i mellemtiden i Mexiko og på Alaska for at undgå efterstræbelser af en kvinde, der vilde udlægge ham som barnefader — sic.

Hvad der foran er sagt, kan i korthed gengives således:
Dødsstraffen har sin rod i middelalderens mørke.

Folkestemningen opfatter anvendelsen af samfundets magt til at slå et menneske ihjel som en samvittighedssag.

Mordenes antal er bevisligt aftaget, hvor dødsstraf er afskaffet.

Dødsstrafs fuldbyrdelse eller ikke-fuldbyrdelse er uden indflydelse på mordenes antal, hvad ligeledes kan påvises.

Formålet for al straf i vor tid er moralsk opdragelse, dette formål afskæres ved dødsstraffen.

Dødsstraffen er afskaffet for en mængde forbrydelser, for hvilke den tidligere anvendtes, ikke fordi selve forbrydelserne ophørte, men for en del fordi denne straf ikke bragte det forventede resultat.

Hviler dødsstraffen på et skøn, er den absolut forkastelig.

Bliver benådning regelen og fuldbyrdelse af dødsstraf undtagelsen, uagtet lovgivningen har det sidste som regel, må lovbestemmelsen være fejlagtig.

Kan fuldbyrdelsen af dødsstraffen misforstås af den store mængde, og forbryderen derved gøres til martyr, er straffen forkastelig.

Den hemmelige fuldbyrdelse afgør intet.

Enhver fuldbyrdelsesmåde kan glippe, derpå haves eksempler nok, men derved gøres fuldbyrdelsen afskyeligere.

Justitsmord forekomme ikke så sjældent i forhold til antallet af mord, for hvilke der ikendes dødsstraf.

Et moment kan der muligt endnu føjes til. Morderne i vore dage synes at være af en anden slags end i forrige tider, jeg tænker herved nærmest på Danmark. Professionelle mordere som Ole Kollerød ville vanskelig kunne tænkes at optræde nutildags, sådanne folk, som efterat have myrdet sætte sig til et måltid på stedet og bruge dertil den blodige kniv, som er benyttet til mordet. Nutidens mordere synes meget mere at høre til typen Raskolnikow. Folk, der leve på stemninger, der føres til mordet af ydre ulykkelige omstændigheder, der ikke ere mordere af profession, der ere logiske og korrekte, når de tro sig udsatte for observation og for at opdages, blide og følsomme, når de tro sig ubevogtede. Folk, der ikke kunne anses for fuldtud normale og som muligt ville kunne være typiske for Lombroso's læresætninger, men som lægen ikke vil kunne negte tilregnelighed ligeoverfor loven, og hvem domstolen vil tillægge

handlingen som udført med overlæg. På den anden side har lovgivningen utvivlsomt aldrig tænkt sig, at de folks hoveder skulde falde for dødsstraffen, man må herved ikke glemme, at dødsstraffen er den traditionelle straf for mord. Så tager man sin tilflugt til benådningen. Men hvad kan let blive følgen deraf? Når slige mordere ere folk med større udvikling og uddannelse end den store mængde, hvad de i almindelighed ere, så mener denne, at det er hensynet dertil, der har skærmet morderen, og dermed gør man ondt værre hos den store mængde. Således kommer dødsstraffen bestandig påtværs, hvorledes man så end vender og drejer sagen, fordi den er en levning fra den mørke middelalder, der ikke passer ind i vor tid, og af den grund bør den også afskaffes.

Efterat ovenstående var nedskrevet, er der med overskrift: »Dødsstraf og benådning, set fra kristendommens standpunkt«, fremkommet en indsigelse mod dødsstraffens afskaffelse fra en theolog. Den gjorte indsigelse støtter sig, som overskriften antyder, på skriftens ord, hvorefter Gud efter forfatterens opfattelse har befaleet dødsstraffens anvendelse. Hvis dette var rigtigt, vilde der ingensinde kunne anvendes anden straf for mord end dødsstraf, og benådning vilde således være absolut utilladelig. Men sagen er, at den fremsatte opfattelse uden tvivl ~~er~~ ^{fl}eror på en misforståelse af de citerede ord i skriften. De have og kunne kun have haft til opgave at berettige samfundet til at udføre dødsstraf, men kunne ingensinde mene, at menneskene i slige sager skulle være guds stedfortrædere, som tog sig af hans straffedomme, dertil bliver den menneskelige retfærdigheds vægtskål ikke fin nok. Men derfor kan der heller ikke blive tale om den guddommelige gengældelse ved menneskets dødsstraf. Om det afskrækkende, der også er anført til fordel for dødsstrafs bibeholdelse, er der talt foran. Endelig fremsætter forfatteren den påstand, at det har vist sig, at, hvor man afskaffede dødsstraffen,

er man bestandig vendt tilbage til den igen. Når forfatteren offentlig vil fremføre den påstand i et så alvorligt spørgsmål, kan man forlange, at han forinden skaffer sig nøjagtig underretning om de faktiske forhold, som netop ere de modsatte af det, forfatteren påstår. Hvor dødsstraf er afskaffet, findes under overskriften: »Om anvendelsen af dødsstraffen«, oplyst i nærværende årgang, side 186. Den er derefter ved lov afskaffet i Rusland, Holland, Italien, Portugal og nogle af de Forenede Stater i Amerika. Den er ikke fuldbyrdet i en lang årrække i Finland og Belgien. Ingensteds er den påny indført uden i Sveits ved en folkeafstemning, hvis udfald, hvad der tidnok er oplyst, væsenlig skyldes politiske indflydelser. Men ingen dødsstraf er fuldbyrdet i Sveits siden genindførelsen. Ganske vist blev dødsstraffen også afskaffet 1876 i Staten Maine i de Forenede Stater og atter indført i 1883; men den blev påny afskaffet 1887, og siden er den ikke indført igen.

Fr. Stuckenberg.

Oprettelsen af en opdragelsesanstalt
for forbryderiske og vanartede gutter i det
nordenfjeldske Norge.

Andragende til Direktionen for Trondhjems brændevinssamlag.

Trondhjem 17 April 1891.

Den komite, der her i byen har dannet sig med det formål at virke for oprettelse af en opdragelsesanstalt for forbryderiske og vanartede gutter, fremsendte, som det vil erindres, såvel ifjor som året derfor andragende til den ærede direktion om af samlagets overskud at erholde et bidrag i nævnte øjemed, uden at der desværre fandtes anledning til at bevilge noget hertil.

Idet jeg herved ifølge komiteens bemyndigelse og på dens vegne påny tillader mig at fremsende andragende om bevilgning af et bidrag for øjemedet, skal jeg forsøge at fremstille, i hvor høj grad det er ønskeligt, at man her i det nordenfjeldske får oprettet en opdragelsesanstalt for forbryderiske og vanartede gutter.

Ifølge vor nugældende straffelov er som bekendt den laveste aldersgrænse for strafbarhed 10 år. Når børn, der ere over denne alder, begår en forbrydelse, dømmes og straffes de i almindelighed med ris eller med kortvarig fængsel, hvor de som oftest henslænger tiden uden nogen beskæftigelse, eller sjeldnere med strafarbejde, hvilket efter vor gældende lov desværre skal udholdes i fællesanstalt, altså i de samme anstalter, hvor landets mest fordærvede

forbrydere opsamles, og fra hvis skadelige påvirkning det ikke er muligt ganske at fri dem. Efter udstået straf sendes da børnene enten tilbage til sine ulykkelige hjem, eller de sættes ud hos en familie, der oftest lidet forstår at opdrage dem, indtil de ved konfirmationsalderen slippes ud på egen hånd for at sørge for sig selv; men denne måde at behandle denne slags børn på er højst uhensigtsmæssig.

Hvad opnås der vel ved, at man på den måde som nævnt straffer børnene for deres forgælder? Nærmest kun, at man forhærder dem, og at man gør dem fortrolige med fængslerne, der således tabe sin afskrækkelse for dem.

Og hvad opnås der ved, at man efter afstraffelserne sender de stakkels ulykkelige børn tilbage til sine dårlige hjem? At de fortsætte sit forvildede liv og udvikles til fuldlærte forbrydere.

Jeg skal her tillade mig efter Norges kriminalstatistik at give en oversigt over antallet af børn og unge mennesker i alderen mellem 10 og 20 år, som i hvert af årene 1861 til 1885 her i landet have været under tiltale for forbrydelser:

År	10—15 år		15—18 år		18—20 år	
	Mand-køn	Kvinde-køn	Mand-køn	Kvinde-køn	Mand-køn	Kvinde-køn
1861—1865.	629	59	753	149	756	196
1866—1870.	914	72	1,142	206	997	262
1871—1875.	1,236	93	1,129	184	1,019	234
1876—1880.	1,352	94	1,372	227	1,122	243
1881—1885.	1,537	69	1,601	227	1,272	242

Sammenholdt med den tilsvarende folkemængde i vedkommende aldersklasser stiller forholdet sig således:

År	10—15 år		15—18 år		18—20 år	
	Mand-køn	Kvinde-køn	Mand-køn	Kvinde-køn	Mand-køn	Kvinde-køn
årligt ant. pr. 10,000 levende:						
1861—1865.	14.06	1.42	31.31	6.36	51.18	13.08
1866—1870.	19.34	1.57	44.60	8.27	62.90	16.56
1871—1875.	25.21	1.96	40.92	6.73	60.26	13.39
1876—1880.	27.05	1.93	47.34	8.08	62.02	13.55
1881—1885.	31.55	1.45	56.38	8.13	69.69	13.13

Det vil heraf ses, hvor overordenlig hurtigt antallet af forbryderiske gutter tiltager, hvilket desværre tydelig synes at vidne om, at man her i Norge ikke behandler denne slags gutter på hensigtsmæssig måde.

Hvad forholdene, specielt i Trondhjem og dens nærmeste omgivelser angår, da er det vistnok ikke bedre her, end andet steds. Vi høre jo jævnlig om disse guttebander og deres forgåelser, og værre og værre bliver det.

Efter opgave fra herværende politikammer have af børn i en alder af 15 år og derunder været under tiltale:

i 1881—1885..... 62 børn og

i 1886—1890..... 145 -

Det må bemærkes, at i ovenstående tal et og samme barn undertiden optræder flere gange.

Det er ikke så meget straf, disse børn trænge, som først og fremst opdragelse, og når de hjemlige forhold ikke kunne skaffe dem denne, bør de fjernes fra hjemmet og enten anbringes i en familie, der har evne og forståelse til at kunne råde med dem, eller de bør anbringes i en opdragelsesanstalt.

Man siger, at opdragelsen i en retskaffen familie vilde være den bedste. Ja, ganske vist, forudsat at man altid kunde finde sådanne familier, der magte opgaven. Men skønt man til den store mængde vanartede gutter vilde trænge en mængde sådanne familier, er det desværre yderst vanskelig at finde selv kun nogle enkelte familier, der på engang ere villige og skikkede til at påtage sig et sådant hverv.

Hvilken retskaffen familie vil vel uden høieste nød optage en rigtig slet forbryderisk gut mellem sine egne børn? De familier, som tage imod sådanne gutter, ere derfor gerne barnløse folk, der ere temmelig uerfarne i al slags børneopdragelse, eller fattige folk, der søge at gøre sig vedkommende gut så fordelagtig som mulig; de skaffe ham vel mad og klæder til nødtørft, men dermed lade de ham også på egen hånd skøtte det arbejde, hvortil han sættes,

ofte uden opsigt og i regelen uden kærlighedsfuld vejledning og uden at behandle ham som medlem af familien.

Men denne slags opdragelse duer ikke. Om familieopdragelse af forbryderiske gutter bør derfor kun i de sjældneste tilfælde blive tale. Det er anstalt-opdragelse, der i regelen må til. Ganske vist møder også i dette tilfælde vanskeligheden ved at skaffe et personale, der er skikket for den opdragende gerning; men langt lettere er det dog at finde enkelte personer, der behøves til at lede opdragelsen i en anstalt, end at finde de hundreder af skikkede fosterforældre, som vare nødvendige, om familieopdragelse skulde anvendes som regel.

Under den ifjor sommer i St. Petersburg afholdte fængselskongres var under forhandling spørgsmålet om, hvorvidt moralsk forsømte børn helst skulde anbringes i familier eller i anstalt, og blev i denne anledning bl. a. fattet sådan resolution:

»I følgende tilfælde kan anbringelse i familier bifaldes:

1. For meget små børn, fortrinsvis piger, når de er moralske og ved god helbred.
2. For moralsk forsømte og forbryderiske børn, når de under et længere ophold i anstalten ere blevne tilstrækkelig prøvede og forbedrede.
3. For børn, hvis korrektionelle opdragelse er endt, men som fremdeles skulle være under tilsyn«.

Efter dette skulde altså anstalt-opdragelse i regelen være den mest passende for alle forbryderiske og vanartede gutter, ialfald for længere tid. Finder så anstaltens bestyrelse, at opholdet i anstalten har havt en såvidt gavnlig indflydelse på guttens moralske udvikling, at han antages uden fare at kunne erholde større frihed, da lejer anstalten ham ind hos en familie, som den finder antagelig, og det på en sådan måde, at gutten fremdeles er under anstaltens opsigt og formynderksab og nårsomhelst kan tages tilbage og sættes ind i anstalten igen.

I de fleste civiliserede lande findes der nu sådanne

opdragelsesanstalter, i enkelte lande endogså en hel mængde. Størsteparten af dem er oprettet i løbet af de sidste ca. 50 år. Nogle ere oprettede og drives af staten, andre ere istandsatte og styres af private. Efter de nyeste mig bekendte opgaver havde således f. ex. Frankrige 8 statsanstalter og 18 private med tilsammen 5612 børn, Storbritanien og Irland ingen statsanstalter, men 282 private med tilsammen 31443 børn og Tyskland 4—500 anstalter, hvoraf 11 oprettede af staten, med tilsammen over 12000 børn.

Også i de skandinaviske lande haves nogle få opdragelsesanstalter, hvoraf ingen er statsanstalt. I Norge således:

1. »Toftes gave« på Helgøen i Mjøsen. Denne opdragelsesanstalt er oprettet 1847 af grosserer Tofte og af ham skænket Kristiania kommune.
2. »Ulnæsøens opdragelsesanstalt« ved Bergen, oprettet 1882. Til denne anstalts istandbringelse m. v. har Bergens samlag for brændevinshandel bevilget ca. kr. 82,000 og til et grundfond for anstalten ca. kr. 26,500.
3. »Lindøens opdragelsesanstalt« ved Stavanger, oprettet af sogneprest Oftedal 1888.

Disse anstalter, der alle ligge i den sydlige del af landet, ere for gutter, hvis antal ved udgangen af 1889 var tilsammen 137. Derhos haves også et par mindre anstalter, såkaldte børnehjem for forsømte piger.

Næppe i noget land er interessen og virksomheden for de forbryderiske og forsømte børn større end i Storbritanien og Irland. Man skiller der de værste, mest forbryderiske børn fra de væsenlig kun forsømte børn. De førstnævnte optages i de såkaldte Reformatory-schools, af hvilke der er 71, hvor børnene indsættes før 16 års alderen og forblive indtil 5 år, altså undertiden helt til 21 års alder. De væsenlig kun forsømte børn haves i de såkaldte Industrial-schools, hvor de indsættes, før de ere 14 år, og hvor de ikke kunne forblive udover 16 års alder. Der hersker i England kun en mening om den overordenlige nytte, som deres opdragelsesanstalter udretter, og antages det vistnok

med rette, at den betydelige formindskelse i antallet af forbrydelser i de sidste årtier væsenlig skyldes disse anstalters virksomhed. En af de anstalter, for hvilke statistiken stiller sig mest gunstig, er vistnok den store engelske Farm-School »Redhill« eller, som dens fulde navn er, »Farm-School for the reformation of criminal boys in Redhill«, liggende ca. 20 engelske mil fra London, især når hensyn tages til, at det er forbryderiske gutter fra Londons værste bærme, som her for største delen optages. Skolen, der har virket in Redhill siden 1849 (men tidligere andetsteds og efter anden plan), har i de sidste 20 år havt et elevantal af gennemsnitlig 297 gutter, allesammen de værste, man kan få fat i, og som anses mest håbløse. Efter at gutterne have forladt skolen, søger man at holde øje med dem i mindst 4 år. I de sidste 3 år før 31te december 1886 var løsladt eller forlod skolen 248 gutter, af hvilke i 1888:

- 1 pct. var ukendt,
- 6 pct. var faldet tilbage til forbryderbanen og
- 93 pct. ikke var kommen under tiltale.

I almindelighed vil af 100 gutter, der i Europa udgå af velordnede opdragelsesanstalter, noget over 10 pct. falde tilbage til forbryderbanen. Fra opdragelsesanstalterne for de Forenede stater i Nord Amerika berettes, at ialfald 60 à 70 pct. af børnene reddes, medens det antages, at mindst 80 pct. vilde være blevne forbrydere, hvis man ikke havde taget sig af dem. Også vore norske anstalter virke i det hele taget særdeles godt. Specielt fortjener resultatet af Ulfnæsøens opdragelsesanstalts virksomhed at bemærkes, idet der siden anstalten i 1882 trådte igang og indtil 31te december 1889 er udgået 57 gutter, af hvilke senere kun 4 have været under justitiel tiltale. For den ældste norske anstalts vedkommende, »Toftes gave«, lod resultaterne i sin tid endel tilbage at ønske. Men hvorledes kan man vente andet, end at det ofte måtte gå galt med de værste gutter, når man efter de lige indtil lovforandringen af 6te juli 1887 gældende bestemmelser ikke havde lov at beholde

dem i anstalterne udover det fyldte 16 år, en alder, hvori gutterne endnu ere lidet satte og fristelsene mange og store. Nu kan børnene beholdes i anstalten til 18 års alder, og i det nye udkast til almindelig borgerlig straffelov foreslås, at »den i opdragelsesanstalt indsatte forbliver der, sålænge det af anstaltens overbestyrelse findes fornødent, dog i regelen ej i længere tid end 4 år og i intet tilfælde udover det fyldte 19de år.« Med en sådan bestemmelse tør det være at vente, at de norske opdragelsesanstalter i fremtiden ville komme til at vise endnu bedre resultater af sin virksomhed end hidtil.

Men man vil måske indvende, det bør være statens sag at oprette denne slags opdragelsesanstalter. Det kunde synes så; thi deres oprettelse er naturligvis en statsinteresse af høj rang; men det er også af største interesse for staten, at disse opdragelsesanstalter istandbringes på en sådan måde, at de gøre den størst mulige nytte, og nu synes erfaring af vise, at de private anstalter have været mest frugtbringende. Som ovenfor nævnt, have således englænderne ikke villet vide noget af statsanstalterne. Disse få nemlig så let præget af en slags strafanstalt, istedetfor, hvad de skulde være, et kærligt opdragende hjem, hvorhos i statsanstalterne også gerne alt er så nøje bestemt ved regler, at der ikke levnes anstaltens bestyrer såmeget frihed, som kunde være ønskelig for øjemedet. Opdragelsesanstalter bør derfor i regelen ikke være noget statsforetagende, ja heller ikke noget rent kommunalt anliggende, men bør istandbringes ved privat initiativ og styres privat, men bør de godkendes, understøttes og vedvarende kontrolleres af staten. Hvad staten derimod selv og alene må sørge for, er egen strafanstaltsafdeling for mindreårige, for at de blandt disse, der har forbrudt sig så grovt, at de uundgåelig må straffes, kunne bli holdt fri for enhver skadelig påvirkning fra de ældre fuldt udviklede forbrydere.

Af de forbryderiske og vanartede børn er det gutterne, som udgør den langt overvejende del, og er det derfor

disse, der trænge at hjælpes; det er derfor en gutteanstalts oprettelse, komiteen nu har for øje. I denne anstalt har man tænkt at ville optage foruden gutter, der allerede have begået en forbrydelse, også andre forsømte og vanartede gutter, forsåvidt dertil måtte være plads. At holde disse grupper af gutter afsondret fra hverandre i særskilte anstalter vilde rigtignok være theoretisk rigtigst og gennemføres også i enkelte lande, som f. ex. nævnt England. Men hos os med vore små forhold vilde dette vistnok være upraktisk og uhensigtsmæssig, så meget mere som det ofte er tilfælde, at en gut, der har begået en forbrydelse, i virkeligheden er af en bedre karakter end en anden, der kun er vanartet eller forsømt, og at der således ofte er ligeså stor fare for moralsk smitte fra den sidste som fra den første.

Komiteen kan endnu ikke påpege nogen bestemt ejendom, som den ønsker at indkøbe. Hvad den først og fremst trænger er penge til at købe for. Har man dem, da kan man benytte det belejlige øjeblik, når en passende ejendom er at få for en rimelig pris. Men uden penge, som komiteen for øjeblikket er, står den magtesløs.

Anstalten bør ikke ligge i eller ganske nær byen, specielt ikke lige ved almindelig hovedvej, for ikke at forstyrres enten ved for hyppige besøg, eller på anden måde, og for ikke at give en altfor let adgang til at rømme. Af disse grunde, specielt da den sidste, at lægge anstalten på en ø, således som landets øvrige opdragelsesanstalter af denne slags ere blevne lagte, er vel ikke netop absolut påkrævet. Hvad der kraftigst bør holde børnene til anstalten er ikke hverken isoleret beliggenhed eller høje plankeværk, men at børnene behandles således i anstalten, at de skønne, at man vil dem vel, og at de få anstalten kær og betragte den som sit hjem.

Man havde tænkt foreløbig at indrette anstalten for optagelse af ca. 30 gutter, og vil der for at kunne sætte foretagendet igang antagelig trænges ca. 50,000 kroner, nemlig:

1. Til indkøb af ejendom	ca. kr. 33,000
2. - besætning og gårdsredskaber	- » 3,000
3. - inventarium	- » 3,000
4. - beholdninger af forskellige slags, f. ex. arbejdsmaterialer og proviant. - »	1,000
5. - driftskapital i den første tid	- » 10,000
	kr. 50,000

Da jeg gentagende har hørt udtalt ønskeligheden af at få se opgjort et budget for den påtænkte anstalts drift, skal jeg herved tillade mig at opføre et sådant, idet jeg dog beder bemærket, at det naturligvis kun må betragtes som en kalkul. der ikke på nogen måde kan være bindende for en kommende anstalt.

Indtægt:

1. Betaling for 30 gutter à kr. 200 =	kr. 6,000
2. Bidrag af private o. s. v.	- 1,000
3. udbytte af gutternes håndværksdrift	- 500
4. do - gårdsdriften	- 500
5. balance	- 4,000
	kr. 12,000

Udgift:

1. Lønninger:	
a. Forstanderen fri bolig, brænde og	kr. 1,200
b. Underlæreren, fri bolig, brænde, vask, belys- ning, kost og	- 500
c. Håndværkslæreren	- 400
d. Gårdsgutten bolig, lys, ved, vask, kost og	- 250
e. Husholdersken bolig, lys, ved, vask, kost og	- 250
f. Pigen bolig, lys ved, vask, kost og	- 100
g. Lejet folkehjælp	- 200
2. Bispisning af 30 gutter og 5 funktionærer à kr. 0.40 pr. dag	- 5,110
3. Beklædning til 30 gutter à kr. 40	- 1,200

4. Lys og brænde.....	kr.	500
5. Læge og medicin.....	-	200
6. Inventariet, indbefattet også skole og kontor	-	600
7. Bygningernes vedligeholdelse.....	-	300
8. Udgifter til gårdsbruget	-	500
9. Vask og renhold.....	-	100
10. Skatter, afgifter og assurance	-	300
11. Forskellige udgifter	-	290
		kr. 12,000

Efter dette budget vil der hvert år til driften trænges et tilskud af ca. kr. 4,000, hvilket man antager måtte kunne ventes ydet af staten; såfremt det ikke på anden måde måtte være at erholde.

Det vil ganske vist synes i øjeblikket at være billigst at lade det gå, som det går, uden opdragelsesanstalt, og enten slet ikke bryde sig det mindste om disse forbryderiske og vanartede gutter eller i bedste fald sætte dem ud til en eller anden familie på landet, der er villig til at tage mod dem for mindst mulig betaling. Men i længden er denne fremgangsmåde højst uøkonomisk; thi en stor del af gutterne ville på denne vis voxe op til professionelle forbrydere eller fattiglemmer eller uduelige familieforsørgere, og hvormeget vil ikke bare hver enkelt forbryder af disse hele deres liv igennem koste samfundet, først og fremst ved den skade, selve forbrydelserne volde, og ved den moralske smitte, enhver af dem udbreder om sig, og dernæst ved udgifter til politi, til retsforfølgning og til straffens fuldbyrdelse. Hvormeget mere lønnende vilde det ikke være at koste nogle års opdragelse på børnene og derved få dem udviklet til retskafne, virksomme og nyttige medlemmer af samfundet. At søge at få gamle professionelle forbrydere ført tilbage til et ordenligt og hæderligt liv, det er næsten et sisyphusarbejde. Hvad det gælder er ved hensigtsmæssig opdragelse af den forbryderske og vanartede ungdom såvidt

muligt at afskære fængslerne og strafanstalterne tilførslen af nye forbrydere.

Vi må alle, såvel staten, kommuner, kommunale institutioner og alle de enkelte menneskevenner, alle må vi føle det moralske ansvar ved at lade det gå, som det nu går, og ved, at vi rolig står og ser på, at børn i stadig større og større mængde voxe op til forbrydere. Der må gribes kraftigt ind for at råde bod på disse ulykkelige forhold.

Idet jeg indtrængende lægger den ærede direktion på hjerte sagens store betydning og beder erindret, hvor ofte det er drikfældighed hos forældrene, der ødelægger hjemmene og bringer børnene på forbryderbanen, så en opdragelsesanstalt som den påtænkte i særlig grad må egne sig til at støttes af brændevinssamlaget, tillader jeg mig herved ifølge komiteens bemyndigelse og på dens vegne at anholde om, at der af Trondhjems brændevinssamlags overskud for 1890 må blive bevilget et så stort bidrag, som der i år måtte findes anledning til at yde, til oprettelse af en opdragelsesanstalt for forbryderske og vanartede gutter. Antydningssvis tillader mån sig at nævne et beløb af 25,000 kroner.

Til behagentlig gennemsyn tillader jeg mig at vedlægge beretninger for 1889 for de norske anstalter »Toftes gave«, »Ufnæsøens opdragelsesanstalt« og »Lindøens opdragelsesanstalt«.

Ærbødigst

A. D a a e.

Den betingede domfældelses resultater i Amerika i 1890.

I Boston udkom for nylig en beretning om Probations-systemets virksomhed i året 1890 i Suffolk County i Massachusetts. Af denne beretning uddrages følgende resultater:

Tilstået en prøvetid og løsladt på rettens anord-	
ning blev	596 pers.
hjemsendte	340 -
anbragte i private velgørenhedsanstalter	182 -
sendte tilsøs som matroser	88 -
før udløbet af prøvetiden døde	1 -
ikke bestået prøven og overleverede til retten	
for at dømmes	28 -
ved flugt unddraget sig domfældelse	5 -
I alt 1240 pers.	

Iblandt disse var resultatet gunstigt for	1207 pers.
som tabt for samfundet ansås	33 -
fængselsstraf undgik	1080 -

Det samlede antal måneder, som disse ellers havde måttet tilbringe i fængsel, beløb sig til 2567, og de fængselsomkostninger, som derved blev sparede, udgjorde i alt 24244 dollars. De individer, som i det nævnte distrikt vare stillede på prøve, havde begået følgende strafbare handlinger:

Fornærmelser og slagsmål	i	20	tilf.
ægteskabsbrud	i	4	-
drikfældighed	i	14	-
tilbageholdelse af pantsatte genstande	i	1	-
fuldskab for første gang	i	944	-
— - tredje gang	i	25	-
udsættelse af en person	i	1	-
underslæb	i	10	-
utugt	i	1	-
bedrageri	i	4	-
forfalskning	i	5	-
spil	i	4	-
krænkelser af husfreden	i	6	-
lediggang og uregelmæssig levemåde	i	16	-
<u>tyveri</u>	i	66	-
forseelser imod loven angående afholdenhed fra			
drukkenskab	i	3	-
liderlighed	i	1	-
natlig omstrejfen	i	53	-
unddragelse af familiens underhold	i	2	-
forårsagelse af spektakler	i	1	-
profanation	i	1	-
erhvervelse af stjålne genstande	i	5	-
voldsom indtrængen i soverum	i	40	-
hestetyveri	i	3	-
krænkelser af byens vedtægter	i	4	-
vagabonderen	i	7	-

De 596 personer, som på rettens anordning forsøgsvis blev løsladte, vare næsten alle indvånere af staden: De måtte overtage den forpligtelse at opføre sig godt og fra tid til anden fremstille sig for retten; de blev besøgte i deres boliger så ofte, som det var muligt, og de havde, indtil deres definitive løsladelse ved retten, til fastsatte terminer at afgive beretning til den tilsynshavende embedsmand. Overretten afholdt sædvanlig omkostningerne ved

denne fremgangsmåde. Imellem de 340 personer, som blev hjemsendte, var største delen for første gang tiltalt for drukkenskab; disse vare ude af stand til at betale en pengebøde og vilde ellers på offentlig bekostning være blevne sendte til »the house of industrie«. De blev opfordrede til at stille borgen for, at de i løbet af et år vilde bevare fuldstændig afholdenhed og til den fastsatte frist afgive skriftlig beretning. Disse folk møder man sjældent igen blandt fangerne. Imellem hine personer, som blev hjemsendte, var der 27 unge kvinder, som havde gjort sig skyldige i utugt eller lediggang og uregelmæssig levemåde. Imellem disse er ikke et eneste tilfælde blevet bekendt, i hvilket den pågældende person er vendt tilbage til byen for at tage blivende ophold.

I det forløbne år blev 182 kvinder anbragte i forskellige private velgørenhedsanstalter. De fleste vare tiltalte for drukkenskab, og af disse havde størstedelen ikke noget passende hjem. Til velgørenhedsanstalterne blive de pågældende kun sendte på egen anmodning, og de må stille borgen for god opførsel; alt dette sker under den tilsynshavende embedsmands ansvar, indtil tilfældet bliver lagt ad acta ved udløbet af prøvefristen. Beretningerne om disse personers opførsel er højst opmuntrende. Kun få ere undvegne eller have vist sig uforbederlige, og mange have fået respektable beskæftigelser med god løn.

Fra mange af de 88 matroser, som vare tiltalte for drukkenskab og blev sendte tilsøs, fik den tilsynshavende embedsmand interessante breve, som vare daterede fra den anden side jordkloden.

Forsåvidt det kan fastslås, var 95 pct. af de på prøvetid stillede personer for første gang draget til ansvar for en strafbar handling.

I forrige år undgik i det hele 127 personer i Bostons central probations distrikt pengestraf; 1206 personer, som stod under opsyn, blev besøgt i deres boliger. Det er endvidere interessant at erfare, at der blev anvist pladser til

41 af disse personer, og at der af de ved retten løsladte blev udredet 1524 dollars i omkostninger til retten.

Angående Syd-Boston distriktet berettes, at forrige år kom 310 tilfælde til afgørelse, i 287 tilfælde bestod de anklagede prøven, og i 23 tilfælde holdt de sig ikke. Iblant de på prøve stillede vare 253 mænd og 57 kvinder; 154 vare fødte i Amerika og 156 i udlandet. Over 40 år gamle vare 88 personer, mellem 20 og 40 var 175, og under 20 år vare 47. Forsåvidt det kan påvises, vare de 206 personer for første gang under tiltale.

De betinget domfældte havde gjort sig skyldige i følgende strafbare handlinger:

Fornærmelse og slagsmål	i	11	tilf.
forsøgt tyveri	i	1	-
krænket husfreden	i	1	-
krænket byens vedtægter	i	17	-
fuldkab for første gang	i	223	-
— - anden gang	i	11	-
— - tredje gang	i	1	-
forårsaget forstyrrelse af den offentlige ro	i	6	-
bedrageri	i	1	-
leveret drikkevarer til fanger	i	1	-
tyveri (simpelt)	i	10	-
gensidig voldelig fornærmelse	i	4	-
modvillige beskadigelser af ejendele	i	2	-
unddraget kone og mindreårige børn livsunder-			
holdet	i	6	-
dyrplageri	i	1	-
omløben med varer	i	1	-
boldspil om søndagen	i	2	-
slukket gadelygterne	i	1	-
profanation	i	7	-
salg af tobak til mindreårige	i	1	-
farlig trusel	i	1	-

I dette distrikt blev der fra den tilsynshavendes side

ialt gjort 1346 besøg hos de på prøve stillede personer; til 7 af disse blev der skaffet pladser. Af de løsladte blev der udredet omkostninger til et beløb af 340 dollars 55 cents. Interessant er følgende slutningsbemærkning af den tilsynshavende embedsmand for Syd-Boston. »Jeg vil endnu bemærke — hedder det i hans beretning — at den sætten på prøve, som bliver anvendt i grevskabet Suffolk, ikke mere kan anses for et experiment, når man kun ser til de gode resultater, som derved ere opnåede, eftersom vi havde mange tilfælde, i hvilke de på prøve stillede havde forbedret sig, og hvorved de samtidig blev i hjemmet, arbejdede og sørgede for deres families livsunderhold; havde man sendt dem i fængsel, istedenfor at give dem lejlighed til at forbedre sig hjemme, så havde familien måttet underholdes gennem de offentlige velgørehedsanstalter; og når vi iagttog et stort antal af tilfælde, i hvilke ønsket om at forbedre sig åbent viste sig, og i hvilke forbedringen også faktisk fulgte, og i hvilke de på prøve stillede synlig for os førte en ærbar livsvandel, kunne vi ikke undlade at føle, at probations-systemet, anvendt på de rette personer, viser sådanne fordele, som opveje alle mulige finansielle hensyn.« I distriktet Roxbury i grevskabet Suffolk var der i alt 488 på prøve stillede personer, af hvilke 430 bestod prøven med godt resultat, og 58 holdt sig ikke. De derved sparede fængselsomkostninger beløb sig til 4989 dollars. Iblandt de på prøve stillede var der 62 i en alder af under 12 år; 433 vare mænd og 55 kvinder; 307 vare amerikanere og 181 udlændinge.

De af samme begåede straffbare handlinger vare følgende:

Fornærmelser og slagsmål.....	i	38	tilf.
skulken af skole	i	5	-
udsættelse af et barn.....	i	1	-
krænkelser af stadens vedtægter.....	i	35	-
drukkenskab for første gang	i	187	-
— - anden gang	i	9	-

drukkenskab tredje gang	i	12	tilf.
forstyrrelser i en forsamling	i	2	-
forårsaget forstyrrelser af den offentlige ro	i	12	-
underslæb	i	1	-
bedrageri	i	1	-
spil	i	1	-
offenlig forøvet utugtig handling	i	1	-
utugtige injurier	i	1	-
tyveri	i	43	.
forseelser imod loven om afholdenhed fra druk-			
kenskab	i	5	-
modvillig beskadigelse af ejendele	i	4	-
unddragelse af livsunderholdet for børn	i	16	-
— — — — konen	i	1	-
forsømmelse af børnene	i	19	-
erhvervelsen af stjalne genstande	i	1	-
opsætsige børn	i	17	-
voldsom indtrængen i soverum	i	29	-
antændelse af glædesild	i	9	-
overtrædelser	i	17	-
lediggang	i	17	-
kastet sten på vogne	i	3	-
lovstridige tilbøjeligheder	i	1	-

Af de løsladte blev omkostninger godtgjort til et beløb af 105 dollars 83 cents. Kautionen for de på prøve stillede androg i distriktet Roxbury ialt 14550 dollars. De fanger, som i dette distrikt blev sat på fri fod, havde to gange månedlig at afgive beretning til den derværende probation officer W. F. REED, indtil prøvefristen udløb. Desuden blev de, så ofte det syntes fornødent, besøgt i deres boliger af den tilsynshavende embedsmand. Denne anbragte også fangerne med deres samtykke eller med forældrenes indvilligelse i velgørenhedsinstituter, og det må bemærkes, at der herved blev vist staten stor imødekommelse fra samfundets side (Gerichtsaal, B. 45, H. 1.)

Den betingede domfældelse i England

1888—1890.

En beretning om indførelsen af Probation of first Offenders Act af 1887 i Londons politikreds, der foruden London omfatter dele af flere tilstødende grevskaber, er nylig forelagt parlamentet. I 1888 blev efter beretningen 614 personer dømt betingelsesvis, og af disse måtte 36 møde for at ikendes (dommen afsiges nemlig ikke i England, førend personen overtræder betingelserne for straffens udsættelse) den udsatte straf, dels fordi de ikke havde overholdt de påtagne forpligtelser for at undgå dommens afsigelse, dels fordi de havde gjort sig skyldige i ny, strafbare handlinger. I 1889 udsattes domfældelsen for 934 personer, af hvilke 69 ikke have holdt sig, og i 1890 blev af 992 personer 64 stillede for retten eller kendte skyldige i ny, strafbar handling. De tilsyneladende gunstige resultater give dog ikke noget afgørende vidnesbyrd for loven, dels fordi tallene ere små, skønt kredsen for lovens anvendelse er den stærkest befolkede i landet, dels fordi det er vitterligt, at der er domstole i London, som slet ikke anvende loven.

Straffuldbyrdsen og straffesystemet i St. Gallen.

(Af direktør J. V. Hürbin i Lenzburg).

Iblandt de 22 kantoner står St. Gallen i retning af forsorg og forbedring af sit fængselsvæsen nu i første række. Indtil året 1839 vare forholdene der som andensteds beklagelsesværdige. Det Lille råd beretter derom i året 1832 følgende til det Store råd: »Imellem mændene i St. Leonhard (tugt- og arbejds hus) finder der i reglen ingen afsondring sted. Ikke sjældent findes imellem disse den halvvoxne knægt, der for en første forseelse er bleven dømt til arbejds husstraf, ved siden af den flere gange tilbagefaldne, i forbrydelsen grånede synder . . . I sådant selskab bliver den, for hvem bedring endnu var mulig, gjort bekendt med laster, om hvilke han ingen anelse havde; han vænner sig til ikke at høre tale om andet end forbrydelser; han bliver udlet, når han beklager sit fald; han bliver hånet, når han taler om anger, om religion og om bedring. Deraf kommer det, at fangerne i reglen ere slettere, når de forlade tugthuset, end da de betrådte det.« Fangernes kost bestod den gang daglig i 3 gange suppe og 1 pund brød. På høje festdage fik de desuden $\frac{1}{2}$ pd. kød, og 3 gange ugenlig fik de kartofler. I arbejdslokalerne gjorde fangerne, der vare overladte til sig selv, hvad og hvorledes de vilde. Hvem der vilde fortjene noget, særlig for staten, udsatte sig for alles forfølgelse. Arbejdsfortjenesten var derfor yderst ringe; thi det hørte allerede til de sjældne undtagelser, når en fange fortjente over 6 kreuzer daglig.

Skældsord og usædelig samtale hørte til dagens orden, således også ved nattetide, hvor 2 og 2 sov sammen i sovelokaler på 5—6 senge.

I året 1834 besluttede da det Store råd, at der skulde bygges en ny strafanstalt. Denne blev således indrettet, at fangerne kvartervis (hver af de 3 fløje havde 2 kvarterer) arbejdede i en fælles sal og sov i enkeltcelle. I året 1839 blev denne ny anstalt, som havde kostet 90,000 gylden, tagen i brug, og i året 1841, altså akkurat for 50 år siden, gav det Lille råd en anstaltsorden for samme. Af denne udtrækker vi følgende bestemmelser, som så rigtig fremstiller og betegner det dengang endnu næsten helt ny såkaldte Auburnske straffesystem*):

»Fangerne blev inddelte i 4 klasser, efter deres opførsel, deres flid, deres opmærksomhed, deres gode villie og varigheden af deres straffetid. Klassifikationen og forsættelsen skete kvartalsvis ved en kommission, bestående af 2 medlemmer af opsynskommissionen og anstaltens direktør.

Til den første (laveste) klasse hører: alle ny indsatte fanger idetmindste et fjerdingår, endvidere alle lærlinge indtil i det højeste et år og endelig alle fanger, som ved dårlig opførsel have gjort sig uværdige til andel i arbejdsfortjenesten.

I anden klasse få de en sjettedel af arbejdsfortjenesten og kan hvert fjerdingår modtage besøg af slægtninge og afsende et brev.

Fangerne i tredje klasse få en femtedel af arbejdsfortjenesten, må hveranden måned modtage besøg og skrive et brev. Af deres andel i fortjenesten er det tilladt dem

*) Som bekendt skelnes der imellem tre straffesystemer: 1) det philadelphiske eller pennsylvanske isoleringssystem (cellefængselssystem) med isolering ved dag og nat; 2) det auburnske eller tavshedssystemet (opkaldt efter den nordamerikanske stad Auburn, hvor det første af den art fængsler for åndelig isolering oprettedes) og 3) det irske, blandede eller progressivsystemet, hvilket trinvis går over fra cellefængslet til fælles arbejdsfængsel og provisorisk løsladelse.

at give gaver og understøttelser til deres slægtninge og anskaffe sig selv nyttige ting.

Fangerne i fjerde klasse få en fjerdedel af arbejdsfortjenesten; de må hver måned modtage et besøg og skrive et brev. Deres fortjeneste må de anvende på samme måde som fangerne i tredje klasse. Desuden er pasningen af anstaltens haver betroet dem i deres fritimer.

Arbejdet begynder og slutter med en af opsynet fremsagt bøn. Under arbejdet hersker den dybeste tavshed iblandt fangerne. De må ikke vexle et ord med hinanden (hverken mundtlig eller skriftlig), intet blik, intet vink, ingen latter eller mine, eller give nogetsomhelst tegn udover at gøre opsynet bekendt med deres ønsker, i hvilket tilfælde de give ham et tegn ved at række hånden op og gøre ham deres spørgsmål eller meddelelser med få ord, beskedent og med sagte stemme. Heller ikke i hviletiden må tavsheden brydes. Alt køb, salg og tusken, kortspil og alle andre spil er forbudt fangerne, ligesom også tobaksrøgning, snus og skrå; derimod må de i hviletiden under tilsyn læse, skrive, regne eller udføre små nyttige arbejder i arbejdssalen.

Fangerens kost består morgen og aften af tre mål havresuppe, om middagen af en lignende portion melsuppe og et pund mosede kartofler eller anden gemyse, søndag og torsdag gives der istedenfor dette et halvt pund kød. Dertil få mændene daglig et pund, kvinderne tre kvart pund brød.*

I året 1885, efter ombygningen og udvidelsen af straffanstalten St. Jakob, gik man i St. Gallen fra det auburnske system over til det blandede progressivsystem, og det synes, som om dette skridt ikke har været gjort forgæves, idet antallet af tugthusfanger i kantonen St. Gallen siden 1885 er aftaget i en ganske overraskende grad. Iøvrigt have vistnok også andre faktorer været medvirkende hertil.

Naturligvis kunde progressionssystemet efter irsk mønster lige så lidt komme til anvendelse i St. Gallen som i de andre kantoner i hele sin udstrækning, thi det overstiger

et enkelt kantons kræfter at oprette og underholde alle de mellemklasser, som udfordres hertil. Kantonerne ere derfor henviste til at have de forskellige straffetrin og straffeklasser i en og samme anstalt. Kun straffevæsenets centralisation, deri indbefattet straffuldbyrdelsen, i Sveits kan hjælpe progressivsystemet til realisation i hele dets omfang. Vi ville få at se, hvorledes det gør sig gældende i St. Gallen.

Alle fanger, som ere dømte til tugthus- eller arbejds-
husstraf på mindst et år, blive underkastede en systematisk
behandling. I dette øjemed bliver straffen inddelt i følgende
4 trin:

I straffetrin. Cellefængsel dag og nat. Arbejde i cellen,
i regelen uden del i fortjenesten. Besøg, brevveksling eller
andre begunstigelser tilstedes ikke. Frivillig udbedt celle-
fængsel gør dog en undtagelse herfra.

II straffetrin. Fælles arbejde om dagen, i hviletiden
(om natten og om søndagen) cellefængsel. Små lettelser
og begunstigelser: sjattedelen af arbejdsfortjenesten, anven-
delsen af indtil halvdelen af samme til sig selv eller til
slægtninge, besøg og breve hver anden måned.

III straffetrin. Fælles arbejde (i salen eller i luften)
om dagen, i hviletiden cellefængsel. En fjerde del af ar-
bejdsfortjenesten. Besøg og brev en gang månedlig. An-
vendelse af halvdelen af arbejdsfortjenesten til gaver til
slægtninge og til anskaffelse af kosttillæg (mælk), af bøger,
værktøj o. s. v. Fangen må bære et kort skæg, og hans
hår bliver ikke klippet helt kort.

IV straffetrin. Betinget eller provisorisk løsladelse
efter afsoningen af mindst $\frac{2}{3}$ af den hele straffetid for de
fanger, som på de tre andre straffetrin vedvarende have
opført sig godt.

På det første trin er fangen altså berøvet al frihed,
men gennem de forskellige trin føres han atter henimod
friheden. Den, der ikke opfører sig godt i det fælles ar-

bejdsfængsel og viser sig uværdig til at gå friheden imøde, bliver fra ethvert andet straffetrin igjen sat tilbage i det første og holdt i strengt cellefængsel. Det er utvivlsomt hovedmomentet i progressivsystemet; thi deri ligger efter min mangeårige erfaring ved strafanstalten i Lenzburg, hvor det samme system er blevet anvendt siden dens åbning i året 1864, på den ene side en højst værdifuld, opdragende faktor for den, der vil underkaste sig samme, på den anden side også en ligeså værdifuld beskyttelse for de medfanger, som igennem denne nedsættelse og udskillelse af de slette elementer blive sikrede mod at gøres til genstand for had og spot og overhovedet imod dårlig påvirkning og slet eksempel af andre. Denne beskyttelse, som er højst velkommen for dem, der ville forbedre sig, kan naturligvis ydes i samme udstrækning igennem det pennsylvanske eller cellesystemet, som i Tyskland endnu bestandig stilles i forgrunden, men samme mangler i langt højere grad progressivsystemets pædagogiske moment. Cellebeboeren har nemlig som enefange ingen lejlighed til at prøve sine forsætter ved at komme i samkvem med sine medfanger, altså overhovedet ikke med andre mennesker end det frygtede opsynspersonale, han vil derfor efter lang afholdenhed og indespærring ved generhvervelsen af friheden kun være udsat for så mange flere fristelser, som han ikke har lært at overvinde, og for hvilke han så meget hurtigere og lettere bukker under.

Denne påstand er på ingen måde grundet alene på den theoretiske betragtning, men støtter sig på mangeårige iagttagelser.

Disse erfaringer berettiger til følgende dom:

Progressionssystemet kan anbefales overalt, men i særdeleshed for vore sveitsiske forhold. Progressionssystemet koster staten færre penge, end det ensidige cellefængsel, hvilket er af stor betydning for et fællesskab i straffuldbyrdelsen. Progressionssystemet kan anvendes i så

godt som alle nyere og forbedrede ældre strafanstalter i Sveits, hvorimod der for det strengt gennemførte isoleringssystem for det meste måtte bygges ny strafanstalter.

(Zeitschr. f. Schw. Strafr. 1891, s. 75.)

Om anvendelsen af dødsstraffen.

Meddelelser af Howard Selskabet.

I England og Wales blev i årene 1879—1888 (incl.) 672 personer fængslede som mistænkte for mord. Af disse blev 299 fundne skyldige og dømte til døden, 231 blev frikendte, og 142 erklærede man for utilregnelige. For 145 af de 299 dødsdømte, altså næsten for halvdelen af morderne, blev straffen forandret, hvorimod dødsdommen blev fuldbyrdet i 154 tilfælde. Iblandt de 299 dødsdømte var der 50 kvinder, af hvilke 9 blev hængte. I dette decennium blev af samtlige anklagede tilnærmelsesvis 79 pct. fundne skyldige; medens de tilfælde, hvor juryen dømte om klagens berettigelse, udgjorde 77 pct., hvorimod tallet på domfældelser til dødsstraf kun tilnærmelsesvis var 45 pct., og dødsstraffens faktiske fuldbyrdelse fandt kun sted på 23 pct. Det ses altså, at de, der ere anklagede for mord, have mere udsigt til at slippe for domfældelsen, end enhver anden klasse af forbrydere.

I de nævnte 10 år blev der således i England og Wales formedelst mord indledet strafundersøgelse imod 672 personer, hvorimod den af »coroneren« indsatte og ledede jury havde fældet 1766 domme angående fængsling ifølge anklage for mord.

I året 1879 blev der på grund af mord indledet under-

søgelse imod 60 individer, af hvilke 34 blev dømt og 16 blev hængte. I året 1888, det sidste år af decenniet, blev af samme årsag 90 individer fængslede, af hvilke 36 blev dømt og 22 hængte.

I Frankrig blev i året 1887 683 personer anklagede for mord. Af disse blev 413 frikendte og 270 fundne skyldige. Iblandt disse lød dommen i 240 tilfælde på formildende omstændigheder, 28 blev dødsdømt; men dødsstraffen fuldbyrdedes kun på 6 individer.

I Rusland er det allerede over et århundrede siden, at dødsstraffen er bleven afskaffet for mord. Den bliver kun anvendt for højforrædderi og for modstand imod statsmagten.

Lederen af det russiske fængselsvæsen, GALKINE WRASKOY, skriver følgende til Howard-Selskabet: »Jeg ser ingen grund til at vende tilbage til hine tilstande, som bestod før kejserinde Elisabeths lov, der afskaffede dødsstraffen i tilfælde af almindeligt mord. De foranstaltninger, som for tiden ere trufne i Sibirien og på øen Sakhaline for at ordne det anstrængende straffearbejde på grundlag af rationelle principer, yde mig tilstrækkelig grund til at håbe, at vore straffende forholdsregler ere så strænge, at vi ikke behøve at optage dødsstraffen i vor ny lovsamling.«

I Finland har man siden året 1826 ikke fuldbyrdet en dødsstraf. Til trods herfor har antallet af mord i disse 64 år ikke formoreret sig.

I Tydskland og Østerrig er antallet af henrettelser ligeledes meget ringe, når man sammenligner det med antallet af dem, der ere fængslede og dømt for mord. I Østerrig har man henrettet omtrent 4 pct. af dem, der ere erklærede skyldige i mord. I Preussen blev der af 231 dødsdomme i de sidste 4 år kun fuldbyrdet 16 eller mindre end 8 pct.

I Sverige, Norge og Danmark bliver der omtrent fuldbyrdet 1 af 20 dødsdomme.

I mange af Sveits' kantonen er der i det sidste halve

århundrede ikke fuldbyrdet en henrettelse. I året 1874 blev dødsstraffen afskaffet i hele Sveits. I året 1879 tillodes det kantonerne igen at indføre samme. Der har imidlertid ikke fundet nogen henrettelse sted siden 1879.

I Nederlandene har dødsstraffen i praxis været afskaffet siden 1860 og ved lov siden 1870; herfra ere dog de med hensyn til mord gjorte erfaringer ligeså gunstige som fra de lande, hvor dødsstraffen er bibeholdt.

Den nederlandske justitsminister VAN BEERENBROCK meddeler Selskabet følgende: »Statistiken viser, at mord i forhold til tallet på befolkningen aftager. Fra 1849—1869 var gennemsnitstallet på mord $11\frac{1}{2}$ pct., eller for hver 325,000 indbyggere var der en morder. Fra 1869—1888 var gennemsnitstallet 13, ifølge befolkningens tiltagen blev forholdet af mord 1 til 346,000.«

I Belgien blev der i årene 1800—1804, altså i fem år, fuldbyrdet 235 henrettelser. I fem år, fra 1830—1834, forekom ikke en eneste henrettelse. Efter året 1835 blev der af og til henrettet en forbryder. Fra året 1863—1890 har der ingen henrettelser fundet sted, omend skønt dødsstraffen aldrig ved lov er bleven afskaffet i Belgien. Det har altså udseende af, at man uden henrettelser opnår en større sikkerhed, end når disse hyppig blive fuldbyrdede. Af den sidste statistiske beretning fremgår det, at fra 1846—1855 forekom der 143 dødsdomme og henrettelser, hvilket beviser, at i de sidste ti år er antallet af mord betydelig aftaget.

I Italien forekommer mord af forskellige grunde stedse i stort antal. I dette land blev dødsstraffen faktisk afskaffet i 1876 og ved lov i året 1889. Men i Italien må der træde ganske andre straffebestemmelser og samfundsanordninger til, før forbrydelserne ville mindskes der. For et århundrede siden ophørte dødsstraffen næsten fuldstændig i Toscana, hvor mordene kun udgjorde en tiendedel i forhold til det antal der forekom på Sicilien. I slutningen af året 1888 var der i de italienske straffeanstalter 5538 for-

brydere, som vare dømte til livsvarig frihedsstraf; imellem disse var der 327 (320 mænd og 7 kvinder), som allerede havde været fængslet i 25 år eller derover. I året 1890 blev 2 mordere (brigand) satte i frihed, som hver havde været fængslet i over 40 år! De glædede sig begge ved god sundhedstilstand.

I Portugal blev dødsstraffen faktisk afskaffet i året 1843 og ved lov i året 1867. I stedet for denne trådte i tilfælde af mord tyveårig frihedsstraf (ikke cellefængsel). Dette vedligeholder hos den dømte et håb om, at man dog sluttelig løslader ham, og det letter disciplinen for samme under fangenskabets. Det er blevet konstateret, at under dette system ere mordforbrydelser betydelig aftagne. I tiden før dødsstraffens afskaffelse var det årlige tal på mord aldrig under 140, ja det androg endog 220. I året 1880 nåede man netop til halvdelen af af det tidligere tal, nemlig 110.

I de Forenede Stater i Amerika, i særdeleshed i syden og vesten, er tallet på mord rædselsfuldt stort. Dette kommer måske nærmest af, at borgerne i disse egne bære pistol og kniv (»bowieknife») hos sig. Det i de amerikanske fængsler indførte fordærlige arbejds-system, fangernes forplejning og meget andet i de Forenede Staters fængsler danner tilsammen årsagen til forbrydernes stedse voxende antal. I Indiana blev det fornylig tilladt en til langvarig frihedsstraf dømt forbryder at oprette en bod i tugthuset og sælge varer til besøgende. Da hans indtægter beløb sig til 2000 dollars, løb han bort med en ung dame, som stod i venskabeligt forhold til anstaltens direktør. Den demokratiske frihed siger beretningen — bliver dreven til det yderste, således at fængslede mordere ved hjælp af appellation og anden lovlig frist sædvanlig sikre sig et tidsrum af et eller to år, regnet fra deres fængsling af, indtil den definitive afvikling af deres anliggender! Følgen heraf er, at mange undslippe før domfældelsen, og kun 1 af hver 25 eller 30 iblandt dem, der blive

fundne skyldige, bliver lovlig dømt. Med ét ord, i de Forenede Stater er den anstændige borger ofret for den såkaldte »lov« og for slapheden i fængslerne. Den forfærdelige tilstand som hersker i disse, fremgår af følgende tal, som den i Chicago udkommende »Tribune« har samlet.

Antallet af mordere i de Forenede Stater udgjorde i sex år (1884—1889 incl.):

	Mordere	lovlig dom	lynchen
1884.....	3,377	103	219
1885.....	1,808	108	181
1886.....	1,499	83	133
1887.....	2,335	79	123
1888.....	2,184	87	144
1889.....	3,567	98	175
I alt i sex år	14,770	558	975

Således blev i sex år af henved 15.000 mordere mindre end 4 pct. dømt. Endvidere var der talrige selvmordere og mange sandsynligvis slet ikke anmeldte mordere. Kompetente autoriteter påstå, at i hine fire stater, hvor dødsstraffen er afskaffet, ere betingelserne mindre ugunstige end andensteds. Lynchen finder næsten sted overalt i de Forenede Stater, hvor blodretten bibeholdes. Staten Maine har afskaffet dødsstraffen i året 1876, påny indført den i året 1883 og igen afskaffet den 1887. Direktøren for det derværende tugthus skriver følgende: »Jeg tror, enhver føler, at morderne aldrig existere i større antal end netop der, hvor dødsstraffen består.« Direktøren i Rhode Island skrev til Howard-Selskabet i forrige år: »Jeg tror ikke, at man hos os nogensinde påny vil inføre dødsstraffen, eller at tallet på morderne ifølge denne forandring vil blive større.«

Den internationale kriminalistiske Forenings møde i Kristiania.

Mødet afholdtes i universitetets festsal i Kristiania og åbnedes 25 august med forh. Statsråd BIRCH REICHENWALD som formand.

Forhandlingerne drejede sig først om

Æmne I. 1. Under hvilke forudsætninger og i hvilke tilfælde er anvendelsen i straffelovgivningen af pengestraf at anbefale? 2. Lader der sig opstille bestemte grundsætninger for pengestrafens udmåling i det enkelte tilfælde? 3. Er det særlig muligt og hensigtsmæssigt at afgøre pengestrafens størrelse efter den dømtes formuesforhold? Kunde man f. ex. udmåle den efter den dømtes årlige indtægt eller skattesats eller efter den daglige arbejdsløns højde? 4. På hvilken måde kan pengestrafens betaling bedst sikres og procentsatsen af uinddrivelige bøder i størst udstrækning formindskes? 5. Anbefaler det sig at lade tvangsarbejde uden indespærring træde istedenfor erholdelig pengestraf? 6. Skulle den betingede domfældelses grundsætninger også finde anvendelse på pengestrafte?

Diskussionen indlededes af Professor LISZT, som nærmere begrundede følgende sætninger: En hensigtsmæssig regulering af bødestrafen forudsat, er en væsentlig udvidet anvendelse af dette straffemiddel indtrængende at anbefale lovgivningen. Ved de mindste forseelser bør det være eneste straf. Ved straffesager af middelstørrelse kan den

efter tiltældets art erstatte frihedsstraffen. I alle straffesager bør dommeren, særlig hvor det gælder forbrydelser, der udspringe af vindesyg, kunne idømme pengestraf ved siden af frihedsstraf. Pengestrafens størrelse bør bestemmes efter forbryderens formuesforhold. Herved bør lægges til grund forbryderens årlige indtægt, og straffen bestemmes til et multiplum eller en brøkdel af den procentvis heraf fastsatte enhedssats. Det er ikke at anbefale i loven at fastsætte et maximums- eller minimumsbeløb. Pengestrafens virkelige betaling bør sikres: ved indrømmelse af afdragsbetaling, fastsat ved selve dommen; ved forenkling og skærpelse af inddrivelsen. Skulde pengestrafene dog, hvad der dog antages sjældent at ville hænde — ikke være at erholde, bør forandring til frihedsstraf dog aldrig finde sted. Derimod anbefales optjening ved tvangsarbejde uden inde-spærring. Kun hvor forbryderen hverken kan betale eller vil arbejde, er fængsel at anbefale. Betingede straffedomme er også at anbefale ved pengestrafte.

Som resultat af forhandlingerne vedtog mødet, at anbefale en udvidelse af pengestrafenes anvendelse, at tage hensyn til skyldiges formuesforhold ved pengestrafes udmåling, at sætte maximum for bøder meget højt og minimum meget lavt, at anbefale adgang til afdragsvis betaling samt at fraråde såvidt muligt at convertere uerholdelige bøder til frihedsstraffe. Betingede straffedomme bør også finde anvendelse på pengestrafte. Der nedsættes en kommission til at udarbejde en betænkning om den praktiske gennemførelse af arbejde til at aftjene bødestrafte, hvilken betænkning skal fremlægges næste år.

Den 26 og 27 drøftedes æmne II. 1. Skal straffelovgivningen mere end hidtil tage hensyn til den ved den strafbare handling fornærmedes interesser? Og på hvilken måde kan den gøre dette? 2. Skal det ikke specielt i særegne tilfælde være tilladt den offentlige anklager paa embedsvegne, også når den fremnede ikke optræder som anklager, ved siden at forlange anklagede dømt til skadeserstatning?

3. Vilde det ikke være muligt og hensigtsmæssigt i visse tilfælde at anvende en del af overskudet af den dømtes arbejdsfortjeneste til den fornærmedes skadesløsholdelse?

Prof. PRINS indledede æmnet og anbefalede, at den offentlige anklager skal kunne påstå straf på den fornærmedes vegne, samt at straf kan bortfalde ved mindre ejendomsindgreb, når erstatning bortfalder. Derimod anså taleren det for upraktisk at indrette fangearbejdet således, at der kunde optjenes noget til erstatning for den fornærmede, da det hensyn gør sig gældende, at det vil være ønskeligt, at fangerne også kunne arbejde for deres familie, og staten bør også have noget. Man burde helst søge at lade dem arbejde i frihed, og dette kunde opnås ved at benytte systemet med betinget domfældelse.

Rigsadvokat GERZ mente, at spørgsmålet fortjente den største overvejelse, da ikke alene billighed, men også statens egen interesse fordrede, at der toges hensyn til den fornærmede. Vidnepligten var allerede i sig selv brydsom og kostbar og bevirkede derfor ofte, at anmeldelse udeblev. Ydelse af erstatning vilde på den anden side danne en nyttig repression. Taleren fremhævede, hvorledes flere lovgivninger, således også den norske, tager sig af den fornærmede i denne henseende, og at man deraf ingen ulemper havde haft. Han kunde imidlertid ikke være enig med indlederen i, at straf for mindre forbrydelser alene bør idømmes og fuldbyrdes, hvor erstatning ikke gives, da dette vilde være at begunstige de mere velhavende forbrydere. Derimod kunde regelen passe for uformuende forbrydere, og forsåvidt kunde PRINS's tanke om at eftergive helt eller delvis straffen for den, som virkelig pålagde sig offer for at erstatte skaden, fortjene overvejelse. Han påpegede i forbindelse hermed på den anden side det anstødelige i at lade den fattige slippe fri med at yde, hvad den rige ikke kan unddrage sig for.

Taleren anbefalede at ofre principet om ubetinget efterfølgning og at indrømme påtalemyndigheden adgang til dis-

ktionairt at frafalde tiltale. Herved kan den veje de private interesser mod de offentlige og under hensyntagen til fornærmerens ønske og ydet erstatning påtale og undlade at påtale, hvor offentlige hensyn tilsige det, et princip, som på det utvetydigste var anerkendt i den norske straffeprocess.

Taleren erklærede sig enig med PRINS i, hvad han havde udviklet om udbyttet af fangernes arbejde i fængslerne.

Forhandlingerne afsluttedes med vedtagelsen af følgende resolution: Lovgivningen bør i større udstrækning end hidtil tage hensyn til den fornærmedes interesser. For mindre formuesindgreb kan straffen bortfalde, såfremt forbryderen ved at yde den fornærmede erstatning har vist sin anger. Det vedtoges endvidere at anbefale en undersøgelse angående udbyttet af straffefangernes arbejde. Ligeledes vedtoges i henhold til æmne 3 en resolution, der anbefalede en detailleret, ensartet recidiviststatistik for de forskellige lande. Dermed afsluttedes mødets forhandlinger. Det næste møde afholdes om to år. Stedet for mødet vil nærmere blive bestemt.

Preussens fængselsstatistik for 1888—89.

Denne statistik omfatter alene de under det preussiske indenrigsministerium stående 51 strafanstalter og fængsler.

Antallet af samtlige fanger var 1 april 1888 26789 og 1 april 1889 26774, hvilket er en formindskelse af 0,06 pct. Tilgangen var 102540 og afgang 102555. Tugthusfangernes antal, som ved årets begyndelse var 18647, var ved dets slutning 18121 og er således faldet med 526. Det daglige gennemsnitstal af fanger var 26295, hvilket siden 1882—83, da

det var 30,515, stadigt er blevet mindre. Ligeledes er tallet på tilgangen af tugthusfanger fra 9,589 i 1881 stadigt faldet til 6,895 i 1888—89. På hver 10000 af befolkningens gennemsnitstal falder af tilgangen af tugthusfanger 2,3809.

Forplejningen kostede i gennemsnit pr. fange og dag 29,8 pf. mod 28,8 det foregående år, for de sunde fra 67,6 til 23,2, for de syge fra 78,4 til 28,8 pf. Extraforplejning havde 25175 fanger indkøbt for 115497 m. 39 pt. eller i gennemsnit pr. fange for 4 m. 59 pf. af deres overarbejds-
penge.

Arbejdsdriften beskæftigede 92,93 pct. af fangerne, der vare undergivne tvunget arbejde, og deråf 24,49 pct. til anstalternes eget behov, 1,67 pct. for anstalternes egen regning ved arbejder til salg og 73,84 pct. for trediemands regning mod betaling. Blandt de sidste vare bestillinger for stats- og rigsautoriter, hvorved 504,54 fanger (mod 393,61 i 1887) daglig i gennemsnit beskæftigedes. Disse arbejder omfattede væsenligst skrædderi, læderarbejde og sadelmageri. Ved nogle af de for trediemand udførte arbejder have i enkelte anstalter dampmaskiner været anvendte. Nettoudbyttet pr. fange og arbejdsdag var 37,7 pf. mod 36,3 i 1887.

Fangernes overarbejdspenge ($\frac{1}{6}$ af hele arbejdsudbyttet) udgjorde pr. fange og arbejdsdag 6,3 pf. og for tugthusfanger alene 6,9 pf.

Skole- og religionsundervisningen er foregået som tidligere oplyst. Bibliothekernes bogantal er voxet med 2062 bind.

Isolering blev anvendt på 14168 fanger eller 11,9 pct. af samtlige detenerede, og for tugthusfanger alene på 25,5 pct. mænd og 14, 9 pct. kvinder. Dag- og natcellernes antal var 5692 mod 5284 i 1887. Desuden fandtes 1456 soveceller og 2775 sovekøjer i større rum.

Disciplinærstraffe tildeltes 19637 personer i 46807 tilfælde eller 0,40 pct. af samtlige detenerede, og for tugthusfangernes vedkommende 1,10 pct. mænd og 1,24 pct. kvinder af disses samlede antal. Straffene vare berøvelse

af kost, arbejdspræmiens benyttelse, sengeleje, gårdtur, arbejde, lektüre, samt inddragning af en del af arbejdspræmien, indsættelse i celle i forening med en eller flere af de ovennævnte forholdsregler, lægtearrest som anvendtes i 34 tilfælde på tugthusfanger, og endelig legemlig tugt i 121 tilfælde. I omfanget af anvendelsen af den sidste straf har der i de sidste 10 år ikke fundet nogen væsenlig forandring sted. Foruden de disciplinært straffede forseelser ere 16 tilfælde pådømte ved retten.

Sundhedstilstanden. Behandlede som syge blev 14189 personer, deraf 7764 tugthusfanger eller gennemsnitlig daglig 2,9 pct. af det daglige middeltal. Dødsfaldene udgjorde 444, foruden 10 pattebørn og 2 henrettede, eller 0,38 pct. af samtlige detenerede. Af samtlige tugthusfanger var dødsprocenten 1,34 f. m. og 1,26 f. kv.

Selv mordernes antal var 21, 20 m. og 1 kv. Af mændene vare 13 tugthusfanger og 2 fængselsfanger.

Sindssygetilfældene udgjorde 101 mod 112 i 1887, 61 vare tugthusfanger. På 16—20 års alder falder 2 tilfælde, 31 på 20—30 år, 54 på 30—45, 13 på 45—60 og 1 på over 70 år.

Udgifterne til fængselsvæsenet i 1888 vare 8,050459 m. 48 pf., statskassens tilskud 5,083651 m. 6 pf., indtægterne 2,966808 m. 42 pf. Udgiften pr. fange og dag af det daglige middeltal af detenerede var 83,88 pf. mod 82,08 i 1887. Forplejningen kostede pr. fange i året 108 m. 81 pf.

Foreløbig løsladelse tilstodes 230 fanger af 404 andragere.

Recidivister blandt de i året indsatte tugthusfanger vare 81 pct. mod 80 i 1887 og i 1886, 83 i 1885,

Tvungen opdragelse ifølge lov 31 marts 1878 var fra 1 okt. 1878 til 31 marts 1889 pålagt 15349, hvilket giver en tilgang for det sidste år af 1367. Af de anbragte børn ere 393 døde. Af de 31 marts 1889 anbragte 10737 børn vare de 5681 i familier, 10 i statsanstalter, 976 i kommunale anstalter, 4070 i private anstalter.

Af beretningens meddelelser om de siden foregående beretnings udgivelse udstedte ordrer og bekendtgørelser vedrørende fængselsadministrationen skal her anføres en anordning af 10 febr. 1890, hvorefter det i Rhinprovinsens strafanstalter tillades gifte og ugifte kvinder, som dertil findes egnede, efter anmodning at besøge kvindelige fanger, også på hverdage og i cellen, til nærmere fastsat tid; om opsynet skal være tilstede, afgøres i det enkelte tilfælde.

Finlands fængselsvæsen i 1889.

Beretningen om Finlands fængselsvæsen i 1889, som udkom i år, meddeler, at den ydre organisation af landets lænsfængsler nu er afsluttet, idet fængslerne i Åbo, St. Michel og Nikolaistad ere fuldførte og tagne i brug. Det i Åbo har 171 dag- og natceller og 8 fællesrum og det i Nicolaistad 125 celler og 6 fællesrum. Desuden indeholde fængselsbygningerne de nødvendige rum for forvaltningen, og udenfor ringmuren findes funktionærboliger. Lænsfængslerne have nu plads til 860 cellefanger og 334 fællesfanger. Ligeledes ere bygningerne til anstalten for unge forbrydere i Thusby sogn fuldførte. Hovedbygningen består af to fløje i to etager og et midtparti i tre etager. Anstalten er beregnet på 70 drenge i to afdelinger. Med disse arbejders fuldførelse kan den for ca. 25 år siden påbegyndte fængselsreform i Finland i hovedsagen anses for afsluttet.

Den fra jan. 1889 truffne bestemmelse, at tugthusfanger på indtil 5 år afgives til strafanstalten i Helsingfors, har ikke været fyldestgørende til at skaffe tilstrækkelig plads i tugthuset i Åbo, idet den ophævede tilladelse for tugthusfanger til efter eget ønske at deporteres til Siberien stærkt

har forøget antallet af disse fanger i Åbo. Der er derfor truffet den bestemmelse, at indtil 60 arbejdsudygtige tugthusfanger kunne anbringes i arbejdsfængslet i Wilmanstrand, i en særskilt afdeling.

Fangetallet var i årets løb 9045 mod 8975 i 1888 og tilgangen 7018 mod 6936. Tallet af ved årets udgang hensiddende fanger var 2004 mod 2027 i 1888. Middeltallet af fanger var daglig 1996, hvilket forholder sig til folkemængden 31 decbr. 1885 som 1 til 1104.

Tugthusfangernes antal var 1446 mod 1392 i 1888, det daglige middeltal 1131 mod 1094 i 1888, i forhold til folkemængden var det første 1:1524, det sidste 1:1948. Stigningen i antallet af tugthusfanger tilskrives det oven omtalte ophør af deportationen til Siberien. Tilgangen af tugthusfanger i årets løb var 326 mod 293 i 1888.

De begåede forbrydelser, hvorfor tugthusstraf var idømt, udgjorde for tilgangens vedkommende for tyveri 38,07 pct. for mænd, 25,76 f. kvinder, mod 44,55 f. m. og 24,66 f. kv. i 1888. For barnemord og forsøg derpå var forholdet 45,45 pct. mod 54,79. Ægteskabs- og sædelighedsforbrydelser udgjorde 3,46 pct. f. m. og 9,09 f. kv. mod 3,18 f. m. og 9,59 f. kv. i 1888.

Straffetiden for tilgangen var livstid for 14,62 pct. f. m. og 12,12 f. kv. Den højeste procent falder såvel på mænd som på kvinder fra 3 til 4 år med 26,92 pct. og 30,30 pct., medens den tidligere er falden på kvinder fra 4 til 8 år.

Alderen var fra 17—20 år for 26 m. og 2 kv. De højeste tal falde denne gang på 25—30 år med 65 mænd og 20 kvinder.

Hjemstedet var for 81 fanger af tilgangen i året Wasa län, ligeledes for 310 af alle årets tugthusfanger, derefter falde de største tal, over 200, på Nylands og Åbo og Bjørneborgs län. I forholdet til folkemængden står Nylands län først, idet forholdet der er som 1 på 759, medens det i Wasa er 1 på 1242.

Ikke tidligere straffet var af tilgangen 38,08 pct.

mænd og 65,15 pct. kvinder. Af de tidligere straffede havde 18,08 pct. m. og 10,61 pct. kv. forhen afsonet tugthusstraf.

Fanger, som afsonede fængselsstraffe, udgjorde i 1889 533 mod 628 i 1888, 430 vare m. og 103 kv.

Fanger, som afsonede vand- og brødstraf, udgjorde 212, 183 m. og 29 kv.

Heftede for løsgængeri vare 1729 personer.

Fanger, som holdtes til almänt arbete, udgjorde 629.

Disciplinen. I lænsfængslerne straffedes arbitrært 129 fanger for 132 overtrædelser med prygl, belægning med jern, mørk eller lys celle (45), fratagelse af sengetøj (36) og advarsel. Tre rømninger vare iværksatte. I strafanstalterne for mænd straffedes arbitrært 543 overtrædelser. Den hyppigst anvendte straf var lys celle med vand og brød. I straf- og arbejdsanstalten for kvinder straffedes 68 for 85 overtrædelser med prygl, lys celle med vand og brød, nedsættelse i klasse og advarsel. Det må ved disse arbitrære straffe bemærkes, at prygl ikke findes anvendt i strafanstalterne for mænd, men derimod på to kvindelige arbejdsfanger. I arbejdsfængslet for mænd straffedes 163 fanger i 332 tilfælde, med prygl 2, mørk celle det overvejende antal 183. Fangernes daglige middeltal var 152, altså procenten af straffede i forhold til middeltallet var 107,58 og i forhold til hele fangetallet 48,37. I 1888 straffedes 142 fanger i 261 tilfælde. Den betydelige stigning i overtrædelser i 1889 tilskrives den lettere adgang til forbindelse med fri frok på grund af de ved anstalten foretagne byggearbejder.

Arbejdsvirksomheden har som tidligere bestået i arbejder for kronens regning og for private samt til anstaltens behov. For lænsfængslerne har bruttoindtægten været 14635,48 mark, hvoraf 6574,50 mark tilfaldt fangerne.

For straf- og arbejdsanstalterne var den rene nettoindtægt 112983,73 mark. Fordeles denne nettoindtægt på middeltallet af fanger pr. dag, bliver resultatet:

	Dagligt middeltal	Indtægt pr. fange		
		for året	for dag	f. arbejdsdag
Helsingfors	360	112,27 m.	0,31 m.	0,37 m.
Åbo	490	60,22 -	0,16 -	0,24 -
Tavastehus	417	56,11 -	0,15 -	0,22 -
Willmanstrand	152	97,88 -	0,27 -	0,37 -

De fangerne tildelte sparpenninger have udgjort 21112,60 mark.

Sjælesorgen og skoleundervisningen er dreven som efter tidligere beretninger oplyst.

Helbredstilstanden har i alle landets fængsler givet 786 sygdomstilfælde, hvoraf 81 alt forelå i 1888, 56 tilfælde endte med døden.

Statskassens tilskud til fængselsvæsenet var 819278,62 mark mod 768628,50 i 1888. Tilskuddet er vel større end det for 1888, men mindre end det for 1887, ligesom i det hele statstilskuddet er formindsket år for år gennem flere år.

Totaludgiften for hver fange i straf- og arbejdsanstalterne udgjorde i:

	1889		1888	
	For året Mark	F. dagen Mark	For året Mark	F. dagen Mark
Helsingfors	575,78	1,58	624,40	1,71
Åbo	445,30	1,22	410,06	1,12
Tavastehus	330,26	0,90	327,11	0,89
Willmanstrand.	569,64	1,56	527,28	1,60
Samtlige anstalter...	457,92	1,25	461,37	1,26

Statskassens tilskud var i 1889 pr. fange for året 268,26 mark og for dag 0,73.

Danmarks arrestforhold.

Supplementsbindet til »Danmarks Statistik«, som for kort tid siden er sluttet, meddeler følgende oplysninger om arresthusene og arrestanterne:

Medens der i 1870 fandtes 93 arresthuse med 688 celler og 175 fællesarrester, var antallet i 1889 forøget til 95 med 873 celler og 215 fællesarrester. Ved ombygning vare de derhos således forbedrede, at der til de tre forskellige klasser henførtes

	1 kl.	2 kl.	3 kl.
i 1870	45	36	12
i 1889	69	21	5

Det daglige gennemsnitsantal af arrestanter er i det sidste tiår voxet en del, det var nemlig

	Under varetægt.	Under straf.	Tilsammen.
1874—78 gennemsnit..	431	130	561
1885	502	187	689
1886	532	196	728
1887	542	194	736
1888	532	187	719
1889	641	202	843
1885—89 gennemsnit..	550	193	743

I Københavns arresthus var det daglige gennemsnits-
antal i 1885—89 gennemsnitlig 287 (1889: 355).

Det samlede antal af arrestdage i hele landet, der i
1863—67 i årligt gennemsnit var 182471, var

i 1878—82 gennemsnitlig	243952
i 1883—87 —	252248
i 1888	263115
i 1889	307741

Af det sidstnævnte tal faldt på arrestanter under vare-
tægt 233839, på arrestanter under straf 73902 arrestdage,
altså for hver af dem henholdsvis 365 og 366 arrestdage.
På Københavns og Nørrebro's arrester faldt ca 156000
arrestdage, altså over halvdelen af hele landets. Antallet
af militære arrestanter var i 1889 6 under varetægt og 38
under straf med ialt 16074 arrestdage.

Literatur.

Sikringen af den sindssyge Forbryders Retsstilling.
(København 1891). Af Dr. med. CHRISTIAN GEILL.

Forfatteren af dette lille skrift er reservelege på sinds-
sygeanstalten ved Århus. Stadslæge i København Dr.
TRYDE og Overlæge ved Kommunehospitalet, Dr. K. PONTOP-
PIDAN, have tidligere behandlet samme æmne eller sider
deraf, den sidste således i en afhandling: »De seneste for-
handling om anbringelsen af sindssyge forbrydere« i nærv.
Tidsskrifts årgang 1884.

Vore retslæger mangle praktisk uddannelse som sinds-

sygelæger, derfor afgive de ofte tarvelige erklæringer om tilregneligheden, hvilke blive underkendte, og derved taber retslægens anseelse. I Tyskland fordres i sådanne tilfælde erklæring ikke blot af en læge, men af en sagkyndig læge. — Forfatteren kommer ind på den gamle strid om lægens og juristens stilling til tilregnelighedsspørgsmålet. Han bebrejder dommeren, at denne jævnligt stiller en mængde, ofte minutløse, spørgsmål, som ligger udenfor lægens kompetence, og som det er ham umuligt at svare på, medens der aldrig stilles spørgsmål om individets afstamning, uagtet dens betydning kan være stor. Spørgsmålet burde i og for sig kun være »afsindig eller ikke«. Følgen er, at adskillige sindssyge dømmes, fordi tilstanden ikke træder for dagen i forhøret.

Idet forfatteren fremhæver det utilladelige i, at en sindssyg domfældes, fordi dommeren ikke vil se sindssygdommen, anføres et par domme, hvorefter personer dømtes trods foreliggende lægeerklæring om sindssyge. I sådanne tilfælde bliver selvfølgelig straffen unyttig, fordi individet mangler forståelsen deraf, den bliver skadelig, fordi straffen sandsynligvis vil forværre forholdene, og uheldig for samfundet, fordi personen efter endt straf påny slippes ud i dette med mulighed for at begå flere og større forbrydelser. Herpå anføres flere eksempler. Ligeså uheldigt er det, når personen frikendes på grund af sindssyge, uden at dommeren træffer foranstaltninger til at sikre samfundet mod individet. De påpegede ulemper, mener forfatteren, vilde hæves ved lovbestemmelser om, at en sindssyg, som har begået en større eller mindre forbrydelse, foreløbig indlægges i sindssygeanstalt. Dog ikke således, at personen, når lægeerklæring er afgiven, fordres afleveret til arresten, hvorfra han så efter længere tids ophold vender betydelig forværret tilbage til anstalten, hvorpå et eksempel også anføres.

Forfatteren betragter det kortsagt som en selvfølge, at den, der i sindssyge har begået en forbrydelse, hører

hjemme i en sindssygeanstalt, fordi hensynet til at bringe den syge under hensigtsmæssig behandling og til at sikre samfundet derved sker fyldest. Nogen indvending mod at anbringe sådanne personer blandt andre sindssyge synes der ikke med grund at kunne rejses.

De sindssyge straffangers anbringelse har i de sidste år været genstand for megen strid. Den fremherskende anskuelse er for deres anbringelse i særlige anstalter, fordi patienterne i sindssygeanstalterne ikke bør belemres med sådanne personer, og på den anden side byde disse anstalter formange friheder og altfor behagelige forhold for straffede personer.

Forfatteren meddeler kortelig oplysninger om adskillige landes sindssygelovgivning samt såvel fra Danmark som udlandet om forekomsten af sindssyge blandt straffangerne. Den almindelige regel er, at sindssyge forekommer i et forhold af 3 på 1000 indvånere, medens forholdet hos straffanger er som 10 på 1000, altså hyppigere for disses vedkommende.

Erfaringen fra alle lande, også hos os, godtgør, at adskillige forbrydere ere sindssyge, førend de indsættes i straffanstalten. Forfatteren spørger da, hvorfor skulle de ifølge lovgivningen idømmes ringere straf istedenfor en anden slags? Lombroso's lære om betydningen af den nedarvede disposition anser forfatteren for ensidig og ikke givende berettigelse til at opstille som en særlig kategori: sindssyge forbrydere. Disposition til sindssygdom bevirker nemlig ikke i og for sig utilregnelighed hos individet. På den anden side kunne sindssyge ikke være straffeobjekter. Individer, der af og til blive hallucinerede, få anfald af raseri, hensynke i melankoli eller forsøge selvmord, ere sindssyge.

Få nu sådanne en tidssvarende behandling, spørger forfatteren. Kun 46 af 249 i 1863—83 i straffanstalterne opståede tilfælde ere blevne henviste til sindssygeanstalterne. I flere tilfælde synes hensynet til individets urenlighed og urolighed at have været bestemmende for overlæggelsen,

ikke hensynet til sygdommens behandling. Striden har drejet sig om, hvorvidt der skulde indrettes selvstændige institutioner for sindssyge straffanger, eller om de skulde knyttes til invalideasyler for sindssyge. I England har man opgivet principet. I Waldheim, hvor behandlingen foregik i asyl knyttet til strafanstalten, fandt man ikke dette heldigt. Flere hensyn gøre forholdene uheldige for den syge, og anstaltens frihedsbegrænsende forholdsregler hæmme kuren. Da de sindssyge fangers opførsel ikke væsentligt afviger fra andre sindssyges, synes det hensigtsmæssigst at henvise dem til de offentlige sindssygeanstalter. Skulle de i så fald skilles fra de andre som i Belgien? De ny opståede tilfælde hos os udgøre årligt c. 12. Fordeles disse på de tilstedeværende anstalter, vil der årlig kun falde 3 på hver, hvilket kan ske uden ulempe for disciplinen.

Til slutning formulerer forfatteren, hvorledes den sindssyge forbryders stilling burde sikres:

Skulde jeg til slutning nærmere formulere, hvorledes den sindssyge forbryders stilling burde sikres, vilde det være således:

Forbrydelser, der begås i sindssygdom, ere straffri, men sålænge den sygdom, der har affødt forbrydelsen vedvarer, bliver det pågældende individ at betragte som en for den offentlige sikkerhed farlig person.

Erkendes forbryderens sindssygdom, inden der er anlagt sag, indlægges han — uden hensyn til forbrydelsens størrelse eller art — snarest ved øvrighedens foranstaltning på en sindssygeanstalt, for at det dér kan afgøres, om hans sygdoms beskaffenhed er således, at han for sin egen eller andres skyld vedblivende må opholde sig på en sindssygeanstalt eller kan tages i forvaring på andre, friere vilkår.

Indtræder der her helbredelse, udskrives han, efter at den pågældende øvrighed iforvejen er underrettet derom, men såfremt forholdene, hvorunder han efter udskrivningen vil komme, synes ugunstige for hans helbredstilstand, påhviler

det øvrigheden at sørge for, at han i kortere eller længere tid er under pålidelig opsig.

Indtræder der efter en rimelig tidsfrist ikke helbredelse, men sindssygeanstaltens overlæge efter sygdommens symptomer og forløb kan skønne, at vedkommende uden fare for sig selv eller andre kan opholde sig udenfor anstalten, udskrives han efter forhandling med den pågældende øvrighed, der da sørger for, at han stilles under fornøden opsig enten offentlig eller privat.

Erkendes det først, efterat sag er anlagt, at forbrydelsen er begået i sindssygdom, derved at erklæring derom er afgiven af en sagkyndig læge, hæves sagen for den syges vedkommende, og denne behandles på samme måde, som om sygdommen var erkendt inden sagsanlægget.

Bliver en forbryder sindssyg, efter at han har begået sin forbrydelse, men inden sag er anlagt, indlægges han på en sindssygeanstalt til behandling; helbredes han der, afleveres han igen til den pågældende øvrighed, for at sagen kan forfølges videre, medens han, hvis sygdommen efter overlægens erklæring efter en rimelig tid må anses for uhelbredelig, behandles på ovenfor anførte måde som en for den offentlige sikkerhed farlig person. Opstår sygdommen først, efterat sag er anlagt, udsættes denne indtil videre for hans vedkommende, og han behandles iøvrigt som den, der bliver sindssyg, inden sag er anlagt.

Bliver en straffange sindssyg, hvilket overvåges ved, at fangerne ere under stadig sagkyndigt tilsyn, træffes der strax foranstaltninger til, at han kan indlægges på en sindssygeanstalt. Indtræffer der her helbredelse inden straffetidens ophør, afhentes han igen til strafanstalten for at udstå resten af sin straf, under hvilken der dog må tages særligt hensyn til hans helbredstilstand, ligesom opholdstiden på sindssygeanstalten fradrages straffetiden. Indtræder helbredelsen først efter straffetidens udløb, udskrives han, efterat hans hjemstedsøvrighed iforvejen er underrettet derom. Viser sygdommen sig at være uhelbredelig, for-

bliver den syge i sindssygeanstalten, eller, hvis dennes overlæge finder det forsvarligt, udskrives han for på sin hjemstedsøvrigheds foranstaltning at stilles under offentlig eller privat opsig.

Hvor udgifterne ved anstaltsopholdet udredes af den sindssyge forbryders familie eller af hjemstedskommunen, har hverken denne eller hin ret til at forlange ham udskreven, hvis sindssygeanstaltens overlæge ikke finder det tilrådeligt.

Den sindssyge forbryders optagelse i sindssygeanstalten sker på den efter fællesregulativet for statens sindssygeanstalter og regulativet for Københavns sindssygeanstalt bestemte måde, og de pågældende individer behandles i lighed med andre sindssyge, således, som anstaltens overlæge finder det hensigtsmæssigt for deres helbredelse og forsvarligt for deres omgivelser.

Tidsskrift for Retsvidenskab. 4 Årg. H. 1—3. 1891. Indhold: Bemærkninger om panterettens begreb, af E. Møller. Efterskrift til foranst. afhandling, af N. Lassen. Om ægteskabets stiftelse i udlandet. Oversigt over de nord. landes lovgivning i 1890. Ett och annat om Sveriges ekonomiska lagstiftning, af H. L. Rydin. Til fortolkning af de nord. handelsregistres love, af Aubert. Den struenseeske proces, af N. Lassen. Retsplejens livsbetingelser, af Leonhardt. Oversigt over vigtigere frem. love i 1889. Literatur. Mindre meddelelser.

Blätter für Gefängnissskunde. B. 26. H. 1—2. Indhold: Beretning om den internationale kongres i Antwerpen, af Fuchs. Kunne visse forbrydere eller lovovertrædere anses for uforbederlige, i bejaende tilfælde, hvilke midler kunne anvendes for at beskytte samfundet imod dem? af Siehart. Et bidrag til fængselsstatistikken, af Samme. Agerbrug i Landsfængslet i Rottenburg 1878—1889. Literatur.

Gerichtssaal. B. 44, H. 5—6 og B. 45, H. 1—4. Indhold: Erfaringer m. h. t. den betingede domfældelse, af Dr. L. Gruber. Dødsstraffens standpunkt i lovgivning og praxis, af Gruber. Den franske lovgivning i 1889, af L. Fuld. Det franske senats forhandlinger om lovforslaget m. h. t. formildelse og skærpelse af straffene, af Gruber.

Følgerne af den betingede domfældelse i Amerika i 1890, af Gruber. Små bidrag, af Damme. Forbryderes afstrafning i udlandet, af Fuld. Den beting. domfældelse i England 1888—90. Literære anmeldelser.

Zeitschrift f. Schw. Strafrecht. Årg. 4 1891. H. 1—3. Indhold: Strafferettens nationale og kosmopolitiske grundlag, af Zürcher. Juryens overvejelse og kassationsretten, af Borel. De strafferetlige lovgivningsspørgsmål på kongressen i St. Petersborg, af Stooss. Sagen Blanc, af Gautier. Fængselsreformen i kanton Bern. Straffefuldbyrdsen og straffesystemet i St. Gallen, af Hürbin. Forbrydermålingen efter Bertillon. Afgørelser i straffesager. Strafferetsplejen i Basel, af Thurheysen. Hvilke fordringer stiller kriminalpolitiken til en straffelovbog for Forbundet, af Stooss. Theser til spørgsmålet om bødestrafte, af Zürcher.

Samme, H. 4—5. 1891. Indhold: Den såkaldte intern, strafferet i Sveits, af A. Fervers. Sindssygevesenet, af A. Forel. Den såkaldte afsoning af bødestrafte, af Stooss. Fangebefolkning i Sveits i 1890, af Hürbin. System. sammenstilling af bestemmelserne om hazard og lotteri, af Stooss. Afgørelser i straffesager. Literatur. Straffelovgivning. Strafferet. Straffefuldbyrdselse.

Bulletin de la Société gén. d. prisons. 1891. Nr. 6. Indhold: Selskabets møde i maj 1891. Strafarbejde som erstatning for dødsstraf, af G. Haussmann. De videnskabelige selskabers møde. Opmuntringer og belønninger til fanger. Den penitentiære reform i Storh. Luxemburg, af L. Brueyre. Revue for fængselsselskaber og penit. institutioner. Penitentiær revue.

Samme 1891. Nr. 7. Indhold: Selskabets møde i juni. Beretning fra komiteen, som tager sig af børn, der ere anholdte, af A. Guillot. Ny Caledonien, af Pardon. Relegationen i 1886—90, af Jacquin. Notiser om fængslerne i de nordlige provinser, af Rouvin. Revue for fængselsselskaber. Penitentiær revue.

Holtzendorff-Fondet,

et internationalt selskab til strafferetsvidenskabens og
fængselsvidenskabens fremme.

Under den internationale kriminalistiske Forenings møde dette år i Kristiania stiftedes 25 august et Holtzendorff-Fond til minde om Professor FRANTZ V. HOLTZENDORFF, som døde 4 febr. 1889*).

Fondets formål er at fremme strafferetsvidenskaben og fængselsvidenskaben ved at udsætte prisopgaver, ved at tildele rejseunderstøttelser og ved andre til formålets fremme egnede foranstaltninger.

Blandt grundlæggerne findes af mænd, der ere mere bekendte i Norden, fra Danmark: HEROLD, LASSEN, NYHOLM, fra Norge: BIRCH-REICHENWALD, GETZ, HAGERUP, SMEDAL, WOXEN, fra Sverige: OLIVECRONA, fra Tyskland: ASCHROTT BÄR, FULD, JAGEMANN, KIRCHENHEIM, SICHART, fra Østerrig: LAMMACH, WAHLBERG, fra Belgien: PRINS, fra Holland: HAMEL, fra Sveits: GAUTIER, STOOS, TEICHMANN, fra Spanien: TORRES CAMPOS, fra Frankrig: YVERNÈS, fra Italien: BRUSA, fra Rusland: FOINITSKY, GALKINE WRASKOY, fra England: MOUAT, fra New York: ROUND.

Til Fondets sæde er Berlin udset som det sted, hvorfra HOLTZENDORFFS virksomhed hovedsagelig er udgået, og

*) Tidsskriftets årgang 1889, s. 28.

med sin afgjort internationale karakter er det beregnet på at optage medlemmer fra alle civiliserede stater. De fornødne midler til Fondets virksomhed søges tilvejebragte ved tilskud og gaver en gang for alle og ved årlige bidrag.

Til at lede forretningerne valgtes ASCHROTT, van HAMEL, v. LISTZT og PRINS, indtil bestyrelsen er valgt efter de for Fondet vedtagne lovbestemmelser og denne har valgt forretningsudvalget.

Enhver, der har interesse for og kendskab til retsvidenskabens og fængselsvidenskabens udvikling, ved, i hvor høj grad HOLTZENDORFFS navn er knyttet til denne siden 1859, det vil sige i en periode, hvor straffereformer og straffesystemer af indgribende betydning stod på dagsordenen overalt i den civiliserede verden. Et smukkere minde for hans virksomhed og den berømmelse, han derved vandt, kunde ikke sættes ham end grundlæggelsen af dette Fond, og det tør håbes, at også Norden vil vise sin taknemlighed for denne mands fremragende indflydelse på det nævnte område ved at yde et værdifuldt bidrag til, at Holtzendorff-Fondet på en virksom måde kan komme til at opfylde sit formål.

For Danmark modtages bidrag af Overretssagfører CARL HEROLD, Professor JUL. LASSEN og Højesteretsassessor C. V. NYHOLM, alle boende i København.

Love

for

Holtzendorff-Fondet.

§ 1. Holtzendorff-Fondet har til formål at befordre udviklingen af strafferetsvidenskaben og fængselsvidenskaben ved at udsætte prisopgaver, tilstå rejseunderstøttelser og ved andre foranstaltninger til sagens fremme og derved at hædre mindet om den i München 4 februar 1889 døde Dr. FRANTZ v. HOLTZENDORFF.

§ 2. Holtzendorff-Fondet har sit sæde i Berlin.

§ 3. Bestyrelsen af Holtzendorff-Fondet består af:

a. 3 medlemmer, som første gang vælges af den konstituerende forsamling på 3 år og efter den tids forløb af bestyrelsens øvrige medlemmer hver gang på 3 år;

b. 13 medlemmer, af hvilke ethvert af de følgende selskaber vælger et:

1. Den internationale kriminalistiske Forening;
2. Den internationale penitentière Kommission;
3. Institut de droit international;
4. Det tyske juristmøde;
5. Société générale des prisons;
6. Société de législation comparée, Paris;
7. Société des études sociales, Bryssel;
8. Det juridiske Selskab, Berlin;
9. Det juridiske Selskab, München;
10. Howard Association, London;
11. National Prison Association, New York;
12. Det nederlandske juristmøde;
13. Det skandinaviske juristmøde.

§ 4. Bestyrelsen vælger af sin midte et forretningsudvalg på 3 medlemmer, kontrollerer dets virksomhed og reviderer det af dette årligt aflagte regnskab. Bestyrelsens virksomhed foregår ad skriftlig vej gennem sekretæren; valgene ske ved stemmesedler, som sendes til sekretæren.

§ 5. Bestyrelsen vælger desuden:

1. en kasserer, hvis bolig er, hvor Fondet har sit sæde, og hvis gerning er en honnørsag;
2. en lønnet sekretær.

§ 6. Forretningsudvalget leder de løbende forretninger. Det bestemmer selv forretningsgangen. Til overtagelse af forpligtelser behøves to af forretningsudvalgets medlemmers underskrift tillige med kassererens.

§ 7. Fondets formue består af:

1. de af medlemmerne af stiftelsesudvalget indsamlede bidrag;
2. indtægter, som tilflyde Fondet ved gaver og dødsfald;
3. uanvendte renter af Fondets formue.

§ 8. Fondets grundkapital skal anbringes sikkert i overensstemmelse med de for stiftelsers og myndingers penge på Fondets sæde gældende lovbestemmelser. Forretningsudvalget træffer afgørelse om anbringelsen efterat have hørt kassereren.

§ 9. Til Fondets formål anvendes:

1. renterne af Fondets grundkapital;
2. foreningers og enkeltmænds årsbidrag.

§ 10. Bestyrelsen træffer bestemmelse om de i § 9 ommældte penge efter forslag fra forretningsudvalget ved flertals-

beslutning, der foregår skriftlig gennem sekretæren. Bestyrelsen kan opspare indtægterne for flere år og anvende dem under et.

§ 11. Bestyrelsen fastsætter prisopgaverne efter forslag af forretningsudvalget. Ved fastsættelsen af prisopgaven udvælger bestyrelsen strax dommerne, som skulle træffe afgørelsen over de indleverede arbejder.

§ 12. Rejseunderstøttelser kunne kun tilstås sådanne personer, som have godtgjort deres videnskabelige dygtighed ved at forelægge forretningsudvalget et arbejde.

§ 13. Alt, hvad der indsendes til forretningsudvalget, særligt besvarelser af prisopgaver og rejseberetninger, skal foreligge i det tyske, franske, engelske eller italienske sprog.

§ 14. De belønnede prisarbejder og de indleverede rejseberetninger blive Fondets literære ejendom, og dets bestyrelse tager beslutning om offentliggørelsen efter forslag af forretningsudvalget.

Om forholdet mellem det juridiske og det sociologiske synspunkt for straffen.

I dette tidsskrifts 13 årgang s. 65 flg. har daværende Professor, nu Kultusminister, Dr. juris. Goos gjort det program, som »union internationale de droit pénal« har opstillet for sin virksomhed, til genstand for en lige så interessant som indgående kritik.

Den videst gående, den radikaleste del af programmet har den af videnskaben så højt fortjente forfatter taget og ifølge sit udgangspunkt, sin opfattelse af straffens væsen måttet tage en vis afstand fra; thi ganske vist billiger forfatteren unionens løsen: Forbrydelse og straf bør ses lige så vel fra et sociologisk som fra et juridisk synspunkt; men de »juridiske« principer, artiklen kræver respekterede, tillade ifølge deres natur de »ikke-juridiske« hensyn kun at gøre sig gældende i et meget beskedent omfang.

Af den internationale kriminalistiske unions program ville antagelig kun statuternes art. II. 4—5 og 8—9*) have

*) Art. II. 4. Adskillelsen mellem lejlighedsforbrydere og vaneforbrydere har afgørende betydning, såvel theoretisk som praktisk. Den bør derfor tjene til grundlag for straffelovgivningens bestemmelser.

5. Da strafferetsplejen og straffefuldbyrdelsen tjene samme øjemed, og straffedommen følgelig først ved straffens fuldbyrdelse får indhold og betydning, må den sondring, mellem straffefuldbyrdelsen og strafferetsplejen, som er ejendommelig for nutidens strafferet, auses for urigtig og formålsstridig.

særlig interesse for læserne af dette tidsskrift: de tre førstnævnte punkter, fordi der i dem stilles bestemt formulerede fordringer til straffuldbyrdselsen, navnlig til fuldbyrdselsen af frihedsstraffen, det sidste, fordi det refererer sig til i nært slægtskab med fuldbyrdselsen af frihedsstraffen stående forhold. Jeg skal derfor på dette sted indskrænke mig til at drøfte denne del af programmet, skal forsøge at bringe den eller rettere den opfattelse, der ligger til grund for den, i harmoni med det retslige synspunkt for straffen.

Når man skal se straffen både fra et sociologisk og fra et juridisk standpunkt, kan denne opgave forsøges løst på en af to måder: Enten kan man tage to billeder af straffen, det ene set fra det juridiske, det andet fra det sociologiske synspunkt, for ved hjælp af de fælles træk at danne sig et totalbillede af den. Eller man kan søge strax at skaffe sig dette ved at udfinde et synspunkt, der på en gang er juridisk og sociologisk.

For valget mellem de to fremgangsmåder må opfattelsen af forholdet mellem individ og samfund være bestemmende.

Ser man i individet kun et led af samfundsorganismen, tillægger man individualiteten ingen anden betydning end den, den har for samfundet, må al ret, altså også straffetretten, i sidste instans være til alene for samfundets skyld, være født af og bestemt ved sociale krav. En kollision mellem ret og samfundsinteresse er da udelukket. Det juridiske synspunkt må også være det sociologiske.

Tillægger man omvendt individualiteten en videre ræk-

8. Ved langvarige frihedsstraffe bør straffetidens udmåling ikke blot gøres afhængig af den begæede forbrydelses materielle og moralske grovhed, men også af straffuldbyrdselsens resultater.
9. Uforbederlige vaneforbrydere bør straffelovgivningen stille sig til opgave at gøre uskadelige for et så langt tidsrum som muligt, og det også, når det drejer sig om gentagelse af mindre forbrydelser.

kende, en selvstændig, af samfundsinteresserne uafhængig betydning, opfatter man altså retten som værende til ikke alene for samfundets skyld, men også for individet som sådant, er en sammenfalden af det juridiske synspunkt med det sociologiske en umulighed. Straffen må betragtes fra to synspunkter, fra forbryderens og fra samfundets, begrundes ud fra dem begge.

Hvis vi måtte anerkende berettigelsen af den sidstnævnte opfattelse af individets betydning, vilde det se temmelig trøstesløst ud for kriminalpolitiken. Tilkommer der virkelig individet en af samfundsinteressen uafhængig, denne begrænsende ret, kan straffen, der jo er en indskrænkning i eller ophævelse af denne rets indhold, overfor forbryderen kun tænkes motiveret ved henvisning til krav, der stå over individ og samfund. Straffen må fødes af brøden, ikke af den sociale, men af den ethiske brøde, være en akt af en retfærdighed, der hævdes og udøves for sin egen skyld, være »et onde, som forbryderen har forskyldt, og ved hvis tilføjelse der ikke bliver spørgsmål om andet formål end det, at han kommer til at lide dette onde og derved soner sin brøde« (Goos l. c. S. 72). Derved indsnævres kriminalpolitikens virkefelt. Dens område kommer til at begrænses af den ethiske brødes. Men ikke engang på dette begrænsede område vil kriminalpolitiken formå at hævde sin ligeberettigelse: Retfærdigheden kræver f. ex. 6 års frihedsstraf som bod for en eller anden forbrydelse. Kriminalpolitiken fordrer, at straffen skal vedvare, indtil forbryderen er bleven afskrækket eller forbedret. Men den vil fordre forgæves; thi retfærdigheden vil være ude af stand til at lægge, om det så kun var en eneste dag, til straffen. I den ofte nævnte artikel hævdes ganske vist muligheden af et kompromis mellem de modstående krav. Det antydes, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til forbryderens ret, når blot straffen ikke glider ud i det »aldeles ubestemte«, at et af hensyn til kriminalpolitiken blot ved minimum og maximum bestemt straffemål derfor ikke ubetinget eller

under alle omstændigheder turde være uforeneligt med det i snævrere forstand juridiske princip. Rigtigheden af disse udtalelser er dog vanskelig at indse: De principer, der beherske den ret, som er skabt af samfundets krav, og som eksistere for disses skyld, må gensidig begrænse og indskrænke hverandre; de må gøre det, fordi den ensidige fyldestgørelse af det enkelte samfunds krav vilde hindre tilfredsstillelsen af de andre. Disse principer ere relative. Begrænsningen hører med til deres væsen. Men hvorledes aftvinge det absolute princip koncessioner? Hvorledes bøje den efter sit væsen ubøjelige retfærdighed? At lade retfærdigheden gå på akkord med utilitaire hensyn er ikke at forene de modstående principer, men at opgive det absolute princip, at opgive det princip, som efter hin opfattelse alene åbner mulighed for begrundelse af straffen. Dualismen kan kun hæves ved, at det relative princip underordnes det absolute, træder i tjenesteforhold til det. Kan i det ovenfor anførte eksempel hensynet til retfærdigheden motivere, at forbryderen får 6 års frihedsstraf, står det kriminalpolitiken frit for at udnytte denne straf på bedste måde til fremme af sine egne formål, men den kan ikke modsætte sig, at forbryderen slippes løs på samfundet påny efter de 6 års forløb, fordi den ham givne lektion har været utilstrækkelig til at forbedre eller afskrække ham; thi en længere straf vilde som uretfærdig være i strid med forbryderens, samfundsinteressen begrænsende ret.

De utilitaire hensyn alene ere altså magtesløse overfor forbryderens ret. Magten til at modificere eller ophæve dennes indhold må retfærdigheden låne dem. Men er denne i stand hertil? Er forudsætningen om, at individets ret står i afhængighedsforhold til skyld og brøde, rigtig?

Disse spørgsmål bør besvares med det mest deciderede nej.

Vi kunne ikke begrunde straffen på brøden. Vi kunne ikke gøre det, fordi brøden og skylden unddrage sig vor erkendelse: Villien må enten være fri eller ufri. Er den ufri o:

er alt, hvad vi ville, alt, hvad vi gøre, underkastet kausalitetslovens herredømme, er det os umuligt at handle anderledes, end vi handle, da ere vi ude af stand til at fatte, at handlingen, den nødvendige, den uundgåelige handling kan involvere nogen ethisk brøde. Og er villien fri, må også skylden stå for os som et mysterium. Er villien fri: kan det gode ikke bestemme os til det gode, det onde ikke til det onde, må valget mellem godt og ondt skyldes en villie, hvis væsen er tilfældighedens. Men med hvilken føje gøre forbryderen ansvarlig for tilfældets værk? Den ethiske skylds væsen formå vi ikke at erkende; vi kunne kun tro på skyldens existens. Men for ordningen af forholdet mellem individ og samfund kan indholdet af vor tro ikke være bestemmende.

Og vi vilde ikke kunne begrunde straffen på brøden, selv om vi forstode det efter sit væsen uforståelige. Thi med hvilken ret lade forbryderen sone brøden? Med hvilken føje gøre sådanne indskrænkninger i hans ret, som samfundet erkender sig for uberettiget til at foretage for sin egen skyld? Fordi straffen skyldes Gud som oprejsning eller forsoning? Men mod en sådan opfattelse af straffen »er det afgørende, at retsordenens grænser overskrides ved den. Retsbåndhævelsen er, som retsanordningen, alene for menneskers skyld*).

Skal straffen begrundes, må derfor læren om en i relation til samfundet selvstændig, dets interesser begrænsende ret for individet påvises som uholdbar, som udspringende af en miskendelse af menneskets inderste natur og væsen. Hvilken lære hviler på forudsætningen om, at der tilkommer individet som sådant et ethisk værd, der i kvalitativ henseende er samfundets jævnbyrdigt. Forudsætningen vilde være rigtig, hvis samfundet kun var en samling, en ophobning af individer; dets værdi måtte da være lig med summen af de enkelte individers, kunde kun i kvantitativ

*) Goos. Den danske Strafferet. I. s. 41.

henseende være forskellig fra den enkeltes. Men således er forholdet ikke. Mennesket kan, således som det er anlagt af naturen, kun udfylde sin mission fuldtud i det menneskelige samfund, har derfor som medlem af dette en kvalitativ højere værdi end som individ. Men er samfundet en betingelse for skabelsen af den kvalitativ højere værdi, må også alle, til dets sikring nødvendige midler have ethisk berettigelse, beskyttelsen af individet på samfundets bekostning være forkastelig.

Under kampen mod den dets livsbetingelser truende forbrydelse kan samfundet således alene lade sig lede af, hvad hensynet til dets egen interesse tilsiger. Anerkendelsen af denne sætning nødsager os imidlertid, som alt antydte, på ingen måde til at proklamere en ensidig kriminalpolitik som den rigtige. Så vist som samfundet har andre formål end det, at værges sig imod forbrydelsen, så vist bør det i kampen mod denne for sin egen skyld sky bruge de sådanne midler, der vilde volde dets øvrige interesser uforholdsmæssigt afbræk. Men for en i strengeste forstand ensidig kriminalpolitik måtte jo alle veje, der førte til det opstillede mål, sikring overfor forbrydelsen, være gode, og den, der hurtigst og sikrest bragte os derhen, den bedste, selv om vi ikke kunde slå ind på den uden at træde andre samfundsinteresser under fødder. Opgaven måtte være à tout prix at bevare de frembragte sociale værdier mod forbryderske angreb; spørgsmålet om, hvorvidt de midler, ved hvis hjælp opgaven kunde tænkes løst, ikke vilde binde de hine værdier producerende kræfter, skydes til side som sagen uvedkommende. En sådan politik er selv for den mest overfladiske betragtning for absurd i valget af sit udgangspunkt, for urimelig i sine konsekvenser til at kunne påregne tilslutning af betydning. Man støder ganske vist hos moderne forfattere, der mene at kunne undvære enhver juridisk begrundelse af straffen og alene ville have den betragtet som et praktisk middel i kampen mod forbrydelsen, jævnlig på ytringer, som kunde synes at tyde på det mod-

satte. Men en nærmere undersøgelse vil næsten altid vise, at sådanne udtalelser ikke skulle forstås for bogstaveligt, og at også disse forfattere anerkende, og som fornuftige mennesker må anerkende, at samfundet har andre interesser end den, at bekæmpe forbrydelsen, at hensynet til disse andre interesser må sætte en grænse for anvendelsen af straffen, og at denne følgelig kun kan anerkendes som et praktisk, som et samfundstjenligt middel, når den nytte, den gør som sikringsforanstaltning, er større end den skade, den volder samfundet i andre retninger.

Hvorfor kunne vi nu ikke acceptere den her antydede modificeret-kriminalpolitiske opfattelse af straffen og slå en streg over fordringen på dens yderligere, dens juridiske begrundelse? Fordi denne opfattelse miskender rettens sociale betydning, fordi den er blind for, at straffen, om dens udøvelse overlodes til statsmagtens uregelbundne skøn, vilde dræbe den tryghedsfølelse hos borgerne i henseende til de dem af staten tillagte goders fortsatte beståen, uden hvilken den moderne civilisation er umulig. Den af juridiske principer uafhængiggjorte udøvelse af straffemyndigheden i almensikkerhedens tjeneste vilde nemlig medføre, at der kunde skrives ind overfor individet blot på basis af en frygt for eventuelle udslag af dets forbryderske tilbøjeligheder (Goos l. c. s. 75), og at det sikkerheden truende individ altid og i det fulde omfang, hvori hensynet til ikke-juridiske sociale interesser tillod det, kunde og måtte bruges som materiale i generalpræventionens tjeneste, altså til statueringen af et afskrækkende eksempel. Men konsekvenserne vilde føre os videre endnu. Vi vilde ikke kunne søge trøst i den betragtning, at det dog kun blev forbrydere og folk med forbryderske tilbøjeligheder, det kom til at gå ud over, at det kun var deres ve og vel, der blev prisgivet hensynet til samfundets døgninteresser. Også den lovlydige og fredsommelige borger vilde være udsat for, at statsmagten opofrede hans velfærd i generalpræventionens tjeneste; thi også hans »afstraffelse« kunde under en eller

anden given situation virke afskrækkende på forbryderæmner, tabet af hans liv eller frihed indicere en social skade af mindre omfang end den, der vilde forebygges ved hjælp af straffen*).

Skal den for samfundsudviklingen nødvendige følelse af tryghed for retsgoderne ikke undermineres af straffen, må det indgreb i dem, som staten udøver gennem straffen, ikke være en krænkelse eller fornægtelse, men en hævndelse, en anvendelse af de principer, i kraft af hvilke individets goder nyde retsbeskyttelse. Straffen må med andre ord begrundes som ret. Og straffen, ikke den absolute, den af brøden og skylden betingede straf, men den nyttige, den totalvellet fremmende straf må kunne begrundes som ret; thi den nyttige ordning af samfundsforholdene er ret.

Jeg kan selvfølgelig ikke tænke på i et tidsskrift, der har til opgave at behandle de straffuldbyrdelsen vedkommende spørgsmål, at give en egenlig begrundelse af min opfattelse af retsprincipet for straffen, en begrundelse, som jeg iøvrigt håber inden ret længe at kunne fremsætte andensteds. Jeg må her indskrænke mig til at antyde mit juridiske standpunkt, til at skitsere det så vidt, som det er absolut nødvendigt af hensyn til fremstillingen af dets konsekvenser for straffuldbyrdelsen.

Skal straffen fremstilles som ret, og som forbrydelsens retslige følge, må det påvises, at der ved forbrydelsen er skabt en situation, der i en eller flere henseender er i strid

*) Man tænke sig f. ex., at staten trues af en anarkisk bevægelse. Fra alle sider er man enig om, at et udbrud af denne kun kan forhindres, når der snarest statueres et afskrækkende eksempel. Lederen af bevægelsen, Hr. A., har imidlertid gemt sig så godt, at man ikke i en fart kan få fingre i ham. Man tager da i mangel af noget bedre til takke med B. eller et hvilket som helst andet medlem af alfabetet og klynger ham, uagtet han ikke har haft det fjerneste at gøre med hele bevægelsen, med megen højtidelighed op på torvet til skræk og advarsel for andre. Midlet kan være praktisk. Mod dets principielle anvendelse kan der udelukkende rejses betænkeligheder af juridisk art.

med den fornuftige og derfor som retslig anerkendte ordning af samfundslivet, samt at straffen formår — helt eller delvis — at ophæve denne fornuftstridige tilstand, at den er en retablering af retten gennem annullering af uretten. Det bliver altså til forståelse af straffen nødvendigt at kaste et flygtigt blik på de forandringer i den retslig beskyttede ordning, som den forbryderske handling har medført.

En mand har f. ex. slået sin uven ihjel. Betragte vi denne begivenhed isoleret, se vi bort fra den forbryderske handling's fjernere følger, vil straffens nytte ikke kunne forklares; thi den dræbte kunne vi jo ikke kalde tillive på ny gennem morderens afstraffelse. — Hvilke yderligere skadelige følger har gerningen da fremkaldt? Had og forbitrelse mod morderen i vide kredse, sorg hos dem, der stode den dræbte nær; men sorgen kunne vi ikke mildne, og hævnørsten bør vi ikke tilfredsstille gennem straffen; thi hævnfølelsen har ved samfundsudviklingen tabt sin oprindelige ethiske berettigelse. — I den dræbte har hans familie måske mistet sin forsørger. Denne del af tabet kan skadeserstatningen i ordets tekniske betydning råde bod på. — Det slette eksempel, som morderen har givet, kan virke nedbrydende på andres moral og agtelse for loven, kan muligvis endogså bestemme andre til at begå forbrydelser. Om vi end stå nok så fast på determinismens grund, må vi imidlertid indrømme, at forbrydelsen ikke altid fremkalder demoralisation, endsige da smitte. Men henvisningen til noget, der ikke behøver at resultere af forbrydelsen, kan ikke forklare, at denne altid skal følges af straffen. Der må som noget, straffen kan reagere imod, påvises en forstyrrelse af den retslige ordning, der altid resulterer af den forbryderske handling, der er dens nødvendige følge, hører med til dens væsen. En sådan forstyrrelse er forringelsen af tryghedsfølelsen, af følelsen af sikkerhed for livet og dets goder, frygten for, at forbryderen ikke vil slå sig til ro med de opnåede resultater, men fortsætte sin forbryderske virksomhed. Men er denne frygt

grundet? Bunder den ikke i en fejlagtig bedømmelse af forholdene, i hvilken forbryderen ikke har lod eller del, og for hvilken han derfor ikke kan gøres ansvarlig? Er forbrydelsen med andre ord virkelig et kendetegn på et farligt sindelag? Og må det, selv om dette skulde vise sig at være så, ikke i al fald erkendes, at dette sindelag kan give sig udtryk også på anden måde end gennem forbrydelsen? Hvorfor da kun straffe forbryderen? Hvorfor ikke bruge straffen som sikringsmiddel også overfor andre?

Af hensyn til besvarelsen af disse spørgsmål vil det være nødvendigt at minde om, at den sikkerhed for menneskene og de menneskelige goder, som livet i samfundet yder, kun kan være og kun bør være relativ. Samfundet består jo af individer, udvikler sig gennem dem. Skal dets egen udvikling blive sund og naturlig, må det derfor drage omsorg for, at individets bliver det, ø: at den sker på basis af individualitetens krav, at den individuelle »frihed« bevarer. Men med nødvendigheden af individets frihed er muligheden af dens misbrug til skade for andre given. Findes der således ingen absolut sikkerhed for os i samfundet, hersker der dog på den anden side heller ingen absolut usikkerhed. Gik vi alle omkring med ønsket om at myrde eller bestjæle så mange af vore medmennesker, som vi på nogen måde kunde overkomme, for at leve højt på deres bekostning, og lode vi dette vort ønske være bestemmende for hele vor færd, vilde samlivet være en umulighed. At samlivet leves; at samfundet eksisterer, er derfor et uomstødeligt bevis for, at mennesket ikke lader sig lede af en eksklusiv individuel egoisme, at sympatiske, at altruistiske følelser høre med til dets væsen. Men er dette så, må mennesket også uden ydre tvang kunne adlyde de påbud og forbud, hvis iagttagelse er nødvendig for samfundets skyld; thi disse bud ere i overensstemmelse med dets egen natur. Erkende vi, at myrden og stjælen er en hindring for samlivet, må forbudet mod at myrde og stjæle, der er et udtryk for denne vor erkendelse, også afgive sikkerhed for liv og ejendom, en sikkerhed, der vel ikke er absolut, fordi

samfundsudviklingen endnu ikke er fuldendt, modsætningen mellem den individuelle egoisme og altruismen endnu ikke fuldt ud er hævet, loven derfor ikke det fulde og hele udtryk for menneskets natur, men dog altid en sikkerhed, et værn, der vel overfor disse eller hine personer kan vise sig at være utilstrækkelig, men dog også overfor dem kan vise sig at være det modsatte.

Ved loven ydes således det mål af sikkerhed, som er samfundets krav: Ikke mindre, end hensynet til samlivet nødvendiggør, ikke mere, end hensynet til individualitetens fri og naturlige udvikling tillader. Men denne — relative — sikkerhed giver loven os kun overfor de personer, om hvilke vi ikke vide, at de ere insociable. Overfor de individer, om hvilke vi kunne erkende, at loven ikke er noget udtryk for deres natur, er dens magtesløshed given. Overfor den konstaterede insociabilitet, den konstaterede abnormitet hersker den absolute usikkerhed, den absolute uvished for vore goders fortsatte beståen lige så vel efter, at loven er bleven til, som den gjorde forinden. Ville vi hæve denne absolute, med livet i samfundet uforenelige utryghed, som de bevislig insociable individers færden bereder os, må vi træffe særlige sikringsforanstaltninger overfor dem. Og vi kunne gøre det uden betænkelighed, fordi vi ved at lægge et særligt bånd på deres frihed kun kue en udvikling, der går i en abnorm, for samfundsinteresserne fjendtlig retning. Vi må derfor bevogte de afsindige, træffe forholdsregler mod alkoholister, stille børnene under deres forældres eller andres tilsyn osv. Men vi kunne alene træffe disse sikringsforanstaltninger på basis af bevis for abnormiteten, ikke på grund af blotte formodninger om, at loven er ude af stand til at beherske vedkommendes handlen; thi kun visheden for, at loven er magtesløs, visheden for, at vore retsgoder ikke i loven have noget værn, konstituerer den absolute usikkerhed, og det er alene denne, der er i strid med samfundets krav*)

*) Derfor er den bestemmelse, som er indeholdt i vor straffelovs § 299, irrationel. Folk skulle selvfølgelig ikke have lov til at

At nu, for at vende tilbage til det af de ovenfor opkastede spørgsmål, som endnu ikke her har fundet sin besvarelse, forbrydelsen er et ubedrageligt kendetegn på et farligt, på et i social retning mangelfuldt udviklet eller abnormt sindelag, kan næppe være tvivlsomt. Tyven f. ex. har ved sin gerning ført bevis for, at loven i en bestemt situation ikke har formået at afholde ham fra at krænke andres ejendom, at det værn for vore ejendele, som det har været lovens opgave at skabe, overfor ham har været utilstrækkeligt. Men han kan jo, vil man svare, have forbedret sig, inden straffen rammer ham. Ganske vist. Og vide vi, at han har gjort det, bære vi os dumt ad, om vi straffe ham. Men vi må forlange bevis for hans forbedring, og indtil dette er præsteret, må vi betragte ham og behandle ham som farlig for ejendomsretten; thi den ydre ordning af samfundsforholdene kunne vi alene bygge på kendsgerninger. Vide vi, at en mand har stjålet igår og derfor igår været en fare for ejendomsretten, og tro vi, at han idag har angret og gennem angeren er bleven et bedre menneske, må samfundet indrette sit ydre forhold til ham, overensstemmende med ikke hvad vi tro, men hvad vi vide, må det behandle ham som tyv.

Ved sin gerning åbenbarer altså forbryderen sig som en særlig, som en med den relative sikkerhed uforenelig, absolut fare. Hvorledes nu begrunde straffen ud af denne opfattelse af forbrydelsens væsen? For at godtgøre samfundets berettigelse til at sikre sig overfor den fra forbryderen truende fare behøve vi ganske vist ikke at påberåbe os noget særligt retsprincip. Det samme princip, der, som foran udviklet, ligger til grund for de forholdsregler, der anordnes

forskrække hverandre med trusler om »brand eller anden ulykke». Man må derfor gennem straffen søge at skaffe sig sikkerhed for, at sådanne trusler ikke gentages; men det er urigtigt at behandle de pågældende, som om de vare en fare for liv eller gods; thi at de ere det, kan fremsættelsen af truslen kun lade os formode, og formodninger kunne ikke afføde retslige følger.

overfor børn, afsindige osv., fører til at træffe sikringsforanstaltninger også overfor de individer, hvis sociale abnormitet giver sig tilkende i forbrydelsen. Men hvorledes forklare den særlige behandling, vi som regel lade forbryderen — i modsætning til andre abnorme individer — blive til del? Hvorledes begrunde de egenlige, de udover den rene og skære sikringsforanstaltning, udover den blotte uskadeliggørelse rækkende straffe, de straffemidler, der tage sigte på gennem tvang at socialisere forbryderen, at »bøje hans karakter til lydighed under loven«^{*)}? Svaret kan næppe være tvivlsomt. Når det er så, at forbrydelsens almenretslige betydning består i, at den lader os erkende en i forbryderens person inkarneret, med samfundskravene uforænelig fare, når det endvidere er så, at faren kun eksisterer for os i kraft af vor erkendelse af den, at det, at være fare, og det, at erkendes som fare, er et^{**}), så er forbryderen ved sin gerning bleven en fare, så har han ved sin gerning forandret den hidtil overfor ham bestående, for samfundet nødvendige tilstand af sikkerhed, og må følgelig af samfundet kunne tvinges til genoprettelsen, til restitutionen af den. Midlet til denne restitution er straffen.

Vi ville nu undersøge, hvilke konsekvenser en sådan opfattelse af straffen må medføre for straffuldbyrdelsen.

Restitution er kun mulig derved, at det antisociale sindelag, som forbryderen har lagt for dagen, undergår en udvikling i social retning. Når denne omformning af karakteren er foregået, men også først da, ophører for-

^{*)} Goos. Strafferet. I. s. 63.

^{**}) Faren er uvisheden. Men absolut taget eksisterer der ingen uvished, idet enhver forandring af en bestående tilstand sker i medfør af kausalitetsloven. Uvisheden — faren — har kun realitet for den begrænsede menneskelige erkendelse, er kun til og i kraft af denne. Faren kan derfor ikke i tiden ligge forud for erkendelsen af den.

bryderen at være en særlig fare, er den tidligere tilstand af sikkerhed genoprettet overfor ham.

Fastholde vi ensidig det her angivne juridiske synspunkt for straffen, føre vi det hensynsløst ud i dets yderste konsekvenser, må resultatet altså blive det, at straffen i hvert enkelt tilfælde bør fortsættes, indtil de i social retning virkende motiver have genvundet deres herredømme over de modvirkende faktorer. Ligesåvel som vi må bevogte den afsindige, sålænge afsindigheden varer, ligesåvel må vi sikre os overfor forbryderen, indtil han har ophørt at være en fare, indtil hans forbryderske sind er kuet. Straffen må være den fulde, den adækvate straf, der må tildeles forbryderen nøjagtig det mål af lidelse, som er nødvendigt, ikke mere og ikke mindre. Dette nødvendige kvantum af straf kan ikke forud bestemmes. Det billede af forbryderens sjæleliv, som hans gerning og tidligere liv giver dommeren, er ikke nøjagtigt nok til, at han ved hjælp af dette kan danne sig en begrundet mening om, at denne eller hin bestemte straf hverken vil være for stor eller for lille, men netop det, der behøves. Afgørelsen af, om et vist kvantum af straf er tilstrækkeligt eller ej, kan med den tilnærmelsesvis sikkerhed, der overhovedet kan opnås, hvor det ene menneske skal bedømme det andets sjæleliv, efter sagens natur kun træffes af den straffen fuldbyrddende autoritet og af denne kun træffes, når straffen er af en sådan beskaffenhed, at den giver adgang til at studere dens indvirkning på karakteren i forskellige faser, i skiftende situationer. Den ideale straf må da være den i henseende til tiden ikke forud bestemte frihedsstraf, den ubestemte straf i sin fulde, hverken af straffeminimum eller straffemaximum kuede skikkelse: Ubestemt straf uden hensyn til forbryderens og uden hensyn til forbrydelsens beskaffenhed.

Men en sådan absolut, hensynsløs udførelse af et retsprincip i dets konsekvenser vilde stå i strid med dets eget relative, utilitaire væsen. Ligeså lidt som A., når han har en erstatningsfordring, stor 1000 kr., på B. og gennem ud-

læg i dennes ejendele kun har kunnet få dækning for halvdelen, bør have lov til at stille B. med tilbehør af kone og børn til auktion for at få resten af sine penge, for at komme til sin fulde ret, ligeså lidt er det tilstedeligt, at vi hensynsløst inkassere den erstatningsfordring, vi have på forbryderen. Inddrivelsen af den fulde erstatning ved hjælp af straffen er kun tilladelig, når den er til fordel for samfundet, den ubestemte straffedom kun rationel, når den gør større nytte end skade.

Når er nu dette tilfældet?

Ved at underkaste forbryderen en frihedsstraf, om hvis varighed vi på forhånd kun vide, at den af hensyn til det nødvendige studium af hans karakter ikke vil blive synderlig kort, båndlægge vi for et ubestemmeligt tidsrum ikke blot handlefriheden i den retning, i hvilken den har vist sig at være skadelig, men vi båndlægge den i dens helhed og ødelægge derved den værdi, som den i andre retninger måtte have for samfundet. Det er dette spild af værdier, som er den betænkeligste side ved den langvarige frihedsstraf, det er det, som udgør den alt overvejende, den væsentligste del af den sociale skade, som den kan have til følge, og som vi her, hvor det blot gælder om løseligt at antyde de omtrentlige grænser for den ubestemte straffedom's område, alene behøve at tage hensyn til. Ud fra dette udgangspunkt må vi da komme til det resultat, at den ubestemte straf bør komme til anvendelse

- a. overfor de individer, hvis handlefrihed i sin helhed er uden eller dog kun af abnorm ringe betydning for samfundet, uanset om den fra dem truende fare for vore retsgoder er stor eller lille;
- b. overfor de individer, hvis handlefrihed, bortset fra deres i en enkelt retning forbryderske tendens, er af normal værdi, når faren, der truer os fra deres side, har en sådan betydning, at dens afværgelse er samfundet til større nytte end bevarelsen af handlefrihedens delvis normale værdi.

I henhold til den under a opstillede regel må vi være i vor gode ret, om vi fælde en ubestemt straffedom over f. ex. den professionelle forbryder, selv om den forbrydelse, han har udkåret sig til levevej, er af forholdsvis uskyldig art. Man misforstå mig ikke. Fordi en mand tit har tigget, tit har stjålet, fordi han injurierer alle og enhver, han kommer i berøring med, kan hans handlefrihed, som helhed betragtet, meget vel have positiv betydning. Værdiløsheden indtræder først, når han fuldtud stiller sig i lovbrudets tjeneste, når han baserer sin existens på forbrydelsen, gør denne til sin profession, når han lever af at tigge eller stjæle, lever af at eksploitere ondskabsfulde løgne.

I henhold til reglen sub b er det utilstedeligt overfor personer, hvis handlefrihed i visse retninger er af normal værdi, at gøre brug af den ubestemte straf til betryggelse af retsgoder af ganske underordnet betydning. Dette må hævdes i princippet, også hvor straffen gælder vaneforbryderen. En person har f. ex. den ubehagelige vane at skælde sine medmennesker ud uden grund, men holder sig iøvrigt strængt indenfor lovlighedens grænser. Ved at holde ham i fængsel, indtil han var bleven kureret for uvanen, vilde vi kunne tilføje samfundet en skade, der kom til at stå i et skrigende misforhold til den nytte, der kunde have af straffen. Vi må derfor overfor ham nøjes med at prøve mindre radikale kurmetoder. Vi må anvende ufuldstændige straffe, bruge straffemidler, der enten slet ikke eller dog kun ganske forbigående ophæve handlefriheden, søge at bøde på den eventuelle frihedsstrafs korte varighed ved at forhøje dens intensivitet. Og vi må med resignation finde os i vor skæbne, når kuren mislykkes.

Hører forbryderen til de under b nævnte personer, må det altså være en betingelse for ikendelsen af den adækvate, den ubestemte straf, at den i hans person inkarnerede fare truer retsgoder, hvis værdi kan tåle sammenligning med den, om hvis destruktion eller forringelse gennem straffen der er spørgsmål. Men må det ikke endvidere kræves, at faren

for disse retsgoder skal have en vis størrelse, det forbryderske forsæt altså en vis styrke, den forbryderske uagtsomhed en vis grovhed? Jeg tror, at dette spørgsmål principielt bør besvares benegtende. Hvor det gælder menneskets højeste goder, dets liv eller vellærd, bør den relative sikkerhed ubetinget hævdes; men en sådan sikkerhed eksisterer ikke overfor den, hvis forbrydelse består i, at han har angrebet et af disse goder. Han har, hvad enten hans uagtsomhed har været grov eller ringe, hans forsæt svagt eller stærkt, ved sin gerning bevist, at loven ikke overfor ham formår at værne om disse goder, at den ikke er bestemmende for hans forhold til dem, at dette forhold derfor bærer karakteren af absolut usikkerhed. Denne absolute usikkerhed må hæves, og den kan kun hæves ved, at der tildeles ham en straf, der er tilstrækkelig til at kue de i forbrydersk retning virkende motiver. Da på den anden side straffen ikke bør være større, end opnåelsen af dette øjemed kræver, må den principielle berettigelse til uden hensyn til forsættets eller uagtsomhedens grad at anvende den ubestemte straffedom være given; thi kun denne åbner muligheden for fastsættelsen af den nøjagtig nødvendige straf.

Hvor det drejer sig om farer for betydelige retsgoder, må således den ubestemte straffedom være regel. Når denne regel dog ikke kan opstilles som en undtagelsesfri, da hænger dette sammen med, at vi, således som de menneskelige vilkår nu en gang ere, jo først efter at have berøvet forbryderen friheden i længere tid formå at konstatere, at straffen har haft den tilsigtede virkning. Forholdet vil imidlertid kunne stille sig således, at forbrydelsen og de den ledsagende omstændigheder give os beviset i, hænde for, at den forbryderske drift har mødt så stærk en modstand fra de i social retning virkende motivers side, at så at sige en hvilkensomhelst styrkelse af disse må være tilstrækkelig til at skaffe dem det tabte overherredømme tilbage. Skønnes det nu tillige, at en eller anden

bestemt straf, der gør et mindre indgreb i forbryderens handlefrihed, end den ubestemte straf efter sagens natur må gøre, vil være tilstrækkelig til at hidføre en slig styrkelse af de sociale motiver, vil det være fuldstændig beføjet at lade en sådan ved dom fastsat straf træde i den ubestemte strafs sted.

I det foregående har jeg forsøgt at påvise, at staten overfor forbryderen ikke er indskrænket til rene sikringsforanstaltninger, at den har ret til at træffe forholdsregler, der tilsigte mere end den blotte uskadeliggørelse, ret til at straffe. Denne ret tilkommer staten også overfor den forbryder, om hvis forbedring der f. ex. på grund af hans slette opførsel i strafanstalten eller mangfoldigheden af de ham overgåede straffedomme kun er et svagt håb (Goos l. c. S. 98—99); thi med muligheden for en forbedring er også muligheden for opnåelse af restitution given, og da restitutionen er samfundets ret, må dets beføjelse til at gøre det ene forsøg efter det andet på at fremtvinge denne restitution være hævet over enhver tvivl. Men et andet spørgsmål er det, om staten altid bør benytte sig af denne sin ret, altid foretrække straffen for uskadeliggørelsen, om den selv overfor den argeste recidivist bør anstrænge sig af yderste evne og til forbryderens sidste stund for at gøre det svage håb om forbedring til virkelighed. Efter min mening må dette spørgsmål under forudsætning af, at hensynet til værdien af den pågældendes handlefrihed ikke sætter en grænse for varigheden af frihedsberøvelsen, besvares benegtende. Staten må nemlig, set fra et eksklusivt juridisk standpunkt, altid have ret til frit at vælge mellem restitution og uskadeliggørelse; thi den første kan ikke gennemføres uden statens medvirkning, og nogen forpligtelse til at yde denne kan ikke udspringe af forbrydelsen. Det skyldes kun et i videre forstand juridisk hensyn, hensynet til den fordel, samfundet kan drage af, at forbryderen til-

bagegives det som nyttigt medlem, når den forbedrende — eller afskrækkende — straf foretrækkes for den blotte indespærring. Det er nyttehensynet, der er afgørende for valget mellem de forskellige foranstaltninger. Men nytten af en forholdsregel står i forhold ikke blot til værdien af det, der kan opnås ved den, men også til den grad af sandsynlighed, den afgiver for, at det tilsigtede resultat vil nås. Jo færre chancer der er for forbryderens forbedring, des mindre nytte til er det derfor at anvende straffen, des lettere må den skade, som den på forbedring eller afskrækkelse anlagte straf i en eller anden retning måtte medføre, tynde vægtskålen ned i favør af uskadeliggørelsen. Og ved at skære alle forbrydere over én kam, ved uden hensyn til chancerne for og imod forbedring at undergive dem alle en i det væsentlige ensartet behandling, volder man skade: Man båndlægger for blotte muligheds skyld en del af den kraft, fængselsbestyrelsen råder over, man hindrer den i at sætte al energi ind på at redde for samfundet, hvad der er udsigt til at redde, og forsømmer således i sin jagen efter fjærne, fantastiske formål det, der ligger lige for hånden. Ikke umuligheden af, men usandsynligheden for social forbedring bør derfor være betingelse for uskadeliggørelsen, for uskadeliggørelsen ikke i den forstand, at staten nu ganske slår hånden af forbryderen, berøver ham hver mulighed for at få en i social retning gående omdannelse af karakteren konstateret, men i den forstand, at den ophører med sine forsøg på gennem tvang og anden indvirkning at kue hans forbryderske sind, at den overlader udviklingen af hans karakter til ham selv, lægger hans skæbne i hans egen hånd.

På afgørelsen af spørgsmålet, om forbryderen skal straffes eller blot uskadeliggøres, bør administrationen ikke være uden indflydelse. Om en person end er bleven straffet nok så mange gange, kan der, når han påny kommer i fængsel, vise sig psykiske dispositioner af en sådan art, at hans sociale forbedring nu stiller sig som noget mere end en

fantastisk mulighed. Fra at udnytte et sådant tilfælde bør fængselsbestyrelsen ikke afskæres ved en dom, der dekretter uskadeliggørelse for bestandig. Omvendt er det af de ovenfor udviklede grunde urigtigt ved dommen at tvinge fængselsbestyrelsen til i det uendelige at fortsætte med forsøgene på at socialisere forbryderen.

Hvor hensynet til samfundsinteresserne ikke forudsætter en grænse for frihedsberøvelsens varighed, bør altså dommen være ubestemt i ordets fulde betydning: Ubestemt i henseende til tiden, ubestemt også i henseende til den endelige behandling af forbryderen som forbederlig eller uforbederlig *).

Hvad angår behandlingen af den i praktisk forstand perfektible forbryder under udståelsen af den ubestemte straf, bør den indrettes med generalpræventionens krav for øje. Straffen gør kun fuld nytte, når den samtidig med, at den lovydiggør fangen, afskrækker andre fra at forbryde sig; den gør skade, når den for åndelig forkomne existenser stiller sig som en velgerning, som en fristelse til forbrydelsen. Mene vi alene at kunne forbedre forbryderen ved at gøre opholdet i strafanstalten behageligt og tiltrækkende for ham, mene vi for forbedringens skyld at burde i tugthuset sørge for »koncerter« og »aftenunderholdninger« for »dilettantkomedier« og »andre adspredelser«, tro vi af hensyn til den forbedrede forbryder at burde lave tugthuset om til et hjem, til hvilket han kan ty, når han er uden beskæftigelse**), da gøre vi synd mod de hæderlige fattige, da forbryde vi os imod samfundet, om vi ikke give afkald på at forbedre, om vi ikke hellere idag end imorgen lukke tugthusets porte for bestandig.

Selvfølgelig kan hensynet til generalpræventionen ikke

*) Jeg bortser her fra de tilfælde, hvor uforbederligheden er »pathologisk betinget«.

**) Jvf. den i dette tidsskrift 14. årgang s. 65 flg. givne skildring af livet i »Elmira Reformatory«.

være enebestemmende for fangens behandling. Ligesålidt som vi have ret til at straffe et menneske, der ikke har forbrudt sig, for at afholde andre fra forbrydelsen, ligesålidt have vi ret til at straffe forbryderen vilkårlig, at tildele ham en strengere straf end den, der er en retslig konsekvens af forbrydelsen. Men vi have ret til at fremtvinge lovydigheden (restitutionen), ere ikke henviste til at tigge os den til, have ret til at fordre den snarest, må derfor kunne benytte os af alle til vor rådighed stående formålstjenlige midler, selv af de mest energiske, når disse blot ikke krænke humanitetsfølelsens berettigede krav, og vi bør benytte denne vor ret til fordel for generalpræventionen, bør for samfundets skyld bevare det afskrækkende moment i straffen, fastholde, at denne ikke skal være adspredelse, ikke komediespil, men tugt.

Helt anderledes stiller forholdet sig overfor den forbryder, som staten, mistvivlende om straffens nytte, beslutter sig til at uskadeliggøre. Samfundets ret overfor ham går ikke ud over kravet på at sikres mod fremtidige angreb fra hans side. Enhver begrænsning af hans ret, enhver indskrænkning i hans velvære, der ikke er en nødvendig følge af hint krav, er en vilkårlighed. Uskadeliggørelsen af den, praktisk set, uforbederlige forbryder er — ligesom f. ex. bevogtningen af den afsindige — en ren og skær sikkerhedsforanstaltning, en specialprævention, der ikke tør forfølge, ikke tør kende til generalpræventive biformål. Og da hensynet til retten ikke tilsteder en generalpræventiv behandling af de uforbederlige, må en sådan, så vist som retten ikke kan være i strid med samfundsinteressen, være umødvendig for samfundets sikkerhed. Dette viser sig da også at være tilfældet: Om vi end gøre behandlingen nok så mild, vil den ikke friste til forbrydelser; thi den danner ikke den sikre, ikke engang den sandsynlige, men alene den blot mulige afslutning på et under strafanstaltens strenge tugt levet liv. Og om vi gøre den nok så hård, vil den ikke afholde fra forbrydelsen; thi den, hvem ikke

de forud for den event. uskadeliggørelse gående intensive, til ingen tidsgrænse bundne straffe formå at afskrække, vil overhovedet ikke lade sig påvirke af frygt for onder, den moderne stat kan tilføje forbryderen.

Med hensyn til behandlingsmåden ville de, der rammes af den ubestemte dom, herefter formentlig være at inddele i 3 hovedgrupper.

1. gruppe. Stammen dannes af lejlighedsforbrydere, der ikke tidligere have været underkastede ubestemt straf.

Til 2. gruppe, i hvilken behandlingen er strengere end i den foregående, henføres de, på hvem den ubestemte straf i den for gruppen nr. 1 brugelige udformning har været anvendt forgæves, samt vaneforbrydere uden hensyn til, at de ikke tidligere måtte have udstået ubestemt straf.

3. gruppe endelig består af de individer, der uden resultat have gennemgået behandlingen i gruppe 2.

1. gruppe. Overfor medlemmerne af denne gælder det jo om at få afgjort, når de uden fare kunne tilbagegives samfundet. Da denne afgørelse kun kan træffes på basis af en iagttagelse af deres færd i forhold, der så meget som mulig nærme sig dem, i hvilke det fri menneske bevæger sig, og da hensættelsen i sådanne forhold, hensættelsen i en tilstand af relativ frihed atter kræver en forudgående indøvelse i den relative friheds rette brug, en uddannelse for livet, som det virkelig leves, må anvendelsen af celle-systemet, der står i diametralt modsætningsforhold til det sociale liv, absolut forkastes. Cellerne kan overfor de til gruppen hørende fanger — foruden i egenskab af disciplinærstraf — kun bruges i den observationsperiode, der bør gå forud for den egenlige straf, kun benyttes som et middel til at studere fangens karakter, medens denne endnu er intakt, er upåvirket af straffen.

Da behandlingen af fangen fra først til sidst er og kun er en uddannelse for friheden, bør beskæftigelsen i

fængslet indrettes med hans fremtidige erhvervsvirksomhed for øje. Af samme grund bør æresfølelsen, der er en nødvendig betingelse for, at handlefriheden kan få sin fulde betydning, omhyggelig plejes. Pryglestraffen er derfor i højeste grad uheldig. Ganske særlig forkastelig forekommer dens anvendelse på mandsfanger mig at være; thi da manden færdes og ifølge naturens uforanderlige orden altid vil vedblive at færdes mere i livet end kvinden, må bevarelsen og udviklingen netop af mandens æresfølelse være af overordnet social betydning.

Den progressive strafs sidste og indispensable led er den betingede løsladelse. Inden friheden gengives den løsladte fuldt ud, har han at gennemgå to stadier. På det første af disse tør forandring af anvist opholdssted eller beskæftigelse kun finde sted efter foregående autorisation af den tillidsmand, der på det offentliges vegne har at føre tilsyn med ham. På det andet stadium har den løsladte ret til frit at bestemme både, hvor han vil bo, og hvorledes han vil ernære sig. Forandring af bopæl eller erhvervsvirksomhed har han at anmelde for tilsynsmanden i det pågældende distrikt. Viser den betingelsesvis løsladte sig uværdig til friheden, vil han efter omstændighederne være enten påny at indsætte i den for første gruppe bestemte strafanstalt eller at overgive til behandling efter de for anden gruppe gældende regler. Nedsættelse i 2. gruppe finder ligeledes sted, når behandlingen i 1. gruppe alt på et tidligere stadium viser sig at være virkningsløs.

2. gruppe. Når nogen for anden gang idømmes ubestemt straf, opstår spørgsmålet, om man bør underkaste ham samme straf som første gang, eller om der bør vælges en afvigende behandlingsmåde. Opstillet i sin almindelighed, lader spørgsmålet sig ikke besvare. Besvarelsen må være afhængig af, om den ny forbrydelse afgiver bevis for, at den udståede straf har været anvendt forgæves, eller den ikke gør det. Er det første tilfældet, vil det mildest talt være lidet hensigtsmæssigt påny at prøve en

kur, der overfor vedkommende har vist sig at være forfejlet. Er det sidste tilfældet, er der ingen grund til ikke at genoptage den tidligere behandling. Forgæves har straffen vist sig at være, når de forbryderske faktorer, som det har været dens opgave at bekæmpe, inden ret lang tid er forløben efter straffens udståelse, med usvækket eller dog tilnærmelsesvis usvækket kraft give sig udslag i en ny forbrydelse, når altså, for at tage eksempler, kortere tid efter frigivelsen tyven bukker under for den første den bedste fristelse til at stjele påny, lidenskabsforbryderen atter lader sig henrive af sin lidenskab, den professionelle tigger genoptager sit gamle håndværk. Forgæves har straffen endvidere været, når de tvende forbrydelser vel ere udsprungne af forskelligartede motiver, men disse ere udslag af, symptomer på en generel forbrydersk disposition*).

Henvises forbryderen til 2. gruppe, underkastes han streng disciplin og tvinges til at præstere alt det arbejde, han formår. En således indrettet straf vil ligesåvel egne sig for recidivisten eller vaneforbryderen, der har syndet som følge af et overmål af »kriminell energi«, som for den, hvis tilbagefald skyldes et undermål af social energi: Den vil kue den kriminelle, stimulere den sociale energi. Menes straffen at have båret frugt, overgives fangen til videre behandling i 1. gruppe.

Straffen for den til anden gruppe hørende forbryder tager altså kun sigte på at forberede ham til optagelse i 1. gruppe, på at gøre ham modtagelig for den opdragende og udviklende straf. Set fra et teoretisk standpunkt er det derfor temmelig ligegyldigt, om fangerne beskæftiges i celle eller i fællesskab; det er væsenlig kun praktiske grunde, der lede til at foretrække det sidste. — Legemsstraffe ville i denne gruppe, hvor det gælder om at fremtvinge anstrengt arbejde, vanskelig kunne undværes, og deres anvendelse kan her, hvor straffen ikke umiddelbart

*) Et slikt indre sammenhæng mellem motiverne vil i reglen først kunne konstateres efter forudgående observation af forbryderen.

skal forberede til friheden, næppe heller vække betænkelighed.

3. gruppe. Når staten forgæves har søgt at influere på forbryderen ved anvendelse af de til dens rådighed stående straffemidler og mistvivler om, at straffens fortsættelse vil medføre noget resultat, afbrydes straffen. I dens sted træde da de i det foregående berørte sikringsforanstaltninger, der opretholdes lige til forbryderens død. Den afbrudte strafbehandling vil dog være at genoptage, når forbryderen mod forventning viser tegn på forbederlighed.

Da opgaven overfor den som uforbederlig ansete forbryder udelukkende består i at sikre samfundet imod ham, bør hans ret ikke indskrænkes videre, end gennemførelsen af sikringskravet nødvendiggør. Dog må han, da staten har ret til at kræve betaling for hans forplejning, bevogtning m. m., kunne tvinges til, hvis han er uformuende, at yde vederlag i arbejde.

Hovedmassen af de »uforbederlige« vil bestå af professionelle tiggere, løsgængere, prostituerede fruentimmer og lignende elementer. Da disse ikke tiltrænge noget minutiøst og kostbart tilsyn, ville udgifterne, de pådrage staten, næppe komme til synderlig at overstige de indtægter, der kunne haves af deres arbejde. Arbejdskraften vil bl. a. ved udlejning af den til kommuner og private kunne udnyttes med fordel, da det umiddelbare tilsyn med de pågældende individer meget vel kan overlades arbejdsgiverne.

Af hensyn til samfundets sikkerhed vil der næppe heller kunne rejses indvendinger imod, at den ikke arbejdsdygtige del af de mindst farlige uforbederlige anbringes i de almindelige fattiganstalter (Goos l. c. S. 99). Men en sådan »civil« uskadeliggørelse, en sådan sammenblanding af uforbederlige forbrydere, af samfundets bærmædige med hæderlige fattige synes umægtelig at være lidet hensynsfuld overfor disse.

Carl Herold.
Overretssagfører.

Beretning
om de danske Fængselsselskabers fællesmøde
i København
den 28—29 september 1891.

Dette møde — det tredje i rækken af de danske fængselsselskabers fællesmøder — afholdtes efter indbydelse fra selskabernes fællesbestyrelse til forhandling af følgende spørgsmål:

1. Forslag til nogle fællesbestemmelser for selskaberne og ensartet redaktion af love og beretninger.
2. Bør der søges oprettet et arbejdskontor, en landbrugs-koloni eller lignende institution for at skaffe straffede arbejde?
3. Fængselsselskabernes opgave overfor forbryderske børn, særligt sådanne, som i henhold til straffelovens § 36 fritages for tiltale mod på passende måde at anbringes til forbedring.

Deltagerne i Mødet vare:

Fængselsinspektør F. Ammitzbøll, Vridsløselille.
Redaktør Angelo, Viborg.
Stiftsdame Frk. R. Barner, København.
Kammerherre S. Barner, Eskildstrup.
Kammerherre, Overpræsident, Benzøn, København.

Dr. med. F. A. Berlème-Nix, Rude.
Stadsfæstemand J. Betaek, Aarhus.
Kammerherre, Amtmand, C. St. A. Bille, Holbæk.
Grosserer J. M. Bing, København.
Kriminalretsassessor Birch, København.
Herredsfoged Bjerre, Nyborg.
Fabrikant Bjørnbak, Vridsløselille.
Expeditionschef N. F. Blichfeld, Viborg.
Sognepræst E. Bohn, Næstved.
Forstander N. Bojsen, Bøgildgaard.
Kriminalretsassessor C. Brun, København.
Amtsrådssekretær F. Bruun, Roskilde.
Borgmester A. C. Bræstrup, Køge.
Forstander L. Budde, Holsteinsminde.
Overlege, Professor Brandes, København.
Politimester Bülow, Odense.
Overretsassessor Bøggild, København.
Musiker A. E. Castella, København.
Lærer Carl Christensen, Ordrup.
Borgmester H. Clausen, Thisted.
Oberstlieutnant E. Dalgas, Aarhus.
Pastor N. Dalhoff, Diakonissestiftelsen.
Fængselspræst A. Dahlberg, København.
Herredsfoged Dahlerup, Roskilde.
Herredsfoged Faber, Viborg.
Borgmester H. Fabricius, Skelskør.
Fængselsinspektør Frø, København.
Birkedommer Galskjøt, Sterrede.
Herredsfoged A. Gjær, Ribe.
Pastor Glarbo, Viborg.
Cand. jur., Assistent Goll, København.
Assistent Gomard, Vridsløselille.
Assistent A. Goos, Vridsløselille.
Assistent C. Goos, København.
Kultusminister Goos, København.
Assistent Grundtvig, København.
Kasserer Grønning, København.
Fængselspræst Hafstrøm, Horsens.
Stadsfæstemand Hager, København.
Frøken E. Hammerich, København.
Overretsassessor F. H. Hansen, Viborg.
Etatsraad, Borgmester H. N. Hansen, København.
Herredsfoged H. P. E. Hansen, Kallundborg.
Borgmester N. E. Hansen, Holbæk.
Politifuldmægtig Hansen, København.

Kriminalretsassessor Hastrup, København.
Etatsraad Haurowitz, København.
Provst Heiberg, Roskilde.
Grosserer A. Hindenburg, København.
Overretsassessor Th. Hindenburg, København.
Pastor O. Hohlenberg, København.
Pastor J. Hølek, København.
Kammerjunker, Birkedommer J. Holten, Hørsholm.
Kammerherre, Amtmand P. Holten, Rønne.
Etatsråd Howitz, København.
Justitiarius V. Ingerslev, København.
Borgmester Jacobi, København.
Snedkermester A. Jensen, København.
Assistent C. Jensen, København.
Pastor F. Jensen, København.
Entreprenør H. C. Jespersen, Vridsløselille.
Tømrermester Kayser, København.
Forstander Klausen, Flakkebjerg.
Etatsraad P. Koefoed, København.
Politinspektør Korn, København.
Frøken C. Krogh, Roskilde.
Arrestvagtimester Kohn, København.
Kaptajn, Hofmøbellfabrikant L. Larsen, København.
Overlærer J. P. Loft, Horsens.
Fængselspræst Lütken, Vridsløselille.
Fru J. Löffler, København.
Politiassistent H. Madsen, København.
Inspektør Mathiesen, St. Johannes Stiftelse.
Pastor Meyling, Roskilde.
Fængselslæge, Dr. Mygge, København.
Højesteretsassessor Müller, København.
Forstander A. Møller, Landrupgård.
Herredsfoged J. Møller, Førslev.
Overretsprokurator H. F. Møller, København.
Bogholder Møller, København.
Overlærer Møller, Rudkjøbing.
Oberst C. T. Nielsen, København.
Forstander H. Nielsen, Københavns Internat.
Pastor L. V. Nielsen, København.
Fængselslærer O. Nielsen, Vridsløselille.
Birkedommer V. Oldenburg, København.
Overretssagfører H. E. Ovesen, Storehedinge.
Hofjægermester Oxholm, Taarnholm.
Arrestforvarer Paulsen, Roskilde.
Politinspektør C. Petersen, København.

Fængselslæge C. Petersen, Vridsløselille.
Politidirektør E. Petersen, København.
Justitsråd, Direktør M. Petersen, København.
Herredsfoged N. Petri, Roskilde.
Kontorchef Plenge, København.
Overretsassessor Poulsen, København.
Politiasistent Rasmussen, Odense.
Vicepolitidirektør V. Ravn, København.
Forstander Rolsted, Gl. Bakkehus.
Justitsråd, Kontorchef Ræder, København.
Overlærer Rønne, Vridsløselille.
Fru Mathilde Schow, Slagelse.
Birkedommer U. Schow, København.
Politiasistent Schram, København.
Politiasistent Smit, København.
Sparekassekasserer Smith, Holbæk.
Borgmester Stemann, Randers.
Politiasistent Stephensen, København.
Hospitalsforstander F. Stuckenberg, København.
Kancelliråd, Politiasistent M. Sørensen, Randers.
Borgmester H. Thalbitzer, Ringsted.
Borgmester A. Thiele, Skanderborg.
Kriminalretsassessor J. Thiele, København.
Overretsprokurator Tvermoes, København.
Kriminalretsassessor, C. Ussing, København.
Kammerherre, Amtmand Vedel, Sorø.
Pastor Wamberg, Sorø.
Kammerherre, Amtmand Wedell-Wedellsborg, Frederiksborg.
Grosserer Th. Wessel, København.
Frøken E. Wigelsen, København.
Fængselslæge P. S. Winde, Horsens.
Birkedommer Øllgaard, København.
Assistent E. Ørbech, Viborg.
Inspektør Øst, Københavns Ladegård.

Forhindring var anmeldt af følgende, som havde ønsket at deltage:

Justitsråd Birkedommer Bech, Slagelse.
Borgmester Bruhn, Viborg.
Amtmand Dreyer, Ringkøbing.
Borgmester Harboe, Kallundborg.
Kammerherre, Stiftamtmand Heltzen, Odense.
Kammerherre, Amtmand Hoppe, Randers.

Inspektør Johansen, Odense.
Borgmester Kalko, Varde.
Borgmester Krarup, Rudkøbing.
Borgmester Lendrop, Horsens.
Kammerherre Lüttichau, Tjele.
Herredsfoged Nancke, Odde.
Borgmester Olivarius, Rønne.
Borgmester Scharling, Fredericia.
Amtmand Schulz, Thisted.
Kammerherre, Stiftamtmand Skribe, Viborg.
Redaktør Wissing, Viborg.
Overauditor, Borgmester Ørsted, Viborg.

Mødet afholdtes i H. Wittmacks lokale, Holmens Kanal 17, og omfattede tre forhandlingsmøder*).

Hs. Ex. Justitsministeren viste mødet den ære at overvære det andet af disse og Hr. Departementschef Ricard det tredje.

Første møde, mandag d. 28 september, form. kl. 9 $\frac{1}{2}$.

Fællesbestyrelsens formand, Hs. Exe. Kultusminister Goos, åbnede mødet med at byde deltagerne velkommen og gav først nogle oplysninger om disses antal. Det vilde allerede af tallet ses, at dette møde fremtrådte i en noget større stil end fængselsselskabernes tidligere møder; men det var ikke hermed meningen, at selskaberne nu skulde drages ud af den mere tilbagetrukne stilling, som de hidtil havde indtaget. Fængselsselskaberne agtede ikke at trænge sig frem med prætensioner på at løse den sociale reforms opgaver. Der er grunde nok til, at deres virksomhed i det hele bør holdes i stilhed og skygge, bl. a. den, at de så lidt som muligt må give anledning til den misforståelse i forbryderverdenen, at det er selskabernes

*) Beretningen om forhandlingerne er nedskrevet efter sekretærens optegnelser under mødet og, for så vidt det skønnes nødvendigt, gennemset af vedkommende enkelte talere. To foredrag, nemlig Oberstløjtnant DALGAS' i andet og Pastor LÜTKENS i tredje møde, forelå i talernes egen opskrift og meddeles efter denne.

opgave at give forbryderen en slags belønning, eller at forbryderne skulde have fordring på hjælp efter en udstået straf. Denne misforståelse fandtes og kom af og til til orde på den naiveste måde, undertiden endog som motiv til at begå forbrydelser, hvorfor man måtte væge sig imod den. Overhovedet hænger fængselselskabernes tilbagetrukne stilling nær sammen med deres humane opgave overfor de enkelte straffede, som netop for deres egen skyld må søges hjulpe uden at bringes i overflødig belysning. Også når sagen ses fra samfundets side, have selskaberne sikkert grund til at fastholde det gamle grundlag for deres arbejde, den stille virksomhed for at hjælpe de enkelte straffede på fode igen. Thi netop ved denne blive de så betydningsfuldt et led i statens og samfundets kamp mod forbrydelsen, den kamp, hvor det gælder på den ene side at forebygge forbrydelsen, på den anden side at forhindre tilbagefaldet.

Når fængselselskaberne i den sidste halve snes år have søgt at slutte sig nærmere sammen i en fælles organisation, er det i følelsen af forskellige mangler ved virksomheden, således som den enkeltvis har udviklet sig. Det første fællesmøde afholdtes i Viborg 1881. Her rejstes første gang det spørgsmål, om selskaberne ikke satte sig et for snævert mål i henseende til valget af de personer, man hjalp, den gang væsentlig kun de fra strafanstalterne udgæede, og om man ikke også, og måske navnlig, burde hjælpe dem, der løslodes fra arresterne. Ligeledes drøftedes spørgsmålet om en sammenslutning. Et udvalg nedsattes, og i overensstemmelse med den af det afgivne betænkning vedtog det andet fællesmøde i København 1885, at selskabernes virksomhed også skulde udstrækkes til de til fængselsstraffe samt ris og rotting dømte; at der skulde søges oprettet lokale selskaber for de egne af landet, hvor sådanne manglede; og det besluttede sat oprette en fællesbestyrelse, bestående af samtlige selskabers formænd, den bestyrelse, som nu har indbudt til dette møde. I mellemtiden er der ikke afholdt

noget møde, dog har sagen ikke hvilet, men udviklet sig stykkevis.

En væsentlig mangel ved organisationen blev afhjulpen ved dannelsen af det sjællandske fængselsselskab. Men endnu ere Lolland-Falster og Bornholm ikke inddragne i fængselsselskabsnettet — denne fuldstændiggørelse savnes altså fremdeles, for at vi, hvad organisation angår, kunne stå ved siden af de selskaber i udlandet, som have inddraget hver plet af landet under deres virksomhed. En anden mangel blev afhjulpen, da det lykkedes at få statens bidrag til fængselsselskaberne forøget med det særlige formål, at forøgelsen væsentlig skulde tilfalde fællesbestyrelsen. Denne blev først derved sat i stand til at begynde sin virksomhed. Thi den udvej, som i 1885 anvistes, at kræve bidrag af de enkelte selskaber, var betænkelig ligeoverfor den grundsætning, at der overhovedet måtte anvendes så lidt som muligt af selskabernes indtægter til administrationen, hvorved midlerne til at virke for det egenlige øjemed vilde formindskes. Fællesbestyrelsen kunde nu optage drøftelsen af de spørgsmål og opgaver, der for tiden trængte sig frem i første række. Og der var da — ved siden af ønsket om at fæstne fællesorganisationen og om muligt bidrage til at forøge interessen for og deltagelsen i selskabernes arbejde, hvis udvidelse i de senere år selvfølgelig kræver forøgede personlige og materielle kræfter — særlig to spørgsmål, som havde fremkaldt nærværende fællesmøde og foranlediget, at dettes rammer, i sammenligning med de tidligere møder, udvidedes betydeligt.

At den sundeste og virksomste form for understøttelse, særlig af straffede, er at hjælpe dem til arbejde, have selskaberne længe erkendt og i så stort omfang som muligt handlet herefter. Men de have også i rigt mål følt vanskelighederne derved, særlig overfor visse arter af løsladte. Dels gælder det om her at komme i forhold til arbejdsgivere; dels kan der være spørgsmål, om selskaberne ikke selv eller i forbindelse med andre deri interesserede kunde

få oprettet en institution til at skaffe eller måske give arbejde. Fremdeles har man, idet virksomheden udstraktes med det bestemte formål i tide at nå til de unge forbrydere under 18 og tildels under 15 år, på hvilke det er naturligt at henvende en særlig opmærksomhed, mødt spørgsmål af stor betydning, således om selskabernes forhold overfor de børn, der efter straffelovens § 36 fritages for straf mod at anbringes til forbedring, spørgsmål, som ønskedes debatterede under det tredje punkt på dagsordenen. Når disse to æmner skulde sættes under forhandling, var det imidlertid nødvendigt, at der foretoges en undersøgelsesrejse; og dette var opnået, idet Pastor LÜTKEN og Politiinspektør C. PETERSEN ved understøttelse fra det Classenske Fideikommis og det Raben-Levetzauske Fond vare blevne satte i stand til i sommer at besøge en stor del af udlandets herhen hørende institutioner*). Derhos havde man ønsket at kunne medtage andre end selskabernes egne medlemmer i drøftelsen af disse æmner, som jo berørte spørgsmål af vidtrækkende interesse og opgaver, som vilde overstige selskabernes egne kræfter. Derfor havde man tilladt sig at sende indbydelse til flere autoriteter, foreninger og private, som kunde vides at ville mødes med fængselsselskaberne i interesse for disse ting, og hos hvem man håbede at finde vejledning og eventuelt praktisk hjælp og deltagelse; særligt havde man indbudt alle landets underdommere, hos hvem det er så naturligt og nødvendigt for selskaberne at søge støtte i deres virksomhed. Og bestyrelsen glædede sig højlig over at se sin indbydelse efterkommet i så stort omfang. Det københavnske fængselsselskabs høje protektor, Hs. kgl. Højhed Kronprinsen, var som bekendt ved sin

*) Da beretningen om denne rejse flere steder i forhandlingerne forudsættes bekendt, henledes opmærksomheden på, at eksemplarer af den — Rejseoptegnelser om Fængselsselskaber, Arbejdskontorer, Landbrugskolonier og Asyler for Straffede i andre Lande. Ved V. LÜTKEN. Trykt som Manuskript. I kommission hos C. A. Reitzel. Pris 50 Øre. — kunne fås i boghandelen.

nærværelse på Fyen forhindret fra at overvære mødet. At han ellers utvivlsomt vilde have hædret det med sin nærværelse, vidste Ministeren ikke blot af personlig samtale med Kronprinsen, men derfor talte også Hs. kgl. Højheds bekendte store interesse for fængselsselskabernes humane opgave.

Taleren gav forskellige forretningsmeddelelser angående mødet, hvis forhandlinger vilde blive ledede af ham som bestyrelsens formand og, forsåvidt han måtte blive hindret fra at være tilstede, af Herredsfoged FABER. Han meddelte, at Københavns Fængselsselskabs optagelseshus for løsladte kvinder, Lindevangshjemmet, samt Christianshavns og Vridsløselille strafanstalter stode åbne for mødets deltagere, ligesom han — særligt af hensyn til de tilstedeværende kommunale autoriteter — var anmodet om at meddele, at det samme var tilfældet med arbejdshjemmet for døvstumme piger i Løngangsstræde.

Han gav derpå ordet til fængselspræst HAFSTRØM som indleder af det første forhandlingsmøde.

»Forslag til nogle fællesbetemmelser for selskaberne og ensartet redaktion af love og beretninger.«

Pastor HAFSTRØM: Til forberedelse af det foreliggende æmne blev der ved fællesbestyrelsens møde i december f. å. nedsat et udvalg, bestående af Herredsfoged FABER, Politimester BÜLOW og taleren, som havde udarbejdet forslag, han på udvalgets vegne skulde forelægge mødet. De udtalelser, det vilde foreslå, skulde ikke opfattes som love, dels på grund af deres mindre stringente form, dels fordi man mangler kompetence til at give bindende regler for de enkelte selskaber. At foreslå egenlige fælleslove havde udvalget ikke anset for hensigtsmæssigt. Hvert selskab har sine love og trænger næppe til ny. For mange love vare en uting i velgørende selskaber, hvor de efter talerens erfaring i almindelighed kun tages frem, når man en enkelt gang føler sig mere indskrænket ved dem end ønskeligt og

forudsat ved lovenes givelse. Forslagets indhold må derfor kun anses for udtalelser af principer og erfaringssætninger, som man må anbefale de enkelte selskaber af lade være ledende for deres virksomhed. En sådan udtalelse om selskabernes fælles opgave og principer vilde ikke blot være af værdi for selskaberne selv; men det vilde altid have sin betydning at få udbredt til en så stor kreds som muligt, hvad det egentlig var, selskaberne havde for. Forslaget lyder således:

Det til udarbejdelse af forslag til nogle fællesbestemmelser for alle de danske fængselsselskaber og ensartet redaktion af deres love og beretninger nedsatte udvalg foreslår, at

Forsamlingen udtaler:

1. De danske fængselsselskabers formål er at yde hjælp til sådanne straffede personer, der give håb om oprejsning, til at de kunne genvinde en stilling i samfundet. Hjælpen kan bestå i pengeunderstøttelse til at komme i vej, beklædningshjælp, medvirkning til at få arbejde eller tjeneste og overhovedet alt, hvad der kan tjene til at støtte den straffede person, der selv har villie og evne til at rejse sig. Derimod kunne fængselsselskaberne ikke stille sig den opgave at understøtte forbryderens familie, medens forsørgeren straffes. Ej heller kunne de understøtte personer, om hvilke det kan forudses, at de ikke kunne bringes til at ernære sig selv. I reglen kunne derfor professionelle betlere og løsgængere ikke ventes understøttede.

2. Hjælp fra fængselsselskaberne er ikke absolut betinget af, at forbryderens forsørgelseskommune er medlem af et fængsels-selskab; men selvfølgelig vil i de enkelte tilfælde, navnlig ved større understøttelser til udvandring o. lign., hensyn tages dertil, ligesom et fængsels-selskab kan finde anledning til at gøre spørgsmålet om en understøttelse afhængigt af, at kommunen yder et bidrag.

3. De danske fængselsselskaber ere dels sådanne, der ere knyttede til strafanstalterne og antage sig de fra disse udgående personer, dels sådanne, der antage sig de i en begrænset del af landet hjemmehørende straffede personer. Forsåvidt disse virksomhedsområder falde sammen, idet en fra en strafanstalt udgaaet person kan understøttes både af det ved strafanstalten bestående fængsels-selskab og af det lokale (provinsielle) fængsels-selskab, under hvis område han har hjemsted, aftale vedkommende fængsels-selskaber, hvorledes de dele understøttelsesbyrden, og holde i alle tilfælde hinanden i kundskab om, hvad hvert af dem udretter for vedkommende person.

4. De enkelte fængselselskaber organisere selv, hvad der er nødvendigt for udøvelsen af deres virksomhed, f. ex., hvor det findes hensigtsmæssigt, nedsættelse af udvalg ved de enkelte fængsler til at holde øje med de straffede personer, anbefale de værdige til hensigtsmæssig hjælp og i det hele stå fængselselskabet bi i dets virksomhed på hvert enkelt sted. Hvert fængselselskab har sine egne love, sin egen formue og sin egen bestyrelse.

5. Medlemmer af de danske fængselselskabers fællesbestyrelse ere samtlige fængselselskabers formænd, samt overinspektøren for fængselsvæsenet, forsåvidt han er villig til at indtræde i den. Formanden for det københavnske selskab er formand for fællesbestyrelsen.

6. Fællesbestyrelsens opgaver ere: at være medlem mellem fængselselskaberne på den ene side og den administrerende og lovgivende magt på den anden side, — at følge og fremme fængselselskabernes virksomhed og overhovedet virksomheden for de straffede personer i Danmark og holde øje med den virksomhed, der udfoldes af lignende selskaber i andre lande, og såvidt muligt fremme samvirken med dem, — at gøre almenheden kendt med fængselselskabernes virksomhedsmåde og principer ved at udgive beretninger, — at fordele mellem selskaberne de af statskassen og fra andre sider til virksomheden i almindelighed skænkede og ikke for noget enkelt selskab alene bestemte pengebidrag, — og at forvalte fælleskassen, hvis midler ventes tilvejebragte på lignende måde, og som anvendes dels til de udgifter, som selve fællesbestyrelsens virksomhed medfører, dels til tilskud til enkelte selskaber i særlige øjemed.

7. I de af fællesbestyrelsen udgivne beretninger, der i reglen udsendes årligt, gives bl. a. skematiske oplysninger om fængselselskabernes pekuniære stilling, virksomhed og bestyrelse (hvortil vedlagte skemaer kunne bruges). Det overlades til hvert enkelt selskab, om det finder anledning til i dets beretninger at udgive mere detaljeret skematisk oversigt over de enkelte understøttede personers forhold (hvortil i så fald det ligeledes medfølgende paradigma kan anvendes). Til hvert selskab sendes fra fællesbestyrelsen et så stort antal eksemplarer af dennes fællesberetninger, at de kunne omsendes til samtlige medlemmer.

1 august 1891.

BÜLOW.

FABER.

S. M. HAFSTRØM.

Idet indlederen nærmere motiverede forslaget enkelte punkter, som toges for hvert for sig, bemærkede han med

hensyn til punkt 1, at medens man ikke på forhånd kunde udelukke bestemte arter af løsladte fra selskabernes omsorg enten på grund af deres forbrydelses eller strafs art, når der var håb om deres forbedring, var der dog visse personer, som det måtte ligge udenfor selskabernes opgave at støtte, således fattiglemmer og folk, der lide af sådan legemlig eller sjælelig svaghed, at de ere ganske uskikkede til at ernære sig selv. Her var det kommunens sag at hjælpe. Som regel vilde det være unyttigt at hjælpe dem, der vare straffede med tvangsarbejde. Men da nogle dommere vare tilbøjelige til at anvende vand og brøds straf, hvor andre anvendte tvangsarbejde, og det ikke var straffens art, der her skulde være bestemmende, havde man valgt udtrykket »professionelle betlere og løsgængere«. Ubetinget rigtigt var det at hjælpe forbrydere efter det første fald; med recidivister burde man være langt forsigtigere, særlig også med at anbefale dem til pladser. — Der var brugt de ord: »selskaberne kunne ikke stille sig den opgave« at hjælpe familien under forsørgerens straf, idet denne gamle regel burde fastholdes, men dog ikke så skarpt, at der jo kunde gives rum til undtagelser i særlige tilfælde.

Fængselspræst LÜTKEN fandt, at det var en uheldig redaktion, som gav anledning til misforståelse, når det sagdes at være opgaven at hjælpe dem, »der selv havde villie og evne til at rejse sig« — de, der have det, skulde smukt hjælpe sig selv. Til sætningen, at professionelle betlere og løsgængere i reglen ikke hjælpes, ønskede han føjet de ord: »undtagen med arbejde«.

Indlederen fastholdt ordene »evne til at rejse sig«, idet de efter sammenhængen naturligt måtte forstås om evne til at rejse sig, når de blev støttede. At udtale, at professionelle betlere og løsgængere kunde hjælpes med arbejde, anså han for urigtigt, da de, der vilde arbejde, just derved viste sig ikke at være professionelle betlere og løsgængere.

Inspektør, konstitueret overinspektør for fængselsvæsenet AMMITZBØLL spurgte, om det var meningen, at personer, der af en eller anden grund fritages for straf, f. ex. børn, skulde udelukkes fra selskabernes hjælp, hvilket han fandt uheldigt.

Formanden bemærkede, at spørgsmålet om at hjælpe børn, der fritages for straf, vilde komme for næste dag, og der kunde ventes forslag til at afhjælpe den antydede mangel.

Indlederen udtalte med hensyn til udvalgsforslagets punkt 2, at man vel ikke burde sætte det som en betingelse for en straffets understøttelse, at hans forsørgelseskommune ydede bidrag til et af selskaberne; men der burde i denne henseende lægges et tryk på kommunen. — Om punkterne 5—6 bemærkede han, at der her var noget, hvorom der muligvis burde søges tilvejebragt mere formelle bestemmelser, idet der havde været rejst spørgsmål om, hvorvidt fællesbestyrelsen havde en tilstrækkelig fast grund under fødderne; dog havde udvalget ment, at der var givet den en sådan ved de resolutioner, som vare vedtagne på det sidste fællesmøde.

LÜTKEN mente, at fællesbestyrelsen netop manglede et formelt grundlag, idet det tidligere mødes resolutioner ikke kunde betragtes og ikke af selskaberne vare blevne betragtede som love, hvad jo de nu foreslåede udtalelser heller ikke vilde blive. Men da det dog vilde være heldigt, at fællesbestyrelsen, som bl. a. tænktes at skulle repræsentere, disponere over penge etc., kunde vise hen til nogen formel bemyndigelse dertil, vilde han — uden iøvrigt at lægge vægt på den ene eller anden form — foreslå en tilføjelse til de af pastor HARSTRØM foreslåede udtalelser, hvorved de enkelte fængselselskaber opfordredes til som tillæg til deres love at vedtage en bestemmelse om fællesbestyrelsen, som kunde give denne det fornødne formelle grundlag. Med hensyn til dens sammensætning indså han ikke, hvorfor man havde fraveget det tidligere mødes resolution om,

at der foruden de enkelte selskabers formænd kan optages »andre, der have vist særlig indsigt i og interesse for selskabernes gerning«. Denne bestemmelse foreslog han genoptagen. Udvalgets bestemmelse af fællesbestyrelsens opgaver kunde han i det hele tiltræde, men foreslog tilføjet, at den bør søge forbindelse med fængselselskaber i udlandet, hvor der er trang til en sådan — f. ex. til forsorg for de herfra til Sverige, Norge og Tyskland og omvendt efter straf hjemsendte.

Birkedommer OLDENBURG foreslog, at det overlodes det nedsatte udvalg at søge Hafstrøms og Lützens forslag sammenarbejdede; det var vanskeligt for forsamlingen at danne sig en mening om disse spørgsmål, og den havde næppe kompetence til at vedtage beslutninger om fællesbestyrelsens virksomhed.

HAFSTRØM sluttede sig hertil og anbefalede at blive ved udvalgsforslaget uden iøvrigt at have noget væsentligt imod Lützens forslag om fællesbestyrelsen, som i det hele stemte dermed. Kun fandt han det betænkeligt, at fællesbestyrelsen skulde kunne supplere sig, som den vilde, da det derved kunde befrygtes, at et enkelt indflydelsesrigt medlem fik overmagten ved at få bestyrelsen suppleret efter sit tykke.

Formanden fastslog, at forsamlingen, således som de to sidste talere havde udtalt, ikke kunde vedtage noget, som var bindende for de enkelte selskaber, men kun opfordre dem til at vedtage visse bestemmelser. Han foreslog, at der nedsattes et udvalg bestående af repræsentanter for de enkelte selskaber, nemlig Herredsfoged FABER, Fængselspræsterne HAFSTRØM og LÜTKEN, Birkedommer OLDENBURG og, som stedfortræder for den fraværende Politimester BÜLOW, Politiassistent P. RASMUSSEN — der vilde have i morgen at fremkomme med et endeligt forslag til beslutning af forsamlingen, eventuelt indeholdende bestemmelser, som så de enkelte selskaber kunde opfordres til at vedtage.

Forslaget vedtoges.

HAFSTRØM motiverede dernæst de i udvalgsforslagets punkt 7 omtalte forslag til ensartet skematisk opstilling af de statistiske meddelelser i selskabernes beretninger. I den øvrige del af disse burde man derimod snarere undgå ensartethed. Han advarede imod i beretningerne at betegne de hjulpne så tydeligt, at de kunde kendes af uvedkommende.

På forslag af formanden henvistes denne sag til det nys nedsatte udvalg, hvorefter mødet sluttedes.

Andet møde, 28 september, efterm. kl. 1.

Politiinspektør C. PETERSEN indledede forhandlingen om spørgsmålet: Bør der søges oprettet et arbejds-kontor, landbrugskoloni eller lignende institution til at skaffe straffede arbejde?

Han vilde holde sig til forholdene i København, hvor der for fængselselskaberne var særlig trang til et fast kontor med en lønnet forstander, dels for at man kunde have et bestemt sted at sende løsladte hen til, dels for bedre end hidtil at kunne opnå hovedsagen ved at hjælpe de straffede, nemlig at skaffe dem arbejde. Derpå burde hovedvægten lægges. Taleren havde, navnlig efter at have set de tyske arbejdsanvisningskontorers virksomhed, fået en følelse af, at vi her hjalp for lidt med arbejde og for meget med penge o. l. Pengehjælpen burde altid kun være en biting. Man kunde bedre skaffe arbejde, når man havde et kontor som melleinled mellem de løsladte og arbejdsgiverne. Fremdeles gjaldt det om så vidt muligt at holde øje med de løsladte — i København naturligvis en meget stor og vanskelig opgave, der også bedre vilde kunne løses, når man som bestyrer af kontoret fik en lønnet medhjælper med tid til rådighed dertil. For at kunne udrette noget godt kom det jo an på at have en brugbar mand til denne plads, hvad selskaberne iøvrigt havde i den mand, som hidtil privat havde hjulpet med disse opgaver.

Hvad den pekuniære side af sagen angik, kunde udgiften ved det påtænkte kontor anslås til ca. 1800 kr. årlig, en sum, der foreløbig kun kunde tilvejebringes ved tilskud fra samtlige selskaber. Dog vilde det måske vise sig, at udgiften med tiden kunde opvejes noget, hvis man kunde komme ind på den samme vej som i Tyskland, at nemlig en del af omkostningerne ved de løsladtes anbringelse og understøttelse gennem kontoret af arbejdsgiverne fradrages deres løn og refunderes selskaberne. — Da Københavns fængselsselskab har et optagelseshus for kvinder, med hvilket det ikke var påtænkt at gøre nogen forandring, og da der også gennem det kan skaffes pladser til disse, vilde det påtænkte kontor kun komme til at give sig af med mænd. Det burde hedde fængselsselskabernes kontor og ikke være underlagt Københavns Fængselsselskab, men fællesbestyrelsen, idet dets hjælp kunde benyttes af samtlige selskaber. Han foreslog derfor at vedtage følgende resolution:

Det må i betragtning af de særlige forhold i København anses for ønskeligt for fængselsselskabernes virksomhedder at have et kontor med en dertil knyttet fast medhjælper for at samle og organisere virksomheden, skaffe arbejde og pladser til løsladte samt vedblivende holde øje med de hjulpe.

Pastor LÜTKEN kunde ganske slutte sig til indlederen og støttede forslaget. Når henses til det uheldige i, at de løsladte i København — særligt når de blot kom for at tigge af selskaberne — nu kunde henvende sig flere forskellige steder; når man her umulig vedblivende kunde nøjes med at arbejde på den dobbelte opgave at skaffe arbejde og føre tilsyn med de løsladte — på det sidste lagde han særlig vægt — ved rent frivillig og privat kraft; og når man kunde blive enig om tilvejebringelsen af pengemidlerne, så han ikke, at selskaberne i denne sag havde synderligt at betænke sig på. Et kontor som det

foreslåede blev for såvidt nærmest et indre auliggende for selskaberne og oversteg heller ikke deres egne kræfter. Men det måtte jo overvejes, om dette var det eneste eller det første, der burde gøres. At det først og fremmest galdt om at skaffe arbejde var der ingen tvivl om: dels var det i sig selv den ene rette hjælp til oprejsning, og dels det bedste middel til at sigte dem, som bede om hjælp. Af den sidste grund kunde det sikkert også vise sig at være god økonomi at anvende noget på at skaffe det. Selskaberne vilde kunne gøre lignende erfaringer som en borger i talerens fødeby, der ikke syntes om at give almisse til de mange unge betlere, som altid erklærede, de vilde så gerne have arbejde, men kunde intet få. Han købte en favn brænde og tilbød enhver, der kom, huggearbejde. Men så var der på en gang ingen, der kunde; den ene havde dårlig arm, den anden skulde andensteds hen o. s. v. Brændet blev på den måde stående tre år i hans gård, indtil han tilsidst lod en arbejdsmand fra byen hugge det. En sådan favn brænde kunde det måske også for selskaberne være praktisk at have. Man stod her ved det videre rækkende og ikke blot for selskaberne betydningsfulde spørgsmål om et arbejdssted eller en arbejdskoloni. Et arbejdssted for arbejdsløse, beregnet på dertil at henvise almindelige betlere, lå det særligt nær at tænke på overfor det urimelige hustiggeri i København. Det var hans indtryk af dette, at det bestandig tiltog, og at et uforholdsmæssigt antal af betlere vare yngre, arbejdsføre folk; han oplyste, at i 1880 dømtès i København 123 betlere, men i 1890 714. Imod tiggeriet behøvedes to ting: almindelig enighed om ikke at give almisse ved dørene — og et arbejdssted, til hvilket enhver arbejdsløs betler kan vises hen. Det første var vel vanskeligere at tilvejebringe end det andet, hvad Københavns Understøttelsesforening vistnok havde rig erfaring om. Men det kunde dog henstilles at forsøge, om ikke et arbejdssted også i den henseende vilde hjælpe. — Også for fængselsselskaberne kunde

et arbejdssted (specielt for løsladte) have betydning, og det var meningen i det små at begynde et forsøg i den retning ved Vridsløselille forbedringshus, hvor det simplest og billigst lod sig iværksætte, fordi man i skyggen af fængslet ikke behøvede noget synderligt apparat. Man tænkte derved især på en vis klasse af løsladte, som ikke egnede sig til uden videre at sendes i arbejde hos private folk, men hvem man dog vilde prøve, give en chance og skabe en vis opdragende overgang fra det tvungne til det fri arbejde. Det var væsentlig villiesvage personer, som trængte til en tid at holdes under tilsyn. Rigtignok hedder det, at den dyd, som behøver en vogter, er ikke sin vogter værd. Men børn søger man dog netop ved at vogte dem en tid at opdrage til at vogte sig selv — og der er mange straffede, som i høj grad ligne børn.

De sidste bemærkninger vilde også passe på mange af de for løsgængeri og betleri straffede. Når man tænkte på den befolkning, der gik ud og ind af landets arbejdsanstalter, stod det for taleren som et hul i fængselsselskabernes arbejde, at de ikke gjorde noget kraftigt for at række en hånd til dem iblandt dem, som kunde hjælpes. De frembød vel særlige vanskeligheder; men man kunde dog ikke uden videre erklære alle eller blot alle oftere straffede betlere og løsgængere for uforbederlige. Vilde man nu gøre noget for dem, måtte det uden tvivl være ved en lignende institution som de tyske arbejderkolonier. Disse have vist, at der kan udrettes noget. Vel er der betydelig forskel på de tyske forhold og vore. Som bekendt ere vagabonderne og betlerne i Tyskland en ren landeplage. Deres tal ansloges til ca. 200,000 eller $\frac{1}{2}$ pct. af hele befolkningen. Af vor befolkning vilde $\frac{1}{2}$ pct. give 10,000; det var vanskeligt at afgøre, hvor stort tallet i virkeligheden var; han anså det for sit vedkommende dog ikke for nær så stort. I 1888 dømtes i hele landet 1668 for løsgængeri og betleri, deraf 474 i København, 262 i øernes købstæder, 469 i øernes landdistrikter, 184 i Jyllands købstæder, 279

i Jyllands landdistrikter. Men der var i al fald nok til, at der burde gøres noget, og oprettelsen af en arbejderkoloni stod for ham som ønskelig. Mønsteret for en sådan burde søges i den i rejseberetningen beskrevne mosekultur-anstalt Rickling i Holsten. Basis for en sådan anstalt måtte efter vore forhold formentlig være en stor og nogenlunde bekvemt beliggende jysk hedemose, som vilde byde tilstrækkeligt og afvekslende arbejde og give udsigt til at lønne arbejdet. Der måtte have en tilstrækkelig anlægskapital, idet han antog, at det vilde blive forholdsvis altfor dyrt at begynde småt. Men hovedsagen var dog at finde den rette mand til at forestå kolonien — ham måtte man først og fremmest have, inden man gik til at oprette den, enten man nu vilde tænke sig, at opgaven optoges af en særlig forening eller på anden måde. Taleren stillede sig overfor hele denne sag væsenlig spørgende, hvad jo foreløbigt også var det naturlige fra fængselsselskabernes standpunkt. Bestyrelsen ønskede meget at høre andres meninger herom, og han bad forsamlingen betragte hans ytringer som et til alle heri interesserede og sagkyndige rettet spørgsmål.

Oberstløjtnant DALGAS: Der er idag sat det spørgsmål på dagsordenen, om heden egner sig til derpå at rejse arbejderkolonier og arbejdsanstalter for tidligere straffede, der melde sig frivilligt, eller for dem, der dømmes til tvangsarbejde.

Heden har imidlertid meget forskellige arbejdsfelter, fordi den består af meget forskellig slags jord, og hver slags felt giver anledning til en særegen slags arbejdskoloni.

Man kunde først tænke sig, at disse mennesker kunde bruges til at beplante hederne. Der er jo endnu i Jylland store arealer øde hede, der kun ere skikkede til at beplantes; og derfor er der overmåde meget at udrette i denne henseende. Det så jo tiltalende ud, om disse ulykkelige, forkludrede mennesker kunde bruges til noget så nyttigt og velsignelsesrigt som at forsyne Vestjylland med bolværker mod stormens magt. Men denne tanke vil ikke

kunne gennemføres i praxis. Dels er det i reglen for dyrt at bruge håndkraft i plantagerne, idet den største del af jordbearbejdningen sker langt billigere ved hestekraft; til ex. kan anføres, at en med heste udført total reolpløjning af 1 td. land koster 40 kr., medens det samme arbejde, udført med håndkraft som reolgravning koster 120 à 150 kr., altså 3 à 4 gange så meget. Dels blev det ikke muligt at beskæftige fangerne eller de frivillige ved plantagearbejde om vinteren og knapt nok i den tørreste tid om sommeren, og endelig måtte slige anstalter i plantager uafsladelig flyttes, fordi der ikke er mere arbejde, når tilplantningen er endt, i al fald ikke af nogen betydning. Skal der anlægges kolonier i plantagerne, vil det hele apparat blive kostbart, idet der må indkøbes en mængde store arealer til beplantning, for i en lang tid at kunne skaffe et større antal af slige folk, der stadig måtte flyttes, tilstrækkeligt arbejde.

Ved plantningsarbejder alene kunde således arbejds-kolonier m. m. ikke finde god anvendelse; derimod kan der ikke være noget at indvende imod at kombinere plantningsarbejde med f. ex. mosedyrkning, hvorom mere senere.

Dernæst kunde man tænke sig slige kolonier eller arbejdsanstalter anvendte ved hedens opdyrkning til agerland. Dersom der ved heden forstås den faste hede med fast sandunderlag, så må dette også frarådes; thi den slags jord giver kun et tarveligt udbytte og udfordrer ikke meget håndarbejde, selv om hedeboerne kalde den en god hede. Slige kolonier vilde ikke kunde bestå derude uden meget klækkelige tilskud — således som f. ex. Frederiksord i Holland, hvor endog forholdene i mange henseender ere mere gunstige end hos os i Jylland, således med hensyn til afsætningen af varerne og jordens godhed. Derimod kan den faste hede meget vel med kolonianlæg anvendes til nyttig opdyrkning, når den kombineres f. ex. med mosekultur.

Dersom der ved kolonier og arbejdsanstalter på hederne

forstås sådanne på vore lyngklædte moser og kærjorder, så er der derimod den største anledning til at tage dette under den alvorligste overvejelse; thi erfaringerne fra Bokelholm og Rickling og mange andre steder, hvor slig jord er bleven dyrket, viser nøksom, at man her kan få fuld erstatning gennem rige afgrøder for udgifterne til endog en meget betydelig arbejdskraft. Bokelholm, der er en tvangsarbejdsanstalt på mosejord, betaler sig således selv og koster det offentlige intet.

Jeg behøver næppe her at motivere, hvad grunden er til, at moser og kærjorder yde de store afgrøder, når de blive rigtigt behandlere, og der haves tilstrækkelig tid til at fjerne surhed og overdreven fugtighed af tørvejorden. Dette er nu et faktum, som vi roligt kunne gå ud fra, og vore mose- og kærjorder ere ikke anderledes beskafne end alle andre. Den omstændighed, at lyngmoserne i de første år af behandlingen kunne vise sig tvære, har ikke det mindste at betyde. I Rickling ere afgrøderne således ikke sikre, før der er gået 3 à 4 år efter, at jorden er tagen under plov; men så ere de det.

Derimod bør her fremhæves som noget karakteristisk for mosekultur:

1. at de forbruge en meget betydelig mængde håndkraft, og
2. at de give anledning til beskæftigelse på en mængde forskellige måder og omtrent på alle årstider.

Jeg mener, at disse to egenskaber ere af største betydning ligeoverfor spørgsmålet om, hvor disse arbejdsanstalter bør anlægges; thi det vil næppe være muligt at tilvejebringe et bedre arbejdsfelt end netop moser og kærjorder.

Ved hedemosernes første opdyrkning spiller således håndkraften en hovedrolle, navnlig i retning af udgrøftning, gravning, hakning og sandtilførsel m. m., og disse håndarbejder ved den første tilkultivering ville endog koste 2 à 300 kr. pr. td. land; når der således på Bokelholm nu er

kultiveret ca. 1000 tdr. land mose, så er der altså her i løbet af 10 år udført arbejde for 2 à 300,000 kr., hovedsagelig med håndkraft.

De bygninger, der udfordres til mosebruget, kunne selvfølgelig også efterhånden opføres af selve personalet, og ofte kan man endog selv brænde stenene hertil, når ler findes i mosernes udkanter; brændslet til brændingen haves jo ved hånden.

Ved den årlige drift af de færdige moseagre er det ligeledes ønskeligt at have en stor arbejdskraft, fordi en skarp lugning og renholdelse er en nødvendig betingelse for store afgrøder. Da jeg for 15 år siden besøgte Rimpau på hans berømte moseejendom (det var i slutningen af maj) så jeg 60 koner og børn luge havre- og bygmarkerne. Tillige ville roer og kartofler komme til at udgøre en meget stor del af afgrøderne på moserne, og disse rodfrugter udfordre som bekendt megen pasning. I de hollandske moseegne dyrkes således $\frac{1}{3}$ af arealet alene med kartofler.

De store kartoffelafgrøder give atter anledning til fabrikation af stivelse; i Hollands opdyrkede moseareal, der omfatter ca. 30 □ mil, er der således omtrent en stivelsefabrik i hver landsby. Det indhøstede korn skal derhos tærskes, det kan males til mel, bages til brød; og markens rige produkter kunne overhovedet forædles det mest mulige, hvilket alt udfordrer håndkraft.

I de vel kultiverede moser kan der dernæst med fordel dyrkes kurvepil, og disse kunne om vinteren forarbejdes til kurve m. m.

Ligger mosen bekvemt for afsætning, vil en fabrikation af tørv til brændsel, til tørvekul, til tørvemel og til tørvestrøelse få en nyttig anvendelse.

Af halmen, hvoraf der ved alle mosekulturer haves overflod, kan der fabrikeres simer, fletninger m. m. Hamp voxer fortrinligt på kultiveret mose, og deraf kan resultere fabrikation af tougværk, sejl garn m. m. Hør voxer ligeledes godt på moserne, og den kan jo anvendes til deraf at

spinde og væve tøj, såvel til koloniens eget forbrug som til salg. En stor del af disse arbejder kunne jo udføres om vinteren; og desuden er der kreaturerne at passe, avlsredskaber at fabrikere både til eget og andres brug o. s. v.

Ved siden heraf må erindres, at kultiveret mosejord er så rig, at den kan yde omtrent alt, hvad der udfordres til underhold for beboerne af slige anstalter. De kunne deraf få brød, kød, mælk, flæsk, smør, fedt, kartofler, grøntsager, byg til øllet, uld og hør til klæder, læder til fodtøj og brændsel til kakkelovnen. Det er yderst lidt, der skal anskaffes til en sådan husholdning, ikke stort andet end salt, peber, tobak og medicin samt råprodukterne træ og jern til avlsbruget. Kun vandet er i reglen ikke godt, med mindre det ved ledninger kan hentes fra fast land.

Hertil kommer, at de rige afgrøder i mosekulturerne ville give anledning til, at mandskabet kan få rigelig og god føde, at arbejdet er mangeartet og i reglen interessant og fornøjeligt, at alt dette giver anledning til, at mandskabet føler sig tilfreds, at det villigt udfører sit arbejde, og ikke er tilbøjeligt til at løbe bort, hvilket erfaringerne fra Bokelholm og Rickling noksom udvise. Alt naturligvis, når der ved siden heraf er en kraftig og velvillig administration.

Endelig bør her bemærkes, at en mosekultur meget passende kan kombineres med såvel hedeskovbrug som opdyrkning af fast hede til ager, medens ingen af de to sidste kunne bruges alene til disse anstalter. Såvel i Rickling som i Frederiksdal finde slige heldige kombinationer sted; og i reglen vil det hos os ikke være vanskeligt ved siden af en lyngmose at købe tør hede til plantning og opdyrkning.

Jeg tror derfor, at spørgsmålet om arbejdskolonier og arbejdsanstalter bedst løses ved at anbringe disse i hedemoser og kærjorder, som endnu kunne erhverves til temmelig lave priser; og maaske helst således, at en del tør hede følger med. Det er en selvfølge, at man må være forberedt på at erhverve ikke ganske små arealer for i længere

tid at kunne beskæftige en stor arbejdskraft; og dernæst, at det kan være rigtigt at opføre bygningerne således, at de eventuelt ville kunne flyttes, hvilket f. ex. finder sted i Rickling.

Jeg tror ikke, at det er rigtigt her at opgive, hvor slige arealer kunne fås; det vilde ikke være klogt, priserne kunde let stige derved. Er det absolut nødvendigt, at de skulle ligge ved jærnbane, ville de selvfølgelig koste adskilligt mere, end når de kunne ligge noget derfra. Såfremt nogen måtte ønske at erhverve slige arealer, vil jeg råde til, at man henvender sig til hedeselskabet herom, hvis man har ubetinget tillid til det. I så fald vil selskabet gøre sit bedste for at hjælpe med råd og dåd.

Det er imidlertid klart, at fængselselskaberne selv ikke ville være istand til at rejse slige anstalter eller kolonier; dertil have de i alt fald for tiden aldeles ikke tilstrækkelige midler. Men disse selskaber have en ikke ringe indflydelse, ikke mindst på grund af medlemmernes ofte fremragende stilling i samfundet, og tillige fordi selskabernes virksomhed er af den største betydning for hele landet. Da fængselselskabernes bestyrelse nu har rejst sagen om arbejdskolonier, og for første gang rejst den her i landet, noget, hvorfor vi alle bør være den tak skyldige, så tror jeg også, at denne deres vel erhvervede indflydelse bør anvendes til at søge slige kolonier og anstalter rejste ved andre. Jeg tænker nærmest på kommunerne, med hvilke selskaberne jo stadig stå i forbindelse, og da navnlig de store kommuner og atter navnlig København. Måske også staten kunde være villig til at række en hjælpende hånd.

Byerne; især de store, trænge til at desinficeres på alle deres renovationsområder, og til ved siden heraf at anbringe den forkludrede del af menneskeheden på et sted, hvor den kan få et sundt, godt og fornøjeligt arbejde, der virkelig betaler sig. I begge disse retninger yde moserne fortrinlige hjælpemidler. Tørvestoffer bør således fra moserne sendes til byerne, og disse bør til gengæld sende

den ulykkelige del af deres befolkning til moserne. Hele samfundet vil vinde meget herved.

Der er i dag bleven spurgt, om det var rigtigt at arbejde sig småt fremad med slige kolonier, eller om man strax burde tage fat med stor kraft og i stor målestok. I så henseende skal jeg bemærke, at det er nødvendigt at begynde med indkøb af et stort areal, helst endog et meget stort. Lad os nemlig tænke os, at man kun køber 100 td. land mose, får denne opdyrket, og så vil købe mere ved siden af. Prisen på jorden vil da sandsynligvis blive meget højere end tidligere, og måske kan jorden slet ikke fås opad den først anlagte koloni. Nej, arealerne må nødvendigvis erhverves i stor stil, og hvis man ikke venter for længe hermed, vil udgiften herved ikke blive stor. Derimod vil man ikke strax kunne begynde med stor arbejdskraft. Kolonierne kunne nemlig først rejses på mosen efterhånden, som denne er istand til at afgive afgrøder og derigennem føde besætningen. I de første 3 à 4 år kan der således kun med f. ex. 20 à 30 mennesker foretages forberedelser i retning af opdyrkning og bygninger til derefter at modtage et lignende hold; året efter kan der måske atter modtages en snes mennesker og hvert år flere og flere, indtil man har det kvantum, hvorpå anstalten er beregnet. Dette vil være den billigste måde at arbejde på.

Det er muligt, at det her i landet vil vise sig vanskeligt at få de tidligere straffede til frivilligt at melde sig til arbejdskolonierne, således som det f. ex. sker i Rickling, hvor tilgangen er ret livlig. Det er muligt, at arbejderforholdene her i landet ere noget vanskeligere end i udlandet. Men selv der er man begyndt med tvangsanstalter og først senere slået ind på de frivillige kolonier; og jeg tror, at noget lignende bør ske hos os. De, der komme ud fra tvangsanstalterne på moserne, ville da ligesom i Holsten ty til de frivillige arbejderkolonier i moserne, fordi de have fået personlig erfaring for, at de ikke ville kunne få det bedre andensteds. Ved begge disse slags kolonier vindes

således, at disse stakkels mennesker, eller i al fald en del af dem, ikke falder tilbage til at være betlere eller løsgængere til plage og byrde for andre mennesker. Ja, det er endog sandsynligt, at anbringelsen i kolonierne vil føre til, at ikke få af de straffede kunne gengives samfundet som nyttige arbejdere, fordi de der mere end noget andet sted kunne opdrages til at få agtelse for og kærlighed til sundt, nyttigt og fornøjeligt arbejde.

Til slutning skal jeg tillade mig at anføre, at hedeselskabet selvfølgelig er interesseret i, at denne sag om kolonier på moserne kan nyde god fremgang, og jeg takker, fordi der er bleven givet det lejlighed til her at udtale sig om dette vigtige emne.

Formanden takkede under forsamlingens tilslutning Oberstløjtnant Dalgas for hans foredrag, som gentagne gange vakte livligt bifald.

Pastor LÜTKEN bemærkede i anledning af en ytring af Dalgas, at tanker om arbejderkolonier dog havde været fremme tidligere. Således havde i en af de arbejdsløse vintre, vistnok først i firserne, Pastor Krag i et blad udkastet tanken om en sådan. For en månedstid siden holdt Pastor Diestelkamp fra Berlin foredrag her om den berlingske arbejderkoloni, som også nylig var skildret i Berlinske Tidende. Et kommunalt forsøg, om end i noget anden retning, var ifølge skrivelse til fællesbestyrelsen fra Stiftamtmand Kammerherre Heltzen foretaget i Odense amt, der havde indrettet en anstalt, dels til opdragelsesanstalt, dels som en art supplement til amtets ældre arbejdsanstalt og fattiggårde. Amtsrådet tænkte sig ifølge skrivelsen her at ville anvise et bedre ophold for yngre familier, der oftest på grund af en talrig børneslok eller sygdom vare komne tilbage og ellers mere og mere vilde tabe modet til selverhverv. »Man vilde tilbyde kommunerne, der ofte plages af for store og stigende fordringer fra slige familier, et sted, hvorhen disse kunde henvises med udsigt til at genvinde driftighed og med aldeles frihed til at kunne udtræde for

påny styrkede at begynde selverhverv — idet de større børn skulde opdrages sammen af forstanderen, mens forældre og de små børn forbleve sammen i særskilte værelser for hvert par folk og uden ufrivillig spisning med andre. — I baggrunden lå den tanke i tiden at bygge småhuse på det store landtilliggende og tildele familierne et stykke jord i billig leje; heller ikke lå det udenfor planen efter tysk mønster at modtage arbejdsløse på kort tid. — Uagtet man satte prisen netop til den taxt, der ifølge lov 12 marts 1864 gælder for interkommunal refusion, modereret efter arbejdsdygtighed, have sognerådene ikke i stort omfang sendt familier til anstalten. Men adskillige have dog til en tid været der med godt resultat. Det fremgik af selve meddelelsen, at planen kun for en mindre del var bleven realiseret; den omhandlede anstalt (ved Knarreborg) er nu faktisk så godt som udelukkende opdragelsesanstalt; men selve planen havde jo betydelig interesse.

Borgmester STEMANN anbefalede tanken om arbejdsanvisningskontorer som praktisk, idet han udtalte ønsket om et sådant kontor også i Jylland. Navnlig kvinder var det efter hans erfaring meget vanskeligt at få anbragte efter straf. Han bemærkede, at undertiden havde en bekendtgørelse i »Indre Missionstidende« bragt godt resultat. Til mændene — når undtages kontorfolk — var det lettere at skaffe arbejde. Men også dem vilde et kontor dog bedre skaffe plads i vedkommendes eget fag. At anbringe straffede gennem fæstemænd havde sine misligheder, bl. a. den, at man ikke altid kunde være sikker på, at husbonden erfarede pågældendes fortid; så kunde en straffet komme i tjeneste hos en mand, der på ingen måde vilde have straffede i arbejde, eller ikke egnede sig dertil, og kunde risikere øjeblikkelig afsked, når hans fortid tilfældig blev bekendt. Derfor fortjente spørgsmålet om særlige kontorer for straffede den alvorligste overvejelse, og i Jylland var trangen i den retning ikke mindre end på Sjælland.

Forstander BUBBE ønskede, at der også måtte blive taget

hensyn til folk, som ikke havde været straffede, men vare hjælpeløst og ulykkeligt stillede. Man burde passe på, at foranstaltninger som de omhandlede ikke kom til at se ud, som om der skulde sættes præmier for de straffede, eller som om de vare værdige til hjælp fremfor andre. Han havde ofte truffet løsladte, som havde den opfattelse, at de havde et krav at stille, at samfundet skyldte dem noget, efter at de havde udstået deres straf, så de kunde sige som en, der blev hjulpen til Amerika, men var misfornøjet med kosten ombord, »og sådan noget byder man en fange«!! At hjælpe med arbejde var altid det bedste, og det kunde sikkert lettest ske gennem et arbejdskontor. Men hvem kunde så henvende sig til et sådant for at få arbejde? Skulde det alene være straffede? Han mente nej — også af den grund, at det ellers let kom til at tage sig ud, som om de straffede dog havde sådanne særlige krav at stille; og kontoret burde derfor beregnes ikke blot på straffede, men også på andre arbejdsløse. — Han vilde varmt anbefale oprettelsen af en arbejdskoloni, hvor — i modsætning til kontoret — den personlige påvirkning kunde gøre sig gældende. Han satte stor pris på Dalgås' udtalelser, som havde rykket denne sag et stort stykke nærmere. Og med hensyn til midlerne og personerne, som der var rejst tvivlende spørgsmål om, galdt et og det samme — de kom nok, når man trængte til dem.

Assistent GOMARD var enig i, at der var trang til et arbejdskontor for løsladte, men fandt, at man burde gå et skridt videre og i forbindelse med dette oprette et asyl eller optagelseshus, hvor de kunde opholde sig den første tid efter løsladelsen, indtil arbejde var skaffet. Nu stod de ofte i en sørgelig grad uden tilhold. Bestyreren for et sådant asyl kunde da også lære de enkelte at kende og bedre skønne, til hvilket arbejde de egnede sig. Der burde begyndes i København, hvor trangen var størst.

Pastor L. V. NIELSEN havde store betænkeligheder ved det foreslåede kontor og frygtede, at det kun vilde udrette

lidet. Den mand, der syntes udset til at forestå det, havde jo alt i en række år bistået med at skaffe løsladte arbejde, men havde haft store vanskeligheder derved, og lige så lidt havde de i fængselsselskabets bestyrelse siddende håndværksmestre kunnet udrette noget i så henseende. Så snart det ryktes, at manden har været straffet, ere dørene lukkede — han havde f. ex. nyligt talt med en meget højtstående mand, som havde erklæret, at en straffet person vilde han ikke på nogen måde have i sit brød. Heller ikke vilde andre arbejde sammen med den straffede. Kontoret måtte derfor også antage sig ikke straffede, da det ellers ingen henvendelser fra arbejdsgivere vilde få. At overføre erfaringer fra de store lande til vore små forhold, hvor mandens rygte gik i hans fodspor, måtte man vogte sig for. Tanken om arbejdskolonier fandt han fjærntliggende og upraktisk for os; navnlig var det betænkeligt at samle så mange urolige elementer på et sted; skulde straffede arbejde sammen, måtte de nødig vide om hverandre, at de ere straffede, hvad her ikke kunde undgås. Af samme grund vilde et asyl for løsladte være uheldigt, da det blot vilde blive et mødested for folk, som kendte hverandre fra strafanstalterne og arresthusene; hellere burde man da træffe aftale med enkelte dertil egnede familier om midlertidig optagelse af de løsladte i deres hjem. Han ønskede, at flere brave folk vilde tage løsladte i arbejde; og der burde agiteres mere for fængselsselskabernes virksomhed.

Pastor LÜTKEN. For den af Forstander Budde påpegede fare havde også bestyrelsen et åbent øje. Men midlet imod den vilde han for det foreslåede kontors vedkommende ikke søge i at lade dettes virksomhed omfatte alle slags arbejdsløse. Fængselsselskaberne måtte altid holde sig til de straffede; der var nok, som kun vilde have med ikke straffede at gøre, og for disse sidste vilde vel også under almindelige forhold sædvanlige fæste- og arbejdskontorer kunne løse opgaven. Men han vilde søge midlet deri, at også dette arbejde så vidt muligt holdes i stilhed, under-

hånden og ad privat vej — ligesom selskabernes virksomhed i det hele. Han var ingen ubetinget beundrer af de tyske arbejdsanvisningskontorer trods deres store numeriske resultater, og de egnede sig næppe til direkte efterligning her. Ikke kontoret, men personen var hovedsagen. Pastor Nielsen havde set vel mørkt på sagen. Ganske vist var det meget vanskeligt at skaffe arbejde til kontorfolk og tildels håndværkere; men f. ex. at skaffe drenge og unge mennesker ilære eller landarbejdere i plads var ikke så svært. I alle retninger var der dog udrettet en del og vilde forhåbenlig komme mere, når selskabets medhjælper som kontorbestyrer, eller hvad man vilde kalde det, kunde give sig helt hen til virksomheden, der jo også — hvad man ikke måtte glemme — havde andre sider end netop den at skaffe pladser. Et jysk kontor frarådede han, da fængselsselskabet i Viborg ligesom de andre selskaber burde fastholde og oparbejde den frivillige, private virksomhed, hvori selskabernes egenlige tyngdepunkt burde ligge, og som sikkert måtte kunne magte forholdene i mindre byer og på landet.

Stadsfæstemand BETACK frarådede arbejdskontorer for straffede. Landarbejde kunde altid skaffes, og gode husbønder vilde ikke søge folk gennem et sådant. Vilde man oprette kolonier, burde det formentlig ske ved indkøb af et stykke land i en god egn, hvor man kunde drive mønsterlandbrug eller gartneri, da opdykningsforetagender vilde blive altfor dyre.

Pastor LÜTKEN præciserede, at her ikke var tale om et egentligt fæstekontor for straffede — både Politinspektør Petersen og han havde netop undgået ordet arbejdsanvisningskontor. Vægten lå på den personlige virksomhed, der skulde frigøres og have en fast form.

Formanden fastslog i nogle resumerende bemærkninger, at tanken om kontoret i det hele havde fundet tilslutning, idet de udtalte betænkeligheder formentlig ikke vilde kunne forhindre selve de pågældende talere fra at stemme for den. Spørgsmålet om midlertidig anbringelse

af løsladte vilde vel foreløbig for hvert enkelt tilfælde kunne løses ved medhjælperens initiativ og ellers senere optages nærmere. Han sluttede sig til Dalgas i, at udførelsen af den så tiltalende tanke om en arbejderkoloni lå over selskabernes kræfter, hvorfor disse kun i almindelighed kunde udtale deres samstemmen i ønsket om en sådan. En udtalelse i den retning foreslog han føjet til den af Politiinspektør Petersen foreslåede resolution, hvis praktiske gennemførelse naturligvis måtte være overladt til de enkelte selskabers fri selvbestemmelse, idet de her vedtagne resolutioner kun vare udtryk for forsamlingens fællesopfattelse. Han skulde altså foreslå forsamlingen at udtale:

»at det i betragtning af de særlige forhold i København, må anses for ønskeligt for fængselselskabernes virksomhed der at have et kontor med en dertil knyttet fast medhjælper for at samle og organisere virksomheden, skaffe arbejde og pladser til løsladte samt vedblivende holde øje med de hjælpne, — og

at det fortjener alle vedkommendes alvorlige opmærksomhed, hvad der hensigtsmæssigt måtte kunne gøres for at fremme en praktisk løsning af spørgsmålet om arbejderkolonier«

Begge resolutioner vedtoges enstemmigt.
Mødet hævet.

Tredie møde, tirsdag 29 september, kl. 8¹/₂.

Som ordfører for det i gårsmødet nedsatte udvalg gjorde Birkedommer OLDENBURG rede for det resultat, dette var kommet til, idet han oplæste og kortelig motiverede følgende udtalelser:

»Udvalget, som beder undskyldt, at den korte frist ikke har levnet det tid til affattelse af en egenlig betænkning, skal

efter overvejelse af de tvende til samme overgivne sager tillade sig følgende bemærkninger:

1. Udvalget er enig i de grundtanker for fængsels-selskabernes virkemåde, som ere fremsatte i det foreliggende forslag, og som i alt væsentligt ere i overensstemmelse med de hidtil fulgte regler, der ere fremgaaede af indhøstede erfaringer.

Dog foreslås følgende tilføjelse til § 1 i slutningen:

Fængselselskaberne kunne, når omstændighederne tilråde det, udstrække deres forsorg også til personer, navnlig børn, som løslades efter anholdelse uden at være straffede.

Med hensyn til spørgsmålet om fællesbestyrelsens organisation, opgave og virksomhed tiltrædes det af det tidligere udvalg fremsatte forslag. Udvalget skønner ikke, at det bør formenes fællesbestyrelsen at supplere sig med mænd, som den antager i stand til at yde den gavnlige medvirkning til sagens fremme. Det bør formentlig overlades til fællesbestyrelsens egen afgørelse, på hvilken måde og i hvilket omfang den mener det rigtigt at sætte sig i forbindelse med lignende institutioner i udlandet.

2. I henseende til spørgsmålet om redaktionen af love og beretninger m. m. formener udvalget ikke, at der er anledning for denne forsamling til at udtale sig, men at spørgsmålet bør henvises til fællesbestyrelsens videre behandling efter konference med fængselselskaberne.

Udvalget kan dog for sit vedkommende ganske tiltræde det foreliggende forslag.

3. Det henstilles til fængselselskaberne i deres love at optage en henvisning til, at en fællesbestyrelse er oprettet.

Formanden foreslog forsamlingen at tiltræde denne udtalelse, hvilket enstemmigt vedtoges.

Da han ikke vilde kunne være tilstede under hele mødet, overgav han derefter dirigentposten til Herredsfoged FABER, som satte det sidste emne paa dagsordenen under forhandling:

»Fængselselskabernes opgave overfor forbryderske børn, særligt sådanne, som i henhold til straffelovens § 36 fritages for tiltale mod på passende måde at anbringes til forbedring«.

Fængselspræst LÜTKEN: Spørgsmålet om forbryderske og forsømte børn sætter jo med rette også hos os mange

hjærter og hoveder i bevægelse og vil sagtens komme til at gøre det endnu mere. For på samme tid at forklare, at også jeg, skønt jeg ikke særligt har med børn at gøre, drister mig til at tale med herom, og for at føre lige ind i selve sagen må jeg måske her tage den således, som dens betydning og omfang efterhånden har påtrængt sig mig selv. Omtrent som en sten, der falder i vandet, frembringer den ene bølgekreds uden om den anden, således har der hos mig dannet sig tre kredse af herhen hørende spørgsmål, svarende til de tre kredse af disse børn, med hvilke jeg efterhånden er kommen i berøring.

Ifølge min stilling har jeg fået først og mest at gøre med en særlig lille kreds af straffede børn, dem, der komme i forbedringshuset og vel altså, i alt fald tildels, må regnes for de værste. Børn i forbedringshuset! det lyder så sørgeligt; og hvis man tager ordet børn i samme forstand som straffelovens § 36, nemlig børn mellem 10 og 15 år, få vi da heller ikke over et par om året. Men også af dem over 15 år, som efter straffeloven vel nærmest må betegnes som »unge mennesker«, er der jo overmåde mange, som i virkeligheden endnu i den kritiske overgangsalder ganske afgjort ere børn og bør behandles som børn. Når jeg altså tillader mig at regne de »unge mennesker« for drenge, som i virkeligheden endnu ere det, bliver disses tal i forbedringshuset gerne henved en snes om året. Og for mange af dem er forbedringshusets celle et højst uheldigt, tildels et ligefrem skadeligt sted. De falde i tre temmelig bestemt adskilte grupper. Først de unge brandstiftere, så godt som udelukkende drenge fra landet, der af frygt for straf, hævn eller længsel efter hjemmet have sat ild på husbondens gård. De ere de mindst fordærvede, i sexuel henseende gennemgående rene; og for dem går forbedringshuset nok an; de arbejde nemlig i fællesskab i haven under en betjent, som er gartner, og komme hver dag sammen i skole. Dem har fængselsselskabet også i reglen glæde af at anbringe i plads eller lære. — Dernæst de

unge sædelighedsforbrydere, straffede for *crimen bestialitatis* etc., gærne drenge fra landet, af yderst små evner og en sky eller sløv karakter og næsten alle hengivne til yderligere svækkende og sløvende sexuelle laster eller unoder. En læge vilde vel allerførst ordinere disse drenge stadigt friluftsarbejde, kolde bade etc.; og en pædagog vilde forlange dem bragte under kraftig intellektuel og moralsk tugt, som kunde vække og optage deres tanker. Men i fængslet få de ifølge forholdene ganske den modsatte behandling. De kunne ikke sættes sammen med forrige gruppe, og der er heller ikke arbejde til dem i haven; de må altså sidde i celle som de andre fanger, drejende på en garnvinde eller så, bestandigt ene, med et enkelt besøgs eller en enkelt skoletimes afbrydelse, mens de selv ere ganske ude af stand til at beskæftige tankerne på nogen god og forstandig måde, så sandsynligheden er ubetinget større for at skade end for at gavne dem ved straffen. Hvad der er sagt om disse, gælder for største delen også om den tredje og største gruppe, drenge, som straffes for tyveri o. l., især fra København og købstæderne, tildels allerede indøvede i alle slags udskejelser og laster, de allerfleste onanister, og de allerfleste fra dårlige hjem, allerede oftere straffede med indtil 5, 6 ja 8 og 9 gange ris og rotting! På spørgsmålet, om der burde hidføres en forandring i selve forbedringshusstraffen for disse, skal jeg ikke komme ind. Men det vil ikke forundre nogen, at sådanne drenge, når de komme ind i forbedringshuset, ofte fremkalde hjærtesuk som disse: Havde vi endda fået ham efter hans anden og ikke efter hans sjette rottingstraf! Havde man blot kunnet sende ham et sted hen til 2 à 3 års skarp og energisk opdragelse i stedet for at putte ham 6 måneder i en celle, som han egner sig så dårligt for! Eller kunde han endda komme et par år i en korrektionsanstalt, når han var færdig her, så kunde der dog måske endnu blive noget af ham! Og når de så løslades, og der bliver tale om deres anbringelse, bliver der adskil-

lige 16—17 års knægte, ved hvem man trods deres unge alder må ryste på hovedet og sige: Det er allerede for sent; eller selskabet prøver trods betænkelighederne at anbringe fyren, finder et rigtigt godt sted til ham — og får idel fortræd og sorger deraf. For denne gruppes vedkommende ere sorgerne mange.

For hele den nu omtalte kreds af børn, som løslades fra forbedringshuset, tror jeg, man må sige, at der af fængselselskaberne bliver gjort, hvad der med rimelighed kan gøres. Men de skildrede forhold give formentlig også fra selskabernes standpunkt allerede rigelig grund til to bestemte ønsker, som forhåbenlig fra alle sider erkendes for så moderate og naturlige, at alle ville slutte sig til dem, nemlig på den ene side ønsket om, at vi kunde blive fri for den altfor hyppige gentagelse af ris- og rottingstraffene, som ganske vist ville vise sig unyttige femte og sjette gang, hvis de have gjort det første og anden. Og på den anden side ønsket om, at en lignende fritagelse for straf og anbringelse til forbedring, som i straffelovens § 36 muliggøres for børn under 15 år, også måtte blive muliggjort for aldersklassen mellem 15 og 18 år, for at der dog også for denne kunde være andet at vælge imellem end fængselscellen eller rottingslagene. Og for disse ældre og »viderekomne« måtte anbringelse vel i regelen være lig med indsættelse i en korrektionsanstalt.

Den anden og mange gange større kreds omfatter de børn, der rundt om i landet forbryde sig, komme i politiets hænder og tiltales, advares eller få deres ris, rotting eller fængselsstraffe. Spørge vi, hvad der gøres for, at hvert af disse børn kan få den behandling, der giver bedst udsigt for dets fremtid, for at opdrage og redde de mange af dem, hvem en dragt prygl eller lidt fængsel øjensynligt ikke er det rette middel til at vende bort fra forbrydervejen, medens det endnu er tid — så må man på den ene side med taknemlighed og glæde anerkende, at der gøres meget både fra ministeriets, dommeres, kommuners, skolars og

privates side; men man må rigtignok strax tilføje: dog ikke halvt nok. Der er her væsenligt kun tale om aldersklassen mellem 10 og 15 år. Hvor meget den noget ubestemte berettigelse, straffelovens § 35 giver det offentlige til at anvende sikrings- og bedringsmidler overfor børn under 10 år, der forbryde sig, i virkeligheden anvendes, er det umuligt at få et bestemt skøn om; jeg antager, at det er forsvindende lidet, hvad det sagtens ikke burde være. Og børnene over 15 år kan jeg for kortheds skyld lade ude af betragtning, da jeg allerede har udtalt mine to væsentligste ønsker for dem.

I femåret 1881—85 dømtes til straf 795 drenge mellem 10 og 15 år eller 159 årligt, fordelte således, at i København domfældtes årlig 1 dreng af hver 172 af denne aldersklasse; i købstæderne på øerne 1 af hver 270; i købstæderne i Jylland 1 af hver 220; i øernes landdistrikter 1 af 1666 og i Jyllands landdistrikter 1 af 2174. Af 10—15 års piger dømtes i femåret 133 eller 26,6 årlig (i København næppe 1 af 1200 og i Jyllands landdistrikter ikke engang 1 af 16000). Eller i København domfældtes årlig 53 drenge og 6 piger, udenfor København 106 drenge og 20 piger.

Statistiken for sidste femår er endnu ikke opgjort. Kun for København kan jeg f. ex. for 1890 opgive tallet af de dømte børn, nemlig 103 (arresterede vare 124 drenge og 13 piger med en gennemsnitlig arresttid af 22 dage). Men tallet af arresterede børn under 15 år i Jylland er for 1890 opgivet til 124 og for øerne udenfor København til 125. Hvis altså tallet af arresterede og straffede her står i samme forhold som i København, skulde der ifjor være dømt ca. 200 børn udenfor København.

Justitsministeriet har velvillig meddelt mig, hvor mange børn der ifjor i henhold til § 36 af ministeriet ere fritagne for tiltale; det var i Ålborg amt 11, Århus amt 2, Frederiksborg amt 2, Hjørring amt 1, Holbæk amt 5, Københavns amt 13, Maribo amt 14, Odense amt 7, Præstø amt 4, Randers amt 3, Ribe amt 4, Ringkøbing amt 8, Sorø amt 3,

Svendborg amt 12, Thisted amt 16, Vejle amt 21, Viborg amt 12 eller ialt 138, et tal, som langt overtraf, hvad jeg havde ventet. At således mere end hvert tredje barn, der forbryder sig, fritages for tiltale, vidner særdeles fordelagtigt om myndighedernes blik for denne bestemmelses betydning, Fritagelsen finder jo dels — for det overvejende flertals vedkommende — sted mod, at der tildeles barnet en revselse i hjemmet, dels mod, at det anbringes paa en anstalt. Vore fire hovedanstalter, Flakkebjerg, Landerupgård, Bøgildgård og Holsteinsminde, modtage årlig tilsammen ca. 100 børn, deraf omtrent halvdelen fra København. Af dem fra det øvrige land tør man måske antage, at den større del netop er børn, der ere fritagne for tiltale — det er noksom bekendt, hvor stor vægt f. ex. gamle Møller på Flakkebjerg lagde på, at børnene ikke straffedes, inden de sendtes ham — men dog næppe over 30 eller 40; nogle sendes jo også til anstalten efter straf og nogle uden at passere politiet. Af det hele antal udenfor København, ca. 200 straffede og 138 fritagne, anbringes altså sikkert ikke over 50 i opdragelsesanstalter. Og det er navnlig om dette tal, jeg mener at måtte sige: Det er ikke halvt nok. Der er vistnok blandt dommerne almindelig enighed om, at mange flere burde anbringes — altså også flere fritages for tiltale. Og når det ikke sker, er det vel nærmest pengespørgsmålet, der her er i vejen (at anstalterne kunne mangle plads, er jo også et pengespørgsmål). Man kan på ingen måde beskyldte landets sogneråd og amtsråd, til hvem der jo faktisk oftest må søges om penge til et sådant barns anbringelse, for blindhed eller dårlig villie i denne sag. Men at f. ex. et fattigt sogn kan trykke sig ved en sådan flerårig extraudgift, når det skal bære den alene, kan man jo nok tænke sig. Her foreligger altså for mange tiltalte børn rundt om i landet den praktiske opgave at hjælpe til at sørge for deres anbringelse og at skaffe midler dertil. Og dertil bør fængselselskaberne bidrage, så vidt de på nogen måde kunne, da børnene og de unge tydeligvis bør være genstand for deres særlige

omsorg. Det har hidtil ikke ladet sig gøre for selskaberne at yde hjælp til de børns anbringelse, der fritages for tiltale, efterdi de ifølge deres love kun kunne hjælpe straffede. Og jeg havde tænkt mig at foreslå en resolution om forandring heri, hvad der nu er blevet overflødigt, da en sætning herom allerede er indsat i den i dag vedtagne udtalelse.

Det er en iøjnefaldende omstændighed, at mellem de 138 børn, der ilfor fritoges for tiltale, er der ikke et eneste fra København. Men dette betyder jo imidlertid kun, at man herinde følger en anden praxis, idet retten her har det i sin hånd med politidirektørens samtykke at slutte sagen med at tildele barnet en advarsel, hvad der i stort omfang benyttes overfor børn, der forse sig første gang. De alvorlige og sørgelige forhold, der herinde findes med hensyn til forbrydelser af børn, fortjene kun altfor meget en nærmere omtale. Det allerede nævnte årlige gennemsnit af straffede børn her for femåret 1881—85, 53 drenge eller 1 af 172 og 6 piger eller en af 1250, forekommer mig ikke særlig højt for en hovedstad. Så så det ganske anderledes ud i den næste aldersklasse, 15—20 år, der leverede næsten 2 procent domfældte af mandkøn og $\frac{1}{2}$ af kvindekøn; og denne aldersklasse fremhæves da også i statistiken som den, der giver forholdsvis flest domfældte af alle. Tallet af de til straf dømte drenge er steget noget herinde i det sidste femår. Det var i

1885	69 drenge og 8 piger
86	80 — — 1 —
87	124 — — 4 —
88	77 — — 2 —
89	92 — — 6 —
90	99 — — 4 —

eller i gennemsnit omtrent 1 dreng af 130 og ikke engang 1 pige af 3000. Men dette billede, som kun tager hensyn til de straffede børn, er desværre meget for lyst.

Overlærer Møller i Rudkøbing førte for et par år siden ved sin lille bog »En Samfundssag« den kendsgerning til almindelig bevidsthed, at antallet af børneforbrydelser i København fordobles for hver 6—7 år. Og til dette sørgelige resultat kommer man ved at se paa antallet af de tiltalte børn. Således var det samlede tal af 10—15 års børn i København i

1870	—	14189, hvoraf tiltaltes	78 (eller $\frac{1}{2}$ pct.)
1880	—	18646	204 (over 1 pct.)
1890	—	27090	625 (over 2 pct.)

Og da det heri indeholdte tal af tiltalte piger er ubetydeligt, mens pigerne udgøre halvdelen af det samlede børnetal, giver det for drengene i 1870 omtrent 1 tiltalt af hver 100, i 80 1 af hver 45 eller 50, og i 90 endog 1 af hver 25, altså snart en formelig decimering.

Dette billede bliver nu igen forsåvidt for mørkt, som heri medregnes de børn, der tiltales for »andre lovovertrædelser«, navnlig ting som ødelæggelse, gadeuorden og anden kådhed, som i og for sig jo ikke kan stilles paa linie med egenlige forbrydelser. Netop tallet af »andre lovovertrædelser« er steget stærkt, fra 110 i 1880 til 344 i 1890 (272 drenge og 66 piger, som næsten alle advarede). Måske betyder denne stigning tildels blot, at politiet, eftersom byen voxer, stiller strengere fordringer til orden på gaden etc. Men den er dog sikkert også et tegn, dels på at antallet af børn uden tilsyn og tilhold er voxende, og dels på tiltagende uvornhed hos disse børn. For de egenlige børneforbrydelsers vedkommende antager jeg, at man får det rigtigste billede ved at holde sig til tallet af de for tyveri o. l. tiltalte. Pigerne stå stadig godt — f. ex. i 1890 tiltaltes for tyveri 21 piger af 13473 eller 1 af 600. Men af drengene tiltaltes for tyveri o. l. i

1870	61	af	6874
80	83	—	9206
85	80	—	10607, stadig ikke 1 pct.

86	119,	hvoraf de	58	advarede.
87	220	— —	77	—
88	221	— —	111	—
89	255	— —	146	—
90	274	— —	154	—

Der var ifjor 13617 drenge i 10—15 års alderen i København, og tallet af de tiltalte har altså nået 2 pct. Jeg skal ikke komme ind på at undersøge grundene til denne, især i 87, overvældende stigning eller på at skildre, hvorledes det er visse samfundslag og kredse, som det særlig går ud over. Det faktum, at vi her ere nåede til, at hver 50. dreng må tiltales for tyveri og hver 25., om ikke for egenlige forbrydelser så for uordener og råheder, må ringe højt nok for alle øren herinde. Og kommer der ikke en tilsvarende stigning i arbejdet for at redde og opdrage, er det kun alt for sikkert, at det vil blive sørgeligere endnu. Vistnok gøres her mere, end jeg i en fart kan opregne, fra kriminalrettens side, fra kommunens side, fra privat side; foreningen af 1837 anbringer årlig ca. 40, for største delen netop af de her omhandlede; børnehjem tage vel nogle; mellem kommunens plejebørn komme også nogle af denne klasse. Men det forslår altså sammen hverken helt eller halvt. Og det forekommer mig at ligge særlig nær at opfordre Københavns Kommune, som i andre henseender er forrest i omsorgen for sine børn, til at undersøge, om dens anstrængelser i denne sag have holdt skridt med trangen. Den kommunale anstalt, som vel nærmest skulde være beregnet på dette onde, er internatet. Den prægtige optagelsesanstalt for børn på St. Johannesstiftelsen kommer jo ikke den her omtalte klasse af børn til gode. Internatet er en særdeles tiltalende anstalt; men om det er det rette middel overfor børn, der for alvor ere på gale veje, synes mig mere end tvivlsomt. Såvidt jeg husker, er gennemsnitsopholdet derude 3 måneder*), men overfor så-

*, Efter mødet er det mig meddelt, at gennemsnitstiden meget snart steg til 5 måneder, i 1890 til $5\frac{2}{3}$ måned, varierende fra 21 dage til $1\frac{1}{2}$ år.

danne børn vil der såvist mere til. På at være egenlig opdragelsesanstalt er det vel heller slet ikke beregnet, og som sådan vil det jo i al fald også blive aldeles utilstrækkeligt. Der synes mig god grund til at spørge, hvorfor Københavns Kommune ikke (bl. a. til supplerung af internatet) opretter en mønsteropdragelsesanstalt for nogle af sine mange slemme drenge. — Vel sagtens, fordi det koster penge. Men det kommer an på, om det ikke bliver endnu dyrere at lade være. I al fald synes en sådan anstalt i København, enten den nu blev kommunal eller ej, mig nødvendig nok; og betænkelighederne ved at lægge en opdragelsesanstalt i eller ved en stor by kunne vel ikke være større her end f. ex. i Berlin og London, hvor sådanne by-anstalter vise sig fortræffelige.

Hidtil har jeg kun talt om børn, der have forbrudt sig og ere komne under tiltale. Men jeg kommer nu til den yderste og største kreds, de mangfoldige børn, der leve i så elendige og fordærvelige forhold, at det næsten med mathematisk sikkerhed lader sig forudsige, at de må føre til ødelæggelse og forbrydelse. Uagtet denne kreds af børn vel ikke direkte kan blive genstand for fængselssekskabernes omsorg, er det umuligt at lade den ude af betragtning. Hvor stor den er, har vel ingen nogen rigtig mening om. Men at den er meget stor, er sikkert — større vistnok, end de fleste tænke sig. Det vil være denne forsamling bekendt nok, hvilket stort og glædeligt arbejde der nu — f. ex. gennem vore mange børnehjem og lignende anstalter, foreninger for plejehjem etc., gøres netop for de forsømte børn; og det er først disse børn, som drages ud af de fordærvelige forhold, inden de ere blevne lovovertrædere, der ret egenlig kan siges at blive tagne i tide. Men om her end gøres meget, må man atter her tilføje: det er endnu ikke halvt tilstrækkeligt. Der er mangfoldige børn, som må vedblive at leve hen under de fordærveligste forhold, enten fordi ingen prøver på at få dem ud deraf, eller fordi forsøget stranded på pengemangel, forældrenes

modstand eller andre omstændigheder. Andre ville kunne tale herom med mere autoritet end jeg, der i dette forhold personlig kun har kunnet gøre rent lejlighedsvis, halv tilfældige indblik. Men af sådanne har jeg fået ikke få og skal for tydeligheds skyld tillade mig at fremdrage et par eksempler, valgte iflæng og ikke just af de værste. En ung pige kom og bad om hjælp af fængselssekretariatet; faderen havde for længere tid siden været i forbedringshuset; nu lå han på hospitalet; moderen var også syg; hun selv kunde ved arbejde på en fabrik næppe nok skaffe føde til moderen og to små søskende; de skyldte husleje o. s. v. Hun gjorde et ganske net og troværdigt indtryk. Men ved at undersøge sagen viste det sig at være lutter løg. Hun arbejdede ikke på fabriken; faderen var ikke syg og havde overhovedet i mange tider ikke levet sammen med konen. Hun samlevede derimod med en ung fyr, som nok samtidig var kæreste med datteren; moder og datter var ude hver eneste nat; og i dette »familieliv« gik det, som det bedst kunde, med de to yngste børn, en 15 års dreng, der ikke kunde blive konfirmeret, fordi han intet tøj havde, og en 6—7 års sød lille pige. Vi vilde så se at tage os af børnene; men da familien mærkede, at der anstilledes undersøgelser, forsvandt den øjeblikkelig; og først nogen tid efter genfandt vi dem i en anden kant af byen; men på grund af moderens bestemte vægring bleve alle tilbud om at sørge for pigebarnet forgæves. — Af breve til en fange her fra byen blev jeg opmærksom på den ualmindelige grad af mangel, hvori hans moder, der var enke, boede ene med hans yngste broder. Hun havde en tid været bordelværtinde, men kunde ikke bestå, »fordi hun var for god af sig« og ikke kunde få nok ud af pigerne. En broder til fangen blev ødelagt der; han blev kærest med en af pigerne, holdt op at arbejde, forfaldt og blev straffet. Den lille, som da var en 8 år, måtte jo ikke være hjemme og kom hos en »plejemoder« — en tidligere bordelværtinde — hvor han havde det slemt. Han løb hjem, når han kunde;

pigerne kunde godt lide ham, og det var en stående aftale, at de skulde lade deres døre stå åbne om morgenen, så han kunde komme ind og få en tiøre eller en femogtyveøre. Moderen indså vel, at det var forkert, han således altid gik og havde penge; men han fik hende altid til at le og beholdt dem alligevel. Der var også en lille pige; men hun var lykkeligvis kommen til Jægerspris, inden moderen fik bordel. Nu blev det tilbudt at skaffe drengen på et børnehjem — men ham vilde moderen på ingen måde give slip på. — Ganske vist kan jo amtmand (eller overpræsident) fratage forældre myndigheden over deres børn; men dels er dette en vanskelig og vidtløftig sag, og dels går man vistnok næppe dertil uden i tilfælde af forældrenes stadige drukkenskab eller ligefremme mishandling af børnene. Også få mange børn, der omsider anbringes, først lov til at blive meget for længe i de dårlige forhold. For nylig fik det sjællandske fængselsselskab sammen med vedkommende kommune en 16 års dreng fra landet på en opdragelsesanstalt, efter at han sammen med en ældre søster var straffet for en mængde tyverier. Deres utugtige og tyvagtige moder havde, fra de vare ganske små, bogstavelig prygløst dem til at stjele, først æg o. l., siden større ting. Få have fået så mange prygl som den dreng; af moderen, når han ikke stjal, i skolen, fordi han stjal, og så desuden af dem, han stjal fra. Og således gik det under hele hans opvæxt, indtil han nu kom bort, hvis det nu blot ikke er 10 år for sent.

Spørge vi, hvad mere der da skal gøres for de forsømte børn, ja så må man naturligvis ønske, at det forskelligartede arbejde, der allerede gøres for dem, må voxe og nå flere og flere. Men navnlig kan der, såvidt jeg ser, angives en ting, som vi mangle, men virkelig trænge til at få, og som i al fald er mit hovedønske i hele denne sag, nemlig en lov, som kunde lette anbringelsen både af de egenlige forbryderske og af de forsømte børn og afhjælpe de forskellige antydede mangler, af hvilke nogle netop kun

kunne afhjælpes ved lov. En sådan lov måtte først og fremmest tage sigte på de forsømte børn i almindelighed, gøre det lettere at få dem ud af fordærvelige forhold og anbringe dem til, hvad man i Tyskland plejer at kalde »tvangsopdragelse«; og den måtte, hvad der er det kapitale ved sagen, anvise pengemidlerne dertil; den måtte ordne statens forhold til opdragelsesanstalter og børnehjem, af hvilke nogle allerede få statsunderstøttelse, hvad formentlig alle de burde have, der opfyldte visse betingelser og stille sig under statens tilsyn; og den måtte sikre opdragelsens varighed, hvor det behøvedes, også ud over det 18 år. For de børn, der allerede ere faldne under straffeloven, kunde den gøre meget, blot ved at give et par små tilføjelser til denne; for børn under 10 år behøvedes kun en nærmere forklaring og kraftigere anvendelse af de i § 35 omtalte sikrings- og bedringsforanstaltninger. For den i § 36 omhandlede aldersklasse 10—15 år måtte den anvise bestemte veje og midler til anbringelse af de for straf fritagne og muliggøre anbringelse til opdragelse også efter en udstået straf. Og for aldersklassen 15—18 år måtte den åbne en lignende udvej såvel til fritagelse for straf som til anbringelse. Rimeligvis måtte der så endnu til rækken af de private og kommunale opdragelsesanstalter som supplerende led føjes en statsanstalt, beregnet på de ældre og vanskeligere elementer. Overhovedet må naturligvis enhver god ordning af disse forhold medføre udgifter. Men jeg håber, at den desuagtet ikke vilde vise sig umulig at blive enig om under de nuværende gunstigere politiske forhold. Det synes jo, at man vil lade disse komme de små og ulykkeligt stillede i samfundet til gode — og om sådanne er der her i alleregenligste forstand tale. Det forekommer mig, at en lov som den omtalte vilde være et smukt og naturligt skridt fremad på den vej, man ved alderdomsforsørgelsesloven har betrådt. Det mangler ikke i udlandet på love i den antydede retning, og navnlig Eng-

land og siden Tyskland byde hver på deres vis lærerige forbilleder og paralleler.

Ordningen af tvangsopdragelsen i England i de berømte reformatory og industrial schools hviler hovedsagelig på de to love fra 1866. Hovedbestemmelserne i reformatory schools act 1866 ere følgende: Når en forbryder under 16 år for en med strafarbejde eller fængsel strafbar forbrydelse dømmes til mindst 10 dages fængsel, kan retten samtidig dømme ham til efter udstået straf at sendes til en certified reformatory school for en tid af ikke under 2 og ikke over 5 år. Dog kunne børn under 10 år kun sendes til en reformatory school, når de tidligere ere straffede. Den bestemte skole, hvortil den enkelte unge forbryder skal sendes, kan bestemmes enten af dommeren eller af autoriteterne ved det fængsel, hvori han afsoner straffen. Bestyrelsen af den pågældende skole kan så, når han mindst 18 måneder af sin bestemte tid har opført sig godt, sætte ham on license i lære eller plads hos private. — Også betinget benådede forbrydere under 16 år kan statssekretæren sende til reformatory schools.

Industrial schools act 1866 bestemmer, at enhver (Any person) kan stille for politiretten (two justices or a magistrate) ethvert barn under 14 år, som svarer til en af følgende betegnelser:

Som findes betlende eller modtagende almisse (også under skin af at handle);

som træffes vandrende og uden hjem eller fast tilhold eller lovlig værge eller synlige subsistensmidler;

som findes forladt, enten som forældreløs eller når den eneste levende af forældrene er i fængsel;

som søger selskab med vitterlige tyve;

som bor eller lever sammen med vitterlige prostituerede, eller i et hus, hvor sådanne udøve deres næringsvej, eller som søger deres selskab*).

*) Den sidste bestemmelse tilføjedes 1880.

Når dette er godtgjort, og retten finder barnets anbringelse hensigtsmæssig, kan den beordre det sendt til en certified industrial school. Det samme kan ske, når forældrene godtgøre at være ude af stand til at styre barnet og ønske det anbragt; — når vedkommende fattigautoritet godtgør, at et barn i et fattighus eller fattigskole er genstridigt eller barn af en fader eller moder, som er under straf, og at dets anbringelse er ønskelig; og endelig når et barn under 12 år, tiltalt for en med fængsel eller ringere straf strafbar forbrydelse og ikke tidligere dømt for felony i England eller tyveri i Skotland, efter rettens mening af hensyn til dets alder og forhold bør behandles efter denne act.

Desuden kunne skolerne lade ethvert barn, der forsømmer skolen — når advarsel til forældrene ikke frugter — stille for en politiret, som først giver tilhold om at søge skolen, og hvis det ikke hjælper, kan beordre barnet sendt til en day industrial school.

Enhver kan oprette slige anstalter; særligt ere fattig- og skoleautoriteter bemyndigede til at bidrage dertil; og når de tilfredsstille lovens krav og underkaste sig tilsyn af regeringsinspektøren, få de certifikat og statsunderstøttelse. Statskassen bidrager efter ministeriets anbefaling til underhold og bevogtning af offenders i reformatory schools indtil 6 sh., af børn i industrial schools indtil 2 sh. og i day industrial schools indtil 1 sh. ugenlig pr. hoved. Hvis et barns fader eller værge evner det, skal han bidrage til dets underhold i skolen, ikke over 5 sh. om ugen.

I 1889 vare efter disse bestemmelser i England og Skotland 30196 børn anbragte i 226 certified schools (i Irland ca. 10,000 børn og i privatanstalter et ukendt tal). Tilgangen i årets løb var 7322 børn, og statstilskudene udgjorde omtrent 5 mill. kr. eller noget over halvdelen af anstalternes samlede udgift. Med den stærke udvikling heraf er fulgt den mærkelige aftagen af forbrydelser i England (smlgn. rejseberetningen), som f. ex. har medført en

årlig nedgang i de direkte fængselsudgifter af henimod 4 mill. kr.

Som forudsætning for de nyere tyske tvangsopdragelseslove må navnlig erindres rigsstraffelovens § 56, hvorefter unge forbrydere mellem 12 og 18 år, som skønnes at have handlet uden fuld indsigt, ved dom kunne indsættes i en opdragelses- og forbedringsanstalt i stedet for at straffes — 12 år er i Tyskland kriminel lavalder. Til supplerung heraf bestemmer den preussiske lov af $18\frac{2}{3}$ 1878 (betreffend die Unterbringung verwahrloster Kinder): Den, som efter det fyldte 6. og før det fyldte 12. år begår en strafbar handling, kan ad øvrighedsvej anbringes i en passende familie eller i en opdragelses- og bedringsanstalt, når anbringelse med henblik på den strafbare handlingens beskaffenhed, på barnets forældres eller opdrageres personlighed og dets øvrige livsforhold er nødvendig til at afværge videre sædelig »Verwahrlosung«.

Efter denne lov anbragtes fra marts 78 til marts 86 11101 børn under 12 år til tvangsopdragelse (4687 i privatanstalter, 4348 i familier, 707 i kommunalanstalter og 5 i statsanstalter) — altså c. 1500 om året. Den genfindes som grundbestemmelse i de fleste af de tildels ganske ny love i de mindre tyske stater, varieret på forskellig måde og med tilføjelse af videre gående forholdsregler. Jeg skal blot citere et par til eksempel:

Den badensiske lov af 4. maj 1886 om statens omsorg for opdragelsen af verwahrloste jugendliche personer bestemmer: Jugendliche, som endnu ikke have fyldt det 16 år, kunne på grund af sædelig Verwahrlosung ved retslig kendelse anbringes i en passende familie eller stats- eller privatanstalt,

når deres sædelige vel er i fare ved misbrug af opdragelsesretten eller ved grov forsømmelse fra forældrenes side, eller

når efter deres opførsel forældres eller forsørgeres op-

dragelsesmagt og tugtemidler vise sig utilstrækkelige til at afværge deres fuldkomne sædelige fordærvelse.

To trediedele af bekostningen ved anbringelsen afholdes af staten, $\frac{1}{3}$ af det pågældende Armenverband.

§ 1 i den hamburgske lov om tvangsopdragelse af verwahrloste jugendliche personer af 6. april 1887 lyder således: Anbringelse til opdragelse i familier eller opdragelsesanstalter (tvangsopdragelse) kan ad øvrighedsvej kendes og bringes til udførelse:

1. Imod børn, som efter det fyldte 6. år og før det fyldte 12. år begå en strafbar handling (§ 55 i straffeloven);

2. Imod jugendliche, der ere dømte for en strafbar handling (§ 57) og enten have afsonet straffen eller erholdt strafaufschub eller ere benådede — når i disse to tilfælde tvangsopdragelse med henblik på forbrydelsens beskaffenhed, forældrenes personlighed og børnenes hidtidige opførsel, øvrige livsforhold og alder synes erforderlich til afværgelse af videre sædeligt forfald og til forbedring.

3. Imod børn under 16 år, ved hvem hjemmets og skolens sædvanlige opdragelsesmidler have vist sig utilstrækkelige til at bevare dem for sædeligt forfald. — Til gennemførelse af loven etableredes en særlig Behörde für Zwangserziehung.

Hvor meget eller hvor lidet der nu kunde anvendes på vore forhold enten af de engelske bestemmelser med deres karakteristiske stærke benyttelse af det frivillige initiativ og arbejde, eller af de tyske, tillader tiden mig ikke at komme ind på. Men om vi gå mere i den ene eller den anden af disse retninger eller måske ganske vor egen vej — stå stille i denne sag må vi ikke. Det er jo kun en enkelt, beskeden gren af hele opgaven, der falder ind under fængselsselskabernes direkte arbejde. Og under dette kunne vi vistnok, i al fald for tiden, ikke tænke på at påtage os mere, end vi alt idag have vedtaget at gøre. Jeg har ikke tænkt mig at foreslå nogen resolution enten for ønskeligheden af en lov som den antydte eller til an-

befaling af noget af de enkelte ønsker, gennem hvis progression jeg er nået til tanken om denne. Men jeg vilde være meget taknemlig, hvis det her sagte kunde fremkalde andre og vægtigere udtalelser, der kunde nå de rette øren og blive anledning for de forskellige myndigheder til at søge tilvejebragt en god og omfattende ordning af omsorgen for de forsømte og forbryderske børn, hvortil vi på den ene side have så stor trang, på den anden så mange gode elementer.

Den anden indleder, politimester BüLOW, var ved den samme dag afholdte revue og h. m. kongens nærværelse i Odense forhindret fra at komme tilstede, men havde sendt følgende skriftlige bemærkninger, som ifølge hans anmodning udtogsvis refereredes af Birkedommer Oldenburg:

Det til forhandling foreliggende spørgsmål står i nøje forbindelse med forståelsen og den praktiske gennemførelse af straffelovens § 36, sidste membrum, hvorefter justitsministeriet under visse omstændigheder er bemyndiget til at frafalde påtale mod børn mellem 10 og 15 år, en bestemmelse, der næppe benyttes i det omfang, hvori den kunde og burde benyttes, hvilket vistnok har sin grund i de praktiske vanskeligheder, som bestemmelsens anvendelse for tiden medfører.

I. I første række skal jeg da her fremhæve omkostningsspørgsmålet, dette i det praktiske liv så overordenlig vigtige spørgsmål, hvoraf så meget afhænger.

Afset fra det sjældne tilfælde, at vedkommende barn selv kan afholde omkostningerne, findes der ingen bestemmelse om, hvem der skal udrede omkostningerne ved et sådant barns anbringelse.

Det burde formentlig være den samme offentlige kasse, hvoraf delinkventomkostningerne afholdes, idet barnets anbringelse træder i stedet for den straf, det ellers havde forskyldt, og omkostningerne burde altså herefter udredes af amsrepartitionsfondet for landets, og af købstæderne i amsrådsredsene for byernes vedkommende. Imidlertid må herved bemærkes, at forbrydernes anbringelse i de egenlige strafanstalter bekostes af staten, og da den her omhandlede straffevirksomhed i virkeligheden har langt mere tilfælles med den straf, som består i strafarbejde, end med de kortere fængselstraffe eller ris, hvorom der

ellers måtte være tale, så må det anses for det naturligste, om udgifterne betales af staten.

At betragte udgifterne som fattighjælp må jeg anse for fuldstændig forkert, og det ses ikke, at der haves mindste hjemmel hertil. Det må ikke alene kommunen kunne modsætte sig, men også børnenes forældre, idet følgen af at lade udgifterne udrede som fattighjælp vil være den, at forældrene straffes, forsåvidt som disse altså behandles, som om de havde fået fattighjælp.

Når det herefter tænkes, at omkostningsspørgsmålet er afgjort, opstår som næste vanskelighed spørgsmålet om, hvad der skal foretages med sådanne børn, hvor de skulle anbringes, hvem der skal tage bestemmelse herom og påse gennemførelsen, og hvorlænge et sådant barn skal være underkastet disse særlige foranstaltninger.

II. Med hensyn til anbringelsesstedet står sagen således, at der ikke haves nogen offentlig af staten ledet eller kontrolleret anstalt, hvor sådanne børn kunne anbringes. For drengenes vedkommende haves Flakkebjerg, Bøggildgård og Landerupgård, hvilke anstalter vel i det hele må anses for ret passende anbringelsessteder, hvorimod forholdene for pigernes vedkommende ere ikke så lidt vanskeligere.

Der findes vist ikke andre opdragelseshjem end Hjortebjerg skole på Falster, hvor der kan være tale om at anbringe sådanne børn, idet jeg går ud fra, at Holsteinsminde, i alt fald som regel, ikke optager moralsk fordærvede eller straffede børn, og Hjortebjerg er kun beregnet på 15 børn.

I det hele må det anses for en væsenlig mangel for anvendelsen af § 36, at der ikke findes nogen af det offentlige ledet eller i alt fald kontrolleret anstalt til optagelse af børn, som have fortjent straf, men som fritages herfor på betingelse af, at der i stedet for straffen overfor dem træffes andre foranstaltninger.

Det er muligt, at man for drengenes vedkommende ikke behøver ny anstalter, og at man kan hjælpe sig med de ovenfor nævnte private anstalter. Men det offentlige bør have en vis kontrol med disse anstalter, i alt fald for de drenges vedkommende, som i henhold til § 36 i. f. anbringes der, og hvad pigerne angår, bør der oprettes en optagelsesanstalt til dem af det offentlige, hvis der ikke ad privat vej med statens understøttelse og under dens kontrol kan skabes en lignende anstalt for piger som for drenge.

III. Det næste spørgsmål bliver herefter, hvem der skal sørge for barnets anbringelse, når det efter § 36 fritages for straf.

Det må antages, at det er den sædvanlige strafexekverende

myndighed, altså underdommeren på landet og i byen samt i København politidirektøren.

Når først omkostningsspørgsmålet og spørgsmålet om anbringelsesstedet er klaret, er der selvfølgelig ingen vanskeligheder forbundne med selve anbringelsen eller afleveringen, men så længe de spørgsmål ikke ere løste, er der for pågældende underdommer ikke få vanskeligheder tilstede i så henseende, og sagens hele ordning eller ikkeordning ligger faktisk for tiden i hans hånd. Det er mig ikke bekendt, at der fra amternes side foreskrives dommeren noget med hensyn til de foranstaltninger, der skulle træffes. Dommeren kan anbringe børnene på en anstalt, hvis han kan få dem på en sådan, men han kan også anbringe dem hos private, hvis han synes bedre herom. Netop fordi alt således for tiden ligger i dommerens hånd og er forbundet med betydelig ulejlighed, tror jeg imidlertid, at de fleste dommere vogte sig for at gøre indstillinger om anvendelsen af § 36 i. f.

IV. Hvor længe et sådant barn skal blive på det sted, hvor det anbringes, er endelig også for tiden overladt til dommeren, og jeg tror ikke, at der fra amternes side foreskrives noget i så henseende, ligesom jeg heller ikke tror, at underdommeren træffer nogen bestemmelse herom, eller at der fra hans eller amtets side føres nogen kontrol med, at barnet også virkelig bliver på det sted, hvor det anbringes.

Resultatet af det således udviklede er altså, at der i lovgivningen er et hul, som vanskeliggør benyttelsen af bestemmelsen i § 36 in fine og i virkeligheden tildels bevirker, at den trufne bestemmelse ikke benyttes.

Man hjælper sig således, at når kommunen indgår på at betale udgifterne ved en drengs anbringelse på Bøggildgård eller Flakkebjerg, og når forældrene ikke modsætter sig denne anbringelse, der må medføre, at omkostningerne ved anbringelsen betragtes som en dem ydet fattighjælp, så anbringes af og til en vanartet dreng et sådant sted; men det sker ikke i det omfang, hvori det burde ske.

Det er også muligt, at amterne anse sig berettigede til at approbere et sådant barns indlæggelse imod forældrenes ønske; men hjemmelen hertil, er vistnok tvivlsom, og det vil i mange tilfælde være en uret mod forældrene.

Endelig er det vist ikke uden eksempel, at en undersøgelse mod et barn bortfalder, uden at der foretages noget videre ved samme, altså uden at særlige foranstaltninger træffes til dets anbringelse eller opdragelse andetsteds.

Følgen af den bestående mangel er den, at børn mellem 10 og 15 år gang efter gang ikendes ris eller simpelt fængsel, men uden at der iøvrigt gøres noget for et sådant barns mo-

ralske forbedring, således at det i alt fald i mange tilfælde med sikkerhed kan forudses, at barnet bliver på forbryderbanen og som voxen ender i strafanstalten, der bliver det første sted, hvor der gøres et alvorligt forsøg på at redde det for samfundet.

I forbindelse med ovenstående udvikling skal jeg endnu gøre opmærksom på, at hvis der virkelig fra lovgivningsmagtens side blev truffet de nødvendige foranstaltninger til gennemførelsen af slutningsbestemmelsen i § 36, så burde man forandre §'n således, at den kunde anvendes i forbindelse med idømmelse af straf, og den burde dernæst udvides til også at omfatte unge mennesker mellem 15 og 18 år.

Måske kunde det herefter foreslås forsamlingen at vedtage en resolution, hvorved fængselselskabernes hovedbestyrelse bemyndigedes til at anmode justitsministeriet om at træffe de nødvendige foranstaltninger til gennemførelsen af slutningsbestemmelsen i § 36, navnlig ved bestemmelser om, hvorledes omkostningerne skulle udredes, hvor børnene skulle anbringes, hvem der skal sørge herfor og påse gennemførelsen heraf samt bestemme, hvor længe børnene skulle forblive på det sted, hvor de ere anbragte.

Birkedommer OLDENBURG knyttede til sin meddelelse af denne skrivelses hovedpunkter på egne vegne forskellige bemærkninger. Den forskel, der var på praxis overfor tiltalte børn i og udenfor København, hidrørte jo fra, at i København gav loven af 11 februar 1863 hjemmel til at nøjes med at tildele børn en advarsel også for egenlige forbrydelser; det var ønskeligt, at man havde en lignende hjemmel også for det øvrige land for derved at undgå den anomali, som umiskendeligt nu er tilstede. Nu var man udenfor hovedstaden henvist til efter § 36 at søge de børn fritagne, man ikke ønskede at straffe, og det kunde sikkert siges, at ethvert nogenlunde vel motiveret andragende fra en politimester blev modtaget imødekommende af amtet og justitsministeriet.

Det var væsenlig dommerne, der måtte tage initiativet til tiltalte børns anbringelse på opdragelsesanstalter. Men overfor de utilstrækkelige anbringelsessteder — særlig for piger — og andre vanskeligheder, der oftest kom fra omkostningsspørgsmålet, stundom også fra mangelen af forældrenes samtykke, stod en dommer mangan gang uden at

vide, hvad han skulde stille op med et sådant barn, hvad der så kunde ende med, at han, da der dog skulde gøres noget, mod sit ønske greb til at lade drengen få ris efter dom og så lade ham gå, hvad der i reglen var den aller-uheldigste udvej. Det var sikkert væsenlig dette forhold, der var grunden til de ofte gentagne ris- og rottingstraffe. Med hensyn til omkostningsspørgsmålet bemærkede han, at en anvisning på delinkventfonden allerede af den grund sandsynligvis vilde være unyttig, at man derved vilde lægge en ny byrde på de i forvejen stærkt bebyrdede kommuner. Det hele spørgsmål var så vidtrækkende, at statsmyndighederne absolut måtte træde til. Vi kunde ikke blive stående ved de nuværende frivillige og enkeltvise bestræbelser, og han vilde slutte sig til indlederens tanke om en ordning af det hele spørgsmål ved staten. Der var al opfordring for regeringen til at optage denne sag. Også hans erfaring talte ubetinget for, at aldersklassen 15—18 år burde medtages i en sådan ordning.

Pastor L. V. NIELSEN: Det foreliggende emne berørte et dybt savn, som føltes af alle, der vare knyttede til retten, politiet og fængslerne. Også han vilde anføre et ganske frisk tal, som pegede på nødvendigheden af at sørge bedre for de forbryderske børn, ved hvilke han ligesom indlederen også tænkte på dem mellem 15 og 18 år. Iaftes, da han var ude i arresthuset på Christianshavn, var der ialt 157 kriminelle arrestanter, og af dem vare de 22 drenge i en alder fra 11—17 år, de 10 under 14 år; hver 7 arrestant var altså et barn. Af disse 22 havde halvdelen tidligere været derude, tre vare der tredje gang og et par for fjerde gang. Det var sørgeligt at tænke på, hvad der nu skulde gøres med disse børn. Det var godt, om nogle af dem kunde fritages for straf. Straffen var et kainsmærke, som blev trykket på barnets pande, inden man endnu kunde vide, om der indenfor skjulte sig et kainssind, og som kunde følge ham til graven og ødelægge hans liv. Men foruden at fritages for den første straf burde barnet også fritages

for at komme i varetægtsfængsel. Dette var højst demoraliserende; og blev barnet ikke fritaget for dette, lagde han kun liden vægt på, om det fritoges for straf. Trods al den ulejlighed, man i arresthuset gjorde sig for at afsondre børnene, var dette ikke altid muligt. Det hændte, at de måtte sidde sammen med ældre på fællesstue. Når mennesker blive satte sammen i ørkesløshed, er det sjældent det gode, der bliver talt om; det er jo så, at tilsynet er udenfor på gangene. Han skildrede nærmere de uheldige forhold i Københavns arresthus, hvor det endog kunde hændes, at forholdsvis ordenlige piger i den omhandlede alder, der kun have gjort sig skyldige i et lille ejendomsindgreb, kom til at sidde sammen med løsagtige fruentimmer. Også den bekendte transportvogn mellem Christianshavn og rådhuset gav anledning til demoralisation. Københavns kommune burde oprette et særligt internat, hvor tiltalte børn kunde beskæftiges, mens sagen imod dem stod på. Med hensyn til den senere anbringelse af børnene anså han det for heldigst, om man i de tilfælde, hvor det vilde være uforvarligt at lade børnene komme tilbage til deres hjem, kunde anbringe dem hos gode plejeforældre; kun sekundært burde man ty til opdragelsesanstalter, som vare en nødhjælp, men ganske vist en uundværlig nødhjælp. Fængsels-selskabernes stilling overfor hele dette spørgsmål var den, at de kunde påpege manglerne; men de formåede næppe at udrette ret meget. Det galdt om, at hver enkelt gjorde for de stakkels børns sag alt, hvad han kunde; og han sluttede med opfordring hertil, idet han mindede om ordene: »Alt, hvad I have gjort imod en af mine mindste brødre, have I gjort imod mig«.

Dirigenten afbrød her forhandlingerne, da der var indtegnet flere talere. Efter en halv times ophold gaves ordet til

Forstander ROLSTED, som udtalte en tak til fællesbestyrelsen for denne sags optagelse til forhandling og specielt til indlederen for hans foredrag. Som tidligere for-

stander for Københavns internat vilde han med hensyn til dette bemærke, at der i dette blev optaget to væsentlig forskellige slags børn, dels noget yngre børn fra ret ordenlige hjem, som skulkede fra skole o. l., og for hvem en kortere tids tvang var nok til at bryde deres trods og ulydighed, så de derefter kunde overgives til hjemmets og skolens behandling igen. For sådanne var internatet egentlig beregnet, og for dem havde det vist sig virksomt og heldigt. Men foruden dem måtte internatet — af forskellige grunde, blandt andet, fordi forældrene modsatte sig anbringelsen på Flakkebjerg — modtage mange ældre og mere fordærvede, egentlig forbryderske unge individer; og med hensyn til disse var han enig med indlederen i, at det ikke var det rette anbringelsessted. For sådanne og for børn fra ubetinget slette hjem, som i reglen ville gå til grunde, når de efter en kort bortfjernelse sendes hjem igen, trænges der til andre anstalter. Overfor forældrenes modstand, der særlig træder frem, når talen er om børnenes bortsendelse til fjernere liggende anstalter, og overfor de andre påpegede mangler, er en tvangsopdragelseslov ønskelig; når det økonomiske spørgsmål fremhæves som en vanskelighed at komme over, vilde han sige, at det var en skam for samfundet, om denne sags fremme vedblivende skulde standses alene af økonomiske grunde. Fritagelse for straf mod anbringelse i en opdragelsesanstalt burde stå som den naturlige behandling af børn under 15 år og ofte anvendes i alderen mellem 15 og 18, da de små straffe i reglen ikke gøre børnene bedre. Særligt for Københavns vedkommende vilde det at vente på det private initiativ for at få opdragelsesanstalter for de omtalte børn, for hvem internatet ikke passer, blive altfor langvarigt; stat og kommune burde træde til i forening, og det var ikke vanskeligt at angive, hvor der skulde begyndes. De fleste børns ødelæggelse beror efter talerens erfaring fra internatet allermest på deres bekendtskab med de ældre, ofte straffede unge individer fra 14—18 år, med hvem de træffe sammen på gader,

fællede, Christianshavns volde og lignende samlingspladser. Med disse burde man begynde og oprette en korrektionsanstalt for dem. Sålænge de vare der, begik de ikke selv forbrydelser, man var fri for deres fordærvelige indflydelse på de andre, og nogle af dem vilde vel altid kunne reddes. Endnu et ikke særligt fremhævet punkt vilde han henlede opmærksomheden på: der burde sørges for, at opdragelsesanstalterne fik forældremyndigheden over deres børn og beholdt den til det 21 år, da alderen fra 18 til 21 år endnu var en vanskelig tid, og da meget af anstaltens arbejde spildtes ved slette hjem og omgivelser påvirkning på de unge mennesker efter deres udskrivning af anstalterne, så længe disse sidste ikke havde nogen myndighed til at forhindre slig påvirkning. Han tilrådede også, at der i forbindelse med en opdragelsesanstalt sættes et optagelseshus til deri at internere arresterede børn, så at disse ikke sættes i de almindelige varetægtsarrester. Endelig vilde han udtale en anerkendelse af den fyldige måde, hvorpå den foregående dags forhandlinger vare refererede i flere blade; det havde stor betydning, at kendskab til disse spørgsmål udbredtes. Også for den foreliggende sag burde medlemmerne flittig benytte pressen for at skabe en opinion, som kunde bane sagen vej til den lovgivende forsamling.

Overlærer RØNNE vilde føje nogle yderligere betragtninger til, hvad der af Lütken og Rolsted var udtalt for at hævde nødvendigheden af en særlig københavnsk opdragelsesanstalt. — Man havde siden trediverne været inde på den vej at sende de forsømte børn fra København ud på landet, og måske havde dette den gang været tidssvarende nok. Den tids dårlige og sparsomme kommunikationsmidler, den lave lønning og det uvante i at rejse kunde den gang virkelig afskære børnene fra København, mens den høje brevporto medførte, at familiebåndene løsnedes og brast; men med nutidens samfærdselsmidler var alt dette forandret, og det er nu den letteste sag for de unge at vende tilbage til byen, hvorhen længslen efter slægt og

venner ganske naturlig drager dem. Og når de så i 14—18 års alderen komme tilbage, ganske ubekendte med de københavnske livsformer og med københavnsk kamp for tilværelsen, falde de ofte kun så meget dybere. Taleren havde fra Vridsløselille erfaring nok for, at det går således. I løbet af sidste år var på denne måde 22 københavnere, der havde været sendte ud på landet for at korrigeres (i pleje eller på opdragelsesanstalt) havnede i forbedringshuset, efter hurtig fra opdragelsesstedet at være vendte tilbage til byen; og når samtidig slet ingen af disse københavnerbørn fandtes straffede fra landjurisdiktionerne, var det vel et ret sikkert bevis for, at vi havde den hele strøm herinde; thi at de skulde blive ganske usårlige ved landlivet var ikke rimeligt — det blev desværre ikke engang de landbobørn, der anbragtes. Men dernæst viste det sig også, at et forfærdeligt stort tal af disse børn gik til grunde. At regne efter den omtalte opgørelse kom 40 pct. i forbedringshuset — altså nåede forbrydelsens og straffens spidse; men hvor stort procenttal der så kun nåede halvt igennem eller levede et ellers unyttigt og skadeligt liv, derom manglede alle oplysninger. Der var da intet andet for end at finde sig i det uundgåelige: beholde børnene i byen, hvis liv de dog kom til at leve, og søge at gøre dem — ikke til mere eller mindre gode bønder, hvad vanskeligt vilde kunne lykkes — men til gode københavnere, ved lempelig at føre dem ind i københavnervivet. — Og faren var ikke så stor. Det var en misforståelse, at forlystelseslivet i København udsatte de fattige børn for særlige fristelser. Ved statistiske undersøgelser i hovedstadens kommuneskoler havde taleren opgjort, at navnlig den fattigste del af børnene stod ganske uden for dette liv, så at til eksempel af »extraklasserne« (som vel kom til at rumme de fleste senere forbrydere) havde 50 pct. hverken været i tivoli, alleenborg eller ikke engang i skoven, og hvad de meget omtalte maskerade angår, vidste ikke $\frac{1}{4}$ af drengene af egen erfaring, hvad selv det tarveligste »dansebal» var. Den sum, de om ugen

havde til deres rådighed til fornøjelser og slikkerier, var for 50 pet. kun indtil 2 øre, og først når man endnu kom nogle og tredive pet. højere op, steg rigdommen over 10 øre. Nej, det, der ødelagde disse børn, var, som Rolsted påpegede, de samlingssteder, hvor de traf sammen med de store knægte, som virkede forførende — det var skulkeriet. kedsomheden og lediggangen på gaderne, ganske særlig måske i gårdene, der var mest ødelæggende. Men alt dette vilde jo allerede en opdragelsesanstalt eller et børnehjem rive dem bort fra. — Heller ikke hensynet til forældrene skulde afskrække fra at lægge en anstalt i eller ved København, langt snarere det modsatte. Som gammel københavnsk skolemand og styrer af en af vore store hovedstadskommuneskoler havde han erfaring for, at forældrene vare medgørlige, når man på den rette måde talte til dem om børnene, og man vilde med fuldeste sikkerhed kunne regne på den rent naturlige instinktive kærlighed til børnene og omsorgen for deres vel, når forældrene først selv bleve belærte om, hvad fornuftigt var. Men især måtte det fastholdes, at ingen — ikke den dygtigste pædagog — var i stand til at skaffe børnene det grundlag af tillid og kærlighed at leve på som forældrene, og selv den svageste moder ligeoverfor det ulydigste barn havde derfor en autoritet som ingen anden. Og netop her var et af de hovedpunkter, i hvilke anstalten trængte til hjemmenes hjælp og måtte frygte deres modvillie. Lad blot en sådan moder tale med venlighed om anstalten og dens liv, og barnet er halvt reddet, fordi barnets tillid følger med moderens, og lad alt være anderledes, og slaget er halvvejs tabt; så følge desertionerne, til hvilke opfostringshuset og børnehjemmene, hvor børnene ere med forældrenes gode villie, intet kende, og som en anstalt, som den vi her ønske, vel heller intet vilde kende til. — I en del tilfælde skyldtes desuden barnets forvildelse ikke forældrene men de øvrige livsvilkår, når t. ex. en hæderlig enke måtte arbejde ude. Det var da uret at fjerne barnet længere end nødvendigt;

man måtte ved anbringelsen lette forældrene opdragelsens byrde, men deres bidrag til den burde og kunde de godt vedblivende yde, og for barnet var det en hovedsag.

Endnu et måtte ikke glemmes, at de børn, der fra Københavns mønsterskoler i 11—12 års alderen sendes ud på landet, allerede have tilegnet sig, hvad en landsbyskole kan byde dem, og selv om det på vore anstalter naturligvis er langt bedre, vil dog næppe engang de kunne måle sig med en undervisning, der daglig får sine impulser fra centret og til enhver tid frit kan hente netop de personlige kræfter, den trænger til af et rigt udvalg, ligesom det altid på landet vil tynde på københavnerne, at de opdrages sammen med langt mindre udviklede landsbybørn. Og dog skulle disse børn sandsynligvis engang tage konkurrencen op i København. Hvad dernæst den øvrige daglige beskæftigelse angik, da måtte arbejdet jo i barnealderen aldrig blive det, det var for os ældre, det, »hvorved vi i vort ansigts sved åd vort brød«; barnets arbejde var kun berettiget som endnu et middel til at fremme dets harmoniske udvikling, alt kunde vel derfor for så vidt på rette måde bruges, men dog kunde der her vel spørges, om landarbejdet var det naturligste at sætte vore små københavnerne til, og under alle omstændigheder måtte man erindre, at hvis børnene virkelig kom til København, blev det praktiske udbytte intet. — Også det vilde man endelig vinde ved at lægge disse børns opdragelse til København, at de derfra udgående børn vedblivende vilde kunne have deres tilhold og støtte i anstalten. Nu se vi dem skrive til Flakkebjerg, Bøggildgård o. s. v., når de sidde i forbedringshuset, havde de dog blot søgt støtten, forinden de begik brøden, og det vilde sikkert i mange tilfælde ske, dersom de havde hjælpen lige for hånden. På landet kan dette ikke gøres; der må børnene samles fra og skilles til alle kanter; men i København kan det nås, at børnehjemmet fæster rod lige i deres midte. Den fremsatte tanke om tiltalte børns internering i en opdragelsesanstalt istedetfor vare-

tægtsarrest, bemærkede taløren, var da løst med det samme, idet han fremhævede, at i og for sig var dog nogle dages arrest kun til gavn; det var en særdeles kraftig, ja tilstrækkelig straf for et barn. Imod det at blive sat i ensomt fængsel er ris og rotting kun knappenålstik. Men barnet lever hurtigt og vænner sig hurtigt til alt, og allerede efter en uges forløb slappes dets fortvivelse. Det galdt derfor om at tage barnet i rette øjeblik under armene, når rystelsen var på det højeste, og dette kan kun en opdragelsesanstalt på selve stedet; men i dette øjeblik vilde man da også have den største chance for at frelse barnet, som dets liv i det hele frembød. Han anbefalede dermed oprettelsen af en sådan anstalt i hovedstaden.

Forstander BUDDE skulde på dette stadium af diskussionen indskrænke sig til nogle spredte bemærkninger. I anledning af Birkedommer Oldenburgs ytring om, at vi kun havde en eneste lille opdragelsesanstalt for piger, nemlig Hjortebjerg, vilde han dog også bringe Holsteinsminde i erindring. Der optages jo både drenge og piger, de sidste nu i en særskilt anstalt. Når man ikke regnede den blandt de her omhandlede opdragelsesanstalter, kom det vel af, at den så længe som muligt havde stræbt at bevare det egenlige børnehjemspræg. Men udviklingen havde mere og mere ført den til at blive en anstalt for forsømte børn; af de 180 børn, den rummede i øjeblikket, havde kun 19 ikke været i politiets hænder. Han vilde stærkt anbefale, at staten selv oprettede en opdragelsesanstalt dels til supplerings af de private, dels til mønster for disse. Der var stor trang til flere anstalter; fordærvede børn vilde meget sjældent med held kunne anbringes i private hjem. Han håbede gode frugter af, at fængselselskaberne have optaget denne sag; dels kunde de bidrage til flere tiltalte børns anbringelse, dels egnede deres medlemmer sig ganske naturligt til at føre sagen igennem; de havde sagkundskab og interesse for den. Det kunde vistnok heller ikke siges, at statsmyndighederne og kommu-

nerne manglede interesse; men de skulde blot altid tænke først på sparsommeligheden. De bestående private anstalter arbejde gerne med underbalance, som står i ligefremt forhold til børneantallet, fordi betalingen altid er utilstrækkelig. Holsteinsminde har flest børn og derfor størst underbalance, men har dog endnu ikke villet sige nej til nogen. Det økonomiske tryk, som en statsanstalt dog altid vilde blive mere fri for, hæmmede naturligt arbejdet meget; det var f. ex. på Holsteinsminde skyld i, at der ikke kunde læres drengene sløjd, ikke indrettes kogeskole for pigerne, og at anstalten ikke som Flakkebjerg turde lade sig overdrage forældremyndigheden over børnene, hvad den meget ønskede. Såvidt han skønnede, vilde anstalterne efter den ny fattiglov med hensyn til rådigheden over børnene blive uheldigere stillede end hidtil — undtagen netop overfor de børn, der ere under fast fattigforsørgelse. Han var enig med overlærer Rønne i, at et godt forhold til forældrene var en vigtig betingelse for anstaltsopdragelsens gode resultater; men der var jo tilfælde, hvor et sådant var en umulighed; sikkert var også mangelen af forældrenes samtykke en hovedgrund til, at så få børn efter § 36 anbringes på opdragelsesanstalter; og derfor burde lovgivningen udfylde dette hul og skaffe os større myndighed over børnene.

Dr. BERLÈME-NIX bemærkede, at den rette anbringelsesmåde for børn jo var et omstridt spørgsmål. Idealet er hjem, men ideale hjem ere ikke gode at finde for sådanne børn. Ofte spekulere plejeforældrene blot økonomisk i børnene, og gennemgående savner landbostanden alt virkeligt begreb om opdragelse. Gårdmændene vilde ikke have den ulejlighed at opdrage andres børn; og arbejdernes egne børn ere næppe genstand for spor af opdragelse — nok for en vis, oftest meget uforstandig kærlighed, men ikke for fornuftig tugt. Man skulde derfor ikke sprede børn i pleje hos familier på landet, førend børnene have opholdt sig en passende tid på en opdragelsesanstalt. Når denne anbringelsesmåde dog i udlandet havde vundet et vist terræn,

lå det i det altfor militære præg over dets opdragelsesanstalter, i hvilke børnene ganske afskæres fra det virkelige liv. Men dette galdt ikke om vore opdragelsesanstalter. På Flakkebjerg og Landerupgård sendes børnene, så snart de ere i passende alder dertil og såsnart deres opførsel tillader det, i sommertjeneste hos private for at øves for det virkelige liv. At opdragelsen på anstalterne Flakkebjerg og Landerupgård bar gode frugter, fremgik blandt andet deraf, at drengene, trods deres fortid vare så søgte af egnens landbrugere, at langt fra alle ansøgere kunde tilfredsstilles, og de vare det, ikke blot, fordi de som regel overgik almuens børn i kundskaber og færdigheder, men især, fordi deres opdragelse var langt fuldkomnere. På fængselskongressen i St. Petersborg havde man indgående drøftet dette spørgsmål, og de oplysninger, taleren på Flakkebjergs overbestyrelses vegne havde forelagt kongressen, havde vakt megen opmærksomhed og bidraget til, at der vedtoges en resolution til anbefaling af denne fremgangsmåde. Staten burde ikke oprette egenlige opdragelsesanstalter for forsømte børn, men vel en korrektionsanstalt for de værste individer, den burde sættes i vekselvirkning med de fri, private opdragelsesanstalter. Sagen burde ordnes ved særlig lov. Han vilde foreslå, at forsamlingen udtalte sig herfor og samtidig sluttede sig til den om denne sag af fængselskongressen i St. Petersborg vedtagne resolution, hvorfor han skulde anmode dirigenten om at sætte følgende resolution under afstemning:

»Idet forsamlingen erkender nødvendigheden af, at der gøres yderligere anstrengelser for at frelse det stadig tiltagende antal forvildede børn, slutter den sig, med hensyn til disses anbringelse og opdragelse, til de principer, der bleve fastslåede på den internationale fængselskongres i St. Petersborg, juni 1890«.

Dirigenten kunde ikke modtage denne resolution som gående for meget udenfor det forhandlede spørgsmål.

Overlærer MØLLER havde af talerne fået ud, at man

var enig om, at der måtte gøres noget, hvad han glædede sig over. Allerede det, at der her var rejst diskussion om sagen, var noget. I det af indlederen omtalte skrift havde han hævdet, at det ikke blot var de enkelte børn, det galdt, men samfundet. Som et af de sikreste midler til at afværge børneforbrydelser og skærme samfundet mod de af disse flydende ulykker, anbefalede han for København sådanne anstalter, i hvilke børn, der ere udsatte for fald, forplejes, undervises og beskæftiges ved praktiske arbejder hele dagen, mens de ellers vedligeholde forbindelsen med deres hjem. Sådanne fandtes i England; men de engelske opdragelsesanstalters stærke træning af børnene til hurtigst muligt at kunne forsørge sig selv var uheldig og fortrængte let hensynet til det almendannende og for selve opdragelsen gavnligste. Iøvrigt troede han, at det kun var altfor rigtigt, hvad der var sagt, at denne sag var endnu ikke sin løsning nær, vi skulde endnu langt dybere ned! Men det var også sikkert nok, at løsningen blev mere og mere påtrængende, og han opfordrede fællesbestyrelsen til fortsat virksomhed for sagen.

Borgmester STEMANN' sluttede sig til ønsket om en bedre ordning af denne sag og anbefalede oprettelsen af flere anstalter med Odense amts opdragelsesanstalt som mønster. Men han ønskede, særligt i anledning af, at flere talere havde antydnet, at kommunerne her havde særlige pligter at opfylde, at værgе disse imod, at der stilledes yderligere pekuniære krav til dem; de vare i forvejen overbebyrdede og kunde ikke bære mere. Han fandt heller ikke, at det var kommunens sag at hjælpe at bøje forbryderne — enten de vare gamle eller unge — til lydighed under loven. Det måtte være statens sag, og på den burde udgifterne hvile.

Dirigenten afsluttede forhandlingerne med den bemærkning, at bestyrelsen ikke ønskede nogen resolution vedtagen, men iøvrigt håbede, at de faldne udtalelser måtte bidrage til sagens fremme. Med en tak til samtlige mødets

deltagere og talere og opfordring til enhver om i sin kreds at virke for fængselsselskabernes opgave erklærede han derpå mødet for sluttet.

Om Eftermiddagen kl. 5 samledes ca. 70 af deltagerne til en livlig fællesmiddag, ved hvilken forsædet indtoges af fællesbestyrelsens formand. Et hyldings- og taksigelsestelegram afsendtes til Hs. kgl. Højhed Kronprinsen, det københavnske fængselsselskabs protektor og sagens varme ven og beskytter. På dette indløb næste dag følgende svar:

»Ds. Excellence Kultusminister Goos, Kbhvn.! Jeg sender medlemmerne af fængselsselskabernes fællesmøde en hjertelig tak og fornyer forsikringen om min varme interesse for foreningens virksomhed. Frederik.«

Det rhinsk-westfalske Fængselsselskab.

Selskabet holdt sit årsmøde 8 og 9 oktober 1890 i Düsseldorf, hvorved 123 medlemmer vare tilstede.

I afdelingen for fængselsvæsen forhandlede æmnet: Legemlig revselse som straf ligeoverfor unge personer.

Forhandlingen sluttedes med vedtagelsen af følgende resolutioner:

1. Legemlig revselse er et ganske nødvendigt disciplinært straffemiddel ligeoverfor alle kategorier af mandlige fanger med undtagelse af fæstnings- og fængselsfanger.

2. Indførelsen af legemlig revselse som selvstændigt straffemiddel er en uafviselig påtrængende nødvendighed.

3. Særligt er den at anbefale

a. for unge forbrydere,

b. ved særlig beskadigelse af ejendom af hævn eller modvillie, ved forsætlig legemsbeskadigelse, og ved forseelser og forbrydelser, ved hvilke et særligt råt og brutalt sindelag lægges for dagen.

Efter forhandlinger om disse resolutioner i det almindelige møde den følgende dag vedtoges det, at spørgsmålet skulde forelægges påny på mødet næste år.

I fællesmødet for embedsmænd og gejstlige forelå spørgsmålet: Gives der uforbederlige forbrydere, og hvor-

ledes bør de behandles? Forhandlingerne herom sluttede med følgende udtalelse: Der gives ingen uforbederlige. Hvad den sidste del af spørgsmålet angår, opfordredes forretningsudvalget til at sætte følgende spørgsmål til forhandling på næste årsmøde: Hvilke midler bør bringes til anvendelse ligeoverfor de tilsyneladende uforbederlige?

Selskabet har 25 filialer med et samlet medlemsantal af 3483, hvis bidrag udgjorde 11730 mk. Den samlede indtægt var 14271 mk. og reservekapitalen 23480 mk. Den samlede udgift var 9288 mk., deraf til understøttelser 4146 mk. fordelte på 897 tilfælde eller i gennemsnit c. 4½ mk.

Mord og drab i de Forenede Stater.

Til trods for den ny »stoledøds« rædsler og den heldbringende indflydelse, som lynchjustitsen udøver ved sin rå og hurtige expedition, synes mord og drab at tiltage i de Forenede Stater med rivende og uafbrudt hurtighed. For 1890 opgives tallet til 4290 mod 3567 i 1889 og 2184 i 1888. Det vil altså sige en tilvæxt i to år på 2106 eller næsten det dobbelte antal mod 1888. Statistiken for 1890 har klassificeret de forskellige forbrydelser og anledningen til dem således: Slagsmål 2184, jalousi 396, drik 486, af landevejsrøvere 217, dræbte landevejsrøvere 74, sindssygdом 59, barnemord 167, modstand mod anholdelse 149, strike 1, selvforsvar 67, voldsomhed 25, duel 1, ubekendt 464.

Antallet af dem, der ere dræbte i slagsmål, er det samme som det samlede tal for mord og drab i 1888. Skønt dueller i praxis ere faldne bort, vise dog tallene, at afgørelsen af en strid med pistol og kniv er stærkere i

brug end nogen sinde, og at formelle udfordringer have veget pladsen for stridens udfægtning på stedet med det første det bedste våben, der er ved hånden. Også jalousien voxer, 396 dræbte henføres til den årsag mod 214 i 1888. Skønt lovgivningen har bestræbt sig for at forhindre drikfældighed og trods den betydelige udbredelse af mådeholdsforeninger, anføres drik som årsag til 486 mord mod 192 i 1888. Landevejsrøverne opføres med 217 dræbte personer mod 143 i 1888. I 464 tilfælde er såvel årsagen til mord som morderens person ukendte. Alle disse tal vise noksom, at agtelsen for menneskeliv ikke er i tiltagen i de Forenede Stater.

Med hensyn til exekutioner anfører statistiken for 1890, at 102 forbrydere ere henrettede efter lov og dom mod 98 i 1889 og 87 i 1888. Af de nævnte 102 vare kun 98 mordere. Gennemsnitlig falder således 1 exekution på hver 44 drabsmænd.

Men der er en anden methode for anvendelse af dødsstraf, der er mere i brug end den lovlige exekution, og det er lynchen. Efter statistiken for 1890 ere ikke færre end 126 personer lynchede i dette år, hvilket er en nedgang mod 1889, der havde 176 og 1888 med 144. Af de 126 lynchede i 1890 vare de 125 mænd og 1 kvinde. Forøvrigt må det herved bemærkes, at det ikke er de forbrydelser, for hvilke lynchen anvendes, der ere i tilvæxt, men særligt dem, som loven rammer, således drab i slagsmål, af jalousi og drik. (Efter St. James Gazette af 17 septbr.)